

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของ
อุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาจาก
บทเรียน “ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท” อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร
สู่ “เรือนศศิธร” อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

Model of Sufficiency Theory-based Resort Management
and Development : The Knowledge Management Learning
Processes from Chumporn Cabana Resort, Prathew District,
Chumporn Province, to Reurn Sasithorn, Kuandoan District,
Satun Province.

โดย ปาริชาติ วิสุทธิสมภาร และคณะ

เมษายน 2552

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของ
อุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาจาก
บทเรียน “ชุมพรคานา รีสอร์ท” อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร
สู่ “เรือนศศิธร” อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

Model of Sufficiency Theory-based Resort Management
and Development : The Knowledge Management Learning
Processes from Chumporn Cabana Resort, Prathew District,
Chumporn Province, to Reurn Sasithorn, Kuandoan District,
Satun Province

คณะผู้วิจัย

สังกัด

ปาริชาติ วิสุทธิสมภาร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กิตธนา สุบรรพวงศ์

บริษัท Green Advance Tour

ชุดโครงการ การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
ของ 5 จังหวัดภาคใต้ (สงขลา พัทลุง ตรัง สตูลและนครศรีธรรมราช)

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยประกอบด้วยนักวิจัยจากคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับภาคธุรกิจท่องเที่ยวโดยบริษัท Green Advance Tour มีความยินดีที่จะนำเสนอ รายงานฉบับสมบูรณ์ ของโครงการวิจัยการจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจ แนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน :กรณีศึกษาจาก บทเรียน“ชุมพรคานา รีสอร์ท” อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร สู่ “เรือนศศิธร” อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล” ซึ่งคณะผู้วิจัยดำเนินการให้แก่สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทยของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยจุดเด่นของการวิจัยครั้งนี้ คือการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอย่างมาก โดยได้ออกแบบเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับชุมชนในพื้นที่

คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการวิจัย ขอขอบคุณ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้ทรงคุณวุฒิ และทีมงานของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทยที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวกในการประสานงานวิจัย ขอขอบคุณ รศ.ดร.สุทธิระ ประเสริฐสรรพ ผู้จัดประกายความคิดงานวิจัยชิ้นนี้ ขอขอบคุณ คุณวิสร รัชพันธุ์ กรรมการผู้จัดการชุมพรคานา รีสอร์ท ผู้เป็นต้นแบบให้เราได้เรียนรู้ ขอขอบคุณ คุณดุสิต อึ้งรัตนกร และคุณศศิธร เขียวหลาน เจ้าของเรือนศศิธรที่เปิดโอกาสให้ได้ทดลองปรับใช้บทเรียน ขอขอบคุณ คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์กับพลังในการขับเคลื่อนงานวิจัย ขอขอบคุณชาวชุมชนควนโดนและพื้นที่ใกล้เคียงของจังหวัดสตูล ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัย และให้คนรักบ้านเกิดได้สานฝัน

ท้ายที่สุดขอให้งานวิจัยชิ้นนี้ก่อเกิดเป็นกุศลผลบุญอุทิศให้แก่ดวงจิตผศ.ดร.กำพล มีสวัสดิ์ เพื่อนผู้รักยิ่ง ไปสู่ภพภูมิที่ดีด้วยเทอญ

คณะผู้วิจัย

เมษายน 2552

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน :กรณีศึกษาจากบทเรียน“ชุมพรคานา รีสอร์ท” อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร สู่ “เรือนศศิธร” อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล” มีเจตยวิสัยว่าบทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคานา รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มีรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานเป็นอย่างไร การปรับใช้บทเรียนสู่เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ควรมีรูปแบบด้านเส้นทาง กิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การกระจายรายได้ต่อชุมชน และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง เป็นอย่างไร และต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม โดยเชื่อมโยง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นอย่างไร ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้บูรณาการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือสถานการณ์อันใดอันหนึ่ง แล้วร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินการจนสิ้นสุดการวิจัย โดยบูรณาการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในระดับชุมชน หรือพื้นที่ (Community/Area based approach) อันเป็นกระบวนการที่เลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่เห็นว่าดีและเหมาะสมตามความรู้ความเข้าใจ ของผู้วิจัยมาดำเนินการปฏิบัติ เพื่อทดลองว่าใช้ได้ผลหรือไม่ ประเมินดูความเหมาะสมในความเป็นจริง ควบคุมแนวทางปฏิบัติการ แล้วนำผลมาปรับปรุงเพื่อนำไปทดลองใหม่ นับเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้กับทุกภาคส่วนกับผู้วิจัยในการถอดบทเรียนและประยุกต์ใช้ในทุกชั้นตอน จากการวิจัยมีผลสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. บทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคานา รีสอร์ท พบว่าเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทโรงแรม (รีสอร์ท) ที่พลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสด้วยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจจนขับเคลื่อนสู่ธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ นับเป็นกรณีตัวอย่างที่น่าสนใจ ที่นำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอ โดยคนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพเดิมอยู่ ในการประกอบกิจกรรม

ต่างๆ ที่หลากหลาย โดยเน้นการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน โดย กิจกรรมรูปแบบการท่องเที่ยว ได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพ ศักยภาพของชุมชนด้านการเกษตร มีการวางแผนจัดการให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการผสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อย่างบูรณาการ โดยมีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ (key Success) สรุปได้ 8 ประเด็น ดังนี้

1.1 ทำเลที่ตั้ง

ทำเลที่ตั้งอยู่บนชายหาดที่ดีที่สุดของภาคใต้ในอ่าวไทย คือหาดทุ่งวัวแล่น อ่าวชุมพร เป็นทะเลที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดของอ่าวไทย มีเกาะมากมาย 40 เกาะ มีใต้ทะเลที่มหัศจรรย์ น้ำทะเลใส ฝูงปลามากมาย ปะการังสมบูรณ์ ผนวกกับการเข้าถึงของระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา ฯลฯ นับเป็นทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพเหมาะสมที่สุด

1.2 การบริหารจัดการ

ความสามารถด้านการบริหาร ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงานของคุณวิสร รัชพันธุ์ (กรรมการผู้จัดการ) ด้วยการน้อมนำเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้

1.3 คุณภาพและความพร้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยว

สิ่งที่อยู่คู่กับชุมพรคานารีรีสอร์ท มีทั้ง ทรัพยากรที่สัมผัสได้ เช่น ทะเล หาดทราย ฯลฯ และทรัพยากรที่สัมผัสไม่ได้ เช่น brand เทคโนโลยี ทักษะ ความรู้ บารมี ฯลฯ โดยองค์ความรู้ในการศึกษาดูงานและท่องเที่ยวที่มีอยู่ภายในโรงแรมเป็นฐานเรียนรู้ไม่น้อยกว่า 18 ฐาน

1.4 กิจกรรม และรูปแบบการท่องเที่ยว

มีหลากหลายทั้งกิจกรรมทางทะเล กิจกรรมทางบก และสิ่งที่สำคัญยิ่งคือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่อยู่ภายใต้ฐานการเรียนรู้ทั้ง 18 ฐาน อาทิเช่น การดำนาเกี่ยวข้าว การเลี้ยงปลา การชมสวนเพลิน และการขี่ข้าว เป็นต้น

1.5 ลูกค้า: สัดส่วนลูกค้า (customers mixed) ซึ่งมีทั้งลูกค้าชาวไทย และชาวต่างประเทศ ซึ่งกลยุทธ์ทางการตลาดมีทั้งวิธีการรักษาลูกค้ากลุ่มเดิม และแนะนำลูกค้ากลุ่มใหม่เพิ่มเติม

1.6 การสร้างเครือข่ายพันธมิตร (Alliance network)

ในการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะขาดขั้นตอนนี้ไปไม่ได้ เนื่องจากผู้ประกอบการโรงแรมจำเป็นต้องดึงผู้นำชุมชน หรือกลุ่มบุคคลในพื้นที่ เพื่อทำให้เกิดการประสานของบริบทชุมชนในพื้นที่ และกระจายรายได้สู่ชุมชน

1.7 การควบคุมต้นทุน

การลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการทั้ง ต้นทุนด้านแรงงาน ต้นทุนด้านอาหารและเครื่องดื่ม และต้นทุนด้านพลังงาน

1.8 การตลาดที่แตกต่าง

ใช้กลยุทธ์การตลาดบลูโอเชียน (Blue Ocean Strategy) โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ 1) การสร้างความแตกต่าง (differentiation) ด้วยการมีกิจกรรมในรีสอร์ทที่มีให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย 2) การเกิดขึ้นและการใช้กระแสเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งการจัดการคนข้างใน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับชุมชนจนได้ผลตอบรับจากนักท่องเที่ยวรวมทั้งสื่อมวลชนหลายด้านนำไปสู่การสร้างกระแสต่อเนื่อง

2. การประยุกต์ใช้บทเรียนฯ สู่เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ได้พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงจากเรือนศศิธร อำเภอควนโดนสู่แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง โดยอาศัยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมและให้สอดคล้องกับศักยภาพ และข้อจำกัดของแหล่งท่องเที่ยว โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางกำหนดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพ ชีตความสามารถในการรองรับ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น รวมถึงวิถีชีวิตภูมิปัญญาของชุมชน ทั้งนี้การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของเส้นทางการท่องเที่ยวครอบคลุม 4 ประเด็น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในเส้นทาง กิจกรรม อาหาร และ ที่พัก โดยมีเส้นทาง คือ เรือนศศิธร – แปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน – บ้านต้นแบบเกษตรพอเพียง – อุทยานแห่งชาติทะเลบัน – ด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย พร้อมทั้งนำเสนอโปรแกรมการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน **กลไกที่สำคัญคือจัดให้มีผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับเรือนศศิธรเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับที่พัก เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมระหว่างผู้ประกอบการกับชุมชน** มีการวางแผนจัดการให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการผสมผสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ และนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

3. ต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม ได้นำเสนอเป็นแผนภูมิพบว่าโรงแรมที่จะดำเนินการได้ต้องมียุทธศาสตร์ประกอบคือ 1) การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจอาศัยปัจจัย 8 ประการในการขับเคลื่อนการบริหารโรงแรมสู่ความสำเร็จ ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง การบริหารจัดการ คุณภาพและความพร้อมของทรัพยากร กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว ลูกค้ำ การสร้างเครือข่ายพันธมิตร การควบคุมต้นทุน และการตลาดที่แตกต่าง 2) นำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอ โดยเน้นการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน โดย กิจกรรม รูปแบบการท่องเที่ยว ได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพ ศักยภาพของชุมชนด้านการเกษตร มีการวางแผนจัดการให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการผสมผสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อย่างบูรณาการ 3) สร้างเครือข่ายให้คนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวแต่ยังคงอาชีพเดิมอยู่ มีกลไกการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่สู่โรงแรม โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : ABTC/SSPNT/00011

ชื่อโครงการ :การจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรม
โรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาจากบทเรียน “ชุมพรคานา รีสอร์ท”
อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร สู่“เรือนศศิธร” อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ชื่อนักวิจัย : ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร, กิตธนา สุบรรพวงศ์

: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, บริษัท Green Advance Tour

E-mail Address: parichart.v@psu.ac.th

ระยะเวลาโครงการ: วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2552

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคานา รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร นำมาพัฒนาและประยุกต์ใช้บทเรียนสู่เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ทั้งนี้เพื่อจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม โดยเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ระเบียบวิธีวิจัยได้บูรณาการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในระดับชุมชนหรือพื้นที่ ดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม – ธันวาคม 2551 โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มย่อย การจัดเวทีประชาคม การทดลองนำเที่ยวและประเมินความพึงพอใจโดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ การจัดประชุมเพื่อสรุปบทเรียนและการจัดทำคู่มือฯ เพื่อการเผยแพร่

ผลการศึกษาพบว่า ต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม ในหลักการบริหารต้องมีปัจจัยสู่ความสำเร็จอย่างน้อยแปดประการ ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง การบริหารจัดการ คุณภาพและความพร้อมของทรัพยากร กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว ลูกค้านการสร้างเครือข่ายพันธมิตร การควบคุมต้นทุน และการตลาดที่แตกต่าง ส่วนประเด็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานและวิถีชีวิตของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ ทำได้โดยนำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอขาย ให้คนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพหลัก เน้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน โดยรูปแบบมีความสอดคล้องกับลักษณะทาง

กายภาพของพื้นที่ และศักยภาพของชุมชน ด้านเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวควรจัดการโดยชุมชน กลไกที่สำคัญคือจัดให้มีผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับเรือนศศิธรเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับที่พัก เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมระหว่างผู้ประกอบการกับชุมชน มีการวางแผนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสม

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องที่ต้องมีการวางแผนและจัดการที่ดี คณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะทั้งระดับนโยบาย และเชิงปฏิบัติแก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ในระดับชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการ หน่วยงานของรัฐทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรมีการผสมผสานความร่วมมือกันอย่างบูรณาการ

คำหลัก: ธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียง, การจัดการโรงแรม, การท่องเที่ยวเกษตรแบบผสมผสาน, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ABSTRACT

Project Code : ABTC/SSPNT/00011

Project Title : Model of Sufficiency Theory-based Resort Management and Development : The Knowledge Management Learning Processes from Chumporn Cabana Resort, Prathew District, Chumporn Province, to Reurn Sasithorn, Kuandoan District, Satun Province.

Investigators : Parichart V., Kitana S.

: Prince of songkla University, Green Advance Tour.

E-mail Address: parichart.v@psu.ac.th

Project Duration : January 1, 2008 to April 10, 2009

- This study aims to develop a model of sufficiency theory-based resort management and development through the knowledge management learning processes from Chumporn Cabana Resort, Prathew District, Chumporn Province, to Reurn Sasithorn Resort, Kuandoan District, Satun Province. Data were collected from two resorts in Chumporn Province and Satun Province , through participatory action research and community/area based approach action research using document research, field survey, questionnaire, in-depth interview, local forum, focus-group, formal meetings, survey of tourism routes and led to a standard operating procedure manual. Between January to December 2008, two formal meetings were held to solicit from local people (more than 100 subjects) their sentiments about the study.

The study led to the following results: 1) a model of sufficiency theory-based resort management and development should include at least eight key success factors include: location, management, healthy tourism resources, tourism activities, alliance network, customer, cost control and Blue Ocean strategy; 2) Co-operative tourism routes with the resort can identify possible agricultural based tourism; Community members become aware of the necessity of environmental conservation, resulting in better tourism quality For promotion of sustainable tourism considering potentials and carrying capacities of

tourism sites, in line with communities' needs and their ways-of-life. The recommendations are given at the community and national levels.

Keywords: Sufficiency Theory-based Resort Management, Hotel Management, Agricultural based tourism, Sustainable Tourism

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ซ
สารบัญ	ญ
สารบัญตาราง	ฐ
สารบัญภาพ	ท
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	
วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
คำถามการวิจัย (Research Question)	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ (outputs)	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ (outcomes)	5
แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	5
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การทบทวนวรรณกรรม	6
การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานและแนวทางการจัดการ	6
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	12
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	13
ระบบบริหารจัดการโรงแรม	19
กลยุทธ์การตลาดแบบ Blue Ocean Strategy	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
คำถามการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
วิธีการดำเนินการวิจัย	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	46
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อถอดบทเรียนดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียง	47
รูปแบบลักษณะทางกายภาพของโรงแรม	47
การถอดบทเรียนต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงฯ	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปรับใช้บทเรียน สู่เรือนศศิธร อ.ควนโดน จ.สตูล	72
รูปแบบลักษณะทางกายภาพของโรงแรม	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงฯ โดยการเชื่อมโยง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	108
ข้อสรุปจากคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงฯ	109
บทที่ 5 บทสรุป	
ข้อสรุป	118
ข้อเสนอแนะ	
ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย	121
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติแก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	122
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. บทความวิจัย	1
ภาคผนวก ข. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์	17
ภาคผนวก ค. ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ และกิจกรรมที่ดำเนินการมาและผลที่ได้รับจากโครงการ	20
ภาคผนวก ง. ประวัตินักวิจัย	28
ภาคผนวก จ. รูปแบบการดำเนินกิจกรรมของชุมชน คาบานารีสอร์ท	36
ภาคผนวก ฉ. ผลการสำรวจภาคสนามและปฏิบัติการบูรณาการ	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ซ. ภาพกิจกรรมการดำเนินงานการวิจัย	85

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย

หน้า

30

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	14
ภาพที่ 2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2	15
ภาพที่ 3 กระบวนทัศน์พอเพียง	17

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

“ชุมพรคานา รีสอร์ท” จัดเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทโรงแรม (รีสอร์ท) ที่พลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจจนขับเคลื่อนสู่ธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ นับเป็นกรณีตัวอย่างที่น่าสนใจ ที่นำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอ โดยคนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพเดิมอยู่ ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย โดยเน้นการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน โดย กิจกรรม รูปแบบการท่องเที่ยว ได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพ ศักยภาพของชุมชนด้านการเกษตร มีการวางแผนจัดการให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการผสมผสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อย่างบูรณาการ จังหวัดสตูลนับได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว พิจารณาได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี และยุทธศาสตร์ที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งนี้จังหวัดสตูลมีลักษณะเด่นในความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์อยู่มาก และเป็นจังหวัดเกษตรกรรมที่มีความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตามความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นในด้านการเกษตร ยังไม่ได้รับการนำเสนอ และเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้เข้าเยี่ยมชมและสัมผัส เรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์เท่าที่ควร ทั้งนี้ยังมีผู้ประกอบการที่ให้มีความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานนี้ยังมีอยู่น้อย นอกจากนี้กลุ่มอุตสาหกรรมบริการในพื้นที่ อันได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ยังมีอยู่น้อยมาก จึงเป็นทั้งปัญหาเชิงปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ต้องประสบกับปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ ด้านการตลาด การบริหารจัดการ และแหล่งเงินทุน ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าว ควรได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศ คือ ภายใน 5 ปี จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจากปีละ 12 เป็นปีละ 20 ล้านคน นำรายได้เข้าประเทศ 7 แสนล้านบาท และในระดับจังหวัด คือ จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวร้อยละ 5 ต่อปี ทั้งนี้ให้เหมาะสมกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญทั้งในด้านการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ การยกระดับกลุ่มอุตสาหกรรมบริการดังกล่าวในการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานสู่อุตสาหกรรมโรงแรมขนาดกลาง เพื่อรักษาคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ ปัญหาหลักที่สำคัญของจังหวัดสตูลคือเส้นทางการท่องเที่ยวทางบกที่ยังไม่ได้รับ ความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่ากับเส้นทางท่องเที่ยวทางทะเล นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มา สตูลเพียงเพื่อลงเรือไปยังหมู่เกาะต่างๆ โดยที่ไม่ต้องผ่านตัวจังหวัด ดังนั้นแม้ว่าจังหวัดจะมีแหล่ง ท่องเที่ยวทางบกหลายแหล่งที่น่าสนใจเช่น ถ้ำภูเขาเพชร อุทยานแห่งชาติทะเลบัน น้ำพุร้อน หุ่น นุ้ย ฯลฯ อยู่ระหว่างทาง แต่ยังไม่เป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวในการแวะชม ดังนั้นการที่ ผู้ประกอบการท้องถิ่นได้ริเริ่มสร้างที่พักระหว่างเส้นทางไปลงเรือ เช่น เรือนศศิธร ซึ่งตั้งอยู่ที่หลัก กิโลเมตรที่ 18 ก่อนถึง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล บนเนื้อที่ 11 ไร่ ใน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ด้วยเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือบ้านทำจากไม้สนรูปแบบกึ่งทรงไทยแนวอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งมีอยู่ เพียงแห่งเดียวในจังหวัด น่าจะเป็นทางเลือกใหม่ในการแวะพักของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางลง เกาะหรือกลับจากสตูล หากมีการแวะพักของนักท่องเที่ยวจริง เรือนศศิธร ก็น่าจะสามารถนำ ธรรมชาติของจังหวัดสตูลทางบกมานำเสนอผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ได้ อีกทั้งยังสามารถนำเสนอวิถีชีวิตชุมชนของคนในพื้นที่ นำเสนอเป็นโปรแกรมและเส้นทาง การท่องเที่ยวให้กับผู้ที่เข้าพักได้ ซึ่งหากผู้เข้าพักเลือกที่จะใช้บริการ ก็จะก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ให้กับชุมชน อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญอยู่ที่จำนวนนักท่องเที่ยวที่ทั้งไม่แน่นอนและไม่มากพอ อาจก่อปัญหาให้กับผู้ประกอบการได้ ดังนั้นแนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจแบบเศรษฐกิจพอเพียง อย่างชุมชนพรวคานา ริสอร์ท จึงน่าจะเป็นทางเลือกในการบริหารจัดการของเรือนศศิธร แต่ต้อง ปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของชุมชนและพื้นที่

งานวิจัยชิ้นนี้ได้นำเสนอขึ้นเป็นหนึ่งในโครงการย่อยของชุดโครงการ การบูรณาการ ท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ (สงขลา นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง และสตูล) สำหรับ Model จังหวัดสตูล เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำต้นแบบการดำเนิน ธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการถอด บทเรียนการบริหารจัดการจากชุมชนพรวคานา ริสอร์ท สู่การประยุกต์ใช้กับเรือนศศิธร โดยหากยึด แนวคิด **เศรษฐกิจพอเพียง** ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว น่าจะเป็น จุดเริ่มต้นของการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ เนื่องจากมีสาระที่สำคัญ ๓ ประการคือประการแรก การ ทำอะไรต้องทำด้วยเหตุและผล การท่องเที่ยวในชุมชนต้องมีการคิดใช้หลักวิชา ทดลองดูและ ศึกษาทบทวน อันเป็นหลักการที่ทำด้วยเหตุและผล ประการที่สองคือ ต้องดูศักยภาพของชุมชน หากดำเนินวิถีชีวิตทางการเกษตร ต้องรักษาสິงนี้ไว้ การท่องเที่ยวเป็นเพียงอาชีพเสริม ประการที่ สามคือ สร้างภูมิคุ้มกันจากการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชน เป็นลักษณะของเจ้าของบ้านคือ ผู้ให้การต้อนรับ ให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลิน ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นลักษณะผู้

มาเยือนมาเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการสร้าง/พัฒนารูปแบบ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community based ecotourism model) ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดเป็นรายได้เสริมจากภาคการผลิต มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามบริบทและเกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ โดยการนำเสนอธรรมชาติทั้งจากแหล่งท่องเที่ยวทางบกในบริเวณใกล้เคียงและกิจกรรมเชิงเกษตรแบบผสมผสานเพื่อการท่องเที่ยว โดยมุ่งหวังการกระจายรายได้ให้ชุมชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการการสนับสนุนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ของกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่เน้นพัฒนาคนเป็นหลัก เพื่อให้คน หรือผู้มีส่วนร่วมสร้างงานวิจัยเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ การพัฒนาความคิด หลักการ วิธีการ และกระบวนการ การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว และการกระจายผลประโยชน์ให้ชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม (สินธุ์โรบล, 2547) ในอันที่จะพัฒนาแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนสู่สุขภาวะได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 เพื่อศึกษาและถอดบทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนพรคานา ไร่สวรรค์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาและประยุกต์ใช้บทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนพรคานา ไร่สวรรค์ และเชื่อมโยงกิจกรรมเสริมเพื่อการท่องเที่ยวเกษตรแบบผสมผสานของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล สู่ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล
- 1.2.3 เพื่อจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม โดยเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 บทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคานา รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มีรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานเป็นอย่างไร

1.3.2 บทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคานา รีสอร์ท โดยเชื่อมโยงกิจกรรมเสริมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล สู่ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ควรมีรูปแบบด้านเส้นทาง กิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การกระจายรายได้ต่อชุมชน และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรเป็นอย่างไร

1.3.3 ต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม โดยเชื่อมโยง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1. พื้นที่เป้าหมายในการวิจัย

1.4.1.1 พื้นที่ศึกษาข้อมูล

พื้นที่ศึกษาที่ทีมวิจัยใช้สำหรับสำรวจและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจโรงแรม ได้แก่พื้นที่ของ ชุมพรคานา รีสอร์ท ซึ่งเป็นเขตที่ใช้การดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งอยู่ในจังหวัดชุมพร นำมาศึกษาและประยุกต์ใช้ในพื้นที่ใน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดนพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งของ เรือนศศิธร ซึ่งดำเนินกิจการในลักษณะของที่พักรับนักท่องเที่ยว อันมีโครงสร้างและการดำเนินงานใกล้เคียงกับ ชุมพรคานา รีสอร์ท

1.4.1.2 พื้นที่เคลื่อนไหวก่อสร้างกลุ่มและทดลอง

พื้นที่ปฏิบัติการของโครงการทั้งในการจัดตั้งและดำเนินงานกลุ่มและทดลองปฏิบัติคือ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล และพื้นที่ชุมชนในเขตอำเภอควนโดนและละแวกใกล้เคียง

1.5 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้จากโครงการ (outputs)

1.5.1 ได้ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมจากชุมพรคานา รีสอร์ท”

1.5.2 ได้แนวทางการดำเนินธุรกิจรีสอร์ทและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่วิถีชีวิตชุมชนโคนโดนตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานสำหรับ”เรือนศศิธร”

1.5.3 ได้ต้นแบบและคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อใช้ในการเผยแพร่

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากโครงการ (outcomes)

1.6.1 ได้บทเรียนการดำเนินธุรกิจรีสอร์ทตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานจากชุมพรคานา รีสอร์ท

1.6.2 ได้ต้นแบบการดำเนินธุรกิจรีสอร์ทตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานในการทดลองปฏิบัติจากเรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

1.7 แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.7.1 จัดเวทีให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกระบวนการจัดทำต้นแบบ

1.7.2 จัดทำคู่มือเผยแพร่ต้นแบบการจัดการ

1.7.3 จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้ต้นแบบ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การทบทวนวรรณกรรม

2.1.1 การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานและแนวทางจัดการ

เนื่องจากทรัพยากรหลายอย่างเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งของการท่องเที่ยวที่ไม่อาจประเมินค่าได้ เช่น แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดีชุมชนเผ่าต่างๆ วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีจากอดีตที่ผ่านมาว่า เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งเหล่านี้มากขึ้น มักจะมีการเสื่อมโทรมของทรัพยากรเหล่านี้ตามมา ซึ่งถ้ามิได้มีการวางแผนจัดการให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้เกิดความเสียหายที่เป็นการสูญเสียอย่างถาวรได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวในพื้นที่เหล่านั้นโดยตรง และการที่จะฟื้นฟูทรัพยากร เหล่านี้ให้กลับมามีสภาพดังเดิมนั้น นอกจากจะต้องใช้งบประมาณและใช้เวลานานมากแล้วในทางปฏิบัติ อาจไม่สามารถทำได้เลยก็เป็นได้ การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คือการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบน้อยที่สุดต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็สามารถที่จะนำรายได้และเพิ่มอัตราการจ้างงานสู่ท้องถิ่น ทั้งยังอนุรักษ์ระบบนิเวศของท้องถิ่น นั่นคือการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม และมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย นักท่องเที่ยวไม่เพียงแต่เรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ที่ไปเยี่ยมชม แต่ยังเรียนรู้ว่าจะช่วย รักษาคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ให้คงอยู่ต่อไปได้อย่างไร ผู้ประกอบการท่องเที่ยวจะพยายามฝึกอบรมและทำงานร่วมกับคนในท้องถิ่น ชื้อของท้องถิ่นและใช้สาธารณูปโภคของท้องถิ่น คนในท้องถิ่นเองก็จะเรียนรู้ว่าชีวิตประจำวันธรรมดาของเขาอาจมีคุณค่าและเป็นที่สนใจสำหรับผู้มาเยือน รายได้จากการท่องเที่ยวจะส่งผลให้คนในท้องถิ่นเพิ่มความเข้าใจในคุณค่าของสิ่งที่ตนมียิ่งขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้ความหมายของคำว่า “การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism)” ไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้ทั้งความเพลิดเพลินและความรู้ สามารถนำกลับไปประยุกต์ใช้หรือประกอบอาชีพได้ เนื้อหาอื่นใดคือการได้หวนกลับไปค้นหา เรียนรู้ เข้าใจ ภาควิชาภูมิกับอาชีพเกษตรกรรม รากฐานของแผ่นดินไทย ที่เปี่ยมไปด้วยคุณค่าภายใต้แนวคิด ปรัชญา องค์ความรู้ ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเกษตรกรไทย ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบท ชนบทธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี รูปแบบกิจกรรม และการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่

หลากหลาย ทั้งวิธีดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ท่ามกลางทัศนียภาพธรรมชาติที่สวยงาม บริหารจัดการโดยเกษตรกรหรือชุมชน ความประทับใจที่เกิดจากการได้ชม ชิม ชื้อผลิตภัณฑ์ และมี ส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ก่อเกิดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์แก่ผู้มาท่องเที่ยว ทั้งยังส่งผลให้ เกิดรายได้แก่ชุมชน จากการจำหน่ายผลผลิตการเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูป ค่าตอบแทนจากการ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และได้เรียกเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนี้ว่า “ฟาร์มโซน” กรม ส่งเสริมการเกษตร ให้ความหมาย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ว่า คือการเดินทางท่องเที่ยวไปยัง พื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยงแหล่ง เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร ที่ทันสมัยฯ เพื่อชื่นชมความสวยงามความสำเร็จและ เพลิดเพลินในกิจกรรม ทางเกษตรในลักษณะต่าง ๆ ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ บน พื้นฐานความรับผิดชอบต่อ และมีจิตสำนึกต่อการรักษา สภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น

องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว ที่ควรต้องคำนึงถึงคือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว
2. นักท่องเที่ยวหรือผู้ให้บริการ
3. ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวและกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง
4. ประชาชนท้องถิ่น

กิจกรรมท่องเที่ยวจะยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในทุกๆ กลุ่ม และจะต้องตระหนัก ในความสำคัญและเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยว พยายามช่วยกันคิดช่วยกันหาทาง ในอันที่จะทำ ให้การท่องเที่ยว และการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความยั่งยืน เพื่อที่ชนรุ่นต่อไป ไม่ต้อง กระเสือกกระสนดิ้นรนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม

สำนักวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนา กรมทางหลวงชนบท (2544) ได้กล่าวถึงความเหมาะสม ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยมี แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ

1. จัดกลุ่มท่องเที่ยว และสร้างวงจรการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อเพิ่มวันพักของนักท่องเที่ยว เพิ่มการกระจายการท่องเที่ยว และเพิ่มกลุ่มตลาดท่องเที่ยว
2. พัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว
3. การจัดการเพื่อแก้ปัญหาในแหล่งท่องเที่ยว
4. การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

5. เพิ่มมาตรฐานของการบริการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ

แนวคิดเรื่องการเพิ่มสิ่งดึงดูดใจเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มาเยือน เช่น จัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ขึ้นภายในบริเวณ เช่น สำนักงาน (ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร) ที่จอดรถรับ-ส่ง ที่ขายสินค้าที่ระลึกหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ร้านอาหารและห้องน้ำที่สะอาดพร้อมกับบริเวณที่กางเต็นท์และปรุงอาหาร ท่ามกลางภูมิทัศน์ที่งดงาม โดยเฉพาะในฤดูฝนและหนาว มีลานและเฉลียงชมพระอาทิตย์ขึ้นและตก สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ คือ

1. สนองความต้องการของผู้มาเยือน/นักท่องเที่ยว ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ/กิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น ในพื้นที่ปิกนิก พร้อมอุปกรณ์อันได้แก่ โต๊ะ ม้านั่ง ถังขยะ เตาทำอาหารสนองความต้องการด้านที่พักอาศัยโดยจัดให้มีบ้านพัก เรือนรับรอง

2. ช่วยป้องกันรักษาทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น สะพานเดินเท้าที่ทำด้วยไม้ ช่วยป้องกันมิให้นักท่องเที่ยวเหยียบย่ำพื้นที่ ๆ มีความเปราะบาง

3. ช่วยป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับนักท่องเที่ยวขณะประกอบกิจกรรมเช่น ทำสะพานข้ามลำน้ำ มีราวกันตกริมหน้าผา ฯลฯ

4. สื่อในการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยว สัมผัสธรรมชาติมากขึ้น เช่น เส้นทางสื่อความหมายในพื้นที่ธรรมชาติ นิทรรศการกลางแจ้ง ฯลฯ

5. อำนวยความสะดวกให้กับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น จัดหาอาคารสำนักงานสำหรับเจ้าหน้าที่ บ้านพักเจ้าหน้าที่ ป้อมยาม ด่านตรวจ ฯลฯ

6. สร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเช่น ป้ายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่นั้น ๆ ฯลฯ

โดยปกติสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมี 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเข้าถึงและระบบการสัญจร ได้แก่

- ถนน
- ที่จอดรถ
- ทางเดินเท้า

การดำเนินงานการสำรวจและก่อสร้างทรัพยากรการท่องเที่ยว สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. จัดสร้างสาธารณูปโภคที่มีความจำเป็นก่อน เช่น ถนนสายหลักและถนนโครงข่าย เพื่อให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

2. โฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งจัดทำป้ายและนำเส้นทางการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว
3. ดูแลบำรุงรักษาและกำหนดการจัดเก็บผลประโยชน์
4. การรักษาความปลอดภัย จัดทำป้ายประกาศเตือนภัยต่าง ๆ ที่มาจากมนุษย์ สัตว์ร้าย และภัยธรรมชาติ
5. รักษากฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว
6. การรักษาความสะอาด และขจัดมลภาวะต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอย น้ำเสีย และการส่งเสียงดังเกินควร
7. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้

ประเภทที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่

- ที่ขายบัตรเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว
- สำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- ที่พักนักท่องเที่ยว
- ห้องน้ำสาธารณะ
- ศาลา หรือ ชุมนพักผ่อน
- ร้านค้า ร้านอาหาร
- บ้านพักพนักงาน

ประเภทที่ 3 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสิ่งประกอบบริเวณ ได้แก่

- ชุมนทางเข้า
- ป้ายและสื่อความหมาย
- ลานกิจกรรม
- สวนหย่อม
- กระถางและที่ปลูกต้นไม้
- ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้
- ระบบแสงสว่าง
- ระบบน้ำใช้
- ระบบกำจัดของเสีย และน้ำเสีย

- ระบบกำจัดขยะมูลฝอย
- ร้ว กำแพง
- อื่น ๆ เช่น สะพาน ชั้บบันได รวากัน เป็นต้น

สำหรับการประเมินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะวิเคราะห์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความสอดคล้องและความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการในด้านต่าง ๆ คือ

- งบประมาณ
- กระบวนการบริหารจัดการในองค์กร
- ระยะเวลาในการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ
- จำนวนและลักษณะของลูกค้าที่มาใช้บริการ
- การเรียนรู้ของพนักงานและการวิจัย – พัฒนาสินค้าและบริการ
- ปัญหา – อุปสรรคในการดำเนินงาน

2. ความสอดคล้องของสมรรถนะระบบการคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

- ความสะดวก
- ความปลอดภัย
- ความพอเพียงต่อการใช้สอย
- ความเหมาะสมทางสภาวะแวดล้อมของพื้นที่

3. ความสอดคล้องของสภาพแวดล้อมโครงการกับพฤติกรรมของผู้ใช้ 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ใช้ภายใน (คือพนักงาน) พิจารณาจากข้อมูลด้านทัศนคติ ความรู้สึก ความพึงพอใจ ความคิดเห็นต่างๆ ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ได้จัดสร้างขึ้น

กลุ่มที่ 2 ผู้ใช้ภายนอก (คือนักท่องเที่ยว, ลูกค้าในท้องถิ่น) พิจารณาจากผลการใช้สภาพแวดล้อมในการประกอบกิจกรรมต่างๆ เช่น ลูกค้ามาทางเดินที่พักรวม มีปัญหาหรือสิ่งรบกวนจากสาเหตุอะไร การใช้ห้องน้ำรวมพอเพียงเหมาะสม สะดวกต่อการใช้งานหรือไม่ ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุจากอะไร เป็นต้น

4. การประเมินผลกระทบของโครงการที่มีต่อชุมชนในประเด็นของ

- สภาวะแวดล้อมของชุมชน พิจารณาจากความหนาแน่นของสภาพการจราจร สภาพความสมบูรณ์/ ถูกทำลายของป่า อัตราการพังทลายของดินในฤดูฝนของแต่ละเดือน เป็นต้น
- เศรษฐกิจ – สังคมในชุมชน พิจารณาจากราคาซื้อขายที่ดิน รายได้จากภาคต่างๆ ของธุรกิจท่องเที่ยว การกระจายสินค้าท้องถิ่น เป็นต้น

กิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้รวบรวมกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นกิจกรรม Amazing Agricultural Heritage ซึ่งแบ่งเป็นกิจกรรมย่อย ๆ ได้แก่

1. การทำนา (Rice Cultivation) การทำนาปี การทำนาปรัง การทำนาหว่านน้ำตม การทำนาขั้นบันได พิพิธภัณฑชาวนา ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว วัฒนธรรมการกินข้าวไทย เป็นต้น

2. การทำสวนไม้ตัดดอก (Cutting Flowers) การทำสวนดอกไม้เพื่อตัดดอกขายทุกชนิด เช่น สวนกุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด ไม้กระถางทุกประเภท รวมถึงไร่นาตะวันออก

3. การทำสวนผลไม้ (Horticulture) การทำสวนผลไม้ทุกประเภท รวมทั้งการทำวนเกษตร การทำเกษตรแผนใหม่ การทำสวนผสม รวมถึงการทำสวนยางพารา สวนไผ่ สวนปาล์มน้ำมัน

4. การทำสวนครัวสวนผัก (Vegetables) การปลูกพืชผักสวนครัวทุกประเภท รวมถึงการทำไร่ผัก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพดข้าวฟ่าง ไร่พริกไทย เป็นต้น

5. การทำสวนสมุนไพร (Herbs) การปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิด เพื่อใช้เป็นอาหารเสริม พืชผักสวนครัวข้างบ้าน เพื่อใช้เป็นเครื่องดื่ม เพื่อใช้เป็นเครื่องสำอาง และเพื่อใช้ในการแพทย์แผนไทย

6. การทำฟาร์มปศุสัตว์ (Animal Farming) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานา

ชนิด อาทิการเลี้ยงไหม การทำฟาร์มผึ้ง การทำฟาร์มปลา การเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยแครง หอยนางรม หอยตะเภา หอยทาก ฟาร์มจระเข้ บางแห่งเพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายาก เช่น ฟาร์มนกยูง ฟาร์มไก่ฟ้า ฟาร์มกวาง รวมถึงสวนของสมาคมฯลฯ ด้วย

7. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ (Festival) การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลิตผลทางการเกษตร เมื่อถึงฤดูที่พืชผลเหล่านั้นออกซุก อาทิ มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ งานเทศกาลลิ้นจี่ เทศกาล ลำไย เทศกาลกินปลา เป็นต้น

แม้ว่ารีสอร์ทจะยังไม่ได้รับการสนับสนุนในการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ผลการศึกษาดังกล่าว สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับรูปแบบการท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้ รูปแบบของรีสอร์ทที่มีข้อได้เปรียบกว่าโฮมสเตย์ในหลายด้านไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถควบคุมความปลอดภัยได้ง่ายกว่า เป็นต้น

2.1.2 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาแห่งวิถีชีวิตที่มีความหลากหลาย และสามารถยืดหยุ่นความเป็นอยู่ของชีวิตของตนได้ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานความหมายของความพอเพียงไว้ ตามพระราชดำรัส ที่พระราชทานในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2541 ดังนี้

“...คำว่าพอเพียงมีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน...พอมีพอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง...”

“...ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอแม้บางอย่างอาจจะดูฟุ้งเฟ้อ แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ...”

“Self-sufficiency (พึ่งพาตนเอง) นั้นหมายความว่า ผลิตอะไร มีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง...”

“...แต่พอเพียงนี้ มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่า พอก็พอเพียง เพียงนี้ก็พอดังนั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด-อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข...”

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติ บนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. **คำนิยาม** ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

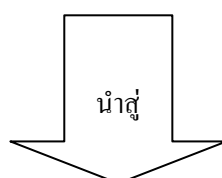
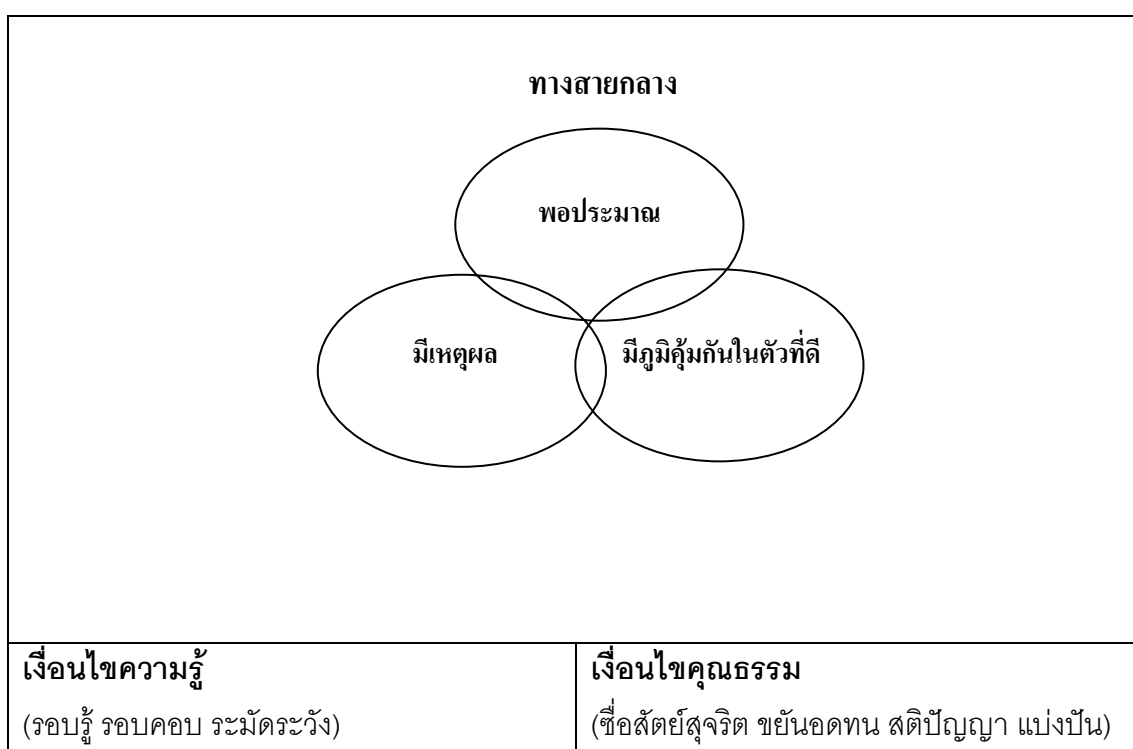
4. **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภ ไม่ตระหนี่

5. **แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ** จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

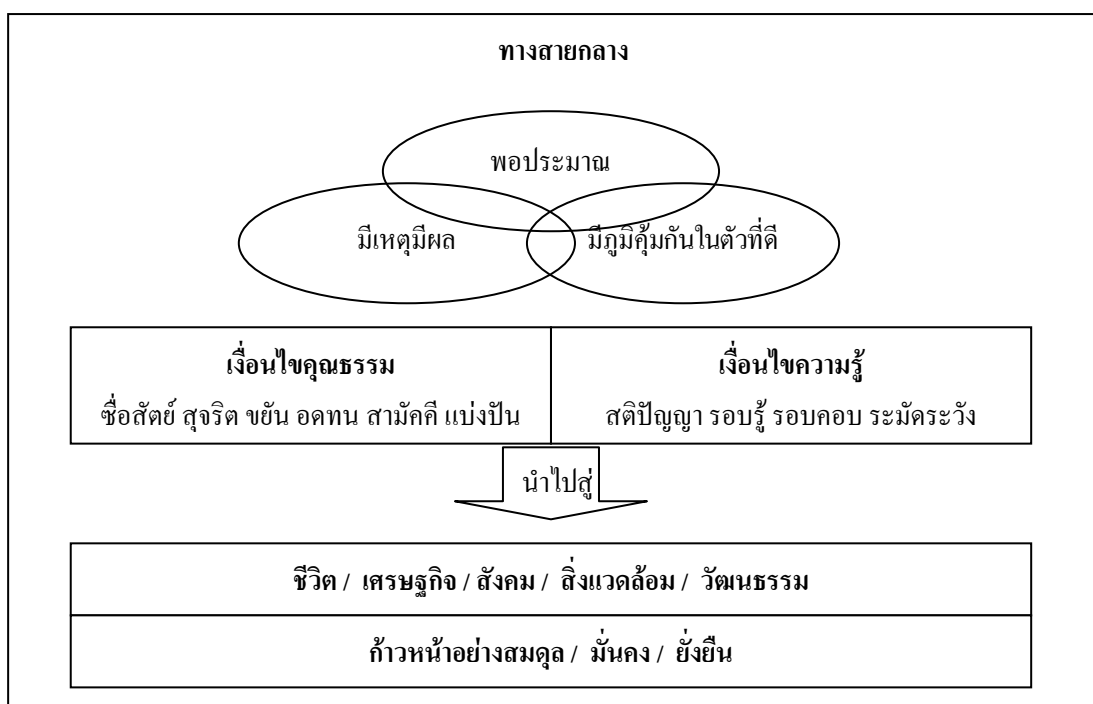
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชีวิต/เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม
สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

ที่มา : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2550) กล่าวว่าแนวความคิดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ เข้มทิศเพื่อการดำรงอยู่และปฏิบัติตนหรือการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญอย่างมั่นคงและยั่งยืนในมิติต่าง ๆ เป็นการดำเนินตามทาง สายกลางก้าวทันต่อโลก โดยใช้ได้ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ประเทศ เป็นการมองโลกในลักษณะที่เป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลง มีความไม่แน่นอน เป็นการปฏิบัติมุ่งผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว ดังแผนภาพ

ความพอเพียง เป็นทั้งผลและวิธีการ (End and mean) จากการกระทำ โดยผล คือ การพัฒนาที่สมดุลในทุก ๆ ด้าน และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน วิธีการนำความรู้ไปใช้ต้องมองทั้งในด้านเหตุและผลควบคู่กันไป ภายใต้พลวัตทั้งภายใน และภายนอกประเทศ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ สามารถดำเนินการได้ผ่านการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีระดับต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางสังคม (ภูมิ-สังคม) ของตนเอง สำหรับการประยุกต์ใช้ที่เห็นเป็นรูปธรรมง่าย ๆ เช่น การส่งเสริมการออม จากผลการสำรวจพบว่าประชาชนส่วนใหญ่เชื่อว่าสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งกับธุรกิจ ครอบครัว และชีวิตประจำวัน สำหรับความเข้าใจผิดที่ว่าหากยึดเศรษฐกิจพอเพียงไม่ควรกู้เงิน หรือธุรกิจที่เน้นกำไรต้องไม่ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช้บัตรเครดิต ตรงจุดนี้สามารถทำได้หากรู้เท่าทัน ประมาณตน ใช้จ่ายอย่างพอดี และเชื่อว่า ถ้ามีความร่วมมืออย่างดีของคน

ไทย เศรษฐกิจพอเพียงจะฝังรากในสังคมไทยได้ และจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน
มั่นคง

ณัฐพงษ์ ทองภักดี (2550) ศึกษาพบว่าภาครัฐจะต้องมีการกำหนดและบริหารนโยบาย และมาตรการสาธารณะที่ให้บริการแก่ประชาชนเพื่อการพัฒนาสังคม ดังนั้น การประยุกต์ปรัชญาของภาครัฐ คือ การกำหนดและบริหารนโยบายและมาตรการที่มีกระบวนการเป็นไปตามหลักของปรัชญา เป็นที่น่าสังเกตว่ามาตรการของภาครัฐในอดีตที่มีปัญหาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ มักจะไม่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเริ่มต้นของการปฏิบัติ คือ เริ่มด้วยความศรัทธา มีความเชื่อและความมุ่งมั่นอย่างแท้จริงที่จะใช้ปรัชญานี้เป็นหลักในการดำเนินงาน ต้องพิจารณาว่า เป็นไปตาม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข หรือไม่ โดยในด้านความพอประมาณ จะต้องพิจารณาว่าเป้าหมายมีความเหมาะสมหรือไม่ สดุดีหรือไม่ เป็นไปตามหลักสายกลางหรือไม่ ผลกระทบต่อคนกลุ่มไหน ทำให้พฤติกรรมคนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร รวมทั้งพิจารณาว่าทำให้ความสามารถในการพึ่งตนเองมากขึ้นหรือน้อยลง ด้านความมีเหตุมีผล คือ พิจารณาวานโยบายนี้ได้มีการศึกษา วางแผนอย่างรอบคอบเพียงใด ผลกระทบระยะสั้นและระยะยาวเป็นอย่างไร สามารถบรรลุผลได้หรือไม่ ยั่งยืนหรือไม่เครื่องมือสำคัญของความพอประมาณ และความมีเหตุมีผล ก็คือ การวางแผนและวิเคราะห์โครงการตามกรอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนในการวางกรอบ และกำหนดนโยบาย จะต้องมีความรู้และการมีคุณธรรม หลักธรรมาภิบาล ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และความโปร่งใส ส่วนประเด็นด้านการมีภูมิคุ้มกัน คือ การพิจารณาว่ามีความเสี่ยงใดบ้างที่ทำให้นโยบายไม่สามารถบรรลุผลตามที่ตั้งไว้ได้ มีการเตรียมที่จะรับความเสี่ยงหรือไม่ ในการมีภูมิคุ้มกันนี้สามารถทำได้ โดยมีแผนการบริหารความเสี่ยง โดยมีการระบุความเสี่ยง ตัวอย่างความเสี่ยง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงอัตราการแลกเปลี่ยนทางการเงิน เทคโนโลยี การดำเนินงาน เสี่ยงจากการทุจริต ฯลฯ โดยสรุปการประเมินความเสี่ยง การวางกลยุทธ์จัดการความเสี่ยง และการติดตามประเมินผล จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันโดยการมีตาข่ายรองรับภัยพิบัติ

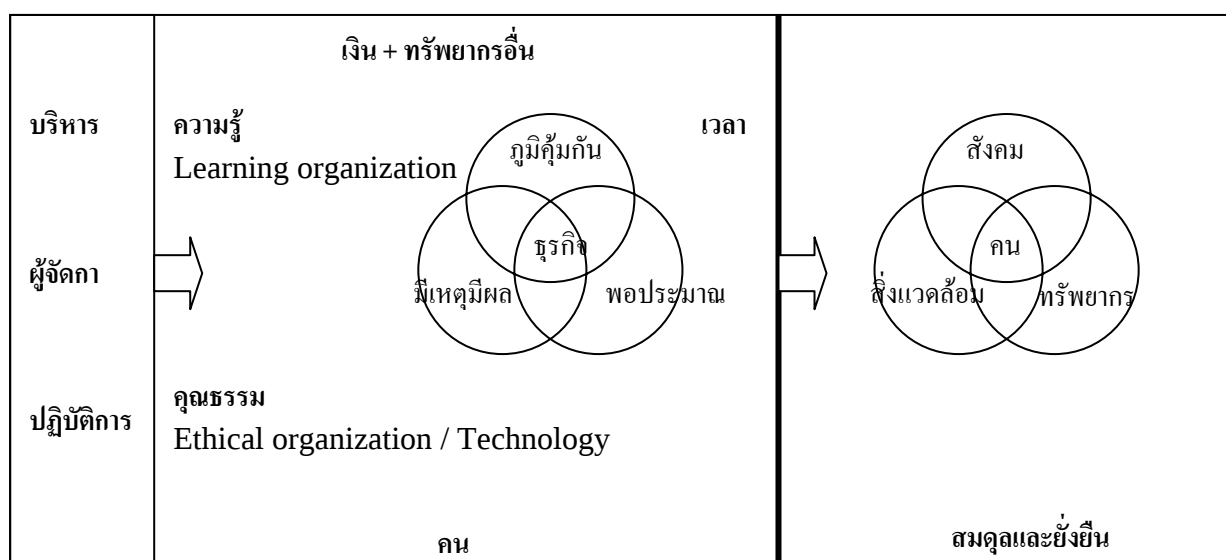
ประเด็นพิจารณานโยบายของภาครัฐที่จะสร้างความพอเพียง

ระดับบุคคล	สามารถยืนบนขาตนเองได้/ มีศักยภาพ/มีจิตใจแห่ง ความพอเพียง
ระดับชุมชน	มีความเข้มแข็ง/ กระจายอำนาจ
ระดับประเทศ	การขยายตัว/ เสถียรภาพ/ เท่าเทียมกัน

มีความสมดุลด้านการออม และการลงทุนทั้งภาครัฐ/
เอกชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2550) ศึกษาถึงความโดดเด่นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การมุ่งเน้นการให้ความสำคัญที่คน เพราะในความเป็นจริงแล้ว คน ก็คือผู้ที่รักษาความสมดุล ในระบบธุรกิจ เพราะ คน เป็นทั้งปัจจัยนำเข้า คนเป็นหัวใจของกระบวนการผลิตและบริการ และคนก็เป็นด่านสุดท้ายที่จะตัดสินคุณภาพของสินค้าหรือบริการ ดังแผนภาพ

กระบวนการทัศน์พอเพียง

คนเป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิตในเวลาเดียวกัน

คนเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการทางธุรกิจ สามารถทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

คนสร้างระบบและคนก็ถูกบังคับโดยระบบเช่นกัน

คนเป็นผู้ผลิต พัฒนา และเลือกที่จะใช้เทคโนโลยี แต่คนก็ยังตกเป็นเหยื่อของเทคโนโลยี

คนเป็นทั้งผู้ที่ทำลายสิ่งแวดล้อม และได้รับผลโดยตรงจากสิ่งแวดล้อมที่เสีย อันเกิดจากผลกระทบจากการทำธุรกิจ

คนทำให้เกิดความขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ และคนเป็นผู้ที่สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดย ภราเดช พยัคฆ์เขียว (2548) กล่าวว่าหากยึดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ โดยมีสาระที่สำคัญ ๓ ประการคือประการแรก การทำอะไรต้องทำด้วยเหตุและผล การท่องเที่ยวในชุมชนต้องมีการคิดใช้หลักวิชา ทดลองดูและศึกษา ทบทวน อันเป็นหลักการที่ทำด้วยเหตุและผล ประการที่สองคือ ต้องดูศักยภาพของชุมชน หากดำเนินวิถีชีวิตทางการเกษตร ต้องรักษาสິงนี้ไว้ การท่องเที่ยวเป็นเพียงอาชีพเสริม ประการที่สามคือ สร้างภูมิคุ้มกันจากการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชน เป็นลักษณะของเจ้าของบ้านคือผู้ให้การต้อนรับ ให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลิน ความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นลักษณะผู้มาเยือนมาเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม

MK Restaurant ได้นำหลักโภชนาการ เข้ามาใช้ในธุรกิจอาหารมีการปรับตัวของธุรกิจที่ประยุกต์โลกของข้อมูล (Information) ความรู้ (Knowledge) โดยมีแนวคิดเหมือนการปลูกต้นไม้ ต้องแน่ใจว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ดี (Core value) ไม่ยอมแถมขาย เล็กดิน (Demographic) ใส่ใจรดน้ำพรวนดิน (Management) และคอยดูว่าขาดอะไร เพื่อจะใช้เทคนิค (Know-how) ไม่มีวัชพืชมาเบียดเสียด แย่งปุ๋ยมากจนเกินไป (Competition)

Dtac สะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ในโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการทุนเล็กช่วยทุนใหญ่ ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางสังคมให้ภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้ยังสื่อสารให้ผู้บริหารที่เป็นชาวต่างชาติได้เข้าใจถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนกระทั่งนำมาประยุกต์ใช้ในกลยุทธ์การตลาดที่เน้นให้คนใช้โทรศัพท์อย่างมีเหตุผลและพอประมาณ และสร้างสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ปลูกจิตสำนึกรักบ้านเกิด ซึ่งสวนทางกับลักษณะของธุรกิจที่ผ่านมา

โชค บุณกุล (กรรมการผู้จัดการ ฟาร์มโชคชัย) มุ่งเน้นไปที่ความมีวินัยทางธุรกิจ บริหารอย่างโปร่งใส และรักษาวินัยทางการเงิน รวมทั้งมีการสร้างความรู้จากประสบการณ์

2.1.3 ระบบบริหารจัดการโรงแรม

Choy *et al.*, 1984 ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการและการดำเนินงานของโรงแรมสามารถทำได้ 4 วิธี คือ

2.1.3.1 ระบบดำเนินการเอง (Owner Operated System)

ในระบบนี้ผู้เป็นเจ้าของอาจจะเป็นคนๆเดียว หรืออยู่ในรูปของบริษัท ก็ได้ ในประเทศไทย โรงแรมที่ใช้ระบบนี้คือ โรงแรมดุสิตธานี

ข้อดี

1. มีอิสระในการดำเนินงาน ไม่ต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลจากสิ่งภายนอก เจ้าของสามารถดำเนินการตามความพอใจของตนเอง
2. เจ้าของจะเป็นผู้ที่ได้รับกำไรทั้งหมด
3. การตัดสินใจทำได้อย่างรวดเร็ว

ข้อเสีย

1. ไม่สามารถขยายกิจการให้ใหญ่โตและได้ผลกำไรมากเหมือนอย่างกับการจัดการในระบบอื่นๆ ที่ใหญ่กว่า
2. ผู้เป็นเจ้าของมีความเสี่ยงสูงในการขาดทุน เพราะการตลาดไม่กว้างขวางเท่าที่ควร

2.1.3.2 ระบบการรับสิทธิ (Franchise System)

ระบบการรับสิทธิ หมายถึง เจ้าของโรงแรม ได้รับสิทธิที่จะใช้ชื่อและเป็นส่วนหนึ่งของผู้ให้สิทธิ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการโรงแรมที่มีชื่อเสียงระดับโลก โดยผู้รับสิทธิจะต้องใช้สัญลักษณ์ของโรงแรม และให้บริการด้วยมาตรฐานเดียวกับโรงแรมที่ให้สิทธิ และจะต้องจ่ายเงินให้กับโรงแรมที่ให้สิทธิเพื่อเป็นค่าบริการในเรื่องตลาด การบริหารงานและการจองห้องพัก

ข้อดี

1. สามารถใช้ระบบการจองห้องพักและระบบการตลาดร่วมกับโรงแรมที่ให้สิทธิได้
2. มีสิทธิที่จะใช้ชื่อของโรงแรมที่ให้สิทธิ
3. ได้รับความช่วยเหลือและดำเนินการจากโรงแรมที่ให้สิทธิ โดยการส่งผู้บริหารโรงแรมระดับสูง เช่น ผู้จัดการทั่วไป หรือผู้จัดการระดับรองลงมาจากโรงแรมที่ให้สิทธิ

4. ประหยัดเงินในด้านการซื้อวัสดุที่จะใช้โดยทางโรงแรมผู้ให้สิทธิอาจเป็นผู้จัดการให้ในบางกรณี

ข้อเสีย

1. ไม่สามารถที่จะดำเนินธุรกิจและควบคุมการทำงานของโรงแรมได้ทั้งหมดจะต้องอยู่ในการควบคุมดูแลของโรงแรมผู้ให้สิทธิด้วย
2. ผู้รับสิทธิจะต้องจ่ายเงินค่าธรรมเนียมในการซื้อสิทธิเมื่อแรกเข้า และจะต้องจ่ายเป็นรายปีแก่โรงแรมผู้ให้สิทธิ
3. ถ้าโรงแรมผู้ให้สิทธิล้มหรือเลิกกิจการก็จะทำให้โรงแรมผู้รับสิทธิได้รับผลกระทบไปด้วย

2.1.3.3 ระบบการทำสัญญาหรือจัดการ (Management Contract)

การดำเนินธุรกิจโรงแรมภายใต้ระบบนี้ เจ้าของโรงแรมจะว่าจ้างโรงแรมที่มีชื่อเสียงให้มาดำเนินการหรือจัดการให้ เจ้าของโรงแรมเป็นเพียงผู้ลงทุน (Investor) การที่เจ้าของโรงแรมเลือกใช้ระบบนี้ เนื่องจากตนเองขาดประสบการณ์ และขาดความชำนาญในการดำเนินงาน เนื่องจากโรงแรมนั้น บริหารงานประสบผลสำเร็จมาแล้ว โรงแรมที่ใช้ระบบนี้ในประเทศไทยมีมากมายเช่น โรงแรมสยามธานี โรงแรมพิษณุโลกธานี โรงแรมเจริญธานี ซึ่งว่าจ้างโรงแรมดุสิตธานีเป็นผู้จัดการ ดำเนินการให้และใช้คำ “ ธานี “ ลงท้ายชื่อโรงแรม เพื่อให้ลูกค้ามั่นใจในระบบหรือมาตรฐานของโรงแรมตน

ข้อดี

1. มักจะทำสัญญาการจัดการกับโรงแรมหรือบริษัทที่มีชื่อเสียงในการด้านการจัดการเพื่อให้โรงแรมของตนมีชื่อเสียงตามไปด้วย
2. ถ้าบริษัทที่ว่าจ้างให้มาจัดการเป็นบริษัทที่ใหญ่ก็จะทำให้การจองห้องพักอยู่ในลักษณะที่มีขอบข่ายไปทั่วประเทศหรือทั่วโลกได้
3. โรงแรมที่ว่าจ้างจะได้รับบริการจากนักบริหารมืออาชีพ
4. เจ้าของโรงแรมไม่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินการธุรกิจวันต่อวัน

ข้อเสีย

1. ขาดความยืดหยุ่นในรูปแบบของการจัดการเนื่องจากอาจไม่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นที่โรงแรมตั้งอยู่

2. อาจเกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ลงทุนและผู้ดำเนินการเนื่องมาจากสื่อสารไม่ดีพอ

3. ผู้ลงทุนขาดอำนาจในการบริหาร การตัดสินใจและการวางนโยบาย ซึ่งยากจะทำให้เกิดความขัดแย้งกันได้

จะเห็นได้ว่า ระบบการบริหารโรงแรมและดำเนินการโรงแรมในปัจจุบันของไทย จะมีลักษณะที่เป็นระบบสากลกันเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการท่องเที่ยวของไทยพัฒนาไปจนถึงขั้นเป็นนานาชาติแล้ว เพราะมีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยในปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก ดังนั้นโรงแรมทุกแห่งจึงนิยมให้มีการจัดการเป็นไปตามระบบมาตรฐานสากล เพื่อจะได้เป็นที่พอใจของนักท่องเที่ยวที่มาพักแรม

2.1.3.4 การเข้าเป็นโรงแรมในเครือข่าย (Chain Hotel System)

เป็นการลงทุนระหว่างโรงแรมที่มีเครือข่ายกับโรงแรมที่ตั้งขึ้นใหม่ จะมีผู้จัดการของตนเอง โรงแรมแม่จะเป็นที่ปรึกษาและช่วยทางด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการสำรองห้องพักที่เป็นรูปแบบเดียวกันหมด ในประเทศไทยเป็นโรงแรมที่ใช้ระบบนี้ คือ โรงแรมแกรนด์ไฮแอท โรงแรมรอยัลคลอคิดไฮแอท และ โรงแรมแกรนด์ไฮแอท เป็นต้น

ข้อดี

1. เป็นที่รู้จักและคุ้นเคยของนักท่องเที่ยวเพราะจะอยู่ในหลายๆประเทศ
2. มีการบริหารงานเหมือนกันกับโรงแรมที่มีอยู่ในเครือข่าย
3. ช่องทางการจัดจำหน่ายจะกว้างขวาง เพราะสามารถซื้อขายได้จากประเทศของนักท่องเที่ยวเอง
4. การตลาดไม่ยุ่งยาก เพราะมีโรงแรมเครือข่ายอยู่หลายแห่ง

ข้อเสีย

1. ขาดอิสระในการดำเนินงานของโรงแรมที่มีอยู่ในเครือข่าย
2. จะต้องมีการปรับลักษณะและมาตรฐานของการบริการให้เข้ากับวัฒนธรรมของประเทศ

นั้นๆ

ข้อคิดการลงทุนสร้างโรงแรม แบบเศรษฐกิจพอเพียง

ช่วงปลายปี 2549 - ปี 2550 เป็นช่วงที่ประเทศไทยประสบภาวะล้มเหลวทางการเมือง และเป็นผลกระทบพลอยให้เศรษฐกิจแบบทุนนิยมได้รับการปฏิรูปไปด้วย หลังจากนั้น รัฐบาลได้ใช้นโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ท่านได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิต ส่งเสริมให้คนไทยใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงไว้นานแล้ว แต่ไม่มีใครสนใจศึกษาอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 อธิบายว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ขัดกับระบบตลาดแล้ว ยังถือว่าเป็นเรื่องปรัชญาที่อยู่เหนือระบบตลาด "เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติชี้ว่าปรัชญาข้างต้นให้ใช้ประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์ โดย "ให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์"

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็น ที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึก ในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี"

การที่รัฐบาลไม่สามารถชี้แจงให้นักลงทุนเข้าใจปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง ทำให้การลงทุนชะงักในหลาย ๆ มิติ รวมทั้งในธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมด้วย ทั้งที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็น อุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้เงินตราจากต่างประเทศปีละกว่า 6 แสนล้านบาท ในต้นปี 2551 หลังจากที่รัฐบาลใหม่ที่มาจากการเลือกตั้ง บรรยายการการลงทุนเริ่มปรับตัวขึ้น สังเกตว่านักลงทุนที่ชะลอโครงการได้เริ่มปิดฝุ่นโครงการลงทุนใหม่ ๆ อาจเพราะมีความมั่นใจใน

รัฐบาลใหม่มากขึ้น แม้ว่ารัฐบาลนี้ จะให้ความสำคัญในการส่งเสริมการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ตามแนวคิดในภาคการลงทุนของรัฐ ก็ปล่อยรัฐบาลไป เพราะรัฐบาลจำเป็นต้องอัดฉีดกระแสเงินลงทุนมหาศาลเข้าไปในระบบเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นการใช้จ่าย

ดังนั้นหากจะมัวแต่คิดเหมือนรัฐบาลชุดก่อน แล้วไม่กล้าทำอะไรเลย เพราะเกรงจะขัดกับแนวนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง ก็คงเป็นการคิดที่ไม่ถูกต้องในการพัฒนาประเทศชาติ แต่สำหรับภาคเอกชน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน่าจะได้รับประโยชน์ในระยะยาว หากนักลงทุนเข้าใจให้ถูกต้องว่า ปรัชญาข้างต้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงระบบตลาดเสรี หรือ ทุนนิยมเป็นระบบ ที่ทำให้การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพและปฏิบัติอยู่ทั่วไป ดังนั้น หากนักลงทุนจะใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการกำหนดนโยบายและการลงทุน จะมีประโยชน์มหาศาล เพราะช่วยให้มีหลัก ทำให้สามารถดำเนินการด้วยความสมดุลพัฒนาอย่างยั่งยืน ปรัชญาข้างต้นนี้แสดงว่าความพอเพียงประกอบด้วย

ก) ความพอประมาณ นั่นคือทางสายกลางไม่สุดโต่ง นักลงทุนต้องรู้จักประมาณทั้งกำลังความสามารถและกำลังเงิน โดยไม่ลงทุนสร้างโรงแรมที่ใหญ่เกินไป หรือ ทรูหราเกินความต้องการของตลาด ต้องรู้จักศึกษาหาความพอเหมาะพอดีของโรงแรมที่คิดจะลงทุนสร้างขึ้น เพราะการลงทุนที่เกินความสามารถ หรือการลงทุนตามอย่างผู้อื่น และเกินพอดี จะสร้างปัญหาในระยะยาวแก่นักลงทุน

ข) ความมีเหตุมีผล คือ มีการวางแผนระยะยาว หากนักลงทุนนำมาใช้ประกอบการพิจารณาการลงทุนย่อมจะอำนวยความสะดวกอย่างยิ่ง เพราะการลงทุนที่ดีจำเป็นต้องมีการวางแผน และมีเหตุมีผลประกอบว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ ข้อควรจำ คือ นักลงทุนไม่ควรลงทุนตามความอยากของตน โดยไม่ศึกษาความต้องการของตลาด การศึกษาความเป็นไปได้ และ ผลที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว

ค) ภูมิคุ้มกันที่ดี คือ นึกถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น พิจารณาว่า มีอะไรป้องกันหรืออะไรรองรับความเสี่ยง ความไม่แน่นอน ข้อเตือนใจประการนี้มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมโรงแรมของไทย ซึ่งปรากฏว่า นักลงทุนกว่าร้อยละ 80 ขาดความรู้ในธุรกิจที่จะลงมือทำ ทำให้เกิดความเสียหายตั้งแต่เริ่มลงทุนเสียแล้ว การสร้างภูมิ คุ้มกัน คือ การแสวงหาความรู้

ในธุรกิจที่จะลงมือทำเพื่อป้องกันความเสี่ยงเพราะความไม่รู้อาจทำให้เสียทรัพย์เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือ ผู้อื่นสร้างความเสียหายให้โดยไม่รู้วิธีป้องกันตนเอง

ความพอเพียงจะเกิดไม่ได้ หากผู้ลงทุนขาดความซื่อสัตย์ และถ้านักลงทุนขาดความรู้ก็จะไม่สามารถวางแผนหรือดำเนินการให้มีความพอเพียงได้ ดังนั้น เงื่อนไขของความพอเพียงจึงมีสองด้าน คือ คุณธรรม และความรู้ ซึ่งมักจะเรียกว่า สามห่วง สองเงื่อนไข ในทศวรรษใหม่นี้ แนวคิดการลงทุนทำธุรกิจโรงแรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรจะสร้างความแตกต่างกับการลงทุนแบบดั้งเดิม และมีความมั่นคงกว่า เพราะจะช่วยเตือนให้นักลงทุนทุกคนที่ยึดหลักนี้ได้ทำธุรกิจอย่างรอบคอบ มองระยะยาว นึกถึงความเสี่ยง ซึ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน เทคโนโลยี สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม เปลี่ยนแปลง เร็วกว่าในอดีตมาก จะทำอะไรโดยประมาท ไม่ระมัดระวังอย่างในอดีต หรือที่คิดว่าสามารถกู้เงินได้มาก ๆ เป็นหลาย ๆ เท่าของเงินทุนของตนเอง รับความเสี่ยงสูงมาก เป็นความเก่ง หากขึ้นทำอีก โอกาสที่จะนำไปสู่วิกฤตและความวิบัติ จะถามหาเร็วขึ้นกว่าในอดีต การจัดการธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องมี คุณธรรม และความรู้

ดังนั้น นักลงทุนและผู้ประกอบการยุคใหม่ต้องบริหารงานตามแนวทางบรรษัทภิบาลที่ดี ต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติม จะใช้เพียงประสบการณ์เดิมเพียงอย่างเดียวคงไม่ได้ เพื่อให้ธุรกิจมีความเจริญที่มั่นคง และสมดุล นักลงทุนต้อง มีการประเมิน ความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกทั้งผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ นักลงทุนสมัยใหม่ ต้องให้ความสนใจเรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติม อาทิการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) และ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) ดังนั้น หากนักลงทุนจะลองพิจารณาตนเองดูว่า การตัดสินใจ หรือ พฤติกรรมของตน เป็นไปตาม สามห่วง สองเงื่อนไข ของปรัชญาหรือไม่ แล้วพยายามปรับตามสภาพให้มีความสมบูรณ์ โดยนักลงทุนแต่ละคนหรือแต่ละองค์กรไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน เพราะสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาจต่างกันโดยพิจารณาในทุกเรื่องตามหลักสามห่วง สองเงื่อนไข เพื่อการพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน

แม้วันนี้ คนจะกล่าวถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อยลงแต่แนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะยังเป็นอมตะตลอดไป หากนักลงทุนได้ศึกษาและปฏิบัติตาม

แนวคิดของพระองค์ท่านอย่างจริงจัง เชื่อว่าการลงทุนของนักลงทุนทุกคนจะลดความเสี่ยงทั้งส่วนตน และในที่สุดจะยังประโยชน์ต่อความเจริญเติบโตของประเทศโดยรวม

2.1.4 กลยุทธ์การตลาดแบบ Blue Ocean Strategy

กลยุทธ์การตลาดบลูโอเชียน : Blue Ocean Strategy หรือทะเลสีฟ้า เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดสุดฮิตในช่วงที่ผ่านมา และได้รับคะแนนนิยมอย่างล้นหลามจากคนในแวดวงธุรกิจ เพราะเป็นแนวคิดที่มองหาดีมานด์ใหม่ โอกาสทางการตลาด หรือ "พื้นที่ว่างทางการตลาด" (Market Space) ที่เรียกว่า (Mega-Opportunity) และยังไม่มีใครลงเรือเข้าไปในดินแดนสีฟ้าที่เป็นตลาดใหม่ โดยอาศัย Value Innovation

เมื่อเป็นเบอร์รองอยู่ใน Top tree ก็สามารถหาช่องว่างระหว่างเบอร์หนึ่งถึงสามที่จะได้ขึ้นเป็นเบอร์หนึ่งได้ อย่างกรณี การหาโอกาสทางธุรกิจหรือพื้นที่ว่างทางการตลาด โดยต้นแบบโมเดลสายการบินต้นทุนต่ำที่เกิดขึ้นเมื่อหลายปีก่อน ที่มองหาโอกาสในช่องว่างการให้บริการลูกค้าระหว่างระหว่างสายการบินกับรถบัส แล้วหาจุดขายที่สร้างใหม่ที่ทำให้เหนือกว่ารถบัส แต่ไม่จำเป็นต้องเท่ากับสายการบิน โดยต้องเป็นปัจจัยที่ต้องการของลูกค้าจริงๆ

อีกทั้งเป็นการฉีกแนวความคิดในการมองหาโอกาสทางการตลาดแบบเก่าๆ ที่มุ่งเน้นการเอาชนะคู่แข่ง จะทำให้สินค้ามีลักษณะเป็น Commodity มากขึ้น เพราะมีการแข่งขันที่ราคามากขึ้น และไม่ก่อให้เกิดการเติบโตของกำไรอย่างแท้จริง ซึ่งเปรียบเปรยกันว่า เป็นทะเลสีแดง : Red Ocean Strategy ที่ทุกคนก็จะวิ่งกรูกันเข้าไปแข่งขันในตลาดเดียวที่มีการแข่งขันแบบดุเดือดเลือดพล่าน และก่อนจะได้ยอดขายและส่วนแบ่งทางการตลาดมาเชยชมอย่างคุ่มค่านั้น ก็ผ่านการต่อสู้อันสะบักสะบอมในจากการโจมตีคู่แข่งและ ศัตรูในตลาดซึ่งเป็นพื้นที่เก่า แต่ในเป็นความจริงนั้น นักการตลาดจะเพียรพยายามที่จะแสวงหาโอกาสใหม่อยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่มีใครไปเปลี่ยนมุมมองจะเข้าไปในพื้นที่ใหม่เท่านั้นเอง

กลยุทธ์ Blue Ocean การสร้างความแตกต่าง ความโดดเด่นและหากกลุ่มเป้าหมายที่หลุดพ้นออกไป และเป็นเรื่องของการตลาดล้วนๆ เพื่อจะเข้าไปในตลาดที่ถูกทอดทิ้งคนไม่สนใจ นั่นก็เพราะสภาพตลาดปัจจุบันสินค้าที่นำเสนอสู่ตลาดนั้นจะมีความแตกต่างทางกายภาพน้อยลงแต่ทว่า ทั้ง 2 กลยุทธ์การตลาด ก็มีความเหมือนกันที่ต้องคิดนอกกรอบ และเป็นสิ่งที่พูดกันมานานแล้วว่า Differentiate or Die สร้างความแตกต่างหรือไม่ก็ตาย โดยพยายามหาจุดขายใหม่ที่มีความแตกต่าง

Blue Ocean AGE

มีธุรกิจหลากหลายวงการในบ้านเรา ที่เริ่มนำกลยุทธ์ล่องนาวาสีฟ้ามาใช้ตั้งแต่ต้นปี 49 ในสมรภูมิที่ค่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าที่แข่งขันแบบเอาเป็น เอาตาย อีกทั้งต้องเผชิญกับกับคู่แข่งที่มีความแข็งแกร่งแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อของผู้บริโภคที่เครื่องไฟฟ้าต้องเป็นแบรนด์ญี่ปุ่น การออกสินค้าไฟฟ้ตึงโมเดล และการเปิดสงครามราคาของแบรนด์จีน

สภาวะดังกล่าวทำให้ฮันนี่เวลล์ เจ้าแห่งตลาดเครื่องฟอกอากาศและพัดลมดีไซน์ หลบจากการแข่งขันด้านราคาสินค้าในตลาด และการเลียนแบบสินค้าเพื่อผลิออกมาแข่งเรื่องราคา โดยหันมาใช้ท่าไม้ตายใหม่ ด้วยกลยุทธ์บลูโอเซียน นำเสนอสินค้าด้านนวัตกรรมที่แตกต่างในตลาดเครื่องฟอกอากาศ รุ่นใหม่แบบไม่ต้องเปลี่ยนไส้กรอง เพื่อทำการตลาดหนีการแข่งขันกับคู่แข่ง

LG จึงหยิบกลยุทธ์ "บลูโอเซียน" มาเป็นใบเบิกทางในการทำตลาด พร้อมทั้งเร่งการสร้างแบรนด์ใหม่ด้วยการนำ "ลี ยอง เอ" นางเอกจากละครเกาหลี แดจังกึม มาเป็นพรีเซ็นเตอร์ เพื่อสร้างการรับรู้ใหม่ให้ผู้บริโภคสู่ความเป็นแบรนด์ระดับพรีเมียมมากขึ้น และลบภาพเดิมที่แบรนด์เกาหลีเป็นแบรนด์สินค้าราคาถูก

วางแผนเป้าหมายเพื่อสร้างความต้องการใหม่ มีกรณีตัวอย่างล่าสุดที่ LG ใช้กลยุทธ์การตลาด Blue Ocean โดยจับมือกับแกรมมี่จัดโครงการ "คอซอง ออน ทัวร์ แอลจี เอ็นเคเอส คาราโอเกะ คอนเทสต์" เพื่อเปิดโอกาสให้คอเพลงจากทั่วประเทศได้มาประลองเสียง เพื่อชิงความเป็นสุดยอด คอคาราโอเกะ โดย LG เป็นผู้สนับสนุนเครื่องเล่น LG NKS ซึ่งเป็นเครื่องเล่นคาราโอเกะรุ่นใหม่ที่น่าสนใจ ฟังก์ชัน คาราโอเกะ NKS (NEW KARAOKE SYSTEM) อย่างครบครัน

การเล่นเกมที่มีขอบเขตอยู่ภายใต้กลยุทธ์ "Blue Ocean" ก็เพราะเป็นการสร้างความแตกต่าง และสร้างความต้องการใหม่ๆ เพื่อเพิ่มขอบเขตทางการตลาดให้กว้างขึ้น จากช่องว่างที่มีโอกาสให้ทำตลาดในกลุ่มโฮม เอ็นเตอร์เทนเมนต์ เซกเมนต์คาราโอเกะ ขณะเดียวกันยังเป็นการมองตลาดที่สวนกระแสกับสภาวะตลาดเครื่องเสียงกำลังอยู่ในขาลง เพราะแต่ละค่ายมีเทคโนโลยีที่มีความใกล้เคียงกัน และยังมีการแข่งขันด้านราคา

ฮิวเลตต์-แพคการ์ด (Hewlett-Packard Company) ที่ทะเลสีเลือดที่มีการแข่งขันเรื่องราคา หลีกเลี่ยงการชนคู่แข่งแบบออกหมัดตรงๆ แต่มองหาโอกาสทางการตลาดจากกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่มีศักยภาพการเติบโตที่ดี โดยเฉพาะกลุ่มโมบายเอ็นเตอร์เทนเมนต์ มุ่งหน้าสู่การทำธุรกิจสินค้าคอนซูเมอร์ กลุ่มธุรกิจผลิตภัณฑ์ภาพและการพิมพ์ และกลุ่มธุรกิจเพอร์ซันนัล ซิสเต็มส์ ตามแนวคิดทางการตลาด Blue Ocean และบริษัทพัฒนาที่ดินอสังหาริมทรัพย์ แอล.พี. เอ็น. ก็บอกว่าในช่วงที่ผ่านมา ปัจจัยที่ทำให้บริษัทประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ เพราะมี

การมองหาโอกาสตลาดใหม่ ที่อยู่ภายใต้กลยุทธ์ " Blue Ocean " เช่นกัน ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบ และแนวทางการทำธุรกิจที่ยืดถือมาตลอด

แม้ว่า Blue Ocean จะเป็นกลยุทธ์การตลาดที่เป็นที่กล่าวถึงกันอย่างมากในปัจจุบัน และมีสินค้าหลายตัวในต่างประเทศที่นักการตลาดแต่งตั้งยกให้เป็นความสำเร็จของการดำเนินกลยุทธ์ นี้เช่น กรณีการแจ้งเกิดของ ไอพอด เครื่องฟังเพลงพกพาที่ขายดิบ ขายดี และเป็น Blue Ocean ที่ ยังไม่มีสินค้าของค่ายไหนแข่งความเป็นอันดับหนึ่งขึ้นไปได้ แต่สำหรับในเมืองไทยยังคงเป็นยุค แรกๆของการใช้กลยุทธ์นี้สำหรับเมืองไทย

Blue Ocean เป็นตลาดที่ยังไม่มีใครเข้าไปและต้องเป็นพื้นที่หัวใจที่เป็นตลาดทำเงินที่โดนใจผู้บริโภค คนที่อยู่อันดับสาม จะเข้าไปแข่งเบอร์หนึ่ง โดยไม่ต้อง benchmark ในอุตสาหกรรม แต่ จะแข่งเข้าไปหาพื้นที่ใหม่ ที่สำคัญ อินโนเวชั่นต้องทำให้ตัวเดิมเป็นผู้นำตลอดเวลา ขณะเดียวกัน Blue Ocean จะเป็น เรดโอเชียน ก็ต่อเมื่อไม่มีการเติมอินโนเวชั่นเข้าไปในสินค้า ตัวอย่างเว็บเสิร์ชจิ้นที่กูเกิลที่กำลังแทรกเข้ามาแทนที่ ยาฮู ซึ่งเคยเป็นผู้นำ แต่ก็ต้องพ่ายแพ้เพราะ กูเกิลเอิร์ท ที่เป็นอินโนเวชั่นใหม่ของค่ายกูเกิล

แต่น่าสนใจว่า แม้วิธีแนวคิดในการหาช่องว่าง และสร้าง Blue Ocean ออกมา ซึ่งอาจจะ เป็นการรีแพ็คเกจจิ้ง การเสนอความคิดแตกต่างที่ใกล้เคียงกับดิสรักชั่น หรือ Differentiation แต่ เครื่องมือและกลวิธี (Tolling) ในวิธีการ ลด ขยาย เลิก สร้าง เพื่อช่วยมองหาโอกาสที่จะสร้าง ผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่เข้าไปในช่องว่าง โดยไม่คิดเอาชนะหรือโจมตีคู่แข่งสำหรับวิธีที่จะสร้าง กลยุทธ์ Blue Ocean ในหนังสือของ Kim และ Mauborgne ในเรื่องกลยุทธ์ทะเลลึกสีฟ้า มี 2 วิธีการหลักๆ คือหนึ่ง สร้างอุตสาหกรรมใหม่ที่สมบูรณ์แบบ เช่น กรณีของ eBay ที่ทำธุรกิจประมูล ทางออนไลน์สอง เป็นสิ่งพื้นฐานทั่วไปสำหรับกลยุทธ์ทะเลลึกสีฟ้าที่จะสร้างขึ้นมาจากทะเลลึกสีแดง (Red Ocean) เมื่อบริษัทได้ขยายไปจนสุดขอบเขตของอุตสาหกรรมที่มีนอกจากนั้นการที่ สินค้าของเราเป็นตลาดใหม่และยังไม่มีคู่แข่ง ไม่ใช่จะเป็น Blue Ocean ได้เสมอไป และหากจับ กระแสตลาดในช่วงที่ผ่านมา มีสินค้าใหม่ๆที่เป็นตลาดใหม่ และยังไม่มีคู่แข่งออกมาทำตลาดกัน อย่างมากเช่น นมแพะ เครื่องดื่มอะมิโนโอเค หรือดีพลัส นมเปรี้ยวผสมคอลลาเจน ซึ่งมองหา ช่องว่างในตลาดใหม่ ที่เป็นลูกค้าใหม่ 100 % และไม่ต้องการเข้าไปช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดของนมเปรี้ยวค่ายไหนทั้งสิ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ จิราเดต์ (Jiradae, 1996) ที่ได้ศึกษาวิจัยเพื่อประเมินคุณภาพชีวิตของคนเมือง โดยอาศัยตัวชี้วัด ซึ่งกล่าวถึงมาตรฐานการครองชีพในเมืองที่ได้ประเมินพร้อมกับจัดกลุ่มเมืองตามมาตรฐานการครองชีพของแต่ละเมืองโดยอาศัยการใช้ตัวชี้วัดที่ต่างกัน 10 ประการ คือความปลอดภัยในชุมชน ราคาอาหาร ความสงบ การจราจร คุณภาพอากาศ สาธารณสุข การศึกษา ขนาดพื้นที่อาศัย มาตรฐานของบ้านพักอาศัย การเข้าถึงโทรคมนาคม จากงานศึกษาวิจัยนี้จะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดทั้ง 10 ประการนั้นนอกเหนือจากการนำไปใช้ในการประเมินผลมาตรฐานการครองชีพในเมืองแล้วยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตัวชี้วัดของเมืองหรือประเมินเมืองอย่างยั่งยืน

คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2548) ได้ศึกษาลักษณะการบริหารจัดการ “ชุมพรคานา รีสอร์ท” ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐกิจที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ และมีแนวความคิดที่จะนำเสนอจังหวัดชุมพรให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติ โดยมีแนวความคิดที่นำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอ โดยคนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพเดิมอยู่ ภายในชุมพรคานา รีสอร์ท มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ 1) เส้นทางข้าว 2) ภาคการผลิต (อาหาร) 3) การทำขนมปัง 4) การกำจัดกากอาหาร 5) การดำนาเกี่ยวข้าว 6) กิจกรรมการเลี้ยงปลา 7) ฝายกั้นน้ำ 8) โรงแรมนา 9) สวนพืชน้ำ 10) ไตรธรรมชาติ (แปลงพืชที่ใช้บำบัดน้ำ) 11) พืชสวนครัว 12) บ้านอนุรักษ์ธรรมชาติและพลังงาน 13) เกษตร 4 ขั้น 14) ป่า 5 ขั้น 15) การสีข้าว 16) การปลูกพืชด้วยการหมักดิน 17) บ้านเอนไซม์ 18) บริษัท อุ่มชูไม่จำกัด ประกอบด้วย ไข่สุโข การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงปลาทอง และ กาแฟ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 คำถามการวิจัย

คำถามการวิจัยข้อที่ 1 บทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท จ.ชุมพร มีรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานเป็นอย่างไร

ใช้วิธีการศึกษาโดยการศึกษาจากเอกสาร การสังเกต การใช้แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มย่อย

คำถามการวิจัยข้อที่ 2 บทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท โดยเชื่อมโยงกิจกรรมเสริมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล ควรมีรูปแบบด้านเส้นทางกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การกระจายรายได้ต่อชุมชน และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรเป็นอย่างไร

ใช้วิธีการศึกษา โดยการปฏิบัติการเชิงบูรณาการที่เรือนศศิธร อ. ควนโดน จ. สตูล การจัดเวทีประชาคม การทดลองนำเที่ยวและประเมินความพึงพอใจโดยการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท จ. ชุมพร และ เรือนศศิธร อ. ควนโดน จ. สตูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวในพื้นที่ ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท จ. ชุมพร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กรณีที่ไม่ทราบขนาดประชากร ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญพบ (Accidental sampling) สำหรับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคนในพื้นที่ ชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท จ. ชุมพร สำหรับ เรือนศศิธร อ. ควนโดน จ. สตูลใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3.3 วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยจำแนกเป็นรายการกิจกรรมต่างๆ ตามคำถามวิจัย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

คำถามวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรม		ผลที่คาดว่าจะได้รับ และกลุ่มเป้าหมาย
		กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	

1. บทเรียนการดำเนินธุรกิจแนว	1 การสำรวจภาคสนาม ชุมพร	1.1 รวบรวมข้อมูลโดยการศึกษา	1.1 รวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร	1.ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เกี่ยวข้องในการเปิดบปทโรงเรียน
คัมภีร์วิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ของอุตสาหกรรม	คาบานารี สอร์ท จ.ชุมพร 1 ครั้ง	โดยการสำรวจพื้นที่ การสังเกต		2.ได้ข้อมูลพื้นฐานใน
โรง แร ม สู่ การ	2 แบบสอบถาม	ก า ร ล ง	1.1.2 รวบรวมข้อมูล	การสร้างรูปแบบ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	385 ชุด	แบบสอบถาม การ	โดยการสำรวจพื้นที่	กิจกรรมและเส้นทาง
ของชุมพรคาบานารี	3 จัดสนทนากลุ่ม	สนทนากลุ่มย่อย		การท่องเที่ยวเชิง
สอร์ท จ.ชุมพร มี	ย่อย		1.1.3 รวบรวมข้อมูล	เกษตรที่เหมาะสม
รูปแบบและ			โดยการสนทนากลุ่ม	จากชุมพรคาบานารี
กระบวนการ			ย่อย (Focus group)	สอร์ท”
ดำเนินงานเป็น			1.1.4 รวบรวมข้อมูล	3. ทราบกระบวนการ
อย่างไร			โดยใช้แบบสอบถาม	จัดการธุรกิจ การผลิต
		1.3 วิเคราะห์ผล	1.3.1 วิเคราะห์	การจัดการเรื่องชุมชน
		เกี่ยวกับการนำหลัก	สภาพแวดล้อมทั้ง	สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต
		ปรัชญาเศรษฐกิจ	ภายในและภายนอก	ชุมชน การกระจาย
		พอเพียงในการดำเนิน	ก่อนและหลังการ	รายได้ให้ชุมชนของ
		ธุรกิจโรงแรมศึกษา	ดำเนินธุรกิจแบบ	ชุมพรคาบานารี
		ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ	เศรษฐกิจพอเพียงของ	สอร์ท จ.ชุมพร
		จัดการธุรกิจการ	ชุมพร คาบานารี	
		ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	สอร์ท ทราบจุดอ่อน	1. ทีมนักวิจัย
		แบบผสมผสาน	จุดแข็ง โอกาส และ	2. ทีมคาบานารี
			อุปสรรค	สอร์ท จ.ชุมพร
			1.3.2 วิเคราะห์	3. เจ้าของเรือนศศิธร
			พฤติกรรมของ	จำนวน 8 คน
			นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร	
			ที่มาเที่ยวชุมพรจาก	
			แบบสอบถาม	

คำถามวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ และกลุ่มเป้าหมาย
คำถามวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2. บทเรียนการดำเนินธุรกิจแนว	1. สำรวจภาคสนามและ	2.1การประเมินความพร้อมของ	2.1.1รวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร	1.ได้แนวทางทบทวนและกลุ่มเป้าหมายดำเนินธุรกิจรีสอร์ท
เศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรม	ปฏิบัติการเชิงบูรณาการที่เรือน	สถานที่และส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด	2.1.2 รวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่	และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวนักวิถีชีวิต
โรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนพหุวัฒนธรรม	ศศิธร อ.ควนโดน จ.สตูล 2.จัดประชุม	ก่อนการจัดนำเที่ยวครั้งที่ 1	2.1.3 รวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group)	ชุมชนควนโดนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ
รีสอร์ท โดยเชื่อมโยงกิจกรรมเสริมเพื่อการท่องเที่ยวเชิง	เตรียมความพร้อมชุมชน 3.จัดอบรม		2.1.4 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม	กิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบ
เกษตรแบบผสมผสานของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูลสู่เรือนศศิธรอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ควรมีรูปแบบด้านเส้นทางกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การกระจายรายได้ต่อชุมชน และความร่วมมือนอกภาคหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรเป็นอย่างไร	บุคลากรการท่องเที่ยว 4จัดทดลองนำเที่ยวและประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม 20 ชุด 5. จัดประชุมสรุปกิจกรรมและเส้นทางร่วมกับชุมชน 6.ทดลองการนำเที่ยวครั้งที่ 2			ผสมผสานสำหรับเรือนศศิธร 1.ทีมนักวิจัย 2.ทีมเรือนศศิธร 3. ชุมชน 50 คน 20 คน

		2.2 จัดกระบวนการ การสังเกตและ การสัมภาษณ์	กิจกรรมชี้แจงประสาน งานผู้ที่เกี่ยวข้องและ ให้ความรู้เกี่ยวกับ รูปแบบการดำเนินการ	1. ทีมเรือนศศิธร จ.สตูล
คำถามวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรมหลัก และเตรียมความพร้อม ของชุมชน	กิจกรรมรอง ให้ความรู้เกี่ยวกับ รูปแบบการดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ 2. ประชาคม และกลุ่มเป้าหมาย ใน จ.สตูล
		เพื่อนำบทเรียน ของคาบาน่า รี สอร์ท จ.ชุมพรมา ปรับใช้ทั้งแนวทาง ดำเนินธุรกิจการ ท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมโยงวิถี ชีวิตชุมชนควน โดน จ.สตูล	2.2.2 จัดประชุมเพื่อ ของรีสอร์ททั้ง 4 ส่วน เตรียมความพร้อม - อาหาร ชุมชนต่อการจัดการ - ที่พัก ท่องเที่ยวครั้งที่ 1 - กิจกรรม ทั้ง 4 ส่วน - เส้นทาง และกิจกรรมท่องเที่ยว ที่พักริม เชิงเขาตรังแบบ - กิจกรรม ผสมผสานของรีสอร์ท - เส้นทาง	1. ประชาคม อ.ควนโดน จ.สตูล 2. ภาครัฐ
			2.2.3 หารูปแบบและ เส้นทาง กิจกรรม การ ท่องเที่ยวโดยชุมชนมี ส่วนร่วมเพื่อให้เกิด การกระจายรายได้สู่ ชุมชน	1. ทีมนักวิจัย 2. ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยว 3. ชุมชน 4. ทีมเรือนศศิธร จำนวน 8 คน
			2.2.4 ประสานงานขอ ความร่วมมือกับ หน่วยงานของรัฐที่ เกี่ยวข้อง	1. ทีมนักวิจัย 2. ภาครัฐ

			กิจกรรมสำรวจความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามใน	ตัวแทนนักท่องเที่ยวจำนวน 20 คน
คำถามวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรองระหว่างการใช้พัก	ผลที่คาดว่าจะได้รับและกลุ่มเป้าหมาย
		2.3 จัดทดลองนำเที่ยวและประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวครั้งที่ 1	2.3.1. จัดกิจกรรมทดลองพักและเที่ยวตามเส้นทางที่กำหนดโดยชุมชนทดลองปฏิบัติจริง	1. ทีมวิจัย 2.ทีมเรือนศศิธร 3.ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว 4. ชุมชน 5. ตัวแทนนักท่องเที่ยว 6. ชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท จำนวน 20 คน

		กิจกรรม		
คำถามวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
คำถามวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	ผลที่กลุ่มเป้าหมายจะได้รับและกลุ่มเป้าหมาย
		2.4 จัดเวทีประชา	2.4.1 ระดมความคิด	1. ชุมชน
		คิดเห็นร่วมกันเพื่อรับฟังปัญหาข้อดีที่เห็นและสรุปกิจกรรมและเส้นทางการนำเที่ยวเกี่ยวกับการทดลองการ	คิดเห็นร่วมกันเพื่อรับฟังปัญหาข้อดีที่เห็นและสรุปกิจกรรมและเส้นทางการนำเที่ยวเกี่ยวกับการทดลองการ	2. ทีมงาน 3. ทีมงานผู้ทดลอง เข้าพักแทนผู้ทดลอง เจ้าหน้าที่ 50 คน 4. ทีมวิจัย จำนวน 20 คน
		เข้าพักและร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานของเรือนศศิธร.ควนโดนจ.สตูล	คิดเห็นร่วมกันเพื่อรับฟังปัญหาข้อดีที่เห็นและสรุปกิจกรรมและเส้นทางการนำเที่ยวเกี่ยวกับการทดลองการ	ตัวแทนนักท่องเที่ยวจำนวน 20 คน
		2.5 ปรับปรุงการจัดกระบวนการสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่รูปแบบการจัดการที่พักและกิจกรรมของรีสอร์ทที่พึงประสงค์	2.5.1 พัฒนาปรับปรุงกิจกรรมท่องเที่ยวของอุตสาหกรรมของนักท่องเที่ยวที่แท้จริงหรือเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	

			กิจกรรม สรุปรูปแบบ การดำเนินธุรกิจ สอร์ทและกิจกรรม ท่องเที่ยว	1. ทีมนักวิจัย 2. ทีมเรือนศศิธร 3. ทีมชุมพร คาบาน่า
คำถามวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง เที่ยวตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ จำนวน 15 คน และกลุ่มเป้าหมาย
3. ต้นแบบการ ดำเนินธุรกิจแนว เศรษฐกิจพอเพียง	1. จัดประชุม เพื่อสรุปทเรียน	3.1 ประเมินผล การทดลองใช้และ สรุปทเรียนชุมพร	3.1.1 ประเมินกับทีม ที่พอใจของ นักท่งเที่ยวสรุป	1. ได้ต้นแบบและ คู่มือการดำเนิน ธุรกิจแนว
ของอุตสาหกรรม โรงแรม โดยเชื่อมโยง การท่องเที่ยวเชิง เกษตรแบบ ผสมผสาน และวิถี ชีวิตของชุมชน ที่	2. จัดทำคู่มือ และเอกสาร เผยแพร่ต้นแบบ	3.1.2 จัดทำต้นแบบ คู่มือการ จัดการ	3.1.2.1 จัดทำคู่มือ ที่เห็นจากเจตนา ที่จะหาความ พอใจของ นักท่งเที่ยวและสรุป ข้อคิดเห็นจากผู้ ที่เกี่ยวข้อง	เศรษฐกิจ พอเพียงของ อุตสาหกรรม โรงแรมสู่การ ท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน เพื่อใช้ใน
เหมาะสมกับบริบท ของชุมชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับ ความต้องการของ นักท่งเที่ยว และ			3.2.2 ถอดบทเรียน จากกระบวนการ ดำเนินงานการทดลอง นำเที่ยว และเวที ประชาคม	การเผยแพร่ 1.ทีมักวิจัย
นำสู่การท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน เป็น อย่างไร			3.2.3 จัดทำคู่มือการ ดำเนินธุรกิจแนว เศรษฐกิจพอเพียงของ อุตสาหกรรมโรงแรมสู่ การท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน	
			ยั่งยืน	

ทั้งนี้การดำเนินงานของโครงการวิจัยฯ ที่ผ่านมา จำแนกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะแรก เป็นระยะการศึกษารวบรวมองค์ความรู้ บทเรียนเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน จากชุมพรคานานารีสอร์ท จังหวัดชุมพร ก่อนที่จะประสบความสำเร็จ การดำเนินงาน กิจกรรมทั้งในอดีตและปัจจุบัน และเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมเส้นทางการเชื่อมโยงกับชุมชนในท้องที่ จากนั้นเอาผลการศึกษาดังกล่าวไปสู่การลงเวทีชุมชน การชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการเรือนศศิธร ชุมชนในบริเวณใกล้เคียง ระดมผู้รู้ต่างๆ มาศึกษาข้อมูล

ระยะที่สอง คือ นำองค์ความรู้ที่ได้ มาดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม โดยเชื่อมโยง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาประกอบการดำเนินกิจการด้านธุรกิจโรงแรมของเรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ได้ต้นแบบการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานในการทดลองปฏิบัติจากเรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ได้ต่อไป

การดำเนินงานระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูล

1. วิถีศึกษาข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินโครงการระยะที่หนึ่งเกิดผลประสิทธิผลสูงสุด ทีมวิจัยได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1.1. การรวมทีมงานวิจัยและการจัดเตรียมความพร้อมของทีมงาน

ในขณะนี้การรวมทีมงานวิจัยได้เสร็จสิ้นและมีความพร้อมที่จะเริ่มต้นงานแล้ว ความตั้งใจและความพร้อมที่จะทำงานของทีมวิจัยกล่าวได้ว่ามีความพร้อมเต็มที่ แต่ว่าในการปฏิบัติงานให้ได้ผลสมบูรณ์นั้นจำเป็นต้องเพิ่มเติมความสามารถในเชิงข้อมูลองค์ความรู้ด้านการดำเนินงานในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อว่าทีมวิจัยจะสามารถรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ความหมายที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ทีมวิจัยได้มีการติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นที่ปรึกษาของทีมวิจัย

1.2 การจัดเวทีประชุมชุมชน

ทีมวิจัยใช้การจัดเวทีชุมชนเพื่อให้คนทั่วไปในพื้นที่ปฏิบัติการได้เข้าใจและสนับสนุนการดำเนินการของโครงการวิจัย โดยจะเชิญผู้นำต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหาร

ส่วนตำบล นักปราชญ์ชาวบ้าน ผู้อาวุโส และผู้สนใจเข้าร่วมประชุม โดยจะจัดเวทีชุมชนทั้งหมด 1 ครั้ง

โดยมีรายละเอียดในการจัดเวทีประชุมชุมชนดังนี้

เพื่อแนะนำโครงการและขอความร่วมมือที่ประชุมให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม เส้นทาง ขอคำแนะนำเกี่ยวกับผู้รู้ที่จะให้ข้อมูลรายละเอียดที่ทีมวิจัยจะติดตามศึกษาข้อมูลต่อไป และขอคำแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน

ทั้งนี้ในการจัดเวทีชุมชนทางคณะผู้วิจัยจะเชิญผู้เกี่ยวข้องจากภายนอกมาร่วมประชุมตามความเหมาะสม เช่น ข้าราชการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย นักพัฒนาเอกชนที่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ นักปราชญ์ชาวบ้านจากชุมชนในพื้นที่ เป็นต้น

1.3 การประชุมกลุ่มย่อย

คณะวิจัยจะใช้การประชุมกลุ่มย่อยสำหรับการศึกษาข้อมูลภาคสนามทั้งในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน การดำเนินงาน กิจกรรมทั้งในอดีตและปัจจุบัน และเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมเส้นทางเชื่อมโยงกับชุมชนในท้องที่ โดยในแต่ละพื้นที่ที่คณะวิจัยลงไป ศึกษาข้อมูลจะเชิญผู้รู้ในพื้นที่นั้นจำนวนหนึ่งมาตั้งวงพูดคุยกันเชิงลึกในทุกประเด็น

1.4 การสัมภาษณ์แบบลึก

คณะวิจัยจะใช้การสัมภาษณ์แบบลึกเสริมการศึกษาข้อมูลแบบการประชุมกลุ่มย่อย โดยพิจารณาการประชุมกลุ่มย่อยในแต่ละพื้นที่ว่า หากมีผู้รู้ข้อมูลดีแต่ไม่ถนัดที่จะพูดในที่ประชุม หรือมีเวลาพูดไม่เพียงพอ คณะวิจัยก็จะไปขอสัมภาษณ์เดี่ยวเพิ่มเติม

1.5 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

เนื่องจากงานวิจัยในโครงการนี้มีเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และถอดบทเรียนเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานของชุมพรคานานารีสอร์ท จังหวัดชุมพร ก่อนที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นประเด็นที่มีผู้เขียนถึงไว้บ้างแล้ว คณะวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาข้อมูลจากเอกสารด้วย โดยจะนำข้อมูลจากเอกสารที่ได้มาประชุมร่วมกับทีมวิจัยและผู้ชำนาญภายในชุมชน

เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนามด้วยวิธีที่กล่าวมาแล้ว เพื่อให้ข้อมูลที่สรุปได้มีความสมบูรณ์ที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทีมงานวิจัยมีความตระหนักแต่ต้นว่า การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ต้องมีความชัดเจนและถูกต้อง เพื่อนำมาสู่การปฏิบัติการจริงที่ได้ผล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยกับ ชุมชนและฝ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ทีมวิจัยจึงใช้หลายวิธีประกอบกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยทีมวิจัย

ในการติดตามศึกษาข้อมูลแต่ละช่วงนั้น ทีมงานวิจัยจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันตลอดเวลา เพื่อให้มีความชัดเจนว่าศึกษาข้อมูลได้เท่าไรแล้ว ข้อมูลมีความหมายว่าอะไร สมควรจะศึกษาข้อมูลอะไรเพิ่มเติมอีก และเมื่อศึกษาข้อมูลครบถ้วนตามแผนแล้วทีมวิจัยก็จะร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ครบถ้วนและชัดเจนที่สุด

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

เมื่อการศึกษาข้อมูลผ่านการวิเคราะห์จากทีมวิจัยจนเป็นที่พอใจแล้ว ทีมวิจัยจะจัดเวทีวิเคราะห์แบบมีส่วนร่วมโดยเชิญผู้รู้ในชุมชน ผู้รู้จากภายนอกทั้งจากหน่วยราชการ มหาวิทยาลัย องค์กรเอกชน และผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดการโรงแรมและท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อร่วมวิพากษ์วิจารณ์และให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมต่อผลการวิจัย จากนั้นทีมวิจัยก็จะนำผลของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นดังกล่าวมาปรับปรุงผลการวิเคราะห์ ข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยทางทีมวิจัยจะจัดการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะนี้ 2 ครั้ง จากนั้นก็นำผลการวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อเวทีชุมชนอีกครั้ง โดยในที่สุดแล้วผลการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างน้อยจะมีความชัดเจนในเรื่องต่อไปนี้

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมจากชุมชนพรคานา ริสอร์ท”

2. ได้แนวทางการดำเนินธุรกิจริสอร์ทและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่วิถีชีวิตชุมชนโคนอนตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ กิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานสำหรับ”เรือนศศิธร”

3. ได้ต้นแบบและคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อใช้ในการเผยแพร่

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ

3.3.1 เอกสาร เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เกี่ยวข้องในการถอดบทเรียน ของชุมพรคานานา รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

3.3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมกาท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว ชุมพรคานานา รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

3.3.3 แบบสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษากระบวนการจัดการธุรกิจ การผลิต การจัดการเรื่องชุมชน สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตชุมชน การกระจายรายได้ให้ชุมชนของชุมพรคานานา รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

3.3.4 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยว เพื่อศึกษาผลของการทดลองนำเที่ยวในเรือนศศิธร อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล โดยใช้รูปแบบ เส้นทาง กิจกรรมกาท่องเที่ยวที่ได้จากการถอดบทเรียน ของชุมพรคานานา รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้างนี้ ทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Window Version 11 โดยมีรายละเอียดค้างนี้

4.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาท่องเที่ยว โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4.4.4 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยว โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อถอดบทเรียน

จากคำถามวิจัยข้อที่หนึ่งว่าบทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคานารีรีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มีรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานเป็นอย่างไร ทางโครงการวิจัยได้สำรวจภาคสนามชุมพรคานารีรีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร พร้อมลงแบบสอบถามกับกลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ชุด และการจัดสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมพรคานารีรีสอร์ท เพื่อประมวลผลการศึกษาในการตอบคำถามวิจัยดังกล่าว

ผลการศึกษาที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลอันประกอบด้วย 1) รูปแบบลักษณะทางกายภาพของโรงแรม เส้นทางท่องเที่ยวและความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นผลจากการสรุปบทเรียนการดำเนินงานของทีมวิจัย 2) ลักษณะและองค์ประกอบที่มีผลต่อความชื่นชอบของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลการสำรวจทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อชุมพรคานารีรีสอร์ท ในด้าน สภาพแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม/การประชาสัมพันธ์ สินค้าของที่ระลึก ผู้นำเที่ยวและการบริการ ราคา และสิ่งอำนวยความสะดวก การสรุปผลทั้งสองประการจะนำไปสู่การถอดบทเรียนต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคานารีรีสอร์ท

4.1.1 รูปแบบลักษณะทางกายภาพของโรงแรม เส้นทางท่องเที่ยวและความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.1.1 การเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม

ชุมพรคานารีรีสอร์ท เลือกที่ตั้งในทำเลชายหาดที่ดีที่สุดของภาคใต้ในอ่าวไทย คือหาดทุ่งวัวแล่น อันมีความลาดชันน้อยมาก ทรายละเอียดยาวสะอาดบริเวณหาดทุ่งวัวแล่น ตำบลสะพลี อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร อันเป็นประตูสู่ภาคใต้ ระยะทางจากกรุงเทพถึงชุมพรด้วยระยะทางเพียง 450 กิโลเมตร สิ่งที่สมบูรณ์อีกอย่างหนึ่งของชุมพรคือ ทะเลสีคราม อ่าวชุมพร เป็นทะเลที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดของอ่าวไทย มีเกาะมากมาย 40 เกาะ มีใต้ทะเลที่มหัศจรรย์ น้ำทะเลใส ฝูงปลามากมาย ปะการังสมบูรณ์ ย้อนหลังไปเมื่อปี พ.ศ. 2525 มีเพียงชายหาดที่มีทรายละเอียดขาวร่วมกับร่มเงาของต้นมะพร้าวที่สลับใบล้อมรอบทะเลซึ่งปลอดภัยและบ้านเรือน และตอนใต้ของ

หาด ติดกับอำเภอเมืองชุมพร ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2525 เริ่มต้นเป็นรีสอร์ตเล็ก ๆ ที่มีเรือนพักเพียง 7 หลังกับหลังศาลาหลังคามุงจาก เลียนแบบเรือนข้างหลวง และสิ่งประหลาดอีกอย่างหนึ่งคือ รูปปั้นหน้าตาผิดแปลกไปจากลักษณะไทย ๆ ที่คุ้นเคย ยืนตระหง่านอยู่บนหน้าหาด วัตถุประสงค์เพียงเพื่อใช้ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกเมื่อมาเยือน ณ ที่นี้ ที่ที่ยังมีความสงบ คงความเป็นธรรมชาติในสภาพเดิม ต้นไม้มานานาชนิดจะขึ้นอย่างเกื้อกูลกันไม่เป็นระเบียบ ไม่ตกแต่งอย่างถูกกำหนดตายตัว มีทั้งไม้หอม ไม้ใบ ไม้ยืนต้น และยังมีต่อไปถึงนาข้าว สวนครัวรั้วกินได้ พืช ผักปลอดสารเคมี

ปี พ.ศ.2532 วันที่ 4 พฤศจิกายน เป็นวันที่ชาวจังหวัดชุมพรพบกับภัยธรรมชาติพายุเกย์ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลง ถนนลูกรังได้รับการเปลี่ยนแปลงเป็นถนนลาดยาง โดยได้รับงบประมาณจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และมีชื่อถนนว่า “ถนนอาภากร” นับตั้งแต่นั้นมา สรรพสิ่งในโลกย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ชุมพรคabanาน่าอยู่นอยู่ที่เดิม แต่เพิ่มที่พักเป็นอาคาร 3 ชั้น 3 หลัง เน้นการก่อสร้างแบบรักษาธรรมชาติ ประหยัดพลังงาน อาคารไม่สูงเกินยอดไม้ เพื่อความร่มรื่นอยู่กับธรรมชาติ มองเห็นความเขียวสดชื่น เย็นสบาย มีนกหลากหลายมาอาศัย ส่งเสียงเป็นเพื่อนในเวลากลางวัน เป็นโรงแรมที่จะบอกกล่าวเล่าเรื่องราวของการก่อสร้างแบบประหยัด ทนแดด ทนลม ทนแผ่นดินไหว

สิ่งที่อยู่คู่กับชุมพรคabanาน่ารีสอร์ต รีสอร์ตแห่งนี้คือกิจกรรมทางทะเล นอกจากจัดกิจกรรมทางทะเลที่นอกเหนือจากการเล่นน้ำที่ชายหาดอย่างปลอดภัยแล้ว ยังมีเรือนำเที่ยวทางทะเลเพื่อชมเกาะและดำน้ำดูปะการังอันเป็นกิจกรรมหลักที่อยู่ควบคู่มากับรีสอร์ตตั้งแต่เริ่มแรก และเป็นกิจกรรมที่ทำให้ทะเลชุมพรเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และทำให้ทั่วโลกได้รู้จักหาดทุ่งวัวแล่นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะโรงเรียนสอนดำน้ำของชุมพรคabanาน่า รีสอร์ต จะเน้นในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมและการไม่ทำลาย เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสชื่นชมกับกิจกรรมชื่นชมธรรมชาติที่ถูกกำหนดขึ้นมามากมายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นการชมสวนผลไม้ในหลาย ๆ สวน หลาย ๆ อำเภอ ซึ่งพร้อมใจกันรักษาธรรมชาติเพื่อความยั่งยืนไว้ให้คนรุ่นหลังได้ชื่นชม โดยความร่วมมือ ร่วมใจจากทุก ๆ สถานที่ที่ได้พานักท่องเที่ยวไปชื่นชม เช่นการล่องแพที่ต้นแม่น้ำหลังสวน อำเภอพะโต๊ะ การชมหิ่งห้อยที่แม่น้ำท่าตะเภา การไปตกหมึกในอ่าวชุมพรและการดำน้ำแบบผิวน้ำหรือใช้ถังอากาศตามเกาะต่าง ๆ เป็นต้น

แต่แล้ววิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ก็ทำให้ชุมพรคabanาน่า รีสอร์ต ต้องซบเซาเพราะภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจากพิษของค่าเงินบาทที่ลดลง คุณวรวิธ รัชพันธุ์ ผู้สืบสานเจตนารมณ์จากคุณแม่ ซึ่งได้พยายามที่จะรักษากิจการของชุมพรคabanาน่า รีสอร์ต ให้คงอยู่และรุ่งเรืองด้วย

การน้อมนำเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้ภายในชุมพรคาน่า รีสอร์ท และเชื่อมโยงไปสู่ชุมชนรายรอบรีสอร์ท จนเกิดเครือข่าย ชุมชน เผยแพร่ผลการดำเนินงานตามแนวปรัชญาดังกล่าว และกลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ ทรงคุณค่า ในปัจจุบัน

4.1.1.2 การดำเนินธุรกิจโรงแรมด้วยหลักการตลาดที่แตกต่าง (The Blue Ocean Hotel)

ชุมพรคาน่ารีสอร์ท นับเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่ประสบความสำเร็จได้ด้วย กลยุทธ์ การตลาดบลูโอเชียนหรือทะเลสีฟ้า (Blue Ocean Strategy) อันเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดสุด ิติดในช่วงที่ผ่านมา และได้รับคะแนนนิยมอย่างล้นหลามจากคนในแวดวงธุรกิจ เพราะเป็นแนวคิด ที่มองหาความต้องการใหม่ (Demand) อันเป็นโอกาสทางการตลาด หรือ "พื้นที่ว่างทางการตลาด" (Market Space) ที่เรียกว่า (Mega-Opportunity) และยังไม่มีใครลงมือเข้าไปในดินแดนสีฟ้าที่ เป็นตลาดใหม่ โดยอาศัย Value Innovation

หลักการของกลยุทธ์ที่ชุมพรคาน่ารีสอร์ท ใช้คือ ไม่เน้นการแข่งขันกับคู่แข่ง แต่เน้นทำ ให้คู่แข่งล้มสลาย เนื่องจากการแข่งขันแบบเดิมๆ มักจะนำไปสู่สินค้าและบริการที่มีลักษณะ เหมือนๆกัน แล้วนำไปสู่การตัดราคา จนกลายเป็นทะเลสีแดง (Red Ocean Strategy) แต่ Blue Ocean จะเน้นการสร้างอุปสงค์ใหม่ๆ และมุ่งจับผู้ไม่เคยเป็นลูกค้าในอุตสาหกรรมมาก่อน ทั้งนี้ ทางผู้ประกอบการของชุมพรคาน่ารีสอร์ท ได้มองไปที่อุตสาหกรรมทางเลือก หรือมองใน Market Space ใหม่ๆ ด้วยรูปแบบที่ต่างกัน หน้าที่ต่างกัน แต่เพื่อตอบวัตถุประสงค์เหมือนกัน โดย ฉีกแนวไปจากท่ามกลางโรงแรมที่มีอยู่มากมาย แต่เกือบทั้งหมดจะวนเวียนเกี่ยวกับรายการ ประเภท ส่งเสริมการขาย การจัดโปรโมชั่น หรือหากเป็นโรงแรมที่เน้นในด้านความหรูหรา ก็มักดิง ดารา นักร้อง หรือคนสำคัญ ซึ่งเคยเข้ามาพัก ณ โรงแรมแห่งนั้นมาเป็นจุดขายในการโปรโมต หรือ ทำการตลาด

นับตั้งแต่มีการประกอบธุรกิจโรงแรมแห่งแรกในประเทศไทย คือโรงแรมโอเรียลเต็ล ซึ่ง ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2440 โดยในช่วงรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 มีชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาและ มักมีปัญหาเกี่ยวกับที่พัก ได้มีนายเรือชาวเดนมาร์ก 2 นาย ริเริ่มประกอบธุรกิจซึ่งถือว่าเป็นธุรกิจ แบบใหม่ของไทยสมัยนั้นคือ ธุรกิจโรงแรม โดยได้สร้างโรงแรมอยู่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้สถานี ขูดฝรั่งเศษ อันเป็นจุดเริ่มต้นของโรงแรมแห่งนี้ และกลายเป็นแบบอย่างของการดำเนินธุรกิจ โรงแรมส่วนใหญ่ของประเทศไทย ที่เน้นไปที่จุดขายของรูปแบบการบริการ สภาพพื้นที่และความ สบายงามของสถานที่ ความสะดวกสบายของแขกที่เข้าพัก การประชาสัมพันธ์หรือทำการตลาดก็จะ เน้นเรื่องราคาที่พัก ซึ่งหลายๆโรงแรมได้ใช้วิธีนี้ในการทำตลาด ซึ่งกลายเป็น Red Ocean ไป

โดยปริยาย แต่ที่น่าจับตาในแบบฉบับ Blue Ocean เห็นจะเป็นธุรกิจโรงแรมที่ชื่อ ชุมพรคานานารี รีสอร์ท

ความแตกต่างของชุมพรคานานารีรีสอร์ท หากเปรียบกับธุรกิจโรงแรมรายอื่นๆ ไม่ได้อยู่ตรงการทุ่มเงินในการก่อสร้าง หรือความอลังการของสถานที่ แต่อยู่ตรงที่โรงแรมนี้ได้สร้างปรากฏการณ์ใหม่ให้กับธุรกิจโรงแรม กล่าวคือ

4.1.1.2.1 โรงแรมได้ฉ้อฉลเชิงยุทธวิธี “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งในแง่การดำเนินธุรกิจแบบพึ่งตนเอง ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ การสร้างเครือข่ายกับชุมชน จนได้ผลตอบแทนจากนักท่องเที่ยวรวมทั้งสื่อมวลชนหลายด้านนำไปสู่การสร้างกระแสต่อเนื่อง จนทำให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์หลายรายในประเทศไทยเข้ามาถ่ายทำเพื่อนำเสนอในจุดนี้

4.1.1.2.2 การลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการ โดยการเริ่มต้นที่พนักงานบนพื้นที่โรงแรมเอง ซึ่งตรงตามหลักการ “ระเบิดมาจากข้างใน” ตามรับสั่งของของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่แตกต่างจากธุรกิจโรงแรมอื่น แต่ไม่ถึงกับขนาดต้องลดค่าจ้างพนักงานในโรงแรม แต่ใช้วิธีการปรับเปลี่ยนการสั่งซื้อประเภทอุปโภคบริโภคมาเป็นผลิตภายในโรงแรมเอง เช่น ยาสระผม สบู่ การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล การนำเศษอาหารเหลือมาผลิตเป็นน้ำจุลินทรีย์ การเลี้ยงไก่ไข่ หรือแม้กระทั่งข้าวสารที่ใช้ในการประกอบอาหาร ก็เปลี่ยนมาเป็นทำเอง ปลูกเอง ซึ่งทำให้ต้นทุนตรงส่วนนี้ลดลงเป็นอันมาก อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมพรคานานารีรีสอร์ท พ้นคืนจากสภาพขาดความคล่องทางการเงินจากหนี้สินกว่า 100 ล้านบาทกลายเป็นแค่ 30 ล้านบาท

4.1.1.2.3 การสร้างเครือข่ายและเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนของพื้นที่มากขึ้น นับจากการติดต่อในเรื่องของข้าวเหลืองปะทิว ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวท้องถิ่นของ ตำบลสะพลี อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร จนนำไปสู่การทดลองปลูกข้าว จนประสบความสำเร็จสามารถจัดเป็นกิจกรรมเสริมสำหรับแขกผู้มาพัก หรือหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการดำนา ปลูกข้าว การเกี่ยวข้าว ตามเส้นทางข้าวที่กลายเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมต่อกับชุมพร คานานารีรีสอร์ท ในเวลาต่อมา

กลไกที่สำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จ คือการได้ครูดี ได้แก่ อาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ซึ่งได้ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนขึ้นภายในชุมพรคานานารี รีสอร์ท และชุมชนโดยรอบด้วยการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้ภายในชุมพรคานานารี รีสอร์ท และเชื่อมโยงไปสู่ชุมชนรายรอบรีสอร์ท จนเกิดเครือข่ายชุมชนเผยแพร่ผลการดำเนินงานตามแนวปรัชญาดังกล่าว และกลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ทรงคุณค่าอย่างมากมายในปัจจุบัน

กลยุทธ์การตลาดที่ชุมพรคานานารีรีสอร์ทนำมาใช้ จากการพิจารณาการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา มีกลยุทธ์ที่สำคัญและได้ปรับใช้มา ได้แก่

a) การสร้างความแตกต่าง (differentiation) ระหว่างชุมพรคานา รีสอร์ทกับธุรกิจโรงแรมอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่มีกิจกรรมในรีสอร์ทที่มีให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลายตลอดระยะเวลาการเข้าพักในรีสอร์ท เช่น การจัดทำสวนพาลินให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้มากกว่าการชมสวนสวยๆ การเรียนรู้การทำนา การเกี่ยวข้าว การดำน้ำเก็บขยะ ฯลฯ

b) การเกิดขึ้นและการใช้กระแสเศรษฐกิจพอเพียง ที่เกิดการตื่นตัวขึ้นเป็นอย่างมากหลายที่นำไปให้แต่ยังขาดความเข้าใจอย่างถูกต้องและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง แต่สำหรับชุมพรคานา รีสอร์ท ได้มีโอกาสรู้จักกับอาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ซึ่งเป็นผู้ที่เข้าใจและรู้ซึ้งในเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ทำให้ชุมพรคานา รีสอร์ท นำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้อย่างถูกต้อง นับตั้งแต่การจัดการคนข้างในนั่นคือ เหล่าพนักงานให้เข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตามหลักการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีข้อสำคัญอยู่หนึ่งประการ คือการ “ระเบิดจากข้างใน” อันหมายถึง ถ้าตัวพนักงานเข้าใจ การปฏิบัติในกรอบของเศรษฐกิจพอเพียงก็จะทำได้อย่างถูกต้อง การทำกิจกรรมบางอย่างที่ธุรกิจโรงแรมทั่วไปไม่ทำ เช่น แทนที่จะมีสวนประดับสวยๆเหมือนโรงแรมอื่นๆทั่วไป แต่ชุมพรคานา รีสอร์ทจะมีต้นไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอย่างเกื้อกูลกันไม่เป็นระเบียบ ไม่ตกแต่งอย่างถูกกำหนดตายตัว มีทั้งไม้หอม ไม้ใบ ไม้ยืนต้น และยังมีต่อไปถึงนาข้าว สวนครัวรั้วกินได้ ฟืช ผักปลอดสารเคมี การนำพนักงานไปเรียนรู้ถึงสภาพของดินในโรงแรม การนำพนักงานฝ่ายต้อนรับไปฝึกการทำน้ำจุลินทรีย์ การนำห้องประชุมขนาดใหญ่มาดัดแปลงเป็นที่นอน ฯลฯ

4.1.1.3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมการท่องเที่ยว และทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวชุมพรคานา รีสอร์ท โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญพบ และการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กรณีที่ไม่ทราบขนาดประชากรได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1.1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสัญชาติ เพศ อายุ สถานภาพ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	177	46.0
หญิง	202	52.5
ไม่ระบุ	6	1.5
รวม	385	100.0
อายุ		
น้อยกว่า 15 ปี	10	2.5
15 – 25 ปี	48	12.5
26 – 35 ปี	89	23.2
มากกว่า 35 ปี	225	58.4
ไม่ระบุ	13	3.4
รวม	385	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	108	28.0
สมรส	266	69.2
ม่าย/หย่าร้าง	11	2.8
รวม	385	100.0

ตาราง 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิสำเนา		
ไทย	285	74.0
ภาคเหนือ	15	5.4
ภาคกลาง	201	70.4
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7	2.6
ภาคตะวันออก	15	5.2
ภาคใต้	47	16.4
ต่างชาติ	100	26.0
รวม	385	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	30	7.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	66	17.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า	51	13.4
อนุปริญญา/เทียบเท่า	64	16.5
ปริญญาตรี	125	32.4
สูงกว่าปริญญาตรี	49	12.7
รวม	385	100.0
อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	81	21.0
นักวิชาการ	22	5.8
ธุรกิจส่วนตัว	136	35.4
นักเรียนนักศึกษา	64	16.5
เอกชน/รับจ้าง	79	20.6
ไม่ระบุ	3	0.7
รวม	385	100.0

ตาราง 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
ไม่มีรายได้	48	12.5
น้อยกว่าเท่ากับ 20,000 บาท	52	13.6
20,001 – 40,000 บาท	83	21.5
40,001 – 60,000 บาท	90	23.4
มากกว่า 60,000 บาท	97	25.2
ไม่ระบุ	15	3.8
รวม	385	100.0

จากตาราง 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายร้อยละ 46.0 เพศหญิงร้อยละ 52.5 ส่วนผู้ที่ ไม่ระบุ ร้อยละ 1.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 35 ปี (ร้อยละ 69.2) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 70.4) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 32.4) ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 35.4) มีรายได้มากกว่า 60,000 บาท (ร้อยละ 25.2)

4.1.1.3 .2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวชมพระตำบ่าน้ำ รีสอร์ท

จากการสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวชมพระตำบ่าน้ำ รีสอร์ท เกี่ยวกับจำนวนครั้งในการท่องเที่ยว วัดดูประสงค์ของการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยว จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ยานพาหนะที่เดินทาง และสิ่งจูงใจในการมาท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4.2 – 4.8

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของจำนวนครั้งในการท่องเที่ยว

จำนวนครั้งในการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1 ครั้ง	240	62.1
2 ครั้ง	89	23.2
3 ครั้ง	25	6.4
มากกว่า 3 ครั้ง	18	4.8
ไม่ระบุ	13	3.5
รวม	384	100.0

จากตาราง 4.2 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาที่ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท ภายใน 1 ปี จำนวน 1 ครั้ง (ร้อยละ 62.1) รองลงมาคือ เดินทางมาท่องเที่ยวจำนวน 2 ครั้ง จำนวน 3 ครั้ง และมากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.2 , 6.4 และ 4.8 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ไม่ระบุ คิดเป็นร้อยละ 3.5

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ศึกษาเรียนรู้	44	11.4
พักผ่อน	143	37.1
ทำงาน/ธุรกิจ	186	48.3
ไม่ระบุ	12	3.2
รวม	385	100.0

จากตาราง 4.3 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวคือทำงาน/ธุรกิจ (ร้อยละ 48.3) รองลงมาคือ พักผ่อน และศึกษาเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 37.1 และ 11.4 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ไม่ระบุ คิดเป็นร้อยละ 3.2

ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของกิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
สกุบน้ำ	125	32.5
ดำน้ำ	82	21.4
ล่องแพ	59	15.3
ชมสวนผลไม้	48	12.5
ชมนา	43	11.2
เดินป่า	38	9.8
ตกหมึก	27	6.9

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 4.4 พบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คือสกุบน้ำ (ร้อยละ 32.5) รองลงมา 3 อันดับแรก คือ ดำน้ำ ล่องแพ และชมสวนผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 21.4 , 15.3 และ 12.5 ตามลำดับ

ตาราง 4.5 จำนวนและร้อยละของบุคคลที่เดินทางมาด้วย

บุคคลที่เดินทางมาด้วย	จำนวน	ร้อยละ
มากับเพื่อน	94	24.5
มากับครอบครัว	271	70.4
ไม่ระบุ	20	5.1
รวม	385	100.0

จากตาราง 4.5 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว (ร้อยละ 70.4) รองลงมาคือเดินทางมากับเพื่อน (ร้อยละ 24.5) ส่วนผู้ที่ไม่ระบุ คิดเป็นร้อยละ 5.1

ตาราง 4.6 จำนวนและร้อยละของจำนวนผู้ร่วมเดินทาง

จำนวนผู้ร่วมเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
1 – 2 คน	99	25.6
3 – 4 คน	132	34.4
มากกว่า 4 คน	149	38.6
ไม่ระบุ	5	1.4
รวม	385	100.0

จากตาราง 4.6 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางจำนวน มากกว่า 4 คน (ร้อยละ 38.6) รองลงมาคือ 3 – 4 คน และ 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 และ 25.6 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ไม่ระบุ คิดเป็น ร้อยละ 1.4

ตาราง 4.7 จำนวนและร้อยละของประเภทของยานพาหนะที่เดินทาง

ประเภทของยานพาหนะ	จำนวน	ร้อยละ
รถโดยสาร	61	15.9
รถเช่า/เหมา	91	23.7
รถส่วนตัว	183	47.5
รถของสถาบัน/หน่วยงาน	50	12.9
รวม	385	100.0

จากตาราง 4.7 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางโดยรถส่วนตัว (ร้อยละ 47.5) รองลงมาคือ รถเช่า/เหมา รถโดยสาร และรถของสถาบัน/หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 23.7 , 15.9 และ 12.9 ตามลำดับ

ตาราง 4.8 จำนวนและร้อยละของสิ่งจูงใจที่ทำให้มาท่องเที่ยว

สิ่งจูงใจ	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม	253	65.6
สถานที่ท่องเที่ยวเงียบสงบ	233	60.4
การเดินทางมีความสะดวก	126	32.6
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่สูง	121	31.4
ทรัพยากรธรรมชาติมีความสมบูรณ์	102	26.5
ได้เรียนรู้วิถีชีวิตแบบพอเพียง	60	15.6
ระยะทางไม่ไกล	45	11.6
ได้เรียนรู้วิถีการทำเกษตรอินทรีย์	32	8.4

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 4.8 พบว่าสิ่งจูงใจที่ทำให้ตัดสินใจมาเที่ยวชมพรคาน่าน้ำ รีสอร์ท ของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ คือสถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม (ร้อยละ 65.6) รองลงมา 3 อันดับแรกคือ สถานที่ท่องเที่ยวเงียบสงบ การเดินทางมีความสะดวก และค่าใช้จ่ายไม่สูง คิดเป็นร้อยละ 60.4 , 32.6 และ 31.4 ตามลำดับ

4.1.1.3.3 ทศนคติต่อชมพรคาน่าน้ำ รีสอร์ท

จากการสอบถามทัศนคติต่อชมพรคาน่าน้ำ รีสอร์ท ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม/การประชาสัมพันธ์ ด้านสินค้าของที่ระลึก ด้านผู้นำเที่ยวและการบริการ ด้านราคาและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4.9 – 4.15

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
สภาพแหล่งท่องเที่ยว	3.75	0.73	มาก
กิจกรรม/การประชาสัมพันธ์	3.37	0.74	ปานกลาง
สินค้าของที่ระลึก	3.12	0.88	ปานกลาง
ผู้นำเที่ยวและการบริการ	3.93	0.79	มาก
ราคา	3.54	0.70	มาก
สิ่งอำนวยความสะดวก	3.66	0.73	มาก
รวม	3.56	0.76	มาก

จากตาราง 4.9 พบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท ด้านผู้นำเที่ยวและการบริการ ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านราคา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 , 3.75 , 3.66 และ 3.54 ตามลำดับ ส่วนด้านกิจกรรม/การประชาสัมพันธ์และด้านสินค้าที่ระลึกพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และ 3.12 ตามลำดับ

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท ด้านสภาพแหล่ง

ท่องเที่ยว

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
มีเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	3.72	0.81	มาก
มีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่น่าสนใจ	3.83	0.65	มาก
แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม	3.87	0.76	มาก
แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด	3.75	0.65	มาก
ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวมีความอุดมสมบูรณ์	3.71	0.85	มาก
การเดินทางมีความสะดวก	3.81	0.73	มาก
มีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	3.53	0.67	มาก
รวม	3.75	0.73	มาก

จากตาราง 4.10 พบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่

ในระดับมาก ทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม ($\bar{x} = 3.87$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ($\bar{x} = 3.53$)

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท ด้านกิจกรรม/

การประชาสัมพันธ์

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย	3.62	0.64	มาก
กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ	3.59	0.72	มาก
สื่อในการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย	3.10	0.79	ปานกลาง
เอกสารที่ใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์มีความน่าสนใจ	3.15	0.82	ปานกลาง
ข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์มีความชัดเจน	3.31	0.75	ปานกลาง
ป้ายบอกทางมีความเพียงพอและความชัดเจน	3.45	0.69	ปานกลาง
รวม	3.37	0.74	ปานกลาง

จากตาราง 4.11 พบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท ด้านกิจกรรม/การประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า นักท่องเที่ยว มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็น ยกเว้นประเด็น กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย และประเด็นกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจที่นักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และ 3.59 ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สื่อในการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย ($\bar{x} = 3.10$)

ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติต่อชุมพรคาน่า รีสอร์ท ด้านสินค้าที่ระลึก

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
สินค้าที่ระลึกมีความหลากหลาย	2.91	0.81	ปานกลาง
สินค้าที่ระลึกมีคุณภาพและมาตรฐาน	3.15	0.86	ปานกลาง
รูปแบบบรรจุภัณฑ์ของสินค้าที่ระลึกมีความสวยงาม	3.08	0.95	ปานกลาง
สินค้าที่ระลึกมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	3.27	0.97	ปานกลาง
สินค้าที่ระลึกมีประโยชน์ใช้สอย	3.19	0.82	ปานกลาง
รวม	3.12	0.88	ปานกลาง

จากตาราง 4.12 พบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อชุมพรคาน่า รีสอร์ท ด้านสินค้าที่ระลึกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับ ปานกลางทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สินค้าที่ระลึกมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ($\bar{x} = 3.27$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สินค้าที่ระลึกมีความหลากหลาย ($\bar{x} = 2.91$)

ตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติต่อชุมพรคาน่า รีสอร์ท ด้านผู้นำเที่ยวและ

การบริการ

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
ผู้นำเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	3.87	0.85	มาก
ผู้นำเที่ยวสามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้เป็นอย่างดี	3.81	0.78	มาก
ผู้ให้บริการตระหนักถึงการดูแล เอาใจใส่	4.02	0.69	มาก
ผู้ให้บริการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์	4.00	0.84	มาก
รวม	3.93	0.79	มาก

จากตาราง 4.13 พบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อชุมพรคาน่า รีสอร์ท ด้านผู้นำเที่ยวและการบริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้ให้บริการตระหนักถึงการดูแล เอาใจใส่ ($\bar{x} = 4.02$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้นำเที่ยวสามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้เป็นอย่างดี ($\bar{x} = 3.81$)

ตาราง 4.14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท ด้านราคา

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
ราคาอาหารมีความเหมาะสม	3.47	0.72	มาก
ราคาที่พักมีความเหมาะสม	3.66	0.69	มาก
ราคาสินค้าที่ระลึกมีความเหมาะสม	3.42	0.57	มาก
ค่าบริการกิจกรรมนันทนาการมีความเหมาะสม	3.61	0.82	มาก
รวม	3.54	0.70	มาก

จากตาราง 4.14 พบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท ด้านราคาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ราคาสถานที่ที่พักมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.66$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ราคาสินค้าที่ระลึกมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.42$)

ตาราง 4.15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
สาธารณูปโภคเช่น ไฟฟ้า ประปา มีความ	3.67	0.69	มาก
สถานที่จอดรถมีความเพียงพอและปลอดภัย	3.71	0.74	มาก
ร้านอาหารมีความสะอาด	3.84	0.82	มาก
ห้องน้ำมีความสะอาดและเพียงพอ	3.64	0.67	มาก
ห้องพักมีสิ่งอำนวยความสะดวก	3.45	0.72	มาก
รวม	3.66	0.73	มาก

จากตาราง 4.15 พบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อชุมพรคานา รีสอร์ท ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ร้านอาหารมีความสะอาด ($\bar{x} = 3.84$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ห้องพักรับสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 3.45$)

4.1.2 ลักษณะและองค์ประกอบที่มีผลต่อความชื่นชอบของนักท่องเที่ยว

เพื่อให้เห็นว่าลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบสูงถึงต่ำ จากผลการศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมพรคานา รีสอร์ทเป็นอย่างไร จึงมีการเรียงลำดับความชื่นชอบและทัศนคติในด้านต่างๆ ตามค่าเฉลี่ยมากที่สุดถึงน้อยที่สุด มาวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อทัศนคติดังกล่าว

ผลการศึกษพบว่านักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบชุมพรคานา รีสอร์ท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านผู้นำเที่ยวและการบริการ ($\bar{x} = 3.93$) จากการพัฒนาคอนกรีตของรีสอร์ท สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญทำให้คนมีความภาคภูมิใจและพร้อมที่จะนำเสนอให้นักท่องเที่ยวเพื่อขยายผลการเรียนรู้ต่อ ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.75$) มีความหลากหลายทั้งเชิงธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 3.66$) นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้วยมาตรฐานของโรงแรม และด้านราคา ($\bar{x} = 3.54$) มีความเหมาะสมผลกับคนไทย แม้ว่าจะขายทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติและคนไทย ส่วนด้านกิจกรรม/การประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) แม้ว่าการกิจกรรมจะมีมากมาย หากแหล่งท่องเที่ยวและเรื่องราวในแหล่งก็มีจุดสนใจมากพอที่จะทำให้กิจกรรมไม่โดดเด่น ส่วนการประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวอาจไม่ทันเข้าถึงช่องทางที่แท้จริง เนื่องจากได้รับการบอกเล่าโดยตรงเสียมากกว่า และด้านสินค้าที่ระลึกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$) เนื่องจากร้านขายสินค้าที่ระลึกอยู่ในรีสอร์ท อาจไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรเหมือนอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว

4.1.2.1 ด้านผู้นำเที่ยวและการบริการ

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้ให้บริการตระหนักถึงการดูแล เอาใจใส่ ($\bar{x} = 4.02$) นับเป็นความโดดเด่นของพนักงานชุมพรคานา รีสอร์ท ในด้านการให้บริการที่สร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี อาจด้วยการพลิกวิกฤติเป็นโอกาส ลูกค้าจึงกลายเป็นบุคคลสำคัญ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้นำเที่ยวสามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้เป็นอย่างดี ($\bar{x} = 3.81$) ซึ่งมีคฤเทศก์ควรมีทั้งองค์ความรู้และทักษะ โดยเฉพาะทักษะการเล่าเรื่อง แต่ในความเป็นจริงคฤเทศก์โดยเฉพาะที่ขาดประสบการณ์มักขาดการฝึกฝนด้านทักษะดังกล่าว

4.1.2.2 ด้านสภาพแหล่งท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม ($\bar{x} = 3.87$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ($\bar{x} = 3.53$) โดยแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมทั้ง a) ทรัพยากรที่สัมผัสได้ เช่น ทะเล และ หาดทราย ซึ่งมีทั้งกิจกรรมการไปตกหมึกในอ่าวชุมพรและการดำน้ำแบบผิวน้ำหรือใช้ถังอากาศตามเกาะต่าง ๆ อีกทั้งหาดทรายเป็นชายหาดที่ดีที่สุดในภาคใต้ในอ่าวไทย คือหาดทุ่งวัวแล่น มีความลาดชันน้อยมาก ทรายละเอียดขาวสะอาด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนหลากหลายเส้นทาง อาทิ เช่น เส้นทางข้าวเพื่อชมกิจกรรมดำนาและเกี่ยวข้าว การชมและชิมสวนผลไม้ปลอดภัยจากสารพิษ การล่องแพที่ต้นแม่น้ำหลังสวน และ การชมหิ่งห้อยที่แม่น้ำท่าตะเภา เป็นต้น b) ทรัพยากรที่สัมผัสไม่ได้ เช่น brand เทคโนโลยี ทักษะ ความรู้ บารมี โดยองค์ความรู้ที่กลายเป็นเหมือน brand ของชุมพรคานา ริสอร์ทไปแล้วคือการน้อมนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้อย่างถูกต้อง กลายเป็นองค์ความรู้ในการศึกษาดูงานและท่องเที่ยวที่มีอยู่ภายในชุมพรคานา ริสอร์ท ทำให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย โดยมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นฐานเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 18 ฐาน (รายละเอียดดังภาคผนวก) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2548) ได้ศึกษาลักษณะการบริหารจัดการ “ชุมพรคานา ริสอร์ท” ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐกิจที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ และมีแนวความคิดที่จะนำเสนอจังหวัดชุมพรให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติ โดยมีแนวความคิดที่นำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอ โดยคนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพเดิมอยู่ ภายในชุมพรคานา ริสอร์ท มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ 1) เส้นทางข้าว 2) ภาคการผลิต (อาหาร) 3) การทำขนมปัง 4) การกำจัดกากอาหาร 5) การดำนาเกี่ยวข้าว 6) กิจกรรมการเลี้ยงปลา 7) ฝายกั้นน้ำ 8) โรงแรมนา 9) สวนพลิน 10) ไตรธรรมชาติ (แปลงพืชที่ใช้บำบัดน้ำ) 11) พืชสวนครัว 12) บ้านอนุรักษ์ธรรมชาติและพลังงาน 13) เกษตร 4 ขั้น 14) ป่า 5 ขั้น 15) การสีข้าว 16) การปลูกพืชด้วยการห่มดิน 17) บ้านเอนไซม์ 18) บริษัท อุ่มชูไม่จำกัด ประกอบด้วย ไข่สุโข การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงปลาทอง และ กาแฟ องค์ความรู้ที่ได้นำเสนอผ่านฐานการเรียนรู้ นับเป็นสิ่งที่สร้างความประทับใจและชื่นชอบของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

4.1.2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ร้านอาหารมีความสะอาด ($\bar{x}=3.84$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ห้องพักรับสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x}=3.45$) สำหรับประเด็นความสะอาดรวมความถึงอาหารปลอดภัย ที่นักท่องเที่ยวสัมผัสได้จากเมนูอาหารเข้าที่ได้คัดสรรอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ เช่น ข้าวเหลืองประทิว ข้าวกล้องที่แปรรูปเป็นขนมปัง น้ำข้าว และขนมครก ผัก ผลไม้จากโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ไข่และกาแฟคุณภาพจากบริษัทสุขใจ จำกัด อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังสามารถไปชมและสัมผัสสภาพการผลิตที่ปลอดภัยได้ด้วยตัวเอง อาทิเช่น เส้นทางข้าว เส้นทางสวนผลไม้ ฯลฯ ก็ยิ่งสร้างความมั่นใจได้มากขึ้น เกิดเป็นความพึงพอใจที่จะซื้อข้าว หรือพักผ่อนนานขึ้นที่ชุมพรคานา รีสอร์ท

4.1.2.4 ด้านราคา

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ราคาสถานที่ที่พักมีความเหมาะสม ($\bar{x}=3.66$) มีความเหมาะสมผลกับคนไทย แม้ว่าจะขายทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติและคนไทย ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ราคาสินค้าที่ระลึกมีความเหมาะสม ($\bar{x}=3.42$) อาจด้วยการตั้งราคาขายเจาะจงนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นหลัก ราคาจึงสูงเกินไปสำหรับนักท่องเที่ยวคนไทย

4.1.2.5 ด้านกิจกรรม/การประชาสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็น ยกเว้นประเด็น กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย และประเด็นกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจที่นักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.62$ และ 3.59) ตามลำดับ โดยกิจกรรมมีทั้งในทรัพยากรที่สัมผัสได้ เช่น ทะเล และ หาดทราย ได้แก่กิจกรรมการไปตกหมึกในอ่าวชุมพรและการดำน้ำแบบผิวหน้าหรือใช้ถังอากาศตามเกาะต่างๆ กิจกรรมดำน้ำและเที่ยวชมที่ปะทิว การชมและชิมสวนผลไม้ปลอดภัยจากสารพิษ การล่องแพที่ต้นแม่น้ำหลังสวน และ การชมหิ่งห้อยที่แม่น้ำท่าตะเภา อีกทั้งกิจกรรมที่อยู่ในทรัพยากรที่สัมผัสไม่ได้ คือการน้อมนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้อย่างถูกต้อง กลายเป็นองค์ความรู้ในการศึกษาดูงานโดยมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นฐานเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า 18 ฐาน ซึ่งสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สื่อในการประชาสัมพันธ์

ความหลากหลาย ($\bar{x} = 3.10$) อาจเพราะนักท่องเที่ยวเข้าไม่ถึงช่องทางที่แท้จริง เนื่องจากได้รับการบอกเล่าโดยตรงจึงตัดสินใจมาทันที โดยสื่อประชาสัมพันธ์ไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่แท้จริง

4.1.2.6 ด้านสินค้าที่ระลึก

เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติอยู่ในระดับ ปานกลางทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สินค้าที่ระลึกมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ($\bar{x} = 3.27$) ทั้งนี้เพราะการสร้างเครือข่ายของโรงแรม จึงรับเอาสินค้าของเครือข่ายที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่มาร่วมขาย สินค้าส่วนใหญ่จึงสะท้อนอัตลักษณ์ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สินค้าที่ระลึกมีความหลากหลาย ($\bar{x} = 2.91$) จำนวนเครือข่ายที่มี ส่วนใหญ่มาจากในพื้นที่จังหวัดชุมพรด้วยกันเองเพียงแต่ต่างอำเภอ ทำให้ความหลากหลายของสินค้าที่ระลึกมีไม่มากเนื่องจากทำในพื้นที่ใกล้เคียงกัน

4.1.3 การถอดบทเรียนต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท

บทเรียนจากชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท มีปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ (key success factors) ดังนี้

4.1.3.1 การปฏิบัติงาน ได้แก่

- ความสามารถด้านการบริหาร ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน

จากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ที่ทำให้ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท ต้องซบเซาเพราะภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจากพิษของค่าเงินบาทที่ลดลง คุณวรวิศร รักษ์พันธุ์ กรรมการผู้จัดการผู้สืบสานเจตนารมณ์จากคุณแม่ ซึ่งได้พยายามที่จะรักษากิจการของชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท ให้คงอยู่และรุ่งเรือง หากเหตุการณ์ในครั้งนี้นำให้เหลือพนักงานน้อย จนกระทั่งวันหนึ่งที่ได้พบกับ อาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ซึ่งได้ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนขึ้นภายในชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท และชุมชนโดยรอบ ด้วยการน้อมนำเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้ภายในชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท และเชื่อมโยงไปสู่ชุมชนรายรอบรีสอร์ท โดยเริ่มจากการระเบิดจากข้างในก่อน นั่นก็คือ การคัดเลือกพนักงานที่มีอยู่แบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ คือ

หัวใจ ใจสู้	คือ คนที่พร้อมที่จะทำงานโดยไม่ต้องมีการกระตุ้นมาก
รอดู ที่ท่า	คือ รอดูเหตุการณ์ไหลตามน้ำ ใครไปทางไหนมากก็ตามเขาไป
เบิ่งตา รอคอย	คือ รอเวลาที่คนอื่นทำแล้วค่อยเข้าไปมีส่วนร่วม
เหงาหงอย จับเจ้า	คือ ทำงานแบบให้พอผ่าน ๆ ไป ทำแบบไม่ค่อยมีความสุข
ไม่เอาไหนเลย	คือ ทำอะไรไม่ได้เลย งานที่ได้รับไม่มีประสิทธิภาพ

อีกทั้ง การไม่มีนโยบายไล่พนักงานออก ทำให้จิตใจและสร้างศรัทธาต่อพนักงานได้เป็นอย่างดี นับว่าคุณวิธร มีศักยภาพเป็นผู้นำ นับเป็นจุดเด่นที่สุด เพราะสามารถคิดได้ทั้งในรูปของนามธรรมและรูปธรรม โดยเชื่อว่าเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงจะทำให้มันคงได้ จึงผลักดันให้ชุมพรคาน่า รีสอร์ท ประสบความสำเร็จที่แท้จริง เนื่องจาก

ก. ศรัทธา คือ ศรัทธา ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงเชื่อและศรัทธาในแนวทางของพระองค์ท่านว่าเป็นไปได้จริง

ข. ความต้องการที่อยากจะทำหรือสิ่งที่เรียกว่าเป็นระเบิดออกมาจากข้างใน เพราะเมื่อมีศรัทธาเกิดขึ้นแล้วก็ทำให้เกิดความอยากที่จะทำตามสิ่งที่ศรัทธา

ค. พร้อมที่จะทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริงอันจะทำให้เกิดความรู้ความชำนาญ และสามารถขยายเครือข่ายการเรียนรู้ไปสู่ภายนอกรีสอร์ทได้

- คุณภาพและความพร้อมของสินทรัพย์

- ทรัพยากรที่สัมผัสได้ เช่น ทะเล หาดทราย

สิ่งที่อยู่คู่กับชุมพรคาน่ารีสอร์ท รีสอร์ทแห่งนี้คือกิจกรรมทางทะเล นอกจากจัดกิจกรรมทางทะเลที่นอกเหนือจากการเล่นน้ำที่ชายหาดอย่างปลอดภัยแล้ว ยังมีเรือนำเที่ยวทางทะเลเพื่อชมเกาะและดำน้ำดูปะการังอันเป็นกิจกรรมหลักที่อยู่ควบคู่มากระหว่างรีสอร์ทตั้งแต่เริ่มแรก และเป็นกิจกรรมที่ทำให้ทะเลชุมพรเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และทำให้ทั่วโลกได้รู้จักหาดทุ่งวัวแล่นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะโรงเรียนสอนดำน้ำของชุมพรคาน่า รีสอร์ท จะเน้นในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมและการไม่ทำลาย เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสชื่นชมกับกิจกรรมชื่นชมธรรมชาติที่ถูกกำหนดขึ้นมาหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นการชมสวนผลไม้ในหลาย ๆ สวน หลาย ๆ อำเภอ ซึ่งพร้อมใจกันรักษาธรรมชาติเพื่อความยั่งยืนไว้ให้คนรุ่นหลังได้ชื่นชม โดยความร่วมมือ ร่วมใจจากทุก ๆ สถานที่ที่ได้พานักท่องเที่ยวไปชื่นชม เช่นการล่องแพที่ต้นแม่น้ำหลังสวน อำเภอพะโต๊ะ การชมหิ่งห้อยที่แม่น้ำท่าตะเภา การไปตกหมึกในอ่าวชุมพรและการดำน้ำแบบผิวน้ำหรือใช้ถังอากาศตามเกาะต่าง ๆ เป็นต้น

- ทรัพยากรที่สัมผัสไม่ได้ เช่น brand เทคโนโลยี ทักษะความรู้ บารมี

ด้วยองค์ความรู้ในการศึกษาดูงานและท่องเที่ยวที่มีอยู่ภายในชุมพรคานา รีสอร์ท ทำให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย โดยมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นฐานเรียนรู้ไม่น้อยกว่า 18 ฐาน โดยจากผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 เป็นบทพิสูจน์ถึงแนวทางการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาว่า ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไร แต่ผลกระทบดังกล่าวก็สามารถที่จะนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากความพยายามในการเรียนรู้เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่ไม่เหมาะสมและไร้ทิศทางในสภาพสังคมไทย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นบทพิสูจน์หนึ่งที่มีรูปธรรมปรากฏชัดเจนถ้าได้มีการเรียนรู้ เข้าใจ เข้าถึง ในแนวคิดขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จนทำให้เกิดภูมิทัศน์ที่สวยงามและประยุกต์ใช้ในทุก ๆ ด้าน โดยจัดเป็นเส้นทางการศึกษาธรรมชาติและพักผ่อนหย่อนใจของลูกค้ายในรีสอร์ท ซึ่งในช่วงเวลาตั้งแต่ 15.00 น. ของทุก ๆ วัน ชุมพรคานา รีสอร์ท ได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ลูกค้ายได้ศึกษาธรรมชาติ เพื่อเผยแพร่กระบวนการและขบวนการและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับองค์กรธุรกิจ

- มี standard operating และ procedure manual
รูปแบบการทำงานที่ชัดเจน
- มี job description ที่ชัดเจน
มีการคัดเลือกคนและมอบหมายงานที่เหมาะสม
- Delegation and empowerment
มีการกระจายอำนาจของผู้บริหารอย่างชัดเจน

4.1.3.2 สัดส่วนลูกค้าย (customers mixed) ได้แก่

- สร้างมาตรฐานการรักษาลูกค้ายประจำผ่านลูกค้ายสัมพันธ์ เช่น การสะสมแต้มจากการใช้บริการ
- โครงการยกระดับลูกค้ายประจำ เช่น upgrade ห้องพัก
- โครงการบัตรอภิสัทธิแบบมีส่วนลด

4.1.3.3 การสร้างเครือข่ายพันธมิตร (Alliance network) ได้แก่

- สร้างความเข้มแข็งด้านการตลาด
- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

4.1.3.4 การควบคุมต้นทุน ได้แก่

- ต้นทุนด้านแรงงาน

จากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในรีสอร์ท นั้น ปัจจุบัน ชุมพรคานา รีสอร์ทได้จัดตั้งบริษัท จำลองขึ้นมาภายในรีสอร์ท โดยเป็นความร่วมมือกันระหว่างคุณวิสร กรรมการผู้จัดการรีสอร์ท กับพนักงาน ซึ่งทำงานร่วมกันในอาชีพที่ถนัด นอกเหนือจากการทำงานปกติ เพื่อเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ ความเข้าใจ สามารถมีรายได้เพิ่มพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือนซึ่งเป็นรายได้ประจำตลอดปี โดยมีแนวคิด มุมมองตลอดจนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งดำเนินการภายใต้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถพิสูจน์ได้ถึงความมั่งคั่งและยั่งยืนอย่างแท้จริง

- ต้นทุนด้านอาหารและเครื่องดื่ม

จากเดิมที่รีสอร์ทต้องซื้อผักสด ผลไม้ ฯลฯ จากตลาด ซึ่งทำให้มีปัญหาในด้านคุณภาพ และปริมาณไม่เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริง การไปส่งเสริมให้ชาวบ้านทำก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ จึงคิดโครงการ “เศรษฐกิจพอเรา” ขึ้น ซึ่งเศรษฐกิจพอเรา นี้ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณวิสรกับพนักงาน ญาติของพนักงาน หรือคนที่รู้จักไปเรื่อย ๆ โดยเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่ใช่พึ่งตนเอง แต่เป็นการพึ่งพาอาศัยกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณวิสรกับพนักงาน จึงเป็นไปในลักษณะเพื่อนไม่ใช่เกี่ยวพันเฉพาะแต่เงินเดือนเท่านั้น และอีกหลายๆโครงการ เช่น ไข่สุโข กาแฟคุณเอก ฯลฯ

- ต้นทุนด้านพลังงาน

สิ่งปลูกสร้างที่เรียกว่า “บ้านอนุรักษ์ธรรมชาติพลังงาน” ซึ่งใช้เป็นต้นแบบในการก่อสร้างอาคารที่พักภายใน รีสอร์ท ทั้งหมดโดยสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ร่วมกับมหาวิทยาลัยฮาวาย มาทำการทดสอบ ภายในตัวอาคารจะใช้ระบบหล่อเย็นและเป็นระบบการก่อสร้างแบบยัดเหนียวในตัวเอง การก่อสร้างจะไม่ใช้เทคนิคสูง สามารถสร้างเองได้ ไม่ต้องใช้ไม้แบบ แต่ใช้ดินผสมซีเมนต์ และน้ำที่ทำปุ๋ยหมักอัดก้อน มีรูเพื่อให้สามารถระบายความร้อน โดยให้ความร้อนวิ่งสู่หลังคาทำเป็นน้ำอุ่น และมีระบบน้ำเย็นอยู่ภายในตัวอาคาร โดยตัวบ้านมีความสูงระดับต้นไม้เพื่อป้องกันพายุ การก่อสร้างดังกล่าวเป็นการใช้ทรัพยากรและแรงงานที่มีในท้องถิ่น จึงทำให้ประหยัดทั้งเงินและเวลา มีความคงทน สามารถรับแรงกระแทกที่มีความเร็วลม ถึง 267 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และทนแรงแผ่นดินไหวขนาดสั้นสะเทือน 7.63 ริกเตอร์ได้ โดยส่วนที่ปลอดภัยที่สุดคือห้องน้ำ เพราะสิ่งของไม่สามารถลอยออกมากระทบได้ แม้มีรถยนต์ลอยมาก็สามารถทนแรง

กระทบได้ และสามารถรองรับจำนวนคนได้ถึง 750 คน ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับพายุคนที่อยู่ในบริเวณนี้ก็สามารถเข้ามาหลบพายุแทนถ้าได้

- ต้นทุนด้านการซ่อมบำรุง
- ต้นทุนด้านวัสดุสิ้นเปลือง

4.1.3.5 เทคโนโลยีที่ทันสมัย ได้แก่

- การจองล่วงหน้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet booking)
- การชำระผ่านบัตรเครดิต (Credit card payment)
- เทคโนโลยีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.3.6 งบการเงินที่เข้มแข็ง ได้แก่

- แสดงผลการดำเนินงาน กำไร—ขาดทุน
- แสดงข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้อง
- แสดงสถานภาพทางการเงินและสถานภาพกระแสเงินสด

โดยภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารโรงแรมมีอยู่ 4 ประการ คือ การตลาด เงินลงทุน ความสามารถของผู้ประกอบการ และความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน อันมีหลักการทั่วไปดังนี้

1. การตลาด

- 1.1 อุปสงค์ โดยศึกษาก่อนการลงทุนว่ามีกลุ่มลูกค้าที่มีความต้องการสินค้าและบริการในแบบที่จะคิดจะสร้างหรือไม่ ความต้องการเปลี่ยนไปหรือไม่ ความต้องการเพียงพอหรือไม่
- 1.2 ขนาดของตลาด โดยพิจารณาถึงปริมาณผู้บริโภคเพียงพอเพียงไร มีกำลังซื้อสูงหรือต่ำขนาดไหน ขนาดของตลาดใหญ่เพียงพอที่จะรองรับโรงแรมใหม่หรือไม่ และโรงแรมควรมีจำนวนห้องพักเท่าไร
- 1.3 กำหนดความชัดเจนของตลาด โดยพิจารณาจาก
 - 1.3.1 การกำหนดสถานภาพของโรงแรม เป็นโรงแรมกี่ดาว ควรมีจำนวนห้องพักกี่ห้อง มีบริการอาหาร และเครื่องดื่มรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายเพียงไร

- 1.3.2 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย พิจารณาว่าเป็นกลุ่มไหน นักธุรกิจ นักท่องเที่ยว ข้าราชการระดับผู้บริหาร หรือพนักงาน คนไทย หรือต่างชาติ จากประเทศใด ควรศึกษารายละเอียดของกลุ่มลูกค้า เพราะเกี่ยวข้องกับอำนาจในการซื้อ เพื่อกำหนดสถานภาพของโรงแรม
- 1.4 สัดส่วนการตลาด กำหนดส่วนผสมของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายย่อย คิดเป็นร้อยละ ใช้อัตราค่าห้องพักเฉลี่ย และอัตราการเข้าพักเป็นตัวชี้วัด
2. **เงินลงทุน** โดยหากเงินลงทุนมาก ทำให้ต้นทุนต่ำ มีความได้เปรียบคู่แข่ง หากเป็นเงินกู้ และอัตราดอกเบี้ย (MLR - 1%) อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่า ย่อมได้เปรียบคู่แข่ง ต้นทุนค่าก่อสร้าง และวัสดุอุปกรณ์ หากสามารถซื้อวัสดุอุปกรณ์ในราคาที่ต่ำกว่า ทำให้ได้เปรียบคู่แข่ง ถือเป็นความได้เปรียบในด้านต้นทุนที่แข่งขันได้ (Competitive Cost)
3. **ความสามารถของผู้ประกอบการ** พิจารณาว่ามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการโรงแรมหรือไม่ มีประสบการณ์ในการบริหารธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับโรงแรมหรือไม่ เช่น ร้านอาหาร สปา สถานบันเทิง โดยทั่วไปผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการเข้าใจรายละเอียด และวิธีการบริหารธุรกิจบริการได้ดีกว่าผู้ประกอบการที่ไม่มีประสบการณ์ในธุรกิจโรงแรม หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
4. **ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน**
 - 4.1 ความสามารถในการดำเนินงาน (Capability) พิจารณาจากความสามารถ และประสบการณ์ของผู้บริหารประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงาน คุณภาพและความพร้อมของสินทรัพย์ ทรัพยากรที่สัมผัสได้ เช่น อาคาร เงินทุน เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ ฯลฯ ทรัพยากรที่สัมผัสไม่ได้ เช่น แบรินด์ เทคโนโลยี ทักษะ ชื่อเสียง ความรู้
 - 4.2 ความสามารถหลักขององค์กร (Core Competency) จุดแข็งขององค์กร โดยค้นหาว่ามีคุณค่า (Value) ในการดำเนินธุรกิจ และการแข่งขัน หายาก (Rare) เป็นปัจจัยที่เหนือกว่าคู่แข่ง มีต้นทุนสูงในการที่คู่แข่งจะสามารถเลียนแบบได้ (Costly to imitate) หรือไม่สามารถทดแทนได้ (Non-Substitutable)
 - 4.3 ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ลักษณะเด่นในการออกแบบ ใช้เทคโนโลยีทันสมัย มากกว่า การใช้แรงงาน สิ่งใดไม่ชำนาญ ไม่ควรทำเอง แต่ควรจ้างให้คนอื่นเป็นผู้ทำ ต้องสร้างความแตกต่าง ต้องมีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ชัดเจน (Niche Market) สัดส่วนการตลาด (Segment) ลูกค้าเป้าหมาย (Target Customers) ตำแหน่งในตลาด (Positioning)

นอกจากนี้ข้อมูลคู่แข่งที่ควรทราบ ได้แก่ บริเวณทำเลนี้ มีโรงแรมอยู่กี่แห่ง ใครมีสัดส่วนตลาดสูงสุดใครมีฐานะการเงินและกำไรดีกว่ากันใครมีกลยุทธ์ทางการตลาดเหนือกว่ากัน ใครมีต้นทุนต่ำกว่ากัน ใครคือผู้บริหาร และผู้ถือหุ้นใหญ่คุณภาพของบุคลากร คุณภาพของเทคโนโลยี ภาพลักษณ์ขององค์กร ศักยภาพของคู่แข่งชั้นในอนาคต ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์คู่แข่ง ทำให้ทราบถึงข้อได้เปรียบ เสียเปรียบ ด้านการแข่งขัน เข้าใจพฤติกรรม และกลยุทธ์ของคู่แข่งชั้น สามารถทำนายกลยุทธ์ที่คู่แข่งชั้นจะใช้ สามารถวางกลยุทธ์ของธุรกิจของเราให้เหนือคู่แข่ง ผลจากการศึกษา และวิเคราะห์เพื่อนำมาสร้างความสำเร็จได้เปรียบด้านการแข่งขัน

กรณีชุมพรคานารีรีสอร์ท ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมเกิดจากปัจจัยข้อสองและสามเป็นหลัก ทั้งความสามารถของผู้บริหาร และความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน อันประกอบด้วย 1) ความสามารถในการดำเนินงานทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน คุณภาพและความพร้อมของสินทรัพย์ทั้งทรัพยากรที่สัมผัสได้ และสัมผัสไม่ได้ 2) ความสามารถหลักขององค์กรที่สร้างคุณค่าของแนวเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินธุรกิจส่งผลให้การแข่งขันหายากเป็นปัจจัยที่เหนือกว่าคู่แข่งชั้น 3) ความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยการสร้างความแตกต่างของโรงแรมให้กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มาศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

นอกจากนี้ปัจจัยที่สร้างข้อได้เปรียบด้านการแข่งขัน เช่น ชื่อเสียงของโรงแรม แบรินด์ นวัตกรรมด้านห้องพัก ห้องอาหาร บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก ความสามารถด้านการบริหาร คุณภาพของการบริการ เทคโนโลยี ทรัพยากรด้านการเงิน และความสามารถหลัก ก็มีผลสำคัญที่ผลักดันให้ชุมพรคานารีรีสอร์ทมีความได้เปรียบด้านการแข่งขัน โดยเฉพาะเทคโนโลยีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และความสามารถหลักทั้งจากผู้บริหารและองค์กร

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปรับใช้บทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สู่เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

จากคำถามวิจัยข้อที่สองว่าบทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมพรคานารีรีสอร์ท โดยเชื่อมโยงกิจกรรมเสริมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล สู่ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ควรมีรูปแบบด้านเส้นทาง กิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การกระจายรายได้ต่อชุมชน และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และ

เอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรเป็นอย่างไร ทางโครงการวิจัยได้ศึกษาโดยการสำรวจภาคสนามและปฏิบัติการเชิงบูรณาการที่เรือนศิศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อดังกล่าว

ผลการศึกษาที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลอันประกอบด้วย 1) รูปแบบลักษณะทางกายภาพของโรงแรม เส้นทางการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นผลจากการสรุปเวทีชุมชนทั้งสองครั้ง การสำรวจพื้นที่ ประชุมกลุ่มย่อย การอบรมก่อนและหลัง และการทดลองนำเที่ยวพร้อมการประเมินผล 2) ลักษณะและองค์ประกอบที่มีผลต่อความชื่นชอบของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลจากการสอบถามความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยวเรือนศิศิธร – ชุมชนควนโดน เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว และการดำเนินงานจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การกระจายรายได้ต่อชุมชน และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง การสรุปผลทั้งสองประการจะนำไปสู่การศึกษาความเป็นไปได้ของการปรับใช้บทเรียนต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนพรคาบาน่า รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร สู่เรือนศิศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

4.2.1 รูปแบบลักษณะทางกายภาพของโรงแรม เส้นทางท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจของเรือนศิศิธร

4.2.1.1 สภาพพื้นฐานเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของเรือนศิศิธร

เรือนศิศิธร หรือชื่อเดิม ดุสิต country home resort ตั้งอยู่ที่เลขที่ 216 หมู่ 6 ตำบลย่านซื่อ อำเภอ ควนโดน จังหวัดสตูล บนหลักกิโลเมตรที่ 18 ก่อนถึง อำเภอเมืองสตูล อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2546 บนเนื้อที่ 13 ไร่ มีคุณดุสิต อึ้งรัตนกร และภรรยา คุณศศิธร เชี่ยวเลียน เป็นผู้ประกอบการ ปัจจุบัน มีเรือนพักทั้งหมด 10 หลัง ราคาห้องพักอยู่ระหว่าง 500 -1,000 บาท พร้อมกับสำนักงานร้านอาหาร และสถานที่ประชุมหนึ่งหลังใหญ่พร้อมมีผลิตภัณฑ์พื้นบ้านจำหน่าย (เรือนไม้ศิศิธร) ดุสิต country home resort เจริญเติบโตมาจากธุรกิจจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง ภายใต้ชื่อ “ควนโดนค้าไม้” ต่อมาคุณ ศศิธร ภรรยาได้ออกแบบบ้านซึ่งเป็นบ้านกึ่งทรง

ไทยแนวอนุรักษ์ธรรมชาติโดยใช้ไม้ยางพาราทั้งต้น ภายใต้ชื่อ “แฟมิลี ฮัท” ขึ้นเป็นบ้านตัวอย่างเพื่อจำหน่าย เป็นที่สนใจของลูกค้าและได้รับการติดต่อเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อนักท่องเที่ยวจำนวนหนึ่งขอเช่าพัก จึงเป็นจุดประกายความคิดที่จะทำเป็นรีสอร์ต และขยายตัวเปลี่ยนชื่อเป็น “ดุสิต country home resort” ดุสิต country home resort เป็นรีสอร์ตที่มีหลายปัจจัยที่เหมาะสมแก่การพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมโรงแรม ปัจจัยที่เหมาะสมแก่การพัฒนา ได้แก่

4.2.1.1.1 ผู้นำ โดยทั้งคุณดุสิต อังรัตนกร และคุณศศิธร เชี่ยวหลาน เจ้าของทั้งสาม และภรรยามีจุดเด่น และมีศักยภาพในการที่จะพัฒนาสู่อุตสาหกรรมโรงแรมขนาดกลาง กล่าวคือ คุณดุสิตมีความต้องการที่อยากจะทำรีสอร์ตซึ่งเป็นรีสอร์ตเชิงเกษตรแบบผสมผสาน พร้อมทั้งจะทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริงอันจะทำให้เกิดความรู้ความชำนาญ และสามารถขยายเครือข่ายการเรียนรู้ไปสู่ภายนอกรีสอร์ตได้โดยเชื่อในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงจะทำให้มันคงได้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสนับสนุนอันได้แก่ การศึกษาของผู้นำที่มีเป็นพื้นฐาน และมีภรรยาเป็นผู้ออกแบบรีสอร์ตด้วยตนเอง พื้นฐานทางเศรษฐกิจดี มีธุรกิจจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง ไม้สนซึ่งเป็นวัตถุดิบนำมาสร้างรีสอร์ต อีกทั้งยังเป็นรักบ้านเกิด ดังระบุในเวทีชุมชนครั้งที่ 1 “รักสตูล รักควนโดน จึงกล้าทำตรงนี้ อยากให้ชาวบ้านรอบข้างคนใกล้อำเภอกันใกล้เคียง มีรายได้ร่วมกัน ทำตรงนี้ให้ชุมชนมีรายได้เป็นหลักไม่ใช่ตนเองได้อยู่คนเดียว อยากให้ทุกคนที่อยู่รอบๆ เรือนศศิธรมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย ขอขอบคุณทาง มอ.ที่นำโดย ดร.ปาริชาติ ที่ได้มาทำงานวิจัยจุดนี้” อีกทั้งยังเป็นที่รู้จักของผู้คนในจังหวัดสตูล จึงมีโอกาสนประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน

4.2.1.1.2 การตกแต่งรีสอร์ต มีรูปแบบที่น่าสนใจ คือเป็นรูปแบบกึ่งทรงไทยแนวอนุรักษ์ธรรมชาติ มีความสะดวกสบาย สาธารณูปโภคสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันแต่กลมกลืนกับธรรมชาติเป็นอย่างดี บรรยากาศร่มรื่น ล้อมรอบด้วยทุ่งนา และทิวเขา เป็นทำเลที่น่าสนใจและมีเพียงแห่งเดียวในจังหวัดสตูล มีพื้นที่ที่จะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ อีกทั้งเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวสะดวกได้มาตรฐาน ที่สำคัญคือเป็นที่ยอมรับของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม กล่าวคือ ผู้คนในพื้นที่ให้การยอมรับรีสอร์ตว่าไม่ขัดกับหลักศาสนา

4.2.1.1.3 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงที่มีความน่าสนใจ ได้แก่ อุทยานนกน้ำ อุทยานแห่งชาติทะเลบัน ซึ่งภายในอุทยานแห่งชาติ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ บึงทะเลบัน ถ้ำโตนดิน น้ำตกยาโรย บ่อน้ำพุร้อนทุ่งนุ้ย ทุ่งหญ้า

วังประ ฝายคูสน ตลาดนัดชายแดน เป็นต้น ซึ่งสามารถเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยวกับแหล่งใกล้เคียงได้ ดังคำขวัญของอำเภอควนโดน “สำเนียงโดดเด่น ร่มเย็นชลประทาน จำปาตะหอมหวาน อุทยานทะเลบัน ตลาดสัมพันธ์ชายแดน” นอกจากนี้จากปฏิทินการท่องเที่ยวในพื้นที่พบว่าช่วงที่น่าท่องเที่ยวที่สุดของอำเภอควนโดน คือ ช่วงประมาณเดือนกรกฎาคมและเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นงาน “วันจำปาตะและของดีจังหวัดสตูล” เป็นหนึ่งในงานประเพณีที่จัดกันอยู่ประจำของจังหวัดสตูล ซึ่งตอนนี้อยู่ในแผนของปฏิทินการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูลไปแล้ว เป้าหมายใหญ่อยู่ที่ผลิตผลทางการเกษตรที่ชื่อจำปาหรือจำปาตะเป็นหลัก ผลิตผลโดยรวมออกเป็นส่วนใหญ่ในช่วงนั้นและอาจมีผลไม้ชนิดอื่นผสมผสานอยู่บ้าง ถือเป็นผลพลอยได้ของผลไม้ชนิดนั้นไป ช่วงท่องเที่ยวที่น่าสนใจ น่าจะเป็นช่วงประมาณ ต้นปีและปลายปี ถ้าจะผนวกเส้นทางท่องเที่ยวสู่เกาะหลีเป๊ะ เกาะตะรุเตาอันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ติดอันดับไปแล้วนั้น แต่ถ้าจะท่องเที่ยวโดยเอาพื้นที่ของอำเภอควนโดนเป็นหลัก ควรจะเป็นประมาณเดือน กรกฎาคม ถึง มิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงของฤดูผลไม้ของอำเภอควนโดน ไม่ว่าจะเป็นเงาะ ทุเรียน และที่โดดเด่นมากที่สุดคือ จำปาตะ ซึ่งสามารถพ่วงกิจกรรมการเข้าชมสวนผลไม้สมรมอันเป็นส่วนไม่ผลที่ชาวบ้านในเขตอำเภอควนโดนปลูกกันเป็นส่วนใหญ่ สามารถเข้าชมและเลือกรับประทานสดๆ จากต้นได้

4.2.1.1.4 มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ในด้านการเกษตรแบบผสมผสาน อ.ควนโดนเป็นอำเภอที่มีจุดเด่นในด้านการเกษตรของจังหวัดสตูล การเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ การทำนา การปลูกจำปาตะซึ่งขึ้นชื่อว่าจำปาตะหวาน สวนสมุนไพรรวม ส้ม เลี้ยงแพะ นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อ ได้แก่ กาแฟโบราณควนโดน ขนมบุหงาบูตะ ขนมปะการัง ขนมไข่เต่า ผลิตภัณฑ์เหล่านี้สามารถนำมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

4.2.1.1.5 ศักยภาพของชุมชนในพื้นที่ ด้วยวิถีชีวิตมุสลิมที่สงบและเรียบง่ายในสังคมชนบท ชุมชนมีความผูกพันกับพื้นที่แม้แต่เยาวชนคนรุ่นใหม่ ดังระบุในเวทีชุมชนครั้งที่ 1 นายกำพลศักดิ์ สัสดี (ผู้แทนชุมชนควนโดน) ผมเป็นนักสำรวจ ทุกอย่าง เช่น ถ้า ภูเขา คลอง หรือป่าทุกที่ ที่ไหนไม่มีคนกล้าไป ผมก็จะไปแล้วได้เห็นได้เจออะไรที่สวยๆงามๆมาก ในควนโดน มีหลายที่มากที่สุดที่ยังไม่มีใครรู้ หรือแม้แต่คนควนโดนเองนะครับ อยากให้ทุกคนได้รับรู้ว่า ควนโดนมีอะไรที่น่าสนใจอีกเยอะนะครับ”

4.2.1.1.6 การเชื่อมร้อยเส้นทางเข้าสู่โรงแรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีความเป็นไปได้ ดังที่คุณปรีชาญาณ ไร่ชัย (ผู้ทรงคุณวุฒิ สกว. และ ผู้แทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานหาดใหญ่) ได้ระบุไว้ในเวทีชุมชนครั้งที่ 1 “ตามที่ผมเข้าใจงานวิจัย คือ ต้องการให้เรือน

ศศิธรเป็นศูนย์กลาง โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวจับ แล้วก็เอารูปแบบของชุมพรคานาที่ทำมา แต่ก็อย่าคาดหวังว่าเป็นการท่องเที่ยวหมด เพราะว่าถ้าท่านผิดหวังท่านจะเกลียดการท่องเที่ยวไปเลย ถ้าท่านทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำไป ผลพลอยได้จากสิ่งเหล่านั้นคือการท่องเที่ยว ท่านต้องจำตรงนี้ไว้ อย่าทำเพื่อการท่องเที่ยว เยอะมากที่ชุมชนคาดหวังเรื่องการท่องเที่ยว ในเรื่องของการท่องเที่ยวจริงๆเรามีอยู่แล้ว เราก็จัดการได้ แต่ว่าเราไม่เข้าใจระบบ อันนั้นเราเลยอยากให้เสนอเข้ามาเราจะทำโปรแกรมอย่างไร เรื่องการท่องเที่ยวต้องแบ่งเราต้องจัดให้ลูกค้าให้ได้ เราจะขายใคร เราต้องตอบโจทย์ตรงนั้นให้ได้ แล้วก็รีสอร์ทที่สร้างมากลุ่มไหนจะมานอน ถ้าทำได้อย่างชัดเจนก็ไม่มีปัญหา”

4.2.1.2 เส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเรือนศศิธรสู่ชุมชนควนโดน

ในเบื้องต้นมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของอำเภอควนโดน ที่เชื่อมโยงการเข้าพักค้างคืนที่เรือนศศิธรจำนวนสี่เส้นทาง ดังนี้

1. เรือนศศิธร – น้ำตกโดนปานัน – บ่อน้ำพุร้อน
2. เรือนศศิธร – อุทยานแห่งชาติทะเลบัน – ด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย
3. เรือนศศิธร – ฟาร์มแพะ – อุทยานแห่งชาติทะเลบัน – ด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย
4. เรือนศศิธร – แปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน – บ้านต้นแบบเกษตรพอเพียง – อุทยานแห่งชาติทะเลบัน – ด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย

โดยมีรายละเอียดของเส้นทางและโปรแกรมท่องเที่ยว ดังนี้

1. เรือนศศิธร – น้ำตกปานัน – บ่อน้ำพุร้อน ครึ่งวัน
 - 14.30 น. ออกจากเรือนศศิธร
 - 15.00 น. ถึงน้ำตกโดนปานัน เล่นน้ำพักผ่อน ดื่มน้ำที่ธรรมชาติของน้ำตกธรรมชาติตามอัธยาศัย
 - 16.30 น. ออกจากน้ำตกปานัน
 - 16.45 น. ถึงบ่อน้ำพุร้อนทุ่งนุ้ย แช่น้ำพุร้อน ผ่อนคลายด้วยวิธีการนวดด้วยหินแช่น้ำร้อน บำบัดอาการปวดเมื่อยร่างกาย
 - 17.00 น. รับประทานอาหารมื้อเย็น ณ บ่อน้ำพุร้อน
 - 18.00 น. เดินทางกลับเรือนศศิธร

2. เรือนศศิธร – อุทยานแห่งชาติทะเลบัน – ด้านชายแดนไทย-มาเลเซีย

- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง ณ เรือนศศิธร
- 13.00 น. เดินทางออกจากเรือนศศิธร
- 13.35 น. ถึงอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ชมและสัมผัสกับแอ่งน้ำขนาดใหญ่ที่เกิดจากการยุบตัวของแผ่นดิน ฟังเสียงหอน้ำ สัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สำรวจเส้นทางธรรมชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่อุทยานดูแลอย่างใกล้ชิด ขึ้นชมกับธรรมชาติ พร้อมรับประทานอาหารว่าง
- 15.35 น. เดินทางออกจากอุทยานแห่งชาติทะเลบัน
- 15.50 น. ถึงด่านชายแดน ไทย-มาเลเซีย ด่านวังประจัน เดินทำข้ามพรมแดน เลือกซื้อจับจ่ายสินค้าหลากหลายประเภท หลากหลายราคา ชมวิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ขาย ความแตกต่างระหว่างสองชาติ ที่ผสมกันอย่างกลมกลืน
- 17.00 น. เดินทางออกจากชายแดน ไทย-มาเลเซีย ด่านวังประจัน
- 17.45 น. ถึงเรือนศศิธร

3. เรือนศศิธร – ฟาร์มแพะ – อุทยานแห่งชาติทะเลบัน – ด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย

07.30 น. ออกจากเรือนศศิธร

08.00 น. เข้าฟาร์มแพะ รับประทานอาหารมื้อเช้า ศึกษาวิธีการเลี้ยงดูแพะ การให้อาหาร ทดลองรีดนมแพะด้วยตัวเอง

10.00 น. เดินทางออกจากฟาร์มแพะ

10.25 น. ถึงอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ชมและสัมผัสกับแอ่งน้ำขนาดใหญ่ที่เกิดจากการยุบตัวของแผ่นดิน ฟังเสียงหมาน้ำ สัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สำรวจเส้นทางธรรมชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่อุทยานดูแลอย่างใกล้ชิด

11.45 น. รับประทานอาหารเที่ยง ณ เรือนประชุมอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ท่ามกลางธรรมชาติ

13.00 น. เดินทางกลับเรือนศศิธร

4. เรือนศรีธร – แปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน – บ้านต้นแบบเกษตรพอเพียง – อุทยานแห่งชาติ

ทะเลบัน – ด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย

07.30 น. รับประทานอาหารเช้า ณ เรือนศรีธร

08.30 น. เดินทางออกจากเรือนศรีธร

09.00 น. ถึงแปลงสาธิตเกษตรพอเพียง เยี่ยมชมและศึกษาวิธีการทำฟาร์มแบบผสมผสาน ชมแปลงปลูกผัก ชมบ่อเลี้ยงปลา ที่มีการใช้การผสมผสานภูมิปัญญาชาวบ้านและแนวคิดทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บรรยายและนำทัวร์โดยเกษตรกรท้องถิ่น

11.45 น. เดินทางออกจากแปลงสาธิตเกษตรพอเพียง

12.00 น. ถึงบ้านต้นแบบเกษตรพอเพียง รับประทานอาหารมื้อเที่ยงจากผลผลิตของเกษตรกร เยี่ยมชมการใช้ชีวิตแบบวิถีการเกษตรแนวเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในทุกๆด้าน บรรยายและนำทัวร์โดยชาวบ้านในพื้นที่

14.00 น. ออกจากบ้านต้นแบบเกษตรพอเพียง

14.20 น. ถึงอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ชมและสัมผัสกับแอ่งน้ำขนาดใหญ่ที่เกิดจากการยุบตัวของแผ่นดิน ฟังเสียงหมาน้ำ สัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สำรวจเส้นทางธรรมชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่อุทยานดูแลอย่างใกล้ชิด

- 16.00 น. ออกจากอุทยานแห่งชาติทะเลบัน
- 16.15 น. ถึงด่านชายแดน ไทย-มาเลเซีย วังประจัน เดินเท้าเข้าพรมแดน เลือกรื้อ
สินค้าหลากหลาย ชมวิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ขาย ความแตกต่างระหว่างพี่น้องสอง
ชาติที่ผสมผสานกันอย่างลงตัวและกลมกลืน
- 18.00 น. เดินทางออกจากชายแดนไทย-มาเลเซีย ด่านวังประจัน
- 18.45 น. ถึงเรือนศศิธร

4.2.1.3 การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนหรือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) มีหลักการที่สำคัญ อันประกอบด้วย เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นชุมชน พื้นฐานที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ ดังนั้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วยการสร้างงานและกระจายรายได้ ขณะเดียวกันก็ช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตน ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ชุมชนคีรีวง ชุมชนเกาะยาวน้อย ฯลฯ ดังนั้นแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน จะดำเนินการได้ภายใต้หลักการที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติของชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีความเป็นอยู่ของชุมชน ความตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท่องเที่ยวและประสานความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเด็นวิเคราะห์ในบทนี้ประกอบด้วย 1) บทบาท แนวทาง และการประกอบการการท่องเที่ยวที่ควรจะเป็น พิจารณาจาก เป้าหมายหลักของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ และบทบาท แนวทางของชุมชนในการประกอบการการท่องเที่ยว 2) ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนควมใดต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1.3.1 บทบาท แนวทาง และการประกอบการการท่องเที่ยวที่ควรจะเป็น ประกอบด้วย ข้อพิจารณาหลักสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

ก) เป้าหมายหลักของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่

- การฟื้นฟูและ การจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม
- การพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมและต่อเนื่อง
- การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน
- การสร้างชุมชนเข้มแข็ง
- การตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์หรือคงความเป็นอัตลักษณ์ของวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ดั้งเดิม

ข) บทบาท แนวทางของชุมชน และการประกอบการการท่องเที่ยว

- บทบาทในการพัฒนาคน / ชุมชนเพื่อรองรับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว
- แนวทางในการนำทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนมาใช้อย่างเต็มศักยภาพและคำนึงถึงองค์ประกอบ ความเหมาะสม ความสอดคล้องกับชุมชน
- บทบาทในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผนงานและดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
- การสร้างรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายและตลาดการท่องเที่ยว เป็นต้น

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สำคัญ ได้แก่การกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินของกิจกรรมของชุมชน โดยพิจารณาใช้ศักยภาพของพื้นที่และกิจกรรมที่ดำเนินอยู่เป็นแนวทางเพื่อกำหนดกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งจะไม่เป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต การทำกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในขอบเขตที่แน่นอน ซึ่งสะดวกต่อคณะกรรมการของชุมชนในการกำหนดเส้นทางและวางแผนการท่องเที่ยว เจ้าของพื้นที่สามารถควบคุมดูแลรักษาสภาพแวดล้อม และทราบขอบเขตในการทำกิจกรรม เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน สามารถจำกัดไม่ให้นักท่องเที่ยวรุกล้ำบริเวณพื้นที่ป่ามากกว่าที่กำหนดไว้ เพื่อไม่ให้เกิดการรบกวนและทำลายธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนมากเกินไป มุ่งจัดสรรให้ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น เนื่องจากพื้นที่ที่กำหนดให้ใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้หลักการกำหนดขอบเขตการทำกิจกรรมมีแนวคิดสำคัญ คือเป็นการกำหนดพื้นที่ให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน โดยใช้หลักการอนุรักษ์นำไปสู่การกำหนดขอบเขตการทำกิจกรรมการกำหนดขอบเขตการใช้พื้นที่ดินตามกิจกรรมที่จะพัฒนาในพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ ทั้งการเกษตรกรรม การศึกษาสัตว์ป่าและเที่ยวชมธรรมชาติ การศึกษาท่องเที่ยวแหล่งประวัติศาสตร์ การศึกษาวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้งการกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ใช้สำหรับการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน เป็นต้น ดังนั้นพื้นที่ของชุมชนที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวการพัฒนาใด ๆ จะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนด ตัวอย่างข้อกำหนดการตกลงเบื้องต้น เช่น

- ไม่ขยายพื้นที่หมู่บ้านและพื้นที่การทำมาหากินของราษฎรในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น
- ไม่ทำการใด ๆ อันจะนำไปสู่การทำลายต้นน้ำ ลำธาร ความเสียหายแก่
 - ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

- O การกำหนดและการจัดกิจกรรมใด ๆ ดำเนินภายใต้กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องและหลักการปฏิบัติที่เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นสำคัญ

แนวคิดและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจากข้อกำหนดเบื้องต้นจึงเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยมีลักษณะที่สำคัญ กล่าวคือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาธรรมชาติและชมธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เน้นความสะดวกสบาย แต่มีความปลอดภัยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะทางและคัดสรรนักท่องเที่ยวในปริมาณที่เหมาะสม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและให้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการกำหนดฤดูกาลท่องเที่ยวเพื่อการฟื้นตัวของธรรมชาติ การท่องเที่ยวจึงเป็นอาชีพเสริมและเป็นยุทธศาสตร์ที่ให้ชุมชนช่วยดูแลรักษาพื้นที่ของตนเอง โดยมีหลักการสำคัญของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ชุมชนจะต้องตระหนัก คือ “ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจและประเมินผลเมื่อประยุกต์ใช้กับการพัฒนาการท่องเที่ยว ภาวคิของการร่วมมือจะช่วยกันบริหารจัดการ”

4.2.1.3.2 ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนควนโดนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

ประเด็นวิเคราะห์ประกอบด้วย 1) ผลการสำรวจภาคสนามและปฏิบัติการเชิงบูรณาการที่เรือนศศิธร 2) แนวทางการจัดการของชุมชนควนโดนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1.3.2.1 ผลการสำรวจภาคสนามและปฏิบัติการเชิงบูรณาการ

กิจกรรมที่ 1 สำรวจพื้นที่อำเภควนโดน ครั้งที่ 1 (26 กุมภาพันธ์ 2551)

ผลการสำรวจ

1. ทีมวิจัยได้รับรู้เรื่องราว ประวัติความเป็นมาของเรือนศศิธร ลักษณะอาคารสถานที่ของสถานประกอบการ
2. ผู้ช่วยวิจัยได้เดินทางสำรวจ ในสถานที่แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงกับสถานประกอบการเรือนศศิธร ในเขตอำเภควนโดน และนำข้อมูลเพื่อมาประกอบการวิจัย

3. ผู้ประกอบการได้รับฟังและมีความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการ เพื่อความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป

กิจกรรมที่ 2 สำรวจพื้นที่อำเภอควนโดน ครั้งที่ 2 (6 มีนาคม 2551)

ผลการสำรวจ

ได้ฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของ อ.ควนโดน จ.สตูล โดยทราบถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งมีหลายที่ แต่คนในพื้นที่เห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่สำหรับคนภายนอกเป็นสิ่งที่น่าตื่นตื้น เป็นสิ่งแปลก เป็นที่สวยงาม และมีคุณค่า ควรอนุรักษ์ไว้ได้แก่

เขาพระยามังสา

พื้นที่กว้างขวาง เนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นหุบเขา มีจำนวนมาก ลาดไปทางตะวันตก มีที่ราบกว้างขวาง มีสัตว์ป่า เช่น หมู พะปำ ฯลฯ โดยเฉพาะพะปามีจำนวนมาก เคยมีคนขึ้นไปสำรวจ ได้ทำการส่องดู พบว่ามีจำนวนมากอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ตามหุบเขา

โคกประดู่ (ถ้ามีสายน้ำไหลผ่านได้ภูเขา)

สามารถเข้าได้เฉพาะช่วงน้ำแห้ง ต้องอาศัยแสงสว่างของไฟฉายเพื่อส่องหาทาง ปลายมีจำนวนเยอะมาก น้องไฟค เป็นผู้ที่เข้าไปสำรวจโดยใช้เรือแคนูเข้าไปสำรวจด้านในของถ้ำ ได้เล่าให้ฟังว่าด้านในมีความสวยงาม มีความสมบูรณ์อย่างมาก

เขาพลับพลึง

อยู่ก่อนถึงทะเลบัน มีจุดเด่น คือความสูง ความเย็นมากในหน้าแล้ง มีทะเลหมอก เป็นจุดชมวิว สามารถมองเห็นทะเลได้ทั้งฝั่งอ่าวไทย และฝั่งอันดามัน การเดินทางต้องเดินทางอย่างเดียว เพราะรถไม่สามารถไปถึง

สถานที่ล่องแก่ง

น้ำตกปาทันหมามุ่ยบ้านกาหนิง มี 2 เส้นทาง คือ 1. จากคลองช้างมาบ้านกาหนิง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ระยะทาง 5 กิโลเมตร 2. จากน้ำตกปาทันหมามุ่ยบ้านกาหนิง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ระยะทาง 5 กิโลเมตร มีความน่าสนใจคือ ไม่ผ่านหมู่บ้าน มีความสะอาด มีสองลำธารมาบรรจบกัน โดยมี 2 ลำธารคือ น้ำตกคลองช้างกับน้ำตกปาทัน

จุดชมวิวของเขพระยามังสา

มีความสูง 325 เมตร จากพื้นดิน มีฟอสซิลสัตว์โบราณ อายุประมาณ 2,000 กว่าปี

อุทยานแห่งชาติทะเลบัน

อุทยานแห่งชาติทะเลบันเกิดจากการยุบตัวของพื้นดินระหว่างเขาจีนและเขามดแดงเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ พื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนอุดมไปด้วยพืชพรรณป่าไม้ที่ขึ้นอย่างหนาแน่น เหมือนแร่ดีบุกเก่า

เข้าทางวังประ เป็นที่ชาวบ้านใช้ร่อนแร่ มีอายุประมาณ 20 ปี มีแร่ดีบุก ต้องขึ้นไปบนภูเขา และไต่ลงไปในเหมืองแร่ โดยมีชั้นบันไดประมาณ 300 ชั้น ที่ราบบนภูเขา

มีลักษณะเป็นที่ราบ คล้ายแปลงเกษตรต่าง ๆ สันนิษฐานว่าเมื่อก่อนเคยมีคนอยู่อาศัย มีร่องรอยของ ต้นไม้เล็ก ๆ แปลงนา แต่เจ้าของที่เคยทำมาก่อนเสียชีวิตลงทำให้รกร้างไป ป่าไผ่ริมตลิ่งคลองดุสน

คลองดุสน จะไหลไปออกสู่ทะเลที่บริเวณท่าเรือท่ามะดะลัง ชาวบ้านใช้แม่น้ำลำคลองเป็นแหล่งอาหาร แหล่งเพาะปลูกต่าง ๆ คนสมัยก่อนใช้ต้นไผ่ปลูกริมตลิ่งเพื่อยึดหน้าดิน ป้องกันริมตลิ่งพัง ทำให้ในปัจจุบันมีจำนวนของต้นไผ่จำนวนมาก แต่ไม่มีการใช้ประโยชน์จากลำไผ่ที่มีอยู่ ทั้ง ๆ ที่ในพื้นที่มีกลุ่มหัตถกรรมงานฝีมือที่มีชื่อเสียง แต่ในปัจจุบันถูกลดความสำคัญลงไปไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังจากราชการ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สมัยก่อนไม่มีตุ๋นเย็น จึงมีการทำปอม (ลักษณะคล้ายตุ๋มใส่น้ำ) มีการตีขึ้นรูปด้วยดินเผา คล้ายไห ใส่ข้าวไว้กินเนื่องจากทำจากดินจึงเป็นการช่วยเก็บความเย็น งานหัตถกรรมเหล่านี้สามารถทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากดินได้

กิจกรรมที่ 3 สืบค้นพื้นที่อำเภอควนโดน ครั้งที่ 3 (12 มีนาคม 2551)

ผลการสำรวจ

- 1.ได้รับรู้ถึงสภาพพื้นที่ กิจกรรมของแต่ละชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน
- 2.ได้พบปะพูดคุยโดยตรงกับตัวแทนของแต่ละชุมชน ทำให้ผู้แทนชุมชนพอใจและยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการ

กิจกรรมที่ 4 สืบค้นพื้นที่อำเภอควนโดน ครั้งที่ 4 (2 เมษายน 2551)

ผลการสำรวจ ทราบถึง

- เส้นทางท่องเที่ยว ได้แก่ เส้นทางยางพารา เส้นทางจักรยาน เส้นทางปุย (สวนเกษตรธรรมชาติ)
- กิจกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินชมธรรมชาติ บันจักรยาน การทำเกษตร การกรีดยาง การทำปุยธรรมชาติ
- ปฏิทินการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ งานวันจำปาตะ งานวันอาหารปลอดภัย
- การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น การอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 5 เวทีประชุมชุมชนครั้งที่ 1 ณ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

จัดในวันที่ 8 พฤษภาคม 2551 ณ เรือนศศิธร อ.ควนโดน จ.สตูล เวลาประมาณ 09.30 น. เพื่อ นำเสนอต้นแบบการจัดการโรงแรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากชุมพร คาบานารี สอร์ท ให้ทุกคนได้เห็น ปรัชญาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งทีมวิจัยได้จัดประชุมร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ข้าราชการ ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนและชาวบ้านที่ให้ความร่วมมือและให้ความสนใจได้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้มีจำนวน 56 คน โดยมี นายขวัญชัย วงศ์นิติกร ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิด มีวิทยากรหลักคือ คุณวริศร รักษาพันธ์ กรรมการผู้จัดการชุมพร คาบานารี สอร์ท ได้ถ่ายทอดประสบการณ์การจัดการโรงแรมและท่องเที่ยวให้กับชุมชน

ผลที่ได้รับ

ชุมชนมีความเข้าใจแนวทาง วิธีการทำงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมหาคำตอบร่วมกัน รู้จักค้นแหล่งข้อมูล ศึกษากรณีศึกษาที่สำเร็จ และเทียบเคียงกับพื้นที่ของตนเอง เช่นแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม การเชื่อมโยงเส้นทางสู่โรงแรม การจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มต่างๆของชุมชน การดำเนินงานของแต่ละชุมชน นอกจากนี้ได้เตรียมชุมชน ดังนี้

- 1.ได้ประเมินความพร้อมของสถานที่และส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดก่อนการจ้ดนำเที่ยวครั้งที่ 1
- 2.ได้จัดประชุมให้ชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยว ครั้งที่ 1 ทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ อาหาร ที่พัก กิจกรรม และเส้นทาง

กิจกรรมที่ 6 การพัฒนาเส้นทางและชุมชนท่องเที่ยว (6 มิถุนายน 2551)

ผลการสำรวจ

ได้สำรวจพื้นที่ การดำเนินกิจกรรมของแต่ละชมรม ของแต่ละกลุ่มพื้นที่ ต.วังประจัน อ.ควนโดน จ.สตูล

1. เพื่อศึกษาและค้นหาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวกับจุดศูนย์กลางของงานวิจัย คือ เรือนศศิธร
2. เพื่อทำความเข้าใจกับกลุ่ม และชมรม ที่เข้าร่วมประชุมเวทีชุมชนครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2551 ให้มีความเข้าใจในเนื้อหาของงานวิจัยให้มากขึ้น

กิจกรรมที่ 7 การเตรียมความพร้อมชุมชนท่องเที่ยว (27 ตุลาคม 2551)

ผลการสำรวจ

ได้สำรวจความพร้อมในการเตรียมพื้นที่ การดำเนินกิจกรรมของแต่ละชมรม ของแต่ละกลุ่มในพื้นที่ ต.วังประจัน อ.ควนโดน จ.สตูล โดยได้สำรวจเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิง

เกษตร ในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับจุดศูนย์กลางของงานวิจัย คือ เรือนสศิธร นอกจากนี้ได้ทำความเข้าใจกับกลุ่ม และชมรม ที่เข้าร่วมจัดทดลองนำเที่ยวเรือนสศิธร-ชุมชนควนโดน ในวันที่ 15-16 พฤศจิกายน 2551 ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาร่วมกิจกรรมทดลองนำเที่ยว

กิจกรรมที่ 8 การจัดทดลองนำเที่ยวเรือนสศิธร-ชุมชนควนโดน

8.1 ผลการจัดทดลองนำเที่ยว

จัดในวันที่ 15 - 16 พฤศจิกายน 2551 ณ เรือนสศิธร อ.ควนโดน จ. สตูล เพื่อนำเสนอรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้ศึกษาและจัดเส้นทางร่วมกันระหว่างชุมชนและเรือนสศิธรมกับทีมนักวิจัย โดยเชิญผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็น ร่วมทำกิจกรรมและปรึกษาพร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างทีมวิจัยกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว สื่อมวลชน ภาครัฐและนักท่องเที่ยวยิสรระที่ให้ความร่วมมือและให้ความสนใจได้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดทดลองนำเที่ยวในครั้งนี้มีจำนวน 33 คน

ผลที่ได้

- 1.ได้ประเมินความพร้อมและเหมาะสมของสถานที่และส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดทำกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนควนโดน สูเรือนสศิธร
- 2.ได้จัดประชุมกลุ่มย่อย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีประสบการณ์จากการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงและเพิ่มเติมเพื่อพัฒนามาตรฐาน

8.1.1 โปรแกรมการทดลองนำเที่ยวเรือนสศิธร-ชุมชนควนโดน

วันเสาร์ที่ 15 พฤศจิกายน 2551

07.30 น.	พร้อมกัน ณ หน้าตึกคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (จากหาดใหญ่)
08.00 น.	เดินทางออกจากหาดใหญ่ สูเรือนสศิธร อ.ควนโดน จ.สตูล
09.30 น.	ถึงเรือนสศิธร เข้าสู่ที่พัก ห้องละ 2 ท่าน
(สำหรับผู้ที่มาจากสตูล นัดเจอตามเวลาและสถานที่นี้)
09.30 - 10.00 น.	จัดเก็บสัมภาระ เตรียมตัวสำหรับการเดินทาง ณ จุดต่อไป
10.00 - 10.30 น.	เดินทางจากเรือนสศิธร สูแปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน

10.30 - 11.45 น.	เยี่ยมชมแปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน ชิมผลไม้ตามฤดูกาลสดๆ จากสวน พร้อมฟังบรรยายจากไกด์ “มัคคุเทศก์เฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รุ่นที่ 1 จังหวัดสตูล”
11.45 - 12.00 น.	เดินทางสู่น้ำพุร้อนทุ่งนุ้ย
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารมื้อเที่ยง ณ บ่อน้ำพุร้อนทุ่งนุ้ย ชมบรรยากาศและสูดไอโซนธรรมชาติลิ้มลองอาหารพื้นบ้านฝีมือชาวบ้าน อาทิ ข้าวบ้อง ปาหนัน ไก่บ้านต้มขมิ้น ยำผักกูด แกงเลียง น้ำพริก ฯลฯ
13.00 - 13.15 น.	เดินทางสู่น้ำตกโดนปาหนัน
13.15 - 15.30 น.	ร่วมทำกิจกรรมล่องแก่ง-พายเรือคายัค เล่นน้ำพักผ่อน ดื่มน้ำกับธรรมชาติของน้ำตก
15.30 – 15.45 น.	เดินทางกลับสู่น้ำพุร้อนทุ่งนุ้ย
15.45 – 16.30 น.	อาบน้ำแร่เพื่อสุขภาพผ่อนคลายด้วยวิธีการนวดด้วยหินแช่น้ำร้อน บำบัดอาการปวดเมื่อยร่างกาย
16.30 - 17.00 น.	เดินทางกลับ สู่วีรณศศิธร
17.00 - 18.00 น.	เข้าที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย
18.00 - 19.00 น.	มื้อเย็น ณ ห้องอาหารวีรณศศิธร (บุปผาเฝ้า) ชิม กุ้งเผา แกงส้ม ฯลฯ
19.00 - 21.00 น.	กล่าวต้อนรับ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลหรือผู้แทน ประชุมกลุ่มเสนอความคิดเห็นต่อเส้นทางท่องเที่ยว ร่วมไว้อาลัยพระพี่นางฯ ปิดท้าย ท่องราตรีเมืองสตูล ทานโรตีสาคัก และพักผ่อนตามอัธยาศัย

วันอาทิตย์ที่ 16 พฤศจิกายน 2551

07.00-08.00 น.	รับประทานอาหารเช้าพื้นถิ่นข้าวเหนียวปลาเค็ม หรือข้าวต้มปลากระพง
08.00-08.30 น.	เดินทางออกจากวีรณศศิธร สู่อุทยานแห่งชาติทะเลบัน
08.30-09.30 น.	สัมผัสธรรมชาติของอุทยานตามอัธยาศัย ชมความมหัศจรรย์ของแอ่งน้ำและเสียงร้องของหมาป่าที่มีที่เดียวใน จ.สตูล
09.30 น.	เดินทางออกจากอุทยานแห่งชาติทะเลบัน สู่อ่านชายแดนวังประจัน
09.40-11.40 น.	เข้าอ่านชายแดน เลือกร้านค้าของพ่อค้าแม่ค้าพี่น้องสองประเทศ ไทย-มาเลเซีย ชมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมการค้าชายฝั่งเมืองน้อง
12.00 น.	นัดเจอที่จอดรถ เตรียมตัวเดินทางไปกับกลุ่มชาวบ้านชายแดนวังประจัน

12.15-13.30 น.	เข้าโรงรับรองกลุ่มชาวบ้านวังประจัน รับประทานอาหารมื้อเที่ยงจากฝีมือของกลุ่มฯ อาทิ แกงไก่คอรัน น้ำพริกกับผักกูดลวก ฯลฯ
13.30-14.00 น.	เดินทางสู่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
13.30-14.15 น.	ชมและศึกษาการเลี้ยงแพะแบบโรงฟาร์ม ไก่คอรัน ทดลองให้อาหารด้วยตนเอง
14.15- 14.30 น.	เดินทางสู่บ้านต้นแบบเกษตรพอเพียง
14.30 - 15.00 น.	ชมวิถีชีวิตเกษตรแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ วิถีชีวิตบวกการทำ
กิน	บอกกล่าวเล่าเรื่องโดยเจ้าของบ้าน
15.00 -15.30 น.	เดินทางสู่ บ้านสถาปนิกควนโดน
15.30 -16.00 น.	ดื่มกาแฟควนโดน โรตีสายไหม เยี่ยมชมบ้านประหยัดพลังงาน สโตนโดมใจ พร้อมเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกจากกลุ่มแม่บ้านบาติก สโตนโดมส่งออกฝรั่งเศส
16.00-17.30 น.	เดินทางกลับสู่หาดใหญ่ ถึงหาดใหญ่โดยสวัสดิภาพ เดินทางกลับสตูล (สำหรับผู้ที่มาจากสตูล) โดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

[illegible]

8.1.2 ผลการประเมินการทดลองนำเที่ยวเรือนศศิธร – ชุมชนควนโดน

จากการประเมินการทดลองนำเที่ยวเรือนศศิธร – ชุมชนควนโดนระหว่างวันที่ 15 – 16 พฤศจิกายน 2551 จากผู้เข้าร่วมการทดลองนำเที่ยวจำนวน 19 คน โดยมีผู้สังเกตการณ์จำนวน 11 คนเป็นเพียงผู้ให้ข้อเสนอแนะ ผลการประเมินสามารถสรุปได้ดังนี้

8.1.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

จากการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ เพศ อายุ และหน่วยงาน ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังตาราง 16

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	8	42.0
หญิง	9	47.4
ไม่ระบุ	2	10.6
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	2	10.5
25 – 34 ปี	3	15.8
35 – 44 ปี	4	21.1
มากกว่า 44 ปี	8	42.1
ไม่ระบุ	2	10.6
หน่วยงาน		
ราชการ	3	15.7
บริษัทนำเที่ยว/โรงแรม	6	31.5
สถานศึกษา	2	10.6
หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว	4	21.0
ประชาชนทั่วไป	2	10.6
ไม่ระบุ	2	10.6
รวม	19	100.0

จากตาราง พบว่าผู้ตอบแบบประเมินเป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.4 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 42.0 ส่วนผู้ที่ไม่ระบุเพศ ร้อยละ 10.6 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 44 ปี (ร้อยละ 42.1) รองลงมาคือ 35 – 44 ปี 25 – 34 ปี และต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.1 15.8 และ 10.5 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ไม่ระบุอายุ ร้อยละ 10.6 ส่วนใหญ่เป็นตัวแทนมาจากบริษัทนำเที่ยว/โรงแรม (ร้อยละ 31.5)

รองลงมาจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานราชการ สถานศึกษาและประชาชนทั่วไป
คิดเป็นร้อยละ 21.0 15.7 10.6 และ 10.6 ตามลำดับ

8.1.2.2 ความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยว

จากการสอบถามความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยวเรือนศศิธร – ชุมชนควนโดน
เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว และการดำเนินงาน ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 17

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยว

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.59	0.56	มาก
ชมแปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน	3.33	0.49	ปานกลาง
ล่องแก่ง – พายเรือคายัค	3.88	0.81	มาก
อาบน้ำแร่เพื่อสุขภาพ นวดด้วยหินแช่น้ำร้อน	3.29	0.69	ปานกลาง
ท่องเที่ยวชมเมืองสตูล ทานโรตีสาคัก	3.41	0.87	ปานกลาง
ซื้อสินค้าที่ด่านชายแดนวังประจัน	3.65	0.79	มาก
ชมและศึกษาการเลี้ยงแพะแบบโรงฟาร์ม ไก่คอห่าน	3.56	0.70	มาก
ชมวิถีชีวิตเกษตรแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ	3.67	0.77	มาก
เยี่ยมชมบ้านประหยัดพลังงาน	4.13	0.62	มาก
ซื้อสินค้าที่ระลึกจากกลุ่มแม่บ้านบาติกสไตล์หรือออกฝรั่งเศส	3.67	0.84	มาก
สถานที่ท่องเที่ยว	3.62	0.55	มาก
แปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน	3.61	0.70	มาก
บ่อน้ำพุร้อนทุ่งนุ้ย	3.53	0.62	มาก
น้ำตกพาหนะ	3.40	0.74	ปานกลาง
เมืองสตูล	3.47	0.80	ปานกลาง
อุทยานแห่งชาติทะเลบัน	3.83	0.62	มาก
ด่านวังประจัน	3.56	0.86	มาก
ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	3.50	0.62	ปานกลาง
บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง	3.61	0.70	มาก
บ้านสถาปนิกควนโดน	3.94	0.80	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
การดำเนินงาน	3.85	0.42	มาก
การเล่าเรื่องของเจ้าของบ้าน/ชุมชน	3.41	0.51	ปานกลาง
ความน่าสนใจของเรื่องราวของสถานที่ท่องเที่ยว	3.72	0.57	มาก
การมีส่วนร่วมของชุมชน	3.83	0.71	มาก
การให้บริการของเจ้าบ้าน/ชุมชน	4.22	0.65	มาก
ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยว	3.94	0.73	มาก
ความเหมาะสมของรูปแบบการท่องเที่ยว	3.67	0.69	มาก
ความเหมาะสมของเส้นทางการท่องเที่ยว	3.56	0.70	มาก
ความเหมาะสมของระยะเวลา	3.83	0.71	มาก
สถานที่พัก (เรือนศรีธร)	3.89	0.58	มาก
อาหาร/เครื่องดื่ม	4.28	0.46	มาก
ยานพาหนะ	4.33	0.59	มาก
รวม	3.70	0.47	มาก

จากตาราง 17 พบว่าผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.70 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ทั้งด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และด้านการดำเนินงาน ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 3.62 และ 3.85 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นของทั้ง 3 ด้าน พบว่า

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็น ยกเว้นประเด็น อาบน้ำแร่เพื่อสุขภาพ นวดด้วยหินแช่น้ำร้อน ชมแปลงสาธิตเกษตร ผสมผสาน และท่องเที่ยวชมเมืองสตูล ทานโรตีสาคัก ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 3.33 และ 3.41 ตามลำดับ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เยี่ยมชมบ้านประหยดพลังงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็น ยกเว้นประเด็น น้ำตกปายันน์ เมืองสตูล และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่มีความพึง

พอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 3.47 และ 3.50 ตามลำดับ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บ้านสถาปนิกควนโดน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94

ด้านการดำเนินงาน ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็น ยกเว้นประเด็น การเล่าเรื่องของเจ้าของบ้าน/ชุมชน ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ยานพาหนะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

8.1.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยว

1. ควรเพิ่มกิจกรรมให้มีความหลากหลายมากขึ้น
2. ควรจัดเส้นทางไม่ให้วกวน
3. ควรสร้างจุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น สวนเกษตรผสมผสาน
4. ปรับปรุงความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว
5. ควรมีป้ายบอกทาง
6. เพิ่มความปลอดภัยของเส้นทางล่องแก่ง

กิจกรรมที่ 9 การจัดเวทีประชุมชุมชนครั้งที่ 2 ณ ห้องประชุมเรือนสศิธร เรือนสศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

9.1 ผลการจัดประชุม

จัดในวันที่ 22 ธันวาคม 2551 ณ เรือนสศิธร อ.ควนโดน จ. สตูล ระหว่างเวลา 09.30-17.00 น. เพื่อรับฟังความคิดเห็นของชุมชนต่อเส้นทางนำเรือนสศิธร-ชุมชนควนโดนในช่วงเช้า และอบรมชุมชนท่องเที่ยวในช่วงบ่าย ซึ่งทีมวิจัยได้เชิญ ชุมชน ผู้ประกอบการ ภาครัฐ ที่อยู่หรือเกี่ยวข้องกับเส้นทางท่องเที่ยวของเรือนสศิธร-ชุมชนควนโดน จำนวน 51 คน โดยมี ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิด และ คุณธณินทร ใจสมุทร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล เข้าร่วมรับฟังและพิจารณาใช้เส้นทางทดลองนำเที่ยวดังกล่าวเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศมาเลเซีย โดยจะใช้เป็นเส้นทางหนึ่งในการรับรองนักท่องเที่ยวจากรัฐลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 17-19 มกราคม 2552

ชุมชนได้สะท้อนความคิดเห็น และร่วมเป็นเจ้าบ้านในเส้นทางท่องเที่ยวเรือนสศิธร-ชุมชนควนโดน โดยผ่านกระบวนการทำงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมหาคำตอบร่วมกัน รู้จักค้นแหล่งข้อมูล ศึกษากรณีศึกษาที่สำเร็จ และเทียบเคียงกับพื้นที่ของตนเอง เช่น แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม การเชื่อมโยงเส้นทางสู่โรงแรม การจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มต่างๆของชุมชน การเชื่อมโยงกิจกรรมการดำเนินงานของแต่ละชุมชนเป็นเส้นทางท่องเที่ยว รวมทั้งเข้าร่วม

ฝึกอบรม เพื่อรับฟังมุมมองและความคาดหวังของผู้ประกอบการท่องเที่ยว ต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งด้าน อาหาร ที่พัก กิจกรรม และเส้นทาง อันจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐาน ต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นเวทีปิดโครงการวิจัย มีสาระสำคัญที่ได้จากเวที ดังนี้

- 1.ได้รับฟังความคิดเห็นของชุมชนและกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องต่องานวิจัยชิ้นนี้ ภายหลังการจัดกิจกรรมการจัดทดลองนำเที่ยว
- 2.ได้จัดประชุมให้ชุมชนเพื่อรับฟังและเปิดโอกาสให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามารับฟังและประเมินผล การจัดทำกิจกรรม เพื่อให้เป็นข้อมูลให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาต่อไป

9.2 การวิเคราะห์ผลการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนโดยใช้แผนที่ความคิดของโปรแกรม Mind Manager (เอกสารแนบ ในภาคผนวก ค)

ผลการรับฟังสามารถจำแนกเป็นประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

9.2.1 เส้นทางท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว ตามเส้นทางที่ผ่าน ดังนี้ น้ำตกโดนปานัน

- แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสมบูรณ์
- ดูแลโดยชุมชน กลุ่มล่องแก่ง-เดินป่าโดนปานัน
 - สร้างกฎกติกาให้นักท่องเที่ยว
 - ห้ามดื่มสุรา
 - การแต่งกาย ห้ามสายเดี่ยว
 - การจัดสถานที่อำนวยความสะดวก เปลี่ยนเสื้อผ้า ที่เก็บของ
 - มีโปรแกรมเดินป่า-ล่องแก่ง(2 ชม.)จัดได้ทั้งปี
 - รับนักท่องเที่ยวกลุ่มละ 50 คน
 - งบประมาณสนับสนุนโดย อบต.
 - มีโครงสร้างคณะทำงาน
 - ยึดหลักท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริม
 - มีการประชาสัมพันธ์ผ่าน website สื่อบุคคล
 - มีแผนและการฝึกอบรมรับมือภัยพิบัติ
- เสนองบประมาณจาก อบจ.เช่น การอบรมมัคคุเทศก์
- การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวทุกกลุ่มวัย เริ่มที่บ้าน
- การรักษาความปลอดภัยโดย อบต.
- เสนอจัดทำ

- ปฏิทินกิจกรรมการท่องเที่ยว
- สดส.ปีใหม่ จัดส่งให้นักท่องเที่ยว

- Subtopic

สวนเกษตรผสมผสาน

- กิจกรรม
 - ทำปุ๋ยหมักชีวภาพ
 - ปลูผัก
 - เลี้ยงปลาในกระชัง
 - ปลูหญ้าแฝก
- องค์ความรู้หมอดินอาสา
- พื้นที่ 15 ไร่
- การไปศึกษาดูงาน เช่น home stay
- จุดแข็ง การนำเสนอขายเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่ม
 - ผลิตภัณฑ์หลัก ปุ๋ยหมักชีวภาพ
 - ผลิตภัณฑ์รอง ผักผลไม้ปลอดสารพิษ
 - ยกกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การบรรจุหีบห่อ

สำหรับการพัฒนาในอนาคต ของสวนเกษตรผสมผสาน มีแนวทาง ดังนี้

- อาหารปลอดภัย ไก่คออรัน
- homestay ชุมชน
 - การจัดการให้เข้ากับบริบทกับวัฒนธรรมได้
 - ออกแบบโดยดัดแปลงจากของเดิม
 - อาหารท้องถิ่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ
 - จัดการโดยไม่มีต้นทุน ให้พักร่วมกับเจ้าของบ้าน
 - จุดขาย วิถีชีวิต วัฒนธรรมที่แตกต่าง
 - ลูกค้ายกลุ่มเป้าหมาย ต่างชาติ ยุโรป
 - ข้อควรระวัง ความจำเป็น ทางเลือกอื่นด้านที่พัก การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
 - ตัวอย่างรีสอร์ทชุมชน บ่อเจ็ดลูก เกาะยาวจังหวัดพังงา
 - ระดมทุนในชุมชน
 - พัฒนาเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านเกษตร

น้ำพุร้อน

- พัฒนาให้เป็นแหล่งอาบน้ำแร่และบำบัดโรคให้ครบวงจร
- ปรับปรุงสถานที่แช่น้ำให้มีความสะอาด น้ำไหลผ่านสะดวก และมิดชิดในการอาบ
- รักษาความสะอาดของห้องน้ำ ห้องส้วม และสถานที่เปลี่ยนเสื้อผ้า

ตลาดนัดด้านชายแดน

- ศักยภาพของแหล่งติดชายแดนมาเลเซีย
 - การกระจายรายได้ให้ชุมชนในพื้นที่
 - สร้างเครือข่าย
 - สัดส่วนแม่ค้าต่างถิ่นมีมากกว่าในพื้นที่ ได้ทำเลที่ดีกว่า
 - การขายสินค้า
- ข้อเสนอต่อภาครัฐ
 - สถานที่ การจัดระเบียบแผงขาย ควรใช้เวทีการมีส่วนร่วม
 - ลานจอดรถ จัดให้เพียงพอ
 - ห้องน้ำ สุขา สะอาดและเพียงพอ
- แนวทางการพัฒนาบสนับสนุนจาก อบจ.สตูล
 - งบประมาณ 16 ล้านบาท การปรับปรุงสถานที่อยู่ในช่วงการออกแบบศูนย์การค้า
- กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ไทย ต่างชาติยังสับสน
 - การจัดวางระบบของขายให้ถูกกลุ่มลูกค้า
 - Subtopic

บ้านต้นแบบเกษตรพอเพียง

- จัดให้มีป้ายสื่อความหมาย

ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง

- วิถีเกษตร
 - ไก่คอร์น
 - ทำการตลาดเชิงรุกก่อนที่อื่น

- พัฒนาระบบการเลี้ยง
- มาตรฐานความปลอดภัย
- ควรจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ ระบบเกษตรปลอดภัย
- อนาคต : โรงเรียนแกนนำเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนบ้านทุ่งมะปราง)ขยายผลเป็นศูนย์
ฐานการเรียนรู้

9.2.2 กิจกรรมท่องเที่ยว

- ล่องแก่ง – คายัค
 - ข้อได้เปรียบด้านสถานที่ ริมน้ำสวย
 - ระบบบริหารจัดการยังไม่ได้พอ
- การทำปุ๋ย
- แชน้ำแร่ น้ำพุร้อน
- ซอปปิง ไทย – มาเลย์
- โรงแพะ – ไก่คอร์น
- วิถีเกษตรพอเพียง

9.2.3 การบริหารจัดการ

- ชุมชนเข้มแข็ง ระบบสหกรณ์ชุมชน
- การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
 - มัคคุเทศก์เฉพาะภาษาอาหรับ
- ข้อควรคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมต่อแหล่งท่องเที่ยว
- วางระบบการจัดการขยะในชุมชน

การคิดระบบราคา มีความคุ้มทุน คิดราคาขายเป็นกลุ่ม/ราคา

9.2.4 การพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

สินค้าที่ระลึก

- ปลาการ์ตูน (memo)

อาหาร

- ควรจัดให้เป็นอาหารฮาลาล
- จัดการให้ลูกค้าพึงพอใจ

4.2.1.3.2.2 แนวทางการจัดการของชุมชนควนโดนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดคือ การจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวในระดับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการทำงานด้านการท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ซึ่งจากผลของการดำเนินงานการประชุมเพื่อระดมสมองในพื้นที่ พบว่ามีเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกระจายอยู่โดยรอบอำเภอ เช่น กลุ่มท่องเที่ยวชายแดนวังประจัน กลุ่มท่องเที่ยวล่องแก่งปาดัน กลุ่มท่องเที่ยวการเกษตร เป็นต้น ซึ่งควรจะมีการประสานความร่วมมืออย่างบูรณาการร่วมกับกลยุทธ์อื่นๆ ดังนี้

a) การจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างท้องถิ่น

- การประสานงานการบริการการท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวแหล่งเดียวกัน หรือแหล่งที่เชื่อมโยงถึงกัน
- สร้างความเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน
- กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริการนำเที่ยว มาตรฐานการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในลักษณะที่มีความเข้มงวดมากเป็นพิเศษ โดยให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และเน้นความสำคัญของทรัพยากรเหนือความต้องการส่วนบุคคล

b) การให้ความรู้ พัฒนาจิตสำนึกและความตระหนักต่อคุณค่าของแหล่งธรรมชาติแก่ทั้งชุมชนผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว

- การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่มาสื่อความหมายกับนักท่องเที่ยว
- การบริการนำเที่ยว มีการเตรียมตัวนักท่องเที่ยวก่อนเข้าพื้นที่ เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม การเตรียมตัวในการเดินทาง การปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ
- พัฒนามัคคุเทศก์ในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ เช่น มีมาตรฐานที่ยอมรับ มีจิตสำนึก มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่เป็นอย่างดี

c) การมีส่วนร่วม และผลประโยชน์ต่อชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นตั้งอยู่

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ ตั้งแต่ระดับการวางนโยบายท่องเที่ยวในแหล่งของตน ถึงระดับการลงมือปฏิบัติ
- ชุมชนได้ประโยชน์ทดแทนจากการที่ถูกจำกัดการใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพอื่น

- การบริหารจัดการให้รายได้จากการท่องเที่ยวกระจายสู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึง
- ละเว้นหรือชะลอการส่งเสริมการตลาดในพื้นที่ที่ยังไม่พร้อม ง่ายต่อการถูกกระทบกระเทือนจากการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ชุมชนควรประสานเพื่อผลักดันให้หน่วยงานในพื้นที่ เช่น องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทต่อการจัดการการท่องเที่ยว อาทิเช่น การสำรวจจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ การพัฒนาปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ รวมทั้งการประสานและแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

4.2.2 ลักษณะและองค์ประกอบที่มีผลต่อความชื่นชอบของนักท่องเที่ยวต่อเส้นทางนำเที่ยวเรือนศศิธร-ชุมชนควนโดน

เพื่อให้เห็นว่าลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบสูงถึงต่ำของนักท่องเที่ยว จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยวเรือนศศิธร – ชุมชนควนโดน เป็นอย่างไร จึงมีการเรียงลำดับความชื่นชอบและความพึงพอใจในด้านต่างๆ ตามค่าเฉลี่ยมากที่สุดถึงน้อยที่สุด มาวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจดังกล่าว

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบต่อเส้นทางนำเที่ยวเรือนศศิธร – ชุมชนควนโดน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดต่อการดำเนินงาน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) อันเป็นผลจากการเชื่อมร้อยเส้นทางท่องเที่ยวจากเรือนศศิธรสู่ชุมชนควนโดน และการประสานงานกับชุมชน รองลงมาคือสถานที่ท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) โดยลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบ เพราะแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายทั้ง เชิงธรรมชาติ ได้แก่ น้ำตกโดนปานัน บ่อน้ำพุร้อน อุทยานแห่งชาติทะเลบัน ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ แปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านต้นแบบเกษตรพอเพียง ฯลฯ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ตลาดนัดวังประจัน (ด้านชายแดนไทย-มาเลเซีย) เมืองสตูล และบ้านสถาปนิกโดนใจ ฯลฯ ส่วนความชื่นชอบต่อกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) อันประกอบด้วย การชมแปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน การล่องแก่ง พายเรือคายัค การอาบน้ำแร่เพื่อสุขภาพ นวดด้วยหินแช่น้ำร้อน ท่องราตรีเมืองสตูล ทานโรตีสายชัก การซื้อสินค้าที่ด้านชายแดนวังประจัน ชมและศึกษาการเลี้ยงแพะแบบโรงฟาร์ม ไก่คอห่าน ชมวิถีชีวิตเกษตรแบบ

พอเพียง ตามแนวพระราชดำริ เยี่ยมชมบ้านประหยัดพลังงาน ซื้อสินค้าที่ระลึกจากกลุ่มแม่บ้าน บาดิกสไตร์หรูส่งออกฝรั่งเศส ซึ่งมีความหลากหลายและเป็นทั้งกิจกรรมผจญภัย ศึกษาเรียนรู้ ที่สร้างประสบการณ์และเพิ่มพูนความรู้ให้นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

4.2.2.1 การดำเนินงาน

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบต่อการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดต่อยานพาหนะในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) ทั้งนี้เนื่องจากการมีการใช้รถตู้ 3 คันในการเดินทาง จึงมีความคล่องตัวสูงในการเดินทางระหว่างแหล่งของแต่ละกลุ่ม ไม่เสียเวลาและสามารถเดินทางเข้าออกแต่ละแหล่งได้สะดวก สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$) นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบโดยเฉพาะอาหารพื้นถิ่น เช่น ข้าวบ้องปาดหน่น ยำผักกูด แกงไก่คอร่น ฯลฯ นอกจากนี้ความพอใจในรสชาติแล้วยังคำนึงถึงความปลอดภัยของอาหารและส่งผลดีกับสุขภาพด้วย สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ การให้บริการของเจ้าบ้าน/ชุมชนมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) นักท่องเที่ยวมีความประทับใจต่ออภิยาศัยในการต้อนรับของชุมชน มีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี อีกทั้งมีการนำเอาผู้เฒ่าผู้แก่มาต้อนรับ เล่าถึงประวัติความเป็นมาของชุมชน สะท้อนถึงการให้เกียรตินักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) ซึ่งมีความหลากหลายและเป็นทั้งกิจกรรมผจญภัย ศึกษาเรียนรู้ ที่สร้างประสบการณ์และเพิ่มพูนความรู้ให้นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ สถานที่พัก (เรือนศศิธร) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปลักษณ์ภายนอกของเรือนพัก รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกภายในทั้ง ทีวี ตู้เย็น เครื่องทำน้ำอุ่น กาต้มน้ำร้อน ฯลฯ อันมีมาตรฐานเทียบเท่าโรงแรม สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนและความเหมาะสมของระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากันในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) ซึ่งทุกแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางได้มีชุมชนร่วมบริหารจัดการทั้ง 4 ด้านคือ อาหาร ที่พัก แหล่งและกิจกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจึงมีความพึงพอใจต่อบรรยากาศโดยรวมที่ชุมชนมีส่วนร่วม อีกทั้งการจัดการด้านเส้นทางกับระยะเวลาได้คิดร่วมและวางแผนกับชุมชน จึงสามารถควบคุมระยะเวลาได้เหมาะสมกับพื้นที่จริง อีกทั้งได้ทดลองเส้นทางนำเที่ยวกับชุมชนมาก่อนสำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ความน่าสนใจของเรื่องราวของสถานที่ท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีเรื่องราวอยู่ครบถ้วน แต่แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเอง อาจต้องเติมให้ครบทุกแหล่ง สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ความเหมาะสมของรูปแบบการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) โดยภาพรวมเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบ

ผสมผสานอันเป็นต้นทุนเดิมของแหล่งท่องเที่ยวและบริบทของชุมชน สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ความเหมาะสมของเส้นทางการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) โดยลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบ เพราะแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายทั้ง เชิงธรรมชาติ เชิงเกษตรแบบผสมผสาน เชิงวัฒนธรรม โดยมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นหลัก สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ การบรรยายของมัคคุเทศก์มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) แม้ว่ามัคคุเทศก์จะผ่านการอบรม ในหลักสูตรมัคคุเทศก์เฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รุ่นที่ 1 จังหวัดสตูล แต่ยังไม่มีการประเมิน ในนำทัวร์มาก่อน จึงทำให้การบรรยายยังไม่เป็นมืออาชีพ นักท่องเที่ยวจึงมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ซึ่งสามารถพัฒนาศักยภาพได้ในภายหลัง อีกทั้งความเป็นคนในพื้นที่จะเป็นข้อได้เปรียบในการรับทัวร์ต่อไป สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเล่าเรื่องของเจ้าของบ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวหลักเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งผู้บรรยายสามารถใช้ทักษะจริงในการปฏิบัติ เช่น การทำปุ๋ย การปลูกผัก ฯลฯ เล่าเรื่องได้ แต่หากได้ผ่านการไปศึกษาดูงาน อบรมเพิ่มพูนความรู้จะทำให้ทักษะการเล่าเรื่องมีสีสันมากขึ้นได้

4.2.2.2 สถานที่ท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบต่อสถานที่ท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) โดย บ้านสถาปนิกควนโดนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) ทั้งนี้ เนื่องจากการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ ใช้วัสดุท้องถิ่น อิงธรรมชาติและประหยัดพลังงาน อีกทั้งได้จัดมุมในการพักผ่อนกาแฟควนโดน และซื้อของที่ระลึกได้ เป็นการออกแบบเพื่อการท่องเที่ยวแบบครบวงจร จึงสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวได้มากที่สุด สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทะเลบันมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่น่าสนใจ เนื่องจากเกิดจากการยุบตัวของพื้นดินระหว่างเขาจีนและเขามดแดงเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ พื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนอุดมไปด้วยพืชพรรณป่าไม้ที่ขึ้นอย่างหนาแน่น มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ที่พบเห็นได้ง่าย คือ นกเงือก และเขียดวาก ฯลฯ สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ แปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน และบ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแห่งมีความเหมาะสมในการเป็นจุดเรียนรู้และศึกษาดูงานด้านการเกษตรแบบผสมผสาน ทั้งการสาธิตการทำปุ๋ย การปลูกผัก สวนผลไม้ ฯลฯ สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ด่านวังประจันมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนเขตติดเขตมาเลเซีย-ไทย ความน่าสนใจอยู่ที่วัฒนธรรมร่วมในฐานะเมืองพี่เมืองน้อง สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ บ่อน้ำพุร้อนทุ่งนุ้ยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) แม้การ

ออกแบบยังไม่สอดคล้องกับการใช้งานจริงมากนัก แต่ความสำคัญของน้ำพุร้อนในแง่การรักษาเชิงสุขภาพ จะมีแนวโน้มให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญมากขึ้น สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$) แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ และดูงานด้านการเกษตรแบบผสมผสาน แต่ยังขาดเรื่องการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้มาดูงานสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังขาดด้านเอกสาร หรือป้ายสื่อความหมายในพื้นที่ นักท่องเที่ยวจึงมีความพึงพอใจระดับปานกลาง สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ เมืองสตูลมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) เส้นห้าของเมืองสตูลอยู่ที่ความสงบ แม้ว่านักท่องเที่ยวได้สัมผัสในช่วงเวลาอันสั้นแต่ก็สามารถสร้างความประทับใจได้ สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ น้ำตกปาหนันมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) อาจเป็นเพราะแหล่งท่องเที่ยวนี้ถูกใช้ในการทำกิจกรรมล่องแก่ง นักท่องเที่ยวจึงสนใจในตัวกิจกรรมมากกว่าแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามเส้นทางเป็นที่น่าสนใจ เนื่องจากไม่ผ่านหมู่บ้าน มีความสะอาด มีสองลำธารมาบรรจบกัน โดยมี 2 ลำธารคือ น้ำตกคลองช้างกับน้ำตกปาหนัน

4.2.2.3 กิจกรรมท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบต่อกิจกรรมท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) โดยการเยี่ยมชมบ้านประหยัดพลังงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบของกิจกรรมนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสได้โดยตนเอง อีกทั้งการออกแบบแหล่งชม กิน ดื่ม และซื้อของเป็นจุดเดียวกัน (one stop service) จึงสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวได้สูงสุด สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ การล่องแก่ง – พายเรือคายัค มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) ซึ่งเส้นทางล่องแก่งของน้ำตกปาหนันมาบ้านกาหนิง มีสองเส้นทาง คือ 1) จากคลองช้างมาบ้านกาหนิง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ระยะทาง 5 กิโลเมตร 2) จากน้ำตกปาหนันมาบ้านกาหนิง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ระยะทาง 5 กิโลเมตร ซึ่งแม้ว่าเป็นกิจกรรมผจญภัยที่นักท่องเที่ยวสัมผัสได้โดยตนเอง แต่ยังขาดเสน่ห์ด้านข้อมูลและเรื่องราวของเส้นทาง การร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนในจุดจอดต่างๆ จึงยังไม่ได้ความประทับใจสูงสุดจากนักท่องเที่ยว แม้ว่าได้ใช้เวลาทำกิจกรรมนี้นานที่สุด สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ การซื้อสินค้าที่ระลึกจากกลุ่มแม่บ้านบาติก สไต้ลหรือออกฝรั่งเศส และชมวิถีชีวิตเกษตรแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำริมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) ซึ่งของที่ระลึกมีทั้งของกิน คือ กาแฟควนโดน ของใช้ คือ ผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติก ซึ่งหากได้รับการปรับปรุงเรื่องบรรจุภัณฑ์ให้ดีขึ้น ใส่เรื่องราวที่มาของสินค้าก็จะได้รับความสนใจมากขึ้น รวมทั้งการชมวิถีชีวิตเกษตรแบบพอเพียงจะมีประโยชน์มากขึ้นหากมีเอกสารประกอบ สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ การซื้อสินค้าที่ด่านชายแดนวังประจันมีค่าเฉลี่ยในระดับ

มาก ($\bar{x} = 3.65$) ปกติตลาดนัดเปิดให้บริการเช้า เสาร์-อาทิตย์ นับว่าสะดวกในการทำโปรแกรมวันหยุด สินค้าที่มีส่วนใหญเป็นเครื่องใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า ของใช้จากฝั่งมาเลเซีย และเสื้อผ้า ของกินจากฝั่งไทย นับว่ามีความหลากหลายของสินค้า แต่ยังไม่ค่อยกว่าหากเทียบกับด้านปาดังเบซาร์ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักและคุ้นเคยกว่า สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่การชมและศึกษาการเลี้ยงแพะแบบโรงฟาร์ม ไก่คอร์น มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) ซึ่งหากนักท่องเที่ยวได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเองมากขึ้น นอกเหนือจากการให้หญ้ากับแพะ ก็จะสร้างความประทับใจได้มากขึ้น สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่การท่องเที่ยวชมเมืองสตูล ทานโรตีสาคัก มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) เนื่องจากการทำกิจกรรมนี้ ดีกว่าที่กำหนดไว้เพราะวงเสวนาใช้เวลานาน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เหน็ดเหนื่อย โรตีสาคักจึงไม่สามารถสร้างความประทับใจได้สูงสุด แม้ว่าโรตีสาคักจะเป็นของกินที่ขึ้นชื่อของจังหวัดสตูล สำหรับค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่การชมแปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) แม้ว่านักท่องเที่ยวได้สัมผัสแปลงสาธิตจริงแต่ยังขาดการลงมือทำเองของนักท่องเที่ยว จึงสร้างความพึงพอใจได้เพียงระดับปานกลาง สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่การอาบน้ำแร่เพื่อสุขภาพ นวดด้วยหินแช่น้ำร้อนมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$) กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจ หากแต่ความสะดวกของสถานที่ไม่อำนวย ส่งผลให้ไม่สามารถสร้างความประทับใจกับนักท่องเที่ยวได้เต็มศักยภาพ

อย่างไรก็ตามกิจกรรมของชุมชนควนโดนมีความสอดคล้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งได้รวบรวมกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นกิจกรรม Amazing Agricultural Heritage ได้แก่ 1) การทำสวนผลไม้ (Horticulture) การทำสวนผลไม้ทุกประเภท รวมทั้งการทำวนเกษตร การทำเกษตรแผนใหม่ การทำสวนผสม รวมถึงการทำสวนยางพารา สวนไผ่ สวนปาล์มน้ำมัน 2) การทำสวนครัวสวนผัก (Vegetables) การปลูกพืชผักสวนครัวทุกประเภท รวมถึงการทำไร่ผัก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพดข้าวฟ่าง ไร่พริกไทย เป็นต้น 3) การทำฟาร์มปศุสัตว์ (Animal Farming) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานาชนิด อาทิการเลี้ยงไหม การทำฟาร์มผึ้ง การทำฟาร์มปลา การเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยแครง หอยนางรม หอยตะโกรม ฟาร์มจระเข้ บางแห่งเพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายาก เช่น ฟาร์มนกยูง ฟาร์มไก่ฟ้า ฟาร์มกวาง รวมถึงสวนงูของสมาคมซาตไทยด้วย 4) งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ (Festival) การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลิตผลทางการเกษตร เมื่อถึงฤดูที่พืชผลเหล่านั้นออกซุก อาทิ มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ งานเทศกาลลิ้นจี่ เทศกาล ลำไย เทศกาลกินปลา เป็นต้น ซึ่งอำเภอควนโดน จังหวัดสตูลมีเทศกาลจำปาตะ ที่สามารถลงในปฏิทินการท่องเที่ยวได้ หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาตรงกับเทศกาลดังกล่าว หรือทำแผนการตลาดให้ตรงกับช่วงเวลาดังกล่าว ในอนาคต

ปัจจัยที่มีผลต่อความชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบต่างๆ ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งได้พิสูจน์ว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นทางบวกและลบที่มีนัยสำคัญกับความชื่นชอบต่อลักษณะของมิติต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยในการให้ความสำคัญต่อกิจกรรมและบริการทางการตลาด ปัจจัยทางพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและปัจจัยของนักท่องเที่ยว และปัจจัยข้อมูลความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักท่องเที่ยว ปัจจัยที่สำคัญเหล่านี้นำไปสู่การสร้างคำแนะนำที่จะปฏิบัติรวมไปกับการพัฒนาสภาพแวดล้อม

4.2.3 การกระจายรายได้สู่ชุมชน และการช่วยเหลือของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การนำเรื่อนศศิธรมาเป็นจุดศูนย์กลางในการจัดทำโครงการวิจัยครั้งนี้ จุดประสงค์ที่แท้จริงเป็นการเปิดประเด็นและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทั้งของภาครัฐและโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชน นั่นคือชุมชนควนโดนในพื้นที่โดยรอบของเรื่อนศศิธร ที่ผ่านมาชุมชนในเขตอำเภอควนโดนได้มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มต่างๆ อยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสตรี OTOP ตำบลวังประจัน กลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มผ้าบาติก ตำบลควนโดน ชมรมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลวังประจัน เพียงแต่ยังไม่มีมีการประสานความร่วมมือ เป็นไปในลักษณะต่างกลุ่มต่างดำเนินกิจกรรม การเชื่อมโยงในส่วนของการทำงานและส่วนของการท่องเที่ยวจึงยังไม่สมบูรณ์ แต่จากการที่ได้มีการประชุมชุมชนที่ผ่านมา ทำให้แต่ละกลุ่มเข้าใจและรับทราบถึงกระบวนการเชื่อมโยงที่เป็นขั้นตอน และจากการที่ทีมกลุ่มวิจัยได้เข้ามารับรู้และทำความเข้าใจในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวให้เป็นระบบและเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ จึงเกิดการประสานงานและจัดแผนโครงการการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวของชุมชนท่องเที่ยวทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน

แต่การที่แต่ละกลุ่มหรือชุมชนแต่ละชุมชนจะได้รับผลประโยชน์หรือการกระจายรายได้สู่กลุ่มหรือชุมชนนั้น ยังปรากฏผลไม่แน่ชัดมากนัก ส่วนหนึ่งมาจากในอดีตที่ผ่านมานักท่องเที่ยวจะมุ่งตรงไปยังสถานที่ 2 สถานที่เท่านั้น นั่นคือ อุทยานแห่งชาติทะเลบัน และ ด่านจังโหลน ซึ่งเป็นเขตชายแดนที่มีการค้าระหว่างสองประเทศ นั่นหมายถึงกลุ่มที่จะได้รับผลประโยชน์และรายได้เป็นเพียงพ่อค้าแม่ค้าที่อยู่ในเขตชายแดน และกลุ่มของร้านค้าในส่วนของอุทยานแห่งชาติทะเลบันเท่านั้น ชาวบ้านหรือชุมชนยังไม่ได้ผลประโยชน์มากเท่าที่ควร นอกจากในช่วงเดือนกรกฎาคมหรือเดือนมิถุนายนเท่านั้น ที่ชาวบ้านในเส้นทางที่จะไปอุทยานแห่งชาติทะเลบันและด่านจังโหลน ซึ่งส่วนใหญ่จะทำการเกษตรสวนสมรมจะได้นำผลไม้ในสวนออกมาวางขายริมเส้นทาง ซึ่งพอที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้แวะซื้อเป็นบางช่วงฤดูกาลผลไม้เท่านั้น

นั่นหมายถึงว่า ชุมชนที่กล่าวมาข้างต้นจะได้ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสตรี OTOP ตำบลวัง
 ประจัน กลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มผ้าบาติก ตำบลควนโดน ชมรมอนุรักษ์ภูมิปัญญา
 ท้องถิ่น ตำบลวังประจัน และชาวบ้านในชุมชนจะได้รับผลประโยชน์และรายได้ที่เกิดจากการ
 ท่องเที่ยวอย่างมาก ถ้าจะให้ชาวชุมชนได้ประโยชน์จริงๆ ก็ต้องเริ่มจากการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่
 เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่อกัน ดังที่ได้วางเส้นทางไว้ สามสี่เส้นทางข้างต้น และต้องทดลองนำเที่ยว
 เพื่อเตรียมความพร้อมของแต่ละกลุ่มให้มีความพร้อมสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว เตรียมกิจกรรม
 นั้นหมายถึงต้องใช้ช่วงระยะเวลาอีกระยะหนึ่งในการเริ่มต้น อันที่โครงการนี้ได้เริ่มต้นไว้

ผลที่จะได้รับในส่วนของการรายได้ การกระจายรายได้สู่ชุมชนหรือกลุ่ม อาจจะได้รับจากการ
 ขายสินค้า OTOP ของกลุ่มสตรี OTOP วังประจัน การขายผ้าบาติกของกลุ่มผ้าบาติก ตำบลควน
 โโดน การขายสินค้าเกษตรของจากแปลงสาธิตเกษตรพอเพียง ของกลุ่มบ้านต้นแบบเกษตร
 พอเพียง ผลผลิตจากฟาร์มแพะ และถ้าเป็นช่วงฤดูผลไม้ในช่วงประมาณ เดือนกรกฎาคม ถึง
 พฤษภาคม ชาวบ้านที่ขายผลผลิตจากสวนผลไม้สมรม ก็จะได้รับรายได้เพิ่มเข้าไปอีกส่วนหนึ่ง

การเข้ามามีส่วนร่วมของภาครัฐ จะได้มาจากการเข้ามาให้ช่วยเหลือในด้านการเป็นที่
 ปกป้องและนำความรู้ทางด้านวิชาการเข้ามา อย่างการเข้ามาดูแลและการเข้าให้ความรู้ในด้าน
 การเกษตร การเพิ่มผลผลิต การดูแลรักษา ให้แก่ชุมชน และจัดงาน OTOP นำเสนอสินค้า โดย
 เฉพาะงานวันจำปาตะซึ่งจะเป็นการเผยแพร่ผลผลิตและสินค้าของทางชุมชนควนโดนได้อย่าง
 เต็มที่

การที่ได้จัดทำโครงการเพื่อหาจุดศูนย์กลางให้กับชุมชนในเขตอำเภอควนโดน โดย
 ดำเนินการจัดกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อนำเที่ยวให้เป็นรูปแบบที่เป็นทางการ และสามารถ
 เชื่อมโยงนักท่องเที่ยวที่พักที่เรือนศศิธร ให้เข้าไปสู่กลุ่มต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นได้ ผ่านการทดลอง
 นำเที่ยว ซึ่งทางกลุ่มต่างๆ มีความพร้อมเป็นอย่างดีและเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งคาดว่าชาว
 ชุมชนในพื้นที่จะได้รับผลประโยชน์หรือการกระจายรายได้จากเส้นทางท่องเที่ยวดังกล่าวได้
 อย่างเป็นรูปธรรมหากมีการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ต่อไป

โดยภาพรวมจากบทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม
 สู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนพรคานานารีศธอร์ท สามารถปรับใช้ได้กับเรือนศศิธรบางส่วน เช่น
 เส้นทางท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมเสริมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน
 ของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล สู่ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูลได้ โดยชุมชนเป็น
 ผู้จัดการเส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่ง และมีผู้ประสานงานกับเรือนศศิธรในการเชื่อมโยง
 เส้นทางท่องเที่ยวกับที่พัก จึงจะเกิดการกระจายรายได้ต่อชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้ง

ผู้ประกอบการเรือนสัทธิและชุมชนควรสร้างความร่วมมือกันในการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม โดยเชื่อมโยง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชน

จากคำถามวิจัยข้อที่สามว่าต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม โดยเชื่อมโยง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นอย่างไร โครงการวิจัยได้จัดประชุมเพื่อสรุปบทเรียนซึ่งนำไปสู่การจัดทำคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อตอบคำถามวิจัยดังกล่าว

ผลการศึกษาที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลอันประกอบด้วย 1) บทเรียนที่ได้จากการเปรียบเทียบผลการดำเนินกิจการธุรกิจโรงแรมระหว่างชุมพรคานารีรีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร กับเรือนสัทธิ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล 2) ข้อเสนอจากคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) ลักษณะและองค์ประกอบที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว การสรุปผลทั้งสามประการนำไปสู่ต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม และนำสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4.3.1 เปรียบเทียบการดำเนินการธุรกิจโรงแรม ระหว่างชุมพรคานารีรีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร กับ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

	ชุมพรคานารีรีสอร์ท	เรือนศศิธร
ห้องพัก	300 ห้อง	10 ห้อง
ลูกค้า	ต่างชาติ/คนไทย	คนไทย
กิจกรรม	ทะเล-ดำน้ำ นาข้าว อุทยานพะโต๊ะ เกษตรอินทรีย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ล่องแก่ง-คายัค สวนเกษตร น้ำพุร้อน ด่านชายแดน เกษตรอินทรีย์ ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง
ผู้ประกอบการ	โรงแรม	ชุมชน
การตลาด	โรงแรม	ไม่มี
ประเภทลูกค้า	พักผ่อน ท่องเที่ยว ดูนาน	ข้าราชการ
การจัดการร่วมกับชุมชน	ผู้นำ	ไม่มี
ธุรกิจหลัก	โรงแรม	ค้าไม้
ธุรกิจรอง	ปุ๋ยชีวภาพ	ที่พัก
กระบวนการจัดการ	มืออาชีพ	เจ้าของ
การบริหารบุคลากร	ได้ใจ	อำนาจสั่งการ
ด้านสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์พลังงาน	อาคารประหยัดพลังงานและ ป้องกันแผ่นดินไหว พายุ ขยะ/เศษอาหาร/น้ำมัน มี มาตรการ reuse และ recycle	เรือนไม้ประหยัดพลังงาน เศษไม้นำมาใช้ประโยชน์ ตาม มาตรการ recycle

4.3.2 ข้อสรุปจากคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรม โรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (รายละเอียด ดังคู่มือแนบ)

“ชุมพรคabanารีรีสอร์ท” จัดเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทโรงแรม (รีสอร์ท) ที่พลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจจนขับเคลื่อนสู่ธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้โดยนำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอ ให้คนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพเดิมอยู่จากการประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย โดยเน้นการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน โดย กิจกรรม รูปแบบการท่องเที่ยว ได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพ ศักยภาพของชุมชนด้านการเกษตร มีการวางแผนจัดการให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการผสมผสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อย่างบูรณาการ อาศัยปัจจัย 8 ประการในการขับเคลื่อนการบริหารโรงแรมสู่ความสำเร็จ ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง การบริหารจัดการ คุณภาพและความพร้อมของทรัพยากร กิจกรรม และรูปแบบการท่องเที่ยว ลูกค้ำ การสร้างเครือข่ายพันธมิตร การควบคุมต้นทุน และการตลาดที่แตกต่าง โดยมีหลักการจัดการที่สำคัญในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ทำเลที่ตั้งของโรงแรม เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินธุรกิจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องมีการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และเศรษฐกิจของทำเลที่ตั้ง รวมทั้งความได้เปรียบทางธรรมชาติเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรก เช่น ใกล้ชายหาด ใกล้ภูเขา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ก็สามารถดึงดูดลูกค้ำให้มาใช้บริการได้มากขึ้น นอกจากนี้การที่มีระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา เข้าถึงเป็นสำคัญเช่นกัน

2. การบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมให้เกิดประสิทธิภาพ คือการสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้แก่แขกผู้มาใช้บริการให้ได้รับความสะดวกสบาย และอยากกลับมาใช้บริการอีก ซึ่งการที่จะประสบความสำเร็จดังกล่าวได้นั้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่ธุรกิจโรงแรมมีระบบการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นหัวใจสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว และเข้าพักในโรงแรม ทรัพยากรการท่องเที่ยวอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยสิ่งเหล่านี้จะต้องมีความงดงามแปลกตาม มีความสำคัญหรือมีคุณค่าน่าสนใจ สามารถดึงดูดให้ผู้คนมาเยือนและศึกษาหาความรู้ได้

นอกจากนี้ วัฒนธรรมประเพณี อาชีพ รวมทั้งวิถีชีวิตอันดีงาม และมีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ ก็จัดเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การใช้ประโยชน์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ควรมีการจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยว และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ รวมทั้งการวางแผนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ยั่งยืน

4. กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว หรือ สินค้าทางการท่องเที่ยว (Tourism product) เป็นสินค้าที่มีลักษณะพิเศษ เนื่องจากการรวมแหล่งท่องเที่ยว หรือทรัพยากรการท่องเที่ยว และการบริการไว้ด้วยกัน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น สถานที่หรือกิจกรรมที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสร้างความประทับใจ อันจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลิน ความบันเทิง หรือเกิดการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตที่เดินทางเพียงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เปลี่ยนมาเป็นการเดินทางที่มีความสนใจเฉพาะกิจกรรมมากขึ้น ดังนั้น กิจกรรมหรือรูปแบบการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฯลฯ จึงมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมและมีโอกาสขยายตัวทางด้านการตลาดสูงยิ่งขึ้นในอนาคต

5. ลูกค้า หรือนักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมโรงแรม เนื่องจากเป็นผู้สร้างอุปสงค์ คือ ความต้องการที่จะบริโภคสินค้าหรือบริการของโรงแรม จึงก่อให้เกิดอุปทาน คือ สินค้าและบริการในอุตสาหกรรมโรงแรมและการท่องเที่ยว การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจประเภทของลูกค้า หรือนักท่องเที่ยว พฤติกรรม ทักษะคติ และลักษณะพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญในการนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาสินค้าและบริการด้านการให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

6. เครือข่ายพันธมิตร ได้แก่ การประสานงานบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็แล้วแต่ เรียกอีกอย่างได้ว่า การสร้างเครือข่ายพันธมิตร ในการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะขาดขั้นตอนนี้ไปไม่ได้ เนื่องจากผู้ประกอบการโรงแรมจำเป็นต้องดึง ผู้นำชุมชน หรือกลุ่มบุคคลในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าร่วมเครือข่ายการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทำให้เกิดการร้อยเรียงสอดคล้องประสานของบริบทในพื้นที่ และสร้างศักยภาพของทรัพยากร และทำความเข้าใจกับคนในพื้นที่ให้เป็นแนวทาง

เดียวกัน รวมทั้งการที่กลุ่มหรือชุมชนแต่ละชุมชนจะได้รับผลประโยชน์หรือการกระจายรายได้สู่กลุ่มหรือชุมชนนั้น มากกว่าที่รายได้จะมาตกอยู่ที่ผู้ประกอบการโรงแรมเพียงผู้เดียว

7.การควบคุมต้นทุน ได้แก่การลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยการเริ่มต้นที่พนักงานบนพื้นที่โรงแรมเอง ซึ่งตรงตามหลักการ “ระเบิดมาจากข้างใน” ตามรับสั่งของของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่แตกต่างจากธุรกิจโรงแรมอื่น แต่ไม่ถึงกับขนาดต้องลดค่าจ้างพนักงานในโรงแรม แต่ใช้วิธีการปรับเปลี่ยนการสั่งซื้อประเภทอุปโภคบริโภคมาเป็นผลิตภายในโรงแรมเอง อาทิ เช่น ยาสระผม สบู่ การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล การนำเศษอาหารเหลือมาผลิตเป็นน้ำจุลินทรีย์ การเลี้ยงไก่ไข่ หรือแม้กระทั่งข้าวสารที่ใช้ในการประกอบอาหาร ก็เปลี่ยนมาเป็นการทำเอง ปลูกเอง ซึ่งทำให้ต้นทุนตรงส่วนนี้ลดลงเป็นอันมาก

8.การตลาดที่แตกต่าง การที่ธุรกิจโรงแรมขยายตัวสูงขึ้น ประกอบกับรูปแบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้อุตสาหกรรมโรงแรมมีอัตราการแข่งขันที่สูงขึ้นอย่างมาก ฉะนั้นวิธีการหนึ่งที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจโรงแรมได้คือการใช้การตลาดเข้ามาดำเนินการ ทั้งนี้การตลาดในอุตสาหกรรมโรงแรม และการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ มากมาย เช่น ลูกค้ำ ฤดูกาล ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และธุรกิจที่เกี่ยวข้องต่างๆ ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อการตลาดทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการตลาดที่แตกต่าง เพื่อสร้างส่วนแบ่งการตลาดกลุ่มใหม่ขึ้นมา อันจะนำไปสู่โอกาสทางการตลาดและหลีกเลี่ยงการแข่งขันกับคู่แข่งหลักในตลาด

4.3.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล

4.3.3.1 การวิเคราะห์ตลาดเป้าหมายของอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางมาอำเภอควนโดน จังหวัดสตูลสามารถจำแนกได้เป็น 9 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มจับจ่ายใช้สอย (Shopping) กลุ่มการศึกษา กลุ่มทานอาหาร กลุ่มค้างแรมเพื่อเดินทางต่อ (Sleep Over & Transit) กลุ่มสันทนาการ กลุ่มกีฬา กลุ่มผจญภัย (Adventure) กลุ่มครอบครัว และกลุ่มสุขภาพ

ซึ่งแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สามารถประมวลและสรุปผลได้ดังตารางข้างล่าง

เพศ และ อายุ	-เพศชายยังคงเป็นตลาดหลัก แต่กลุ่มเพศหญิงมีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง -กลุ่มวัยทำงานยังครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุด แต่กลุ่มวัยรุ่น/นักศึกษา มีแนวโน้มสูงขึ้น
ลักษณะการเดินทาง	-นิยมเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนด้วยตัวเอง (FIT)
สินค้าและบริการ	-สนใจความแปลกใหม่ และหลากหลายมากขึ้น มากกว่าทะเล แสงอาทิตย์ ชายหาด และการชมทัศนียภาพ (Sea Sun Sand and Sight Seeing) -สินค้าหลัก กิจกรรม และการมีส่วนร่วม โดยจะได้รับทั้งความบันเทิง (Entertainment) ความตื่นเต้น (Excitement) และการเรียนรู้ (Education) -ท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามกระแสเชิงอนุรักษ์มากขึ้น -โปรแกรมท่องเที่ยวที่ออกแบบตามใจลูกค้า และมีความยืดหยุ่น (Tailor-made & Dynamic packages) -ขายตรงจากผู้ขายสู่ลูกค้า (Shift from “sellers to buyers”)
ทัศนคติ และพฤติกรรม	-เที่ยวบ่อยครั้ง แต่ใช้เวลาท่องเที่ยวสั้นลง -ตัดสินใจเดินทางนาทีสุดท้าย -มีความสนใจเฉพาะด้าน อาจเป็นกิจกรรมผจญภัย (Adventure) เชิงสุขภาพ (Health) การศึกษา (Education) เชิงวัฒนธรรม

	(Culture) และการจ่ายใช้สอย (Shopping) -ความคุ้มค่าเงิน โดยคำนึงทั้งราคาและคุณภาพ -ให้ความสำคัญกับเรื่องความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
--	--

จากการศึกษาได้เลือกเส้นทางท่องเที่ยวสู่ชุมชนควนโดนและตลาดนัดชายแดน ด้วยพิจารณาถึงศักยภาพของพื้นที่และชุมชนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ว่ากลยุทธ์การจัดการของธุรกิจนำเที่ยว โดยการใช้กลยุทธ์ทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ ตลาดการค้าชายแดน การอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น งานแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และกลยุทธ์ที่ใช้มากที่สุด การฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น (สุเทพ พันประสิทธิ์ และคณะ, 2547) สำหรับการจัดทำรายการท่องเที่ยวแต่ละแบบจะต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนความพร้อมของชุมชนในการรองรับนักท่องเที่ยว

4.3.3.2 กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยใช้ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) 7P's มีดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product)

1.1 ผลิตภัณฑ์หลัก (Core Product)

➤ แหล่งท่องเที่ยว

- ธรรมชาติ (น้ำตก ล่องแก่ง เดินป่า ป่อน้ำพุร้อน)
- ประวัติศาสตร์ (แหล่งอาศัยมนุษย์ยุคดึกดำบรรพ์)
- มนุษย์สร้างขึ้น (ศูนย์เรียนรู้เกษตรธรรมชาติ สวนเกษตร โรงเลี้ยงสัตว์ ตลาดการค้า)

1.2 ผลิตภัณฑ์อำนวยความสะดวก (Facilitating Product)

➤ การอำนวยความสะดวก

- Check in, Check out ที่พักร
- เงื่อนไขพิธีการผ่านด่านตรวจคนเข้า-ออกชายแดนไทย-มาเลเซีย
- รถบริการ

- จุดเปลี่ยนเสื้อผ้า
- จุดรับฝากของ
- ห้องน้ำ
- หน่วยรักษาความปลอดภัย

1.3 ผลิตภัณฑ์เสริม (Supporting Product)

➤ สินค้าและบริการที่เพิ่มมูลค่า

- ที่พัก
- ร้านอาหาร
- แหล่ง Shopping ตลาดนัดชายแดนไทย-มาเลเซีย
- งานเทศกาลประเพณี เช่น เทศกาลวันจำปาตะของดีเมืองควนโดน

1.4 ผลิตภัณฑ์เสริมเพิ่มเติม (Augmented Product)

➤ เสริมเพิ่มเติมให้ผลิตภัณฑ์ Core, Facilitating, Supporting

- ความเป็นมิตรไมตรี
- สุภาพอ่อนน้อม
- ภูมิอากาศดี
- สภาพแวดล้อมที่ดี

2. ราคา (Price)

- ลักษณะของกลุ่มผู้บริโภค เช่น รายได้ อาชีพ สถานะทางสังคม
- เวลาของการบริโภค เช่น High Season Low Season
- ขนาดของการซื้อ

3. สถานที่ (Place)

- ผู้บริโภคต้องเดินทางไปใช้บริการยังสถานที่ท่องเที่ยวของผู้ผลิต
- ต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต คนกลาง และผู้ซื้อ
 - ขายสินค้าเอง
 - กระจายสินค้าและบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคหาซื้อได้ง่ายที่สุด

4. การส่งเสริมการขาย (Promotion)

- สื่อสารระหว่างผู้ผลิต และผู้บริโภค
- กระตุ้นความสนใจ
- ให้ข้อมูลในการตัดสินใจ

Mass Marketing -- Television, Radio

Direct Marketing -- Personal Contact, Mail

Event Marketing -- Travel Fair, Table-Top-Sale, Sponsor

5. การพัฒนาคน (People)

- สร้างความเป็นกันเองเพื่อการบริการเป็นเลิศ
- ให้อำนาจในการตัดสินใจแก่นักท่องเที่ยว
- สร้างวัฒนธรรมในงานบริการ
- ทำให้เป็นรูปแบบเดียวกันเพื่อให้มีความสม่ำเสมอในการบริการ

6. การบรรจุหีบห่อ (Packaging)

- ผสมผสานสินค้าและบริการหลากหลายรูปแบบ
- กระตุ้นให้ผู้บริโภคสนใจ และตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว

7. การจัดโปรแกรมทัวร์ (Programming)

- กำหนดเวลา และโปรแกรม เพื่อให้ผู้บริโภครับความสะดวกสบาย และจัดสรรเวลาสำหรับการท่องเที่ยวแต่ละครั้งได้แน่นอน

Partnership

- สร้างพันธมิตรทางการท่องเที่ยว
 - เพื่อการบริการครบวงจร
 - เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่าย
 - เพื่อประสานงานด้วยความราบรื่น

กล่าวได้ว่าต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม ในหลักการบริหารต้องมีปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Key success factors) อย่างน้อย 8 ประการ ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง การบริหารจัดการ คุณภาพและความพร้อมของทรัพยากร กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว ลูกค้ำ การสร้างเครือข่ายพันธมิตร การควบคุมต้นทุน และการตลาดที่แตกต่าง ส่วนประเด็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ ทำได้โดยนำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอขาย ให้คนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพเดิมอยู่จากการประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย โดยเน้นการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน โดย กิจกรรม รูปแบบการท่องเที่ยว ได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพ ศักยภาพของชุมชนด้านการเกษตร มีการวางแผนจัดการให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการผสมผสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อย่างบูรณาการทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบัน

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตที่เดินทางเพียงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
เปลี่ยนมาเป็นการเดินทางที่มีความสนใจเฉพาะกิจกรรมมากขึ้น ดังนั้น กิจกรรมหรือรูปแบบการ
ท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย การท่องเที่ยวเชิง
เกษตร ฯลฯ จึงมีแนวโน้มที่จะได้รับความสนใจและมีโอกาสขยายตัวทางด้านการตลาดสูงยิ่งขึ้นใน
อนาคต การผสมผสานส่วนต่างๆ เข้าด้วยกันจึงจะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

บทที่ 5

บทสรุป

จากการดำเนินการศึกษาในโครงการการจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน :กรณีศึกษาจากบทเรียน“ชุมพรคานา รีสอร์ท” อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร สู่ “เรือนศศิธร” อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล” ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 ข้อสรุป

บทที่ 1 ได้นำเสนอหลักการและเหตุผลว่า“ชุมพรคานา รีสอร์ท” จัดเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทโรงแรม (รีสอร์ท) ที่พลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจจนขับเคลื่อนสู่ธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ นับเป็นกรณีตัวอย่างที่น่าสนใจ ในการปรับใช้กับเรือนศศิธร (โรงแรมรูปแบบรีสอร์ทขนาดเล็ก) ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ด้วยมีศักยภาพการท่องเที่ยวด้านธรรมชาติที่สมบูรณ์ ในขณะที่เส้นทางการท่องเที่ยวทางบกยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่ากับเส้นทางท่องเที่ยวทางทะเล อีกทั้งเป็นพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรมที่มีความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่น่าสนใจแต่ยังไม่ได้ได้รับการนำเสนอ และเปิดโอกาสให้ ผู้มาเยือนได้เข้าเยี่ยมชมและสัมผัส เรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์เท่าที่ควร การออกแบบงานวิจัยให้เรือนศศิธรเป็นศูนย์กลาง ที่นำธรรมชาติของจังหวัดสตูลทางบกมา นำเสนอผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานร่วมกับวิถีชีวิตชุมชน นำเสนอเป็นโปรแกรมและเส้นทางการท่องเที่ยวให้กับผู้ที่เข้าพักได้ ซึ่งหากผู้เข้าพักเลือกที่จะใช้บริการ ก็จะทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชน อันเป็นรูปแบบ (Model) ที่จะผลักดันให้ภาคธุรกิจกระจายรายได้สู่ชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการศึกษาที่ผ่านมายังไม่มีกรณีวิเคราะห์ถึงรูปแบบดังกล่าว อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญอยู่ที่จำนวนนักท่องเที่ยวที่ทั้งไม่แน่นอนและไม่มากพอ อาจก่อปัญหาให้กับผู้ประกอบการได้ ดังนั้นแนวทางการขับเคลื่อนธุรกิจแบบเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชุมพรคานา รีสอร์ท จึงน่าจะเป็นทางเลือกในการบริหารจัดการของเรือนศศิธร แต่ต้องปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของชุมชนและพื้นที่

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานและแนวทางจัดการนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คือการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบน้อยที่สุดต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็สามารถที่จะนำรายได้และเพิ่ม

อัตราการจ้างงานสูงท้องถิ่น ทั้งยังอนุรักษ์ระบบนิเวศของท้องถิ่น โดยองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว ที่ควรต้องคำนึงถึงคือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหรือผู้ให้บริการ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง และประชาชนท้องถิ่น ซึ่งการขับเคลื่อนไปสู่ความยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงทุกองค์ประกอบ และจะต้องตระหนักในความสำคัญและเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยว และพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปด้วยความยั่งยืนให้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี หากยึดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ โดยมีสาระที่สำคัญ ๓ ประการคือประการแรก การทำอะไรต้องทำด้วยเหตุและผล การท่องเที่ยวในชุมชนต้องมีการคิดใช้หลักวิชา ทดลองดูและศึกษาทบทวน อันเป็นหลักการที่ทำด้วยเหตุและผล ประการที่สองคือ ต้องดูศักยภาพของชุมชน หากดำเนินวิถีชีวิตทางการเกษตร ต้องรักษาสิ่งนี้ไว้ การท่องเที่ยวเป็นเพียงอาชีพเสริม ประการที่สามคือ สร้างภูมิคุ้มกันจากการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เป็นลักษณะของเจ้าของบ้านคือผู้ให้การต้อนรับ ให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลิน ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นลักษณะผู้มาเยือนมาเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม ส่วนระบบบริหารจัดการโรงแรม ควรใช้กลยุทธ์การตลาดแบบทะเลสีฟ้า (Blue Ocean Strategy) คือการสร้างความแตกต่าง ความโดดเด่นและหากกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย จากคำถามวิจัยข้อที่ 1 ว่าบทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนพรคานา รัสออร์ท อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพร มีรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานเป็นอย่างไร ทีมวิจัยใช้วิธีการศึกษาโดยการศึกษาค้นคว้าเอกสาร การสังเกต การใช้แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มย่อย ส่วนคำถามวิจัยข้อที่ 2 ว่าบทเรียนการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนพรคานา รัสออร์ท โดยเชื่อมโยงกิจกรรมเสริมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล ควรจะมีรูปแบบด้านเส้นทางกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การกระจายรายได้ต่อชุมชน และความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรเป็นอย่างไร ทีมวิจัยใช้วิธีการศึกษา โดยการปฏิบัติการเชิงบูรณาการที่เรือนศศิธร อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล การจัดเวทีประชาคม การทดลองนำเที่ยวและประเมินความพึงพอใจโดยการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ สำหรับประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ สำหรับคำถามวิจัยข้อที่ 3 ว่าต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม โดยเชื่อมโยง การ

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นอย่างไร ทีมวิจัยได้จัดประชุมเพื่อสรุปบทเรียนซึ่งนำไปสู่การจัดทำคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทที่ 4 ผลการศึกษาพบว่าต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม ในหลักการบริหารต้องมีปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Key success factors) อย่างน้อย 8 ประการ ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง การบริหารจัดการ คุณภาพและความพร้อมของทรัพยากร กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว ลูกค้า การสร้างเครือข่ายพันธมิตร การควบคุมต้นทุน และการตลาดที่แตกต่างกัน ส่วนประเด็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน และวิถีชีวิตของชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในพื้นที่ ทำได้โดยนำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอขาย ให้คนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพเดิมอยู่จากการประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย โดยเน้นการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน โดย กิจกรรม รูปแบบการท่องเที่ยว ได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพ ศักยภาพของชุมชนด้านการเกษตรสดุด สำหรับรูปแบบด้านเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวควรจัดการโดยชุมชน ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บทบาทแนวทางและการประกอบการการท่องเที่ยวที่ควรจะเป็น พิจารณาจาก เป้าหมายหลักของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ และบทบาท แนวทางของชุมชนในการประกอบการการท่องเที่ยว ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนควนโดนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวควรมีกิจกรรมที่สำคัญคือการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างท้องถิ่น และกลไกที่สำคัญคือ จัดให้มีผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับเรือนศศิธรเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับที่พัก เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมระหว่างผู้ประกอบการกับชุมชน มีการวางแผนจัดการให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการผสมผสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตที่เดินทางเพียงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เปลี่ยนมาเป็นการเดินทางที่มีความสนใจเฉพาะกิจกรรมมากขึ้น ดังนั้น กิจกรรมหรือรูปแบบการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฯลฯ จึงมีแนวโน้มที่จะได้รับความสนใจและมีโอกาสขยายตัวทางด้านการตลาดสูงยิ่งขึ้นในอนาคต การผสมผสานส่วนต่างๆเข้าด้วยกันจึงจะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 เสนอแนะระดับนโยบาย

5.2.1.1 ต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้มีการใช้ต้นแบบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจโรงแรม โดยหลักการบริหารต้องมีปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Key success factors) อย่างน้อย 8 ประการ ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง การบริหารจัดการ คุณภาพและความพร้อมของทรัพยากร กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว ลูกค้ำ การสร้างเครือข่ายพันธมิตร การควบคุมต้นทุน และการตลาดที่แตกต่าง ที่สำคัญคือการนำธรรมชาติมาเป็นจุดนำเสนอ ให้คนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพเดิมอยู่จากการประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายโดยเฉพาะวิถีชีวิตเกษตรกรรม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการและชุมชน ซึ่งจะนำสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ ในที่สุด

5.2.1.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนได้ ซึ่งจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน ดังนั้นคนในชุมชนย่อมมีความรู้ความเข้าใจมิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนได้ลึกซึ้งกว่าคนภายนอก สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนได้ดีกว่า สามารถประสานงานและชักชวนคนที่เหมาะสมเข้ามาทำงานได้ดีกว่า ชุมชนจึงควรมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในทุกขั้นตอน ทั้งนี้ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานข้างนอกควรเป็นความร่วมมือแบบเสมอภาค ไม่ใช่รับฟังคำสั่งหรือหวังพึ่งพาหน่วยงานภายนอกตลอดไป เมื่อชุมชนเข้มแข็งขึ้นและมีประสบการณ์มากพอ จะได้พึ่งตนเองในการบริหารจัดการท่องเที่ยวต่อไป

5.2.1.3 ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนหรือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) อันมีหลักการที่สำคัญ อันประกอบด้วย เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นชุมชน พื้นฐานที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ ดังนั้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วยการสร้างงานและกระจายรายได้ ขณะเดียวกันก็ช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตน

5.2.1.4 ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยในด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีในแต่ละชุมชนนั้น ใช้ตัวชี้วัด 7 หัวข้อย่อย คือ ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านในการจัดการท่องเที่ยว การใช้พื้นที่ส่วนรวมให้เกิดประโยชน์ การจัดการขยะมูลฝอย การจัดการคุณภาพน้ำและคุณภาพเสียง มาตรการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น และทัศนียภาพทางธรรมชาติ

5.2.1.5 ส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รัฐบาลควรสร้างความเข้าใจกับคนในท้องถิ่นหรือชุมชนให้ชัดเจนในเรื่องปรัชญาที่แท้จริงของการท่องเที่ยว ว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งประโยชน์ระยะยาวในด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนให้พึ่งพิงตนเองได้ เน้นการให้คนในท้องถิ่นมีงานทำ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ แบ่งผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม โปร่งใส ไม่ถูกผูกขาดโดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง รวมทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างงานและกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับการท่องเที่ยวด้วย ทั้งนี้การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมที่มีอยู่ของชุมชน โดยรัฐบาลไม่ควรให้ความสำคัญกับผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ของการท่องเที่ยวโดยดูที่ตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวมากเกินไป มิฉะนั้นจะสร้างความโลภและขัดแย้งตามมา ในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวรัฐบาลควรเน้นประโยชน์ระยะยาวและมาตรการที่จะทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนยั่งยืนต่อไป

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติแก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders)

5.2.1.1 ชุมชน

-การจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างท้องถิ่น เพื่อให้มีการประสานงานการบริการการท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวแหล่งเดียวกัน หรือแหล่งที่เชื่อมโยงถึงกัน สร้างความเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริการนำเที่ยว มาตรฐานการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในลักษณะที่มีความเข้มงวดมากเป็นพิเศษ โดยให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และเน้นความสำคัญของทรัพยากรเหนือความต้องการส่วนบุคคล

- การมีส่วนร่วม และผลประโยชน์ต่อชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นตั้งอยู่ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ ตั้งแต่ระดับการวางนโยบายท่องเที่ยวในแหล่งของตน ถึงระดับการลงมือปฏิบัติ ชุมชนได้ประโยชน์ทดแทนจากการที่ถูกจำกัดการใช้พื้นที่เพื่อประกอบ

อาชีพอื่น การบริหารจัดการให้รายได้จากการท่องเที่ยวกระจายสู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ละเว้นหรือชะลอการส่งเสริมการตลาดในพื้นที่ที่ยังไม่พร้อม ย่นย่อการถูกกระทบกระเทือนจากการท่องเที่ยว

- การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานที่จะยั่งยืนและประสบความสำเร็จได้ จะต้องจัดในรูปแบบของกิจกรรมชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเพื่อการวางแผน และดำเนินการ ควรหามาตรการที่จะกระจายรายได้สู่ชุมชนให้มากที่สุด เช่น อาจมีการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งจัดเป็นกองทุนส่วนกลางเพื่อพัฒนาชุมชน ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือมากขึ้น

- ควรมีการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างชุมชนที่มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ภาครัฐร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้คำแนะนำ และความร่วมมือในการแก้ปัญหา เยี่ยมชมกิจกรรมซึ่งกันและกัน ตลอดจนการจัดกิจกรรมทางเกษตรร่วมกันเพื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนควนโดน

- จัดให้มีกลไกที่สำคัญในการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนกับที่พัก (โรงแรม/รีสอร์ท) ของผู้ประกอบการท่องเที่ยว โดยอาจเป็นรูปแบบของผู้ประสานงาน หรือยกระดับเป็นบริษัทนำเที่ยวที่เป็นของชุมชนเอง

- ควรมีการตั้งกฎระเบียบของชุมชน ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติในขณะที่เยี่ยมชมหรือทำกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ของชุมชน ทั้งนี้เพราะคนในชุมชนย่อมมีความรู้ความเข้าใจมิติทางสังคม และวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนได้ลึกซึ้ง เพื่อเป็นการป้องกันการล่มสลายของวัฒนธรรมชุมชนจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต

5.2.1.2 กลุ่มผู้ประกอบการ: ได้แก่ผู้ประกอบการโรงแรมเจ้าของธุรกิจทั้งรายใหญ่และรายย่อย ภาคเกษตร และบริษัทนำเที่ยว

- ควรใช้ต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม เพื่อดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเท่าเทียม ให้ และเห็นความสำคัญและคืนผลประโยชน์ที่เหมาะสมให้กับชุมชน ซึ่งจะนำสู่การพัฒนาพื้นที่และอยู่ร่วมกับชุมชนได้ในระยะยาว

5.2.1.3 หน่วยงานของรัฐ

- การให้ความรู้ พัฒนาจิตสำนึกและความตระหนักต่อคุณค่าของแหล่งธรรมชาติแก่ทั้งชุมชน ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่มาสื่อความหมายกับนักท่องเที่ยว การบริการนำเที่ยวมีการเตรียมตัวนักท่องเที่ยวก่อนเข้าพื้นที่ เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม การเตรียมตัวในการเดินทาง การปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ การพัฒนามัคคุเทศก์ในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ เช่น มีมาตรฐานที่ยอมรับ มีจิตสำนึก มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่เป็นอย่างดี

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีแนวนโยบายและบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดย 1) การเสริมสร้างความพร้อมในการบริการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว 2) การเสริมสร้างความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ขยายปรับปรุงโครงข่ายถนน จัดบริการข้อมูล ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ 3) การเสริมสร้างความพร้อมในการบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากร เช่น การฝึกอบรม จัดกิจกรรม การดูงาน การสร้างเครือข่ายท่องเที่ยวของชุมชน ฯลฯ 4) การเสริมสร้างความพร้อมในการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาเส้นทางร่วม การเชื่อมโยงกลุ่มเป้าหมายร่วม ฯลฯ ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีศักยภาพไม่เท่าเทียมกัน สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ผลการศึกษาของโครงการวิจัยฯ ระบุว่ามีความพร้อมและดำเนินการอยู่ทั้งสี่ด้าน ที่สำคัญได้เลือกเส้นทางนำเที่ยวของชุมชนควนโดน-เรือนศศิธรจากงานวิจัยชิ้นนี้ให้ทดลองกับนักท่องเที่ยวมาเลเซียที่จะสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการท่องเที่ยว โดยมีกำหนดจัดเดือนมกราคม ปีหน้า อีกทั้งจะมีการพัฒนาเส้นทางตามที่ชุมชนนำเสนอในเวทีชุมชน

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรมีการประชาสัมพันธ์ในบทบาทความรับผิดชอบและมีวิธีการดำเนินงานที่จะประสานการทำงานร่วมกับชุมชนมากขึ้น

- ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่สื่อสารและประสานงานกับผู้รับผิดชอบการท่องเที่ยวในระดับชุมชน

บรรณานุกรม

- กฤษฎี กาญจนกิตติ.(2541) **ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้โรงแรมในอำเภอเมือง จ. เชียงใหม่**.การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรณย์ สุทธารมณ.(2546) **ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการของโรงแรมรอยัล ไดมอนด์ จังหวัดเพชรบุรี** . สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ก่อพงษ์ บุญยการ.(2550) **พฤติกรรมและปัจจัยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกใช้บริการที่พักในอำเภอปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์**.วิทยานิพนธ์ เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กฤษณ์ โกเมศโสภา. (2546) **การวางแผนการตลาด**.พิมพ์ครั้งที่ 5 (ปรับปรุงใหม่).กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษณ์ โกเมศโสภา. (2547) **การมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด:สร้างองค์กรให้แตกต่างอย่างเหนือชั้น**.พิมพ์ครั้งที่ 1 .กรุงเทพฯ :สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- จิรภา แสงเกษมและคณะ.(2545) **การวิจัยทางธุรกิจ**.พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร
- คณะทำงานปรับปรุงคู่มือวิทยานิพนธ์ และการศึกษาอิสระ.(2550) **คู่มือการทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาอิสระ**. พิมพ์ครั้งที่ 3 . ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- ฉัตรสุดา เดชะปัญญา. (2547) **ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการของโรงแรม บังกะโลฉายสุข จังหวัดสระแก้ว** . วิทยานิพนธ์ บธ.ม. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โชติพัฒน์ ศรีธนิตเกียรติ.(2548) **พฤติกรรมในการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเมือง จ.เชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นราศรี ไวนิชกุลและฐศักดิ์ อุดมศรี . (2551) **ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ** . พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

- นนทพร กิจกำจร. การตัดสินใจเข้าพักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการตัดสินใจเข้าพัก
โรงแรมในเขตเทศบาลตำบลป่าตอง อำเภอกระบี่ จังหวัดภูเก็ต [ออนไลน์] แหล่งที่มา
: [http://researchers.in.th/blog/nonthaporn/info.\(19 กันยายน 2551\)](http://researchers.in.th/blog/nonthaporn/info.(19 กันยายน 2551))
- นิคม จารุมณี. (2536) การจัดการอุตสาหกรรมบริการ . พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอเดียนส
โตร์
- นิศาวัฒน์ กันทะเครือ. **ความคิดเห็นต่อการให้บริการธุรกิจโรงแรมมหาวิทยาลัยราชภัฏใน
เขตภาคเหนือตอนบน.** ภาคนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ) ลำปาง : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- Smith (1955) How best can manage edition 2
- Vroom (1964) How best can manage edition 2
- Good (1973) A field theory model
- Shell (1978) Shelly journal.
- เพลินทิพย์ โกเมศโสภา. (2546) **การวางแผนการตลาด.** พิมพ์ครั้งที่ 5 (ปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ :
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีจุฬาลงกรณ์.
- ระวีธร อักษรศรี. **การบริการในโรงแรม.** กรุงเทพฯ : นานมี บุ๊คส์.
- วิเชียร วิทย์อุดม. (2551) **พฤติกรรมองค์กร.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์
- วิมลรัตน์ งามสุวรรณ. **พฤติกรรมผู้บริโภค.** กรุงเทพฯ : ภูมิบัณฑิต.
- วีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล. (2549) **การบริหารคุณค่าทั่วทั้งองค์กร ทฤษฎีใหม่ในการบริหาร
เพื่อการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน .** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ที่คิวเอ็มเบสท์
- วัชรภรณ์ สุริยาภิวัฒน์. (2548) **วิจัยธุรกิจยุคใหม่ .** พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ศุภร เสรีรัตน์. (2545) **พฤติกรรมผู้บริโภค.** พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : เอ อาร์ บีซิเนส เพรส
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541) **กลยุทธ์การตลาด การบริหารการตลาดและกรณีศึกษา.** พิมพ์ครั้ง
ที่ 1 . กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์
- สุปราณี ศิลโกเศศศักดิ์. (2547) **มูลเหตุจูงใจและความพึงพอใจในการใช้บริการโรงแรม
จุลดิศ เขาใหญ่รีสอร์ท แอนด์ สปา ของนักท่องเที่ยวไทย.** สารนิพนธ์ บธ.ม. (การ
จัดการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2544) **หลักการบริหาร.** พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขปรับปรุงใหม่ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อดุลย์ จาตุรงค์กุล.(2545) **กลยุทธ์การตลาด**.พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกสารประกอบการสอนการวิจัยด้านการบริหารโรงพยาบาล.(2547) พิมพ์ครั้งที่ 4 .ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2550) **แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ

ถวัลย์ มาศจรัส.(2550). **การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง**. บริษัท 21เซ็นจูรี จำกัด. กรุงเทพฯ

ทิตินา เขมมณี.(2546). **กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง**. ห้างหุ้นส่วนจำกัด เสริมดิน พรี่เพรช ชิสเต็ม. กรุงเทพฯ

พระภิกษุวิริยคุณ. (2547). **คัมภีร์ปฏิรูปมนุษย์ 2**. โรงพิมพ์กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ

พระมหาพวงศันรินทร์ ฐิตวโร.(2549) **คู่มือโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ “ เยาวชนไทยทำดีถวายในหลวง ”** กคพ. มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ. กรุงเทพฯ

ส. ผ่องสวัสดิ์. (2549) **คัมภีร์ปฏิรูปมนุษย์ ภาคครอบครัวอบอุ่น**. ชมรมนักคิดนักเขียนเพื่อสันติภาพโลกและมูลนิธิพัฒนาเยาวชนต้นแบบศีลธรรม. กรุงเทพฯ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549) **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2550). **คุณธรรมนำความรู้: รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์**. ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น. กรุงเทพฯ

พสุ เดชะรินทร์. (2550). **กลยุทธ์ทะเลน้ำเงิน**. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com> [2550, กรกฎาคม 2].

ธีรยุทธ วัฒนาสุโข. (2550). **กระบวนยุทธ์ธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นจาก <http://www.mbachula.info> [2550, กรกฎาคม 4].

ดนัย เทียนพุฒ. (2550). **กลยุทธ์ขั้นสูง**. กรุงเทพฯ: ดี เอ็น ที คอนซัลแตนท์. ค้นจาก <http://www.oknation.net>[2550, มิถุนายน 4].

W. Chan Kim & Renee Mauborgme. (2007). **Blue Ocean Strategy**. Harvard Business Review Journal.

ภาคผนวก ก. บทความวิจัย

คู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรม สู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการพัฒนาประเทศในสองทศวรรษที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาในลักษณะของการเปลี่ยนประเทศจากระบบการเกษตรชุมชน มาเป็นการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม เพื่อมุ่งให้ประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจโลกที่ผู้บริหารประเทศในช่วงหลัง พยายามเปลี่ยนแนวคิด ทักษะ และค่านิยม ของคนในชาติให้หันเข้าสู่กระแสธารแห่งทุนนิยม จนลืมนึกถึงหรือมองข้าม ศักยภาพ และสภาพแวดล้อมของคนในชาติว่าจะสามารถปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้ก้าวหน้าทันไปพร้อมกับนโยบายของการพัฒนาหรือไม่ จนกระทั่งเมื่อปี 2540 เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ"ต้มยำกุ้ง" ย่อมเป็นบทพิสูจน์ถึงแนวทางการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว อย่างไร แต่ผลกระทบดังกล่าวก็สามารถที่จะนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากความพยายาม ในการเรียนรู้เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่ไม่เหมาะสมและไร้ ทิศทางในสภาพสังคมไทย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นบทพิสูจน์หนึ่งที่มีรูปธรรมปรากฏ ชัดเจนถ้าได้มีการเรียนรู้ เข้าใจ เข้าถึง ในแนวคิดขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว น่าจะเป็น จุดเริ่มต้นของการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

"ชุมพรคาน่า รีสอร์ท" จัดเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทโรงแรม (รีสอร์ท) ที่พลิกวิกฤติ ให้เป็นโอกาสด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจจน ขับเคลื่อนสู่ธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ นับเป็นกรณีตัวอย่างที่น่าสนใจ ที่นำธรรมชาติมาเป็นจุด นำเสนอ โดยคนในท้องถิ่นมีรายได้เสริมโดยยังคงอาชีพเดิมอยู่ ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่ หลากหลาย โดยเน้นการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน โดย กิจกรรม รูปแบบการ ท่องเที่ยว ได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพ ศักยภาพของชุมชนด้านการเกษตร มีการวางแผนจัดการให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยการผสมผสาน ความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อย่างบูรณาการ กระบวนการต่างๆ เหล่านี้นำมาซึ่งการถอด บทเรียนเพื่อจัดทำคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนฉบับนี้ โดยมีประเด็นนำเสนอดังต่อไปนี้

- ทำเลที่ตั้ง
- การบริหารจัดการ
- คุณภาพและความพร้อมของทรัพยากร
- กิจกรรม และรูปแบบการท่องเที่ยว
- ลูกค้ำ
- การสร้างเครือข่ายพันธมิตร
- การควบคุมต้นทุน
- การตลาดที่แตกต่าง

ทำเลที่ตั้ง

ทำเลที่ตั้งของโรงแรม เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินธุรกิจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องมีการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และเศรษฐกิจของทำเลที่ตั้ง รวมทั้งความได้เปรียบทางธรรมชาติเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรก เช่น ใกล้ชายหาด ใกล้ภูเขา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ก็สามารถดึงดูดลูกค้าให้มาใช้บริการได้มากขึ้น นอกจากนี้การที่มีระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา เข้าถึงเป็นสำคัญเช่นกัน

กรณีตัวอย่าง ชุมพรคานา รีสอร์ท

ตั้งอยู่ที่บริเวณหาดทุ่งวัวแล่น ตำบลสะพลี อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มีเพียงชายหาดที่มีทรายละเอียดขาวร่วมกับร่มเงาของต้นมะพร้าวที่สลับใบล้อมทะเลซึ่งปลอดผู้คนและบ้านเรือน และตอนใต้ของหาด ติดกับอำเภอเมืองชุมพร ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2525 เริ่มต้นเป็นรีสอร์ทเล็ก ๆ ที่มีเรือนพักเพียง 7 หลังกับหลังศาลาหลังคามุงจาก เลียนแบบเรือนช้างหลวง กาลเวลาผ่านไป ชุมพรคานาอยู่นานอยู่ที่เดิม แต่เพิ่มที่พักเป็นอาคาร 3 ชั้น 3 หลัง เน้นการก่อสร้างแบบรักษาธรรมชาติ ประหยัดพลังงาน อาคารไม่สูงเกินยอดไม้ เพื่อความร่มรื่นอยู่กับธรรมชาติ มองเห็นความเขียวสดชื่น เย็นสบาย มีนกหลากหลายมาอาศัย ส่งเสียงเป็นเพื่อนในเวลากลางวัน เป็นโรงแรมที่จะบอกกล่าวเล่าเรื่องราวของการก่อสร้างแบบประหยัด ทนแดด ทนลม ทนแผ่นดินไหว และสิ่งประหลาดอีกอย่างหนึ่งคือ รูปปั้นหน้าตาผิดแผกไปจากลักษณะไทย ๆ ที่คุ้นเคย ยืนตระหง่านอยู่บนหน้าหาด วัตถุประสงค์เพียงเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึกเมื่อมาเยือน ณ ที่นี้ ที่ที่ยังมีความสงบ คงความเป็นธรรมชาติในสภาพเดิม ต้นไม้ขนาดชนิดจะขึ้นอย่างเกื้อกูลกันไม่เป็น

ระเบียบ ไม่ตกแต่งอย่างถูกกำหนดตายตัว มีทั้งไม้หอม ไม้ใบ ไม้ยืนต้น และยังมีต่อไปถึงนาข้าว สวนครัวรั้วกินได้ พืช ผักปลอดสารเคมี

กรณีตัวอย่าง เรือนศศิธร

ตั้งอยู่ที่หลัก ก. ม. 18 ก่อนถึง อ. เมือง จ.สตูล บนเนื้อที่ 11 ไร่ ใน อ.ควนโดน จ.สตูล ด้วยเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคือบ้านทำจากไม้สนรูปแบบกึ่งทรงไทยแนวอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งมีอยู่เพียงแห่งเดียวในจังหวัด มีแหล่งท่องเที่ยวทางบกหลายแหล่งที่น่าสนใจเช่น ถ้ำผาเพชร อุทยานแห่งชาติทะเลบัน น้ำพุร้อน ทุ่งนุ้ย อุทยานแห่งชาติทะเลบัน และด่านจิงโหลน ฯลฯ อยู่ระหว่างทาง

“การพิจารณาที่ตั้งของโรงแรมจึงเป็นขั้นตอนแรกที่ต้องศึกษาอย่างถี่ถ้วนก่อนตัดสินใจ”

การบริหารจัดการ

สิ่งสำคัญของการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมให้เกิดประสิทธิภาพ คือการสร้างความปลอดภัยและความพึงพอใจให้แก่แขกผู้มาใช้บริการให้ได้รับความสะดวกสบาย และอยากกลับมาใช้บริการอีก ซึ่งการที่จะประสบความสำเร็จดังกล่าวนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่ธุรกิจโรงแรมมีระบบการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

กรณีตัวอย่าง ชุมพรคานา รีสอร์ท

จากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ที่ทำให้ชุมพรคานา รีสอร์ท ต้องชะงักเพราะภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจากพิษของค่าเงินบาทที่ลดลง คุณวรวิสร รัชพันธุ์ กรรมการผู้จัดการผู้สืบสานเจตนารมณ์จากคุณแม่ ซึ่งได้พยายามที่จะรักษากิจการของชุมพรคานา รีสอร์ท ให้คงอยู่และรุ่งเรือง หากเหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้เหลือพนักงานน้อย จนกระทั่งวันหนึ่งที่ได้พบกับ อาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ซึ่งได้ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนขึ้นภายในชุมพร คานา รีสอร์ท และชุมชนโดยรอบ ด้วยการน้อมนำเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้ภายในชุมพรคานา รีสอร์ท และเชื่อมโยงไปสู่ชุมชนรายรอบรีสอร์ท โดยเริ่มจากการระเบิดจากข้างในก่อน นั่นก็คือ การคัดเลือกพนักงานที่มีอยู่แบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ คือ

หัวใจ ใจสู้ คือ คนที่พร้อมที่จะทำงานโดยไม่ต้องมีการกระตุ้นมาก
รอดู ที่ทำ คือ รอดูเหตุการณ์ไหลตามน้ำ ใครไปทางไหนมากก็ตามเขาไป
เบิ่งตา รอคอย คือ รอเวลาที่คนอื่นทำแล้วค่อยเข้าไปมีส่วนร่วม
เหงาหงอย จับเจ้า คือ ทำงานแบบให้พอดผ่าน ๆ ไป ทำแบบไม่ค่อยมีความสุข
ไม่เอาไหนเลย คือ ทำอะไรไม่ได้เลย งานที่ได้รับไม่มีประสิทธิภาพ

อีกทั้ง การไม่มีนโยบายใส่พนักงานออก ทำให้จิตใจและสร้างศรัทธาต่อพนักงานได้เป็นอย่างดี นับว่าคุณวิธร มีศักยภาพเป็นผู้นำ นับเป็นจุดเด่นที่สุด เพราะสามารถคิดได้ทั้งในรูปของนามธรรมและรูปธรรม โดยเชื่อว่าเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงจะทำให้มั่งคั่งได้ จึงผลักดันให้ชุมพรคาน่า รีสอร์ท ประสบความสำเร็จที่แท้จริง เนื่องจาก

- ก. ศรัทธา คือ ศรัทธา ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงเชื่อและศรัทธาในแนวทางของพระองค์ท่านว่าเป็นไปได้จริง
- ข. ความต้องการที่อยากจะทำหรือสิ่งที่เรียกว่าเป็นระเบิดออกมาจากข้างใน เพราะเมื่อมีศรัทธาเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความอยากที่จะทำตามสิ่งที่ศรัทธา
- ค. พร้อมที่จะทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริงอันจะทำให้เกิดความรู้ความชำนาญ และสามารถขยายเครือข่ายการเรียนรู้ไปสู่ภายนอกรีสอร์ทได้

“ระเบิดจากข้างใน” หมายถึง ถ้าตัวพนักงานเข้าใจ การปฏิบัติในกรอบของเศรษฐกิจพอเพียงก็จะทำได้อย่างถูกต้อง การทำกิจกรรมบางอย่างที่ธุรกิจโรงแรมทั่วไปไม่ทำ เช่น แทนที่จะมีสวนประดับสวยๆเหมือนโรงแรมอื่นๆทั่วไป แต่ชุมพรคาน่า รีสอร์ทจะมีต้นไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอย่างเกื้อกูลกันไม่เป็นระเบียบ ไม่ตกแต่งอย่างถูกกำหนดตายตัว มีทั้งไม้หอม ไม้ใบ ไม้ยืนต้น และยังมีต่อไปถึงนาข้าว สวนครัวรั้วกินได้ พืช ผักปลอดสารเคมี การนำพนักงานไปเรียนรู้ถึงสภาพของดินในโรงแรม การนำพนักงานฝ่ายต้อนรับไปฝึกการนำน้ำจืดในทรีย์ การนำห้องประชุมขนาดใหญ่มาดัดแปลงเป็นที่นอน ฯลฯ

การบริหารที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วย

- ❖ มีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน (Standard Operating & Procedure Manual)
- ❖ มีการคัดเลือกคนและมอบหมายงานที่เหมาะสม และชัดเจน (Job Description)
- ❖ มีการกระจายอำนาจของผู้บริหารอย่างชัดเจน (Delegation and Empowerment)

**“การจัดคนทำงานเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด
และมักถูกมองข้ามมากที่สุดของการดำเนินงานโรงแรม”**

คุณภาพและความพร้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นหัวใจสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว และเข้าพักในโรงแรม ทรัพยากรการท่องเที่ยวอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยสิ่งเหล่านี้จะต้องมีความงดงามแปลกตาม มีความสำคัญหรือมีคุณค่าน่าสนใจ สามารถดึงดูดให้ผู้คนมาเยือนและศึกษาหาความรู้ได้นอกจากนี้ วัฒนธรรมประเพณี อาชีพ รวมทั้งวิถีชีวิตอันดีงาม และมีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ ก็จัดเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การใช้ประโยชน์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ควรมีการจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยว และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ รวมทั้งการวางแผนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ยั่งยืน

กรณีตัวอย่าง ชุมพรคานา ริสอร์ท

➤ ทรัพยากรที่สัมผัสได้ เช่น ทะเล หาดทราย

สิ่งที่อยู่คู่กับชุมพรคานา ริสอร์ท ริสอร์ทแห่งนี้คือกิจกรรมทางทะเล นอกจากจัดกิจกรรมทางทะเลที่นอกเหนือจากการเล่นน้ำที่ชายหาดอย่างปลอดภัยแล้ว ยังมีเรือนำเที่ยวทางทะเลเพื่อชมเกาะและดำน้ำดูปะการังอันเป็นกิจกรรมหลักที่อยู่ควบคู่มากับริสอร์ทตั้งแต่เริ่มแรก และเป็นกิจกรรมที่ทำให้ทะเลชุมพรเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และทำให้ทั่วโลกได้รู้จักหาดทุ่งวัวแล่นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะโรงเรียนสอนดำน้ำของชุมพรคานา ริสอร์ท จะเน้นในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมและการไม่ทำลาย เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสชื่นชมกับกิจกรรมชื่นชมธรรมชาติที่ถูกกำหนดขึ้นมาหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นการชมสวนผลไม้ในหลาย ๆ สวน หลาย ๆ อำเภอ ซึ่งพร้อมใจกันรักษาธรรมชาติเพื่อความยั่งยืนไว้ให้คนรุ่นหลังได้ชื่นชม โดยความร่วมมือ ร่วมใจจากทุก ๆ สถานที่ที่ได้พานักท่องเที่ยวไปชื่นชม เช่นการล่องแพที่ต้นแม่น้ำหลังสวน อำเภอพะโต๊ะ การชมหิ่งห้อยที่แม่น้ำท่าตะเภา การไปตกหมึกในอ่าวชุมพรและการดำน้ำแบบผิวน้ำหรือใช้ถังอากาศตามเกาะต่าง ๆ เป็นต้น

➤ ทรัพยากรที่สัมผัสไม่ได้ เช่น brand เทคโนโลยี ทักษะ ความรู้ บารมี

ด้วยองค์ความรู้ในการศึกษาดูงานและท่องเที่ยวที่มีอยู่ภายในชุมพรคานา ริสอร์ท ทำให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย โดยมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นฐานเรียนรู้ ดังนี้

1) **เส้นทางข้าว** พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่ดีมีชื่อเสียงที่สุดของชุมพร คือ “ เหลืองปะทิว” กำลังจะสูญพันธุ์ และในหลวงท่านไม่มีพระราชประสงค์ที่จะให้ชุมพรปราศจากการทำนาข้าว เพราะจะทำให้ชุมพรยังมีความแข็งแรงยิ่งขึ้น และเพื่อที่จะพิสูจน์แนวคิดในการปรับปรุงดิน การปลูกข้าวจึงเป็นโครงการแรกในการนำระบบเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในชุมพร คาบาน่า ธีรสิทธิ์ โดยร่วมมือกับชาวนากลุ่มสุดท้าย ซึ่งมีอยู่ประมาณ 6-7 ครอบครัว ต่อมาได้้นำแนวคิดในการปลูกข้าวนี้ไปเผยแพร่ยังชุมชนรอบ ๆ นอกจากนี้ทางธีรสิทธิ์ได้มีโครงการรับซื้อข้าวที่ปลูกโดยไม่ใช้สารเคมีจึงเกิดขึ้นในราคาเกวียนละ 5,000 – 7,000 บาท ซึ่งข้าวที่ขึ้นหรือหัก ขายในท้องตลาดไม่ได้ ทางธีรสิทธิ์จะรับซื้อไว้ เพื่อสืบทอดพันธุ์และครัวหลัก ปรากฏว่า ชาวนามีความพอใจเป็นอย่างมาก เพราะได้เงินไปจุนเจือครอบครัวในช่วงนอกฤดูทำนา จากการที่ไม่เคยคิดว่าจะมีใครมารับซื้อข้าวที่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ปัจจุบันธีรสิทธิ์มีชาวนาที่ร่วมโครงการอยู่ประมาณ 20 แปลง มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 200-300ไร่ โดยอยู่ในทุก ๆ หมู่เขารอบ ๆ บ้านทุ่งวัวแล่น นอกจากนี้ยังเกิดผลพลอยได้อื่นที่ทำให้ชาวนาหันมาปลูกข้าวโดยใช้วิธีเกษตรอินทรีย์ ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงและมีตลาดรองรับแน่นอน เกษตรรอบ ๆ ชุมพรคาบาน่า ธีรสิทธิ์ จึงมีการทำมากขึ้น ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มกันได้ในระดับหนึ่ง และผลประโยชน์สูงสุดในเส้นทางข้าวนี้คือการรักษาพันธุ์ข้าวเหลืองปะทิวไว้ให้คงอยู่ และตอบสนองแนวพระราชดำริของพระองค์ท่านในการที่จะรักษาไม่ให้นาข้าวหมดไปจากชุมพรได้

2) สวนเพลิน

จากแนวคิดของ ดร.ชัยอนันต์ สมุทรวานิช ในการศึกษาธรรมชาติว่า “ให้การศึกษาที่เกื้อกูลกัน” โดยเชื่อว่า การศึกษาจะเกิดประโยชน์ได้ต่อเมื่อ play + learn = เพลิน ดังนั้น จึงเป็นที่มาของสวนเพลิน ซึ่งยึดหลัก 4 ด. คือ ดูได้ ดมได้ ดื่มน้ำได้ และ แก ได้ คือ

ดู	คือ	สวนงามเพลินตา
ดม	คือ	ดอกไม้ล่อแมลง
ดื่มน้ำ	คือ	ชื่นใจ
แ ก	คือ	อร่อยจัง

ซึ่งภายในสวนเพลิน จะมีกิจกรรมต่าง ๆ อีกมากมายภายใต้หลักคิดว่า

“Our loss is our gain”	=	ขาดทุนคือกำไร ยิ่งทำยิ่งได้ ยิ่งให้ยิ่งมี
“Small is beautiful”	=	เล็ก ๆ แต่สวยงาม
“Simplicity”	=	ง่าย ๆ
“Sustainability”	=	ยั่งยืน

3) บ้านอนุรักษ์ธรรมชาติและพลังงาน

ภายในสวนเพลิน นอกจากจะมีพืช ผัก ผลไม้ ต้นไม้ต่าง ๆ แล้ว ยังมีสิ่งปลูกสร้างที่เรียกว่า “บ้านอนุรักษ์ธรรมชาติพลังงาน” ซึ่งใช้เป็นต้นแบบในการก่อสร้างอาคารที่พักภายใน รีสอร์ททั้งหมดโดยสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ร่วมกับมหาวิทยาลัยฮาวาย มาทำการทดสอบ ภายในตัวอาคารจะใช้ระบบหล่อเย็นและเป็นระบบการก่อสร้างแบบยึดเหนี่ยวในตัวเอง การก่อสร้างจะไม่ใช้เทคนิคสูง สามารถสร้างเองได้ ไม่ต้องใช้ไม้แบบ แต่ใช้ดินผสมซีเมนต์ และน้ำที่ทำปุ๋ยหมักอัดก้อน มีรูเพื่อให้สามารถระบายความร้อน โดยให้ความร้อนวิ่งสู่หลังคาทำเป็นน้ำอุ่น และมีระบบน้ำเย็นอยู่ภายในตัวอาคาร โดยตัวบ้านมีความสูงระดับต้นไม้ เพื่อป้องกันพายุ การก่อสร้างดังกล่าวเป็นการใช้ทรัพยากรและแรงงานที่มีในท้องถิ่น จึงทำให้ประหยัดทั้งเงินและเวลา มีความคงทน สามารถรับแรงกระแทกที่มีความเร็วลม ถึง 267กม./ชม. และทนแรงแผ่นดินไหวขนาดสั่นสะเทือน 7.63 ริกเตอร์ได้ โดยส่วนที่ปลอดภัยที่สุดคือห้องน้ำ เพราะสิ่งของไม่สามารถลอยออกมากระทบได้ แม้มีรถยนต์ลอยมาก็สามารถทนแรงกระทบได้ และสามารถรองรับจำนวนคนได้ถึง 750 คน ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับพายุคนที่อยู่ในบริเวณนี้ก็สามารถเข้ามาหลบพายุแทนถ้าได้นอกจากนี้ภายในตัวอาคารยังออกแบบเพื่อสร้างความเป็นส่วนตัวให้กับผู้พัก โดยการสร้างแบบเป็นหยัก (เดินสวนกันจะได้ไม่ชน)

4) โรงแรมนา

สำหรับอาคารที่ชื่อว่า “โรงแรมนา” นี้ได้สร้างขึ้นโดยมีแนวคิดที่ว่า “ในน้ำมีปลาในนามีข้าว” เมื่อผู้มาพักออกจากห้องก็จะเห็นนาซึ่งมีข้าว ส่วนในน้ำก็มีปลานิล ซึ่งแต่เดิมบริเวณนาข้าวนี้เป็นดินทราย แต่ได้มีการปรับปรุงด้วยวิธีธรรมชาติ โดยการทำปุ๋ยจากใบไม้เก่า ๆ แล้วให้ปุ๋ยกับน้ำลงไปในนาข้าว (ใช้ปุ๋ยชีวภาพ) และเมื่อข้าวสุกแล้ว ก็สามารถเก็บเกี่ยวใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย

5) เกษตร 4 ชั้น

การปลูกต้นไม้ภายในรีสอร์ทได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการทำเกษตร 4 ชั้น มาใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผสมผสานประโยชน์ของพันธุ์ไม้ทั้งยืนต้นและ ทรงพุ่ม คลุมดิน และได้ดินเข้าด้วยกัน ทำให้มีพืช ผัก ผลไม้ ไร้โรคระบาดตลอดปี และป้องกันแมลงอีกด้วย จึงเป็นการต่างคนต่างพึ่งพาซึ่งกันและกัน เช่น ต้นน้ำที่พะโต๊ะ โดยแบ่งเป็น

- ก. ชั้นบน เช่น หมาก มะพร้าว สะตอ เป็นต้น
- ข. ชั้นที่ 2 เช่น มะม่วง ไม้ผล กล้วย เป็นต้น
- ค. ชั้นที่ 3 คือ พืชประเภทที่เรียกดินต่าง ๆ
- ง. ชั้นที่ 4 คือ พืชประเภทไต่ดิน เช่น ขมิ้น แห้ว เป็นต้น

6) ป่า 5 ชั้น

ในแนวความคิดการปลูกป่า 3 อย่าง ใช้ประโยชน์ได้ 4 อย่าง คือ ไม้สร้างบ้าน ไม้ผล ไม้ฟืน และช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ ส่วนป่า 5 ชั้นเรียกง่าย ๆ ว่า สูง กลาง เตี้ย เรียบดิน และได้ดิน

“ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี โบราณสถาน ประวัติศาสตร์ ศาสนา และวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ ล้วนเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอันล้ำค่า”

กิจกรรม และรูปแบบการท่องเที่ยว

การดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้ได้ผลสำเร็จนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง คือ กิจกรรม และรูปแบบการท่องเที่ยว หรืออาจเรียกได้ว่า สินค้าทางการท่องเที่ยว (Tourism product) เป็นสินค้าที่มีลักษณะพิเศษ เนื่องจากการรวมแหล่งท่องเที่ยว หรือทรัพยากรการท่องเที่ยว และการบริการไว้ด้วยกัน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น สถานที่หรือกิจกรรมที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสร้างความประทับใจ อันจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลิน ความบันเทิง หรือเกิดการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตที่เดินทางเพียงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เปลี่ยนมาเป็นการเดินทางที่มีความสนใจเฉพาะกิจกรรมมากขึ้น ดังนั้น กิจกรรมหรือรูปแบบการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฯลฯ จึงมีแนวโน้มที่จะได้รับความสนใจและมีโอกาสขยายตัวทางด้านการตลาดสูงขึ้นในอนาคต

กรณีตัวอย่าง ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท

1) การดำนากีฬาวัว

ในกิจกรรมการดำนาภายในรีสอร์ท ก็เพื่อที่จะแสดงให้เห็นวิถีชนบทของทุ่งวัวแล่น โดยภายในรีสอร์ทได้มีการทำฝายกั้นน้ำแบบง่ายๆ ซึ่งเป็น 1 ในทฤษฎีต้นน้ำของพระเจ้าอยู่หัว น้ำที่ใช้ในการทำนาจึงมาจากฝายกั้นน้ำ ซึ่งอยู่ในด้านหลังของรีสอร์ท และข้าวที่ได้จากการดำนาก็จะนำมาใช้ภายในรีสอร์ทด้วย แต่ก็ไม่ในปริมาณที่ไม่มากพอ

2) กิจกรรมการเลี้ยงปลา

จากการที่รีสอร์ทได้ทำการบำบัดน้ำเสียภายในรีสอร์ทเอง จึงได้จัดทำบ่อที่เรียกว่า “บ่ออนุบาล” เพื่อใช้เป็นที่พักน้ำ ซึ่งได้ทำการบำบัดแล้ว ภายหลังจึงได้นำปลาสวยงามมาเลี้ยงและทำการแพร่ขยายพันธุ์ต่อไป ปัจจุบันการเลี้ยงปลาสวยงามได้กลายมาเป็นหมายเลข 3 ของอุ้มชูไม่จำกัด

3) สวนเพลิน

สำหรับกิจกรรมใน”สวนเพลิน” มีดังนี้ คือ

- มีแนวคิดเกี่ยวกับระบบการทำงานของไต (คน) เพื่อที่จะทำการพอกน้ำเสียให้สะอาดเสียก่อน ก่อนที่จะปล่อยออกไปจากรีสอร์ท โดยปั้มน้ำเข้ามา แล้วใช้ฟีนน้ำบำบัด เช่น ฐปฤยาธิ กกเหลี่ยม กกกกลม สันตะวา เป็นต้น และไหลวนไปวนมาจนลงบ่อ “สระกระโดนท้องพระโรง” ซึ่งจะทำหน้าที่รับน้ำที่บำบัดแล้วจากอาคารและพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อบรรเทาความเสียหายตามระบบต่อไป
- หอยเชอรี่ รีสอร์ทได้นำยามาทำเป็นเครื่องมือในการจับหอยเชอรี่มาและนำไปสำหรับหมักทำเป็นปุ๋ยและอาหารสัตว์ต่อไป
- สมุนไพรหลากชนิด เพื่อทำยา ไล่แมลงและกิจกรรมอื่นๆ เช่น สปา

4) การสีข้าว

แต่เดิมข้าวที่เก็บเกี่ยวได้ รีสอร์ท จะทำการตำเอง แต่ภายหลังไม่ทันต่อความต้องการ จึงซื้อเครื่องสีข้าวมาในราคา 25,000 บาท ซึ่งผลจากการสีข้าวด้วยตนเอง ทำให้มีทั้งปลายข้าว รำ และแกลบ ซึ่งสามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักได้ ส่วนวิธีการตำข้าว สีข้าวและผัดข้าวแบบโบราณยังคงไว้ให้มีชมในเส้นทางการศึกษาธรรมชาติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ รีสอร์ทอยู่

กรณีตัวอย่าง เรือนศศิธร

1) อุทยานแห่งชาติทะเลบัน

ชมและสัมผัสกับแอ่งน้ำขนาดใหญ่ที่เกิดจากการยุบตัวของแผ่นดิน ฟังเสียงหมาน้ำ สัตว์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สัมผัสเส้นทางธรรมชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่อุทยานดูแลอย่างใกล้ชิด

2) แปลงสาธิตเกษตรพอเพียง

เยี่ยมชมและศึกษาวิธีการทำฟาร์มแบบผสมผสาน ชมแปลงปลูกผัก ชมบ่อเลี้ยงปลา ที่มีการใช้การผสมผสานภูมิปัญญาชาวบ้านและแนวคิดทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บรรยายและนำทัวร์โดยเกษตรกรท้องถิ่น

3) ด้านชายแดน ไทย-มาเลเซีย วังประจัน

เดินเท้าเข้าพรมแดน เลือกซื้อสินค้าหลากหลาย ชมวิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ขาย ความแตกต่างระหว่างพี่น้องสองชาติที่ผสมผสานกันอย่างลงตัวและกลมกลืน

4) บ้านต้นแบบเกษตรพอเพียง

รับประทานอาหารมื้อเที่ยงจากผลผลิตของเกษตรกร เยี่ยมชมการใช้ชีวิตแบบวิถีการเกษตรแนวเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในทุกๆด้าน บรรยายและนำทัวร์โดยชาวบ้านในพื้นที่

5) ฟาร์มแพะ

ศึกษาวิธีการเลี้ยงดูแพะ การให้อาหาร ทดลองรีดนมแพะด้วยตัวเอง

“ถึงแม้ว่ารูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการเลือกประกอบกิจกรรมจะมีแนวโน้มไปในทิศทางใดก็ตาม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ยังคงพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน มาเป็นผลผลิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้”

ลูกค้า

ลูกค้า หรือนักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมโรงแรม เนื่องจากเป็นผู้สร้างอุปสงค์ คือ ความต้องการที่จะบริโภคสินค้าหรือบริการของโรงแรม จึงก่อให้เกิดอุปทาน คือ สินค้าและบริการในอุตสาหกรรมโรงแรมและการท่องเที่ยว การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจประเภทของลูกค้า หรือนักท่องเที่ยว พฤติกรรม ทักษะคติ และลักษณะพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญในการนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาสินค้าและบริการด้านการให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

กรณีตัวอย่าง ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท

ลูกค้าของชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท มีทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ซึ่งวิธีการทำให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีกมีหลากหลายวิธีแตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของลูกค้า

- สร้างมาตรฐานการรักษาลูกค้าประจำผ่านลูกค้าสัมพันธ์ เช่น การสะสมแต้มจากการใช้บริการ
- โครงการยกระดับลูกค้าประจำ เช่น upgrade ห้องพัก
- โครงการบัตรอภิสสิทธิ์แบบมีส่วนลด

“แฟ้มประวัติลูกค้า คือ สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการทำให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีก ในแฟ้มประวัติดังกล่าว ต้องระบุสิ่งอำนวยความสะดวกที่ลูกค้าชอบเป็นพิเศษ ลูกค้าอยากได้อะไรเป็นของขวัญแสดงการต้อนรับ และข้อมูลส่วนตัวอื่นๆ ”

การสร้างเครือข่ายพันธมิตร

การประสานงานบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็แล้วแต่ เรียกอีกอย่างได้ว่า การสร้างเครือข่ายพันธมิตร ในการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะขาดขั้นตอนนี้ไปไม่ได้ เนื่องจากผู้ประกอบการโรงแรมจำเป็นต้องดึง ผู้นำชุมชน หรือกลุ่มบุคคลในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าร่วมเครือข่ายการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทำให้เกิดการร้อยเรียงสอดประสานของบริบทในพื้นที่ และสร้างศักยภาพของทรัพยากร และทำความเข้าใจกับคนในพื้นที่ให้เป็นแนวทางเดียวกัน รวมทั้งการที่กลุ่มหรือชุมชนแต่ละชุมชนจะได้รับผลประโยชน์หรือการกระจายรายได้สู่กลุ่มหรือชุมชนนั้น มากกว่าที่รายได้จะมาตกอยู่ที่ผู้ประกอบการโรงแรมเพียงผู้เดียว

กรณีตัวอย่าง ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท

1) เส้นทางข้าว

ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท มีนโยบายในการดูแลและจัดสวัสดิการพนักงาน ทำให้ชุมพรคาบาน่า มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการเลี้ยงอาหารพนักงานประมาณ 150 คน/3 มื้อ โครงการรับซื้อข้าวที่ปลูกโดยไม่ใช้สารเคมีจึงเกิดขึ้นในราคาเกวียนละ 5,000 – 7,000 บาท ซึ่งข้าวที่ขึ้นหรือหัก ขายในท้องตลาดไม่ได้ ทางรีสอร์ทจะรับซื้อไว้ เพื่อสืบทอดพนักงานและครัวหลัก ปรากฏว่า ชาวบ้านมีความ

พอใจเป็นอย่างมาก เพราะได้เงินไปจุนเจือครอบครัวในช่วงนอกฤดูทำนา จากการที่ไม่เคยคิดว่าจะมีใครมารับซื้อข้าวที่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน (ดูไม่สวยเนื่องจากหัก แต่ยังคงมีประโยชน์และทรงคุณค่าทางอาหารครบ) ในราคาเท่ากับข้าวปกติโดยทั่วไป ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นแรงกระตุ้นและสร้างความมั่นใจให้ชาวบ้านเริ่มหันมาปลูกข้าวไร้สารพิษมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันไร้สารพิษที่ชาวบ้านที่ร่วมโครงการอยู่ประมาณ 20 แปลง มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 200-300ไร่ โดยอยู่ในทุก ๆ หมู่เขา รอบ ๆ บ้านทุ่งวัวแล่น

2) ภาคการผลิต (อาหาร)

ในส่วนของการผลิต (อาหาร) หรือโรงครัวของชุมชนพรคานา ไร้สารพิษ นั้นมีแนวคิดจัดตั้งโครงการ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “เศรษฐกิจพอเรา” เพื่อไม่ให้เงินทองรั่วไหล แต่อยู่ในกระเป๋าของพวกเราเอง จากเดิมที่ไร้สารพิษต้องซื้อผักสด ผลไม้ ฯลฯ จากตลาด ซึ่งทำให้มีปัญหาในด้านคุณภาพและปริมาณไม่เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริง การไปส่งเสริมให้ชาวบ้านทำก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ จึงคิดโครงการ “เศรษฐกิจพอเรา” ขึ้น ซึ่งเศรษฐกิจพอเรา นี้หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณวิธกับพนักงาน ญาติของพนักงาน หรือคนที่รู้จักไปเรื่อย ๆ โดยเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่ใช่พึ่งตนเอง แต่เป็นการพึ่งพาอาศัยกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณวิธกับพนักงาน จึงเป็นไปในลักษณะเพื่อนไม่ใช่เกี่ยวพันเฉพาะแต่เงินเดือนเท่านั้น

สำหรับวิธีการดำเนินการเศรษฐกิจพอเรา นั้น เมื่อทางไร้สารพิษมีความต้องการพืชผัก ผลไม้ หรืออื่นใด หรือผู้ใดมีพืช ผัก ผลไม้ใดที่ต้องการที่จะขายก็จะจดแจ้งไว้บนกระดานหน้าโรงครัว ซึ่งแม้ว่าคุณวิธเองก็มีสินค้ามาเสนอขายให้กับคุณวิธด้วยเช่นกัน อันเป็นผลให้ไร้สารพิษ มีพืช ผัก ผลไม้ ใช้ในการปรุงอาหารได้ตลอดเวลา ทำให้อาหารของโรงแรมมีคุณภาพที่ดี และสามารถคาดเดาถึงปริมาณตามต้องการของไร้สารพิษได้ จึงเป็นการอุ้มชูเกษตรกรในหมู่พวกเราด้วย เพราะถ้าไร้สารพิษอยู่ไม่ได้ชุมชนก็อยู่ไม่ได้ด้วย เศรษฐกิจพอเราจึงผูกพันและไปด้วยกันได้ดี ซึ่งคุณวิธยึดหลักที่คุณพ่อคุณแม่เคยสอนไว้ว่า “รั้วของเราคือชาวบ้าน” ซึ่งตอนเด็ก ๆ ไม่เข้าใจ จนกระทั่งปัจจุบันเมื่อนาทฤษฎีของในหลวงมาใช้ในวิถีของชุมชน

3) บริษัท อุ้มชูไม่จำกัด

จากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในไร้สารพิษ นั้น ปัจจุบัน ชุมพรคานา ไร้สารพิษ ได้จัดตั้งบริษัทจำลองขึ้นมาภายในไร้สารพิษ โดยเป็นความร่วมมือกันในระหว่างคุณวิธ กรรมการผู้จัดการไร้สารพิษ กับพนักงาน ซึ่งทำงานร่วมกันในอาชีพที่ถนัด นอกเหนือจากการทำงานปกติ เพื่อเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ ความเข้าใจ สามารถมีรายได้เพิ่มพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือนซึ่งเป็นรายได้

ประจำปี โดยมีความคิด มุมมองตลอดจนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งดำเนินการภายใต้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถพิสูจน์ได้ถึงความมั่นคงและยั่งยืนอย่างแท้จริง ปัจจุบันมีด้วยกันอยู่ 4 โครงการ คือ

อุมชุนหมายเลข 1 “ ไข่สุโข ”

อุมชุนหมายเลข 2 “ การปลูกต้นไม้ ”

อุมชุนหมายเลข 3 “ เป็นโครงการที่ส่งเสริมการเลี้ยงปลาทอง ”

อุมชุนหมายเลข 4 “ กาแฟคุณเอก ”

“การสร้างเครือข่ายพันธมิตร มีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบที่ผู้บริหารโรงแรมจะเป็นผู้ประสานงานกับชุมชนเอง หรือ รูปแบบที่มีคนกลาง (ผู้นำหรือชาวบ้านในพื้นที่, ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ) เป็นผู้ประสานชุมชนให้”

การควบคุมต้นทุน

การลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการ โดยการเริ่มต้นที่พนักงานบนพื้นที่โรงแรมเอง ซึ่งตรงตามหลักการ “ระเบิดมาจากข้างใน” ตามรับสั่งของของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่แตกต่างจากธุรกิจโรงแรมอื่น แต่ไม่ถึงกับขนาดต้องลดค่าจ้างพนักงานในโรงแรม แต่ใช้วิธีการปรับเปลี่ยนการสั่งซื้อประเภทอุปโภคบริโภคมาเป็นผลิตภายในโรงแรมเอง อาทิ เช่น ยาสระผม สบู่ การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล การนำเศษอาหารเหลือมาผลิตเป็นน้ำจุลินทรีย์ การเลี้ยงไก่ไข่ หรือ แม้กระทั่งข้าวสารที่ใช้ในการประกอบอาหาร ก็เปลี่ยนมาทำเอง ปลูกเอง ซึ่งทำให้ต้นทุนตรงส่วนนี้ลดลงเป็นอันมาก

กรณีตัวอย่าง ชุมพรคานา รีสอร์ท

1) ต้นทุนด้านแรงงาน

จากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในรีสอร์ท นั้น ปัจจุบัน ชุมพรคานา รีสอร์ทได้จัดตั้งบริษัท จ้างลงขึ้นมาภายในรีสอร์ท โดยเป็นความร่วมมือกันระหว่างคุณวิสร กรรมการผู้จัดการรีสอร์ท กับพนักงาน ซึ่งทำงานร่วมกันในอาชีพที่ถนัด นอกเหนือจากการทำงานปกติ เพื่อเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ ความเข้าใจ สามารถมีรายได้เพิ่มพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือนซึ่งเป็นรายได้ประจำ

ตลอดปี โดยมีแนวคิด มุมมองตลอดจนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งดำเนินการภายใต้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถพิสูจน์ได้ถึงความมั่นคงและยั่งยืนอย่างแท้จริง

2) ต้นทุนด้านอาหารและเครื่องดื่ม

จากเดิมที่รีสอร์ทต้องซื้อผักสด ผลไม้ ฯลฯ จากตลาด ซึ่งทำให้มีปัญหาในด้านคุณภาพ และปริมาณไม่เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริง การไปส่งเสริมให้ชาวบ้านทำก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ จึงคิดโครงการ “เศรษฐกิจพอเรา” ขึ้น ซึ่งเศรษฐกิจพอเรา นี้ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณวิธืสรกับพนักงาน ญาติของพนักงาน หรือคนที่รู้จักไปเรื่อย ๆ โดยเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่ใช่พึ่งตนเอง แต่เป็นการพึ่งพาอาศัยกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณวิธืสรกับพนักงาน จึงเป็นไปในลักษณะเพื่อนไม่ใช่เกี่ยวพันเฉพาะแต่เงินเดือนเท่านั้น และอีกหลายๆ โครงการ เช่น ไข่สุโข กาแฟคุณเอก ฯลฯ

3) ต้นทุนด้านพลังงาน

สิ่งปลูกสร้างที่เรียกว่า “บ้านอนุรักษ์ธรรมชาติพลังงาน” ซึ่งใช้เป็นต้นแบบในการก่อสร้างอาคารที่พักภายในรีสอร์ท ทั้งหมดโดยสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ร่วมกับมหาวิทยาลัยฮาวาย มาทำการทดสอบ ภายในตัวอาคารจะใช้ระบบหล่อเย็นและเป็นระบบการก่อสร้างแบบยัดเยียดในตัวเอง การก่อสร้างจะไม่ใช้เทคนิคสูง สามารถสร้างเองได้ ไม่ต้องใช้ไม้แบบ แต่ใช้ดินผสมซีเมนต์ และน้ำที่ทำปุ๋ยหมักอัดก้อน มีรูเพื่อให้สามารถระบายความร้อน โดยให้ความร้อนวิ่งสู่หลังคาทำเป็นน้ำอุ่น และมีระบบน้ำเย็นอยู่ภายในตัวอาคาร โดยตัวบ้านมีความสูงระดับต้นไม้เพื่อป้องกันพายุ การก่อสร้างดังกล่าวเป็นการใช้ทรัพยากรและแรงงานที่มีในท้องถิ่น จึงทำให้ประหยัดทั้งเงินและเวลา มีความคงทน สามารถรับแรงกระแทกที่มีความเร็วลม ถึง 267กม./ชม. และทนแรงแผ่นดินไหวขนาดสั้นสะเทือน 7.63 ริกเตอร์ได้ โดยส่วนที่ปลอดภัยที่สุดคือห้องน้ำ เพราะสิ่งของไม่สามารถลอยออกมากระทบได้ แม้มีรถยนต์ลอยมาก็สามารถทนแรงกระทบได้ และสามารถรองรับจำนวนคนได้ถึง 750 คน ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับพายุคนที่อยู่ในบริเวณนี้ก็สามารถเข้ามาหลบพายุแทนถ้าได้

“การลดต้นทุน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนพรคานารีสอร์ท พึ่งคืนจากการขาดสภาพคล่องทางการเงินจากหนี้สินกว่า 100 ล้านบาทกลายเป็นแค่ 30 ล้านบาท”

การตลาดที่แตกต่าง

การที่ธุรกิจโรงแรมขยายตัวสูงขึ้น ประกอบกับรูปแบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้อุตสาหกรรมโรงแรมมีอัตราการแข่งขันที่สูงขึ้นอย่างมาก ฉะนั้นวิธีการหนึ่งที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจโรงแรมได้คือการใช้การตลาดเข้ามาดำเนินการ ทั้งนี้การตลาดในอุตสาหกรรมโรงแรม และการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ มากมาย เช่น ลูกค้าย ฤดูกาล ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และธุรกิจที่เกี่ยวข้องต่างๆ ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อการตลาดทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการตลาดที่แตกต่าง เพื่อสร้างส่วนแบ่งการตลาดกลุ่มใหม่ขึ้นมา อันจะนำไปสู่โอกาสทางการตลาดและหลีกเลี่ยงการแข่งขันกับคู่แข่งหลักในตลาด

กรณีตัวอย่าง ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท

ชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท นับเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่ประสบความสำเร็จได้ด้วย กลยุทธ์การตลาดบลูโอเชียนหรือทะเลสีฟ้า (Blue Ocean Strategy) อันเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดสุดฮิตในช่วงที่ผ่านมา และได้รับคะแนนนิยมอย่างล้นหลามจากคนในแวดวงธุรกิจ เพราะเป็นแนวคิดที่มองหาความต้องการใหม่ (Demand) อันเป็นโอกาสทางการตลาด หรือ "พื้นที่ว่างทางการตลาด" (Market Space) ที่เรียกว่า (Mega-Opportunity) และยังไม่มีใครลงมือเข้าไปในดินแดนสีฟ้าที่เป็นตลาดใหม่ โดยอาศัย Value Innovation

หลักการของกลยุทธ์ที่ชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท ใช้คือ ไม่เน้นการแข่งขันกับคู่แข่ง แต่เน้นทำให้คู่แข่งล้าสมัย เนื่องจากการแข่งขันแบบเดิมๆ มักจะนำไปสู่สินค้าและบริการที่มีลักษณะเหมือนกัน แล้วนำไปสู่การตัดราคา จนกลายเป็นทะเลสีแดง (Red Ocean Strategy) แต่ Blue Ocean จะเน้นการสร้างอุปสงค์ใหม่ๆ และมุ่งจับผู้ไม่เคยเป็นลูกค้าในอุตสาหกรรมมาก่อน ทั้งนี้ทางผู้ประกอบการของชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท ได้มองไปที่อุตสาหกรรมทางเลือก หรือมองใน Market Space ใหม่ๆ ด้วยรูปแบบที่ต่างกัน หน้าที่ต่างกัน แต่เพื่อตอบวัตถุประสงค์เหมือนกัน โดยฉีกแนวไปจากท่ามกลางโรงแรมที่มีอยู่มากมาย แต่เกือบทั้งหมดจะวนเวียนเกี่ยวกับรายการประเภท ส่งเสริมการขาย การจัดโปรโมชั่น หรือหากเป็นโรงแรมที่เน้นในด้านความหรูหราก็มักดึงดูดารา นักร้อง หรือคนสำคัญ ซึ่งเคยเข้ามาพัก ณ โรงแรมแห่งนั้นมาเป็นจุดขายในการโปรโมต หรือทำการตลาด

กลยุทธ์การตลาดที่ชุมพรคานา รีสอร์ทนำมาใช้ จากการพิจารณาการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา มีกลยุทธ์ที่สำคัญและได้ปรับใช้มา ได้แก่

1. การสร้างความแตกต่าง (differentiation) ระหว่างชุมพรคานา รีสอร์ทกับธุรกิจโรงแรมอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่มีกิจกรรมในรีสอร์ทที่มีให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลายตลอดระยะเวลาการเข้าพักในรีสอร์ท เช่น การจัดทำสวนเพลินให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้มากกว่าการชมสวนสวยๆ การเรียนรู้การทำนา การเกี่ยวข้าว การดำน้ำเก็บขยะ ฯลฯ

2. การเกิดขึ้นและการใช้กระแสเศรษฐกิจพอเพียง ที่เกิดการตื่นตัวขึ้นเป็นอย่างมาก หลายที่นำไปใช้แต่ยังขาดความเข้าใจอย่างถูกต้องและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง แต่สำหรับชุมพรคานา รีสอร์ท ได้มีโอกาสรู้จักกับอาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ซึ่งเป็นผู้ที่เข้าใจและรู้ซึ่งในเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ทำให้ชุมพรคานา รีสอร์ท นำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้อย่างถูกต้อง นับตั้งแต่การจัดการคนข้างในนั่นคือ เหล่าพนักงานให้เข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตามหลักการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีข้อสำคัญอยู่หนึ่งประการ คือการ “ระเบิดจากข้างใน” อันหมายถึง ถ้าตัวพนักงานเข้าใจ การปฏิบัติในกรอบของเศรษฐกิจพอเพียงก็จะทำได้อย่างถูกต้อง การทำกิจกรรมบางอย่างที่ธุรกิจโรงแรมทั่วไปไม่ทำ เช่น แทนที่จะมีสวนประดับสวยๆเหมือนโรงแรมอื่นๆ ทั่วไป แต่ชุมพรคานา รีสอร์ทจะมีต้นไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอย่างเกื้อกูลกันไม่เป็นระเบียบ ไม่ตกแต่งอย่างถูกกำหนดตายตัว มีทั้งไม้หอม ไม้ใบ ไม้ยืนต้น และยังมีต่อไปถึงนาข้าว สวนครัวรั้วกินได้ พืช ผักปลอดสารเคมี การนำพนักงานไปเรียนรู้ถึงสภาพของดินในโรงแรม การนำพนักงานฝายต้อนรับไปฝึกการทำน้ำจุลินทรีย์ การนำห้องประชุมขนาดใหญ่มาดัดแปลงเป็นที่นอน ฯลฯ

“ความแตกต่างของชุมพรคานา รีสอร์ท หากเปรียบกับธุรกิจโรงแรมอื่นๆ ไม่ได้ อยู่ตรงการทุ่มเงินในการก่อสร้าง หรือความอลังการของสถานที่ แต่อยู่ตรงที่โรงแรมนี้ได้ สร้างปรากฏการณ์ใหม่ให้กับธุรกิจโรงแรม”

ภาคผนวก ข.

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์

โครงการวิจัยการจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน :กรณีศึกษาจากบทเรียน “ชุมพรคานา รีสอร์ท” อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร สู่ “เรือนศิธร” อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล” ได้ศึกษาเพื่อจัดทำต้นแบบ/รูปแบบ (Model) ที่จะผลักดันให้ภาคธุรกิจกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องที่ต้องมีการวางแผนและทำความเข้าใจในเงื่อนไขต่างๆ เป็นอย่างดี ตั้งแต่รูปแบบเส้นทาง กิจกรรม ที่พัก การบริการจัดการ การประชาสัมพันธ์ การตลาด ธุรกิจการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานงานและการได้รับความร่วมมือจากชุมชน คณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะทั้งระดับนโยบาย ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการใช้ต้นแบบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจโรงแรม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี ส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติแก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ในระดับชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการ หน่วยงานของรัฐทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรมีการประสานความร่วมมือกันอย่างบูรณาการ ซึ่งที่ผ่านมา กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์ ได้แก่

1.การพัฒนาหลักคิด และปรับวิถีชุมชนสู่สังคมเศรษฐกิจพอเพียง

การนำตัวอย่างของการน้อมนำ”เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งในแง่การดำเนินธุรกิจแบบพึ่งตนเอง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ผนวกกับการสร้างเครือข่ายกับชุมชน อันเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินธุรกิจโรงแรมของชุมพรคานา รีสอร์ท เพื่อการขยายผลสู่เรือนศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ไม่ได้สร้างกระแสการตื่นตัวแต่เฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวเท่านั้น หากแต่สถาบันการศึกษา โดยโรงเรียนบ้านทุ่งมะปรางได้ขยายผลเป็นฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเป็นโรงเรียนแกนนำเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยจุดประกายความคิดจากเข้าร่วมโครงการวิจัยขึ้นนี้ของผู้บริหารและคณาจารย์ จึงได้จัดคณะไปศึกษาดูงานที่ชุมพรคานา รีสอร์ท โดยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากกรรมการผู้จัดการของชุมพรคานา รีสอร์ท ซึ่งต่อมาขยายผลสู่กลุ่มชุมชนเกษตร

เดินทางไปศึกษาเรียนรู้ด้วย จึงเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้นำมาปรับใช้ในพื้นที่ ต่อมา ซึ่งกระแสการตื่นตัวต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว นับเป็นนิมิตหมายที่ดีที่จะปรับวิถีชีวิตของชุมชนควนโดน จังหวัดสตูล สู่สังคมเศรษฐกิจพอเพียงได้ในอนาคต

2. การจัดตั้งชุมชนท่องเที่ยวชายแดนวังประจันและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยวระหว่างท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอควนโดนและใกล้เคียง

ชุมชนมีความตื่นตัวและเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มเป็นชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการอยู่บ้างแล้วแต่ไม่เป็นระบบและชัดเจน ชุมชนท่องเที่ยวชายแดนวังประจันจึงได้รวมกลุ่ม เปิดตัวอย่างเป็นทางการ มกราคม 2552 ที่ผ่านมา โดยแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวตามที่ทีมวิจัยได้นำเสนอ จัดทำเป็นแผ่นพับเสนอขายเป็นโปรแกรม นอกจากนี้ยังได้ประสานความร่วมมือกับชุมชนท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น กลุ่มท่องเที่ยวน้ำตกปาหนัน เป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนระหว่างท้องถิ่น ต่อไป

3. การจัดทำเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวนับเป็นนโยบายที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล นายกฯ ธานีทร ใจสมุทร ได้เข้าร่วมประชุมในเวทีชุมชนของโครงการวิจัยฯ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างเรือนศศิธร-ชุมชนควนโดน ตามที่ทีมวิจัยเสนอ จึงได้จัดเป็นเส้นทางนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวมาเลเซียและตะวันออกกลางเมื่อ มกราคม 2552 ที่ผ่านมา ตามนโยบายการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่ประเทศเพื่อนบ้านของ อบจ. ต่อไป

4. การสร้างเวทีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาของภาครัฐ

เวทีชุมชนของโครงการวิจัยฯ เปิดมิติการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการนำเสนอข้อเสนอต่อภาครัฐโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ในการพัฒนาตลาดนัดด้านชายแดน ในด้านการจัดการสถานที่ การจัดระเบียบแผงขาย ลานจอดรถที่เพียงพอ ห้องน้ำ สุขา สะอาดและ

เพียงพอ ซึ่งนายกฯ ธานีธร ใจสมุทร ได้ชี้แจงถึงงบประมาณสนับสนุน 16 ล้านบาท ในการปรับปรุงสถานที่ดังกล่าว ซึ่งอยู่ในช่วงการออกแบบเป็นศูนย์การค้าในอนาคต

4. การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล

เส้นทางท่องเที่ยวที่ทางโครงการวิจัยฯ นำเสนอ ได้รับการยอมรับจากผู้ประกอบการในการเปิดเป็น Tour package ตามโปรแกรมระยะสั้น (short haul) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามกรอบความร่วมมือ IMT-GT แต่จะต้องพัฒนาให้เป็นเส้นทางสากลที่ได้มาตรฐานทั้งด้าน แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม อาหาร และที่พัก เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายหลักคือ มุสลิมจากประเทศเพื่อนบ้าน เส้นทางดังกล่าวจึงได้นำเสนอเป็นโครงการวิจัยของนักศึกษาปริญญาโทของ คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยได้รับการจัดสรรทุนเบื้องต้น 10,000 บาท จากบัณฑิตวิทยาลัย และจะนำเสนอขอรับทุนวิจัยเพิ่มเติมจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล เพื่อดำเนินการวิจัยในปลายปี 2552 ต่อไป

ภาคผนวก ค ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ และกิจกรรมที่ดำเนินการมาและผลที่ได้รับตลอดโครงการ

ตาม กิจกรรม	แผนงาน ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ปฏิบัติจริง ผลที่ได้จริง	สนับสนุน วัตถุประสงค์ข้อที่	ร้อยละความพึงพอใจต่อ ผลสำเร็จ
1.จัดอบรมบุคลากรนำ เที่ยว	ได้เตรียมความพร้อมของชุมชนและรีสอร์ท ทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ อาหาร ที่พัก กิจกรรม และ เส้นทาง	1)สำรวจและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจริงในพื้นที่ (แบบไม่เป็นทางการ) โดยได้เชิญคุณวรวิสร รัช พันธุ์ (ชุมพรคานานา รีสอร์ท) และคุณปัญญา ภู ลิกเวคินทร์ (ศูนย์ภูมิรักษ์) เข้าร่วมเป็นวิทยากร อบรม 2) จัดอบรมในเวทีชุมชนครั้งที่ 2 (แบบเป็น ทางการ) เพื่อพัฒนามาตรฐานจากผลการจัด ทดลองนำเที่ยว	ข้อที่ 2	90%
2.จัดทดลองนำเที่ยวและ ประเมินผลความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว	1.ได้ประเมินเหมาะสมของสถานที่และส่วน ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในเส้นทางท่องเที่ยว ชุมชนควนโดน สู่เรือนศศิธร 2.ได้จัดประชุมกลุ่มย่อย รับฟังความคิดเห็น จากผู้ที่มีประสบการณ์จากการท่องเที่ยว	1. จัดทดลองนำเที่ยวโดยชุมชนปฏิบัติจริง ปรับ โปรแกรมนำเที่ยวจาก 3 วัน 2 คืน เป็น 2 วัน 1 คืน เนื่องจากระยะเวลาใหม่มีความเหมาะสมกับ เส้นทางมากกว่าและเสนอขายเป็น Package ได้ จริงในอนาคต แต่ได้ปรับจำนวนนักท่องเที่ยว	ข้อที่ 2 และ 3	100%

	โดยตรง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงและเพิ่มเติมเพื่อพัฒนามาตรฐาน	รวมที่มียักเป็น 33 คน ชุมชนและหน่วยราชการในพื้นที่ 20 คน รวมผู้ทดลองเส้นทาง 53 คน 2. ทราบความเหมาะสมของสถานที่และส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนควนโดน สู่เรือนศศิธร 2. ได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีประสบการณ์จากการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงและเพิ่มเติมเพื่อพัฒนามาตรฐาน		
3.สำรวจความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามระหว่างเข้าพัก	ความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยวเรือนศศิธร – ชุนควนโดน เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว	1.ได้ลงแบบสอบถามในแหล่งท่องเที่ยวจุดสุดท้าย ทำให้แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนน้อยกว่าจำนวนผู้เข้าพักจริง เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางส่วนมีภารกิจได้เดินทางกลับก่อนกำหนด 2. ทราบผลความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยวเรือนศศิธร – ชุนควนโดน เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว และการดำเนินงาน	ข้อที่ 2 และ 3	80%
4.จัดเวทีประชาคมครั้งที่	1.ได้รับฟังความคิดเห็นของชุมชนและกลุ่ม	1.ได้รับฟังความคิดเห็นของชุมชนและกลุ่มผู้ที่	ข้อที่ 2 และ 3	100%

2	ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องงานวิจัยชิ้นนี้ ภายหลังการจัดกิจกรรมการจัดทดลองนำเที่ยว 2.ได้จัดประชุมให้ชุมชนเพื่อรับฟังและเปิดโอกาสให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามารับฟังและประเมินผล การจัดทำกิจกรรม เพื่อให้เป็นข้อมูลให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาต่อไป	เกี่ยวข้องต้องงานวิจัยชิ้นนี้ ภายหลังการจัดกิจกรรมการจัดทดลองนำเที่ยว 2.ได้จัดประชุมให้ชุมชนเพื่อรับฟังและเปิดโอกาสให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามารับฟังและประเมินผล การจัดทำกิจกรรม เพื่อให้เป็นข้อมูลให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาต่อไป 3.ได้จัดอบรม เพื่อรับฟังมุมมองและความคาดหวังของผู้ประกอบการท่องเที่ยว ต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งด้าน อาหาร ที่พัก กิจกรรม และเส้นทาง อันจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐาน ต่อไป 4.ได้จัดทำ DVD เส้นทางที่จัดทดลองนำเที่ยวให้หน่วยงานและชุมชนใช้ประโยชน์ต่อไป		
5.ปรับปรุงกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมของที่พักและกิจกรรม	ทราบข้อมูลและรูปแบบในการปรับปรุงกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมของที่พักและกิจกรรม	1.ได้จัดให้เจ้าของเรือนศศิธรและชุมชนพบปะและแลกเปลี่ยนกับคุณวิธร รัชพันธุ์ โดยชุมชนปฏิบัติจริงในแหล่ง 2.ปรับปรุงกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมของที่พักและกิจกรรม	ข้อที่ 2 และ 3	80%
6. สรุปรูปแบบการดำเนิน	ทราบรูปแบบการดำเนินธุรกิจรีสอร์ทตาม	ได้ประชุมสรุปถึงรูปแบบการดำเนินธุรกิจรีสอร์ท	ข้อที่ 2	100%

ธุรกิจรีสอร์ทตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	หลักเศรษฐกิจพอเพียง	ทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง		
7.จัดทำต้นแบบและยก ร่างคู่มือการจัดการฯ	ถอดบทเรียน จากกระบวนการดำเนินงาน การทดลองนำเที่ยว และเวทีประชาคม เพื่อ ยกร่างเป็นต้นแบบและคู่มือการจัดการ	ได้ยกร่างเป็นต้นแบบและคู่มือการจัดการฯ จาก การถอดบทเรียน จากกระบวนการดำเนินงาน การทดลองนำเที่ยว และเวทีประชาคม	ข้อ 3	100%
8.จัดทำคู่มือการดำเนิน ธุรกิจ แนว เศรษฐกิจ พอเพียงของอุตสาหกรรม โรงแรมสู่การท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน	ได้นำบทเรียนและยกร่างคู่มือฯมาจัดทำคู่มือ การดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของ อุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน	1.ได้จัดทำคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจ พอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน 2.ได้เผยแพร่คู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจ พอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน 2.ได้เผยแพร่ DVD เส้นทางที่จัดทดลองนำเที่ยว ให้หน่วยงานและชุมชนใช้และประชาสัมพันธ์	ข้อ 3	100%

Output กิจกรรมในข้อเสนอโครงการ/หรือจากการ ปรับแผน	ผลสำเร็จ (%)	ในกรณีล่าช้า (ผลสำเร็จไม่ถึง 100%) ให้ท่านระบุสาเหตุและ การแก้ไขที่ท่านดำเนินการ
1)สำรวจและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจริงในพื้นที่ (แบบไม่เป็นทางการ) โดยได้เชิญคุณวิสร รัช พันธุ์ (ชุมพรคานา รีสอร์ท) และคุณปัญญา ปุ ลิกเวคินทร์ (ศูนย์ภูมิรักษ์) เข้าร่วมเป็นวิทยากร อบรม 2) จัดอบรมในเวทีชุมชนครั้งที่ 2 (แบบเป็น ทางการ) เพื่อพัฒนามาตรฐานจากผลการจัด ทดลองนำเที่ยว	90%	การอบรมทำได้ไม่ครอบคลุมทุก ประเด็นเนื่องจากผ่านการจัด ทดลองนำเที่ยวเพียง 1 ครั้ง จากที่ วางแผนไว้ 2 ครั้ง
1. จัดทดลองนำเที่ยวโดยชุมชนปฏิบัติจริง ปรับ โปรแกรมนำเที่ยวจาก 3 วัน 2 คืน เป็น 2 วัน 1 คืน เนื่องจากระยะเวลาใหม่มีความเหมาะสมกับ	100%	-

เส้นทางมากกว่าและเสนอขายเป็น Package ได้จริงในอนาคต แต่ได้ปรับจำนวนนักท่องเที่ยวรวมที่มียักเป็น 33 คน ชุมชนและหน่วยราชการในพื้นที่ 20 คน รวมผู้ทดลองเส้นทาง 53 คน 2. ทราบความเหมาะสมของสถานที่และส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนควนโดน สู่เรือนศศิธร 2. ได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีประสบการณ์จากการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงและเพิ่มเติมเพื่อพัฒนามาตรฐาน		
1. ได้ลงแบบสอบถามในแหล่งท่องเที่ยวจุดสุดท้าย ทำให้แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนน้อยกว่าจำนวนผู้เข้าพักจริง เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางส่วนมีภารกิจได้เดินทางกลับก่อนกำหนด 2. ทราบผลความพึงพอใจต่อการทดลองนำเที่ยวเรือนศศิธร – ชุมชนควนโดน เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว และการ	80%	ไม่ได้วางแผนและเก็บแบบสอบถามก่อนแหล่งท่องเที่ยวจุดสุดท้าย

ดำเนินงาน		
1.ได้รับฟังความคิดเห็นของชุมชนและกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องต่องานวิจัยชิ้นนี้ ภายหลังการจัดกิจกรรมการจัดทดลองนำเที่ยว 2.ได้จัดประชุมให้ชุมชนเพื่อรับฟังและเปิดโอกาสให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามารับฟังและประเมินผล การจัดทำกิจกรรม เพื่อให้เป็นข้อมูลให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาต่อไป 3.ได้จัดอบรม เพื่อรับฟังมุมมองและความคาดหวังของผู้ประกอบการท่องเที่ยว ต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งด้าน อาหาร ที่พัก กิจกรรม และเส้นทาง อันจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐาน ต่อไป 4.ได้จัดทำ DVD เส้นทางที่จัดทดลองนำเที่ยวให้หน่วยงานและชุมชนใช้ประโยชน์ต่อไป	100%	-
1.ได้จัดให้เจ้าของเรือนศศิธรและชุมชนพบปะและแลกเปลี่ยนกับคุณวรวิสร รักษพันธุ์ โดยชุมชนปฏิบัติจริงในแหล่ง 2.ปรับปรุงกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมของที่	80%	ทัศนคติและใจของเจ้าของรีสอร์ททั้งสองแห่งไม่เท่ากัน

พักและกิจกรรม		
ได้ประชุมสรุปถึงรูปแบบการดำเนินธุรกิจวิสัยทัศน์ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	100%	-
ได้ยกร่างเป็นต้นแบบและคู่มือการจัดการฯ จากการถอดบทเรียน จากกระบวนการดำเนินงานการทดลองนำเที่ยว และเวทีประชาคม	100%	-
1.ได้จัดทำคู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2.ได้เผยแพร่คู่มือการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2.ได้เผยแพร่ DVD เส้นทางที่จัดทดลองนำเที่ยวให้หน่วยงานและชุมชนใช้และประชาสัมพันธ์	100%	-

ภาคผนวก ง.
ประวัตินักวิจัย

CURRICULUM VITAE
ปาริชาติ วิสุทธิสมมาตร

1. ประวัติส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ (ภาษาไทย) นางปาริชาติ วิสุทธิสมมาตร
(ภาษาอังกฤษ) Mrs.Parichart Visuthismajarn
- 1.2 วันเดือนปีเกิด 29 สิงหาคม 2513
- 1.3 เลขหมายประจำตัวประชาชน 3910100261
- 1.4 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
- 1.5 หน่วยงานที่สังกัด คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ต.ปณ. 50 คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112
โทรศัพท์ 081-7385060
โทรสาร 074-429758

E-mail – address parichart.v@psu.ac.th

ที่อยู่ (ที่บ้าน) 15/113 ถ. กาญจนวานิช ต. คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ. สงขลา
โทรศัพท์/โทรสาร 074-284104

1.6 ประวัติการศึกษา

วุฒิ ปริญญา	สาขา	สถาบันการศึกษา	ปีที่จบ
Ph.D.	Biogeography	Universitat des Saarlandes Federal Republic of Germany	2541
M.S.	การประเมินความเสี่ยงทางด้าน สิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศเขตร้อน (หลักสูตรนานาชาติ)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกับ มหาวิทยาลัยซาร์แลนด์	2537
วท.บ.	ชีววิทยา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2537

2. ผลงานวิชาการ

2.1 ประสบการณ์การทำงานและงานวิจัย

ผู้วิจัยหลัก, 2551. โครงการจัดทำต้นแบบการดำเนินธุรกิจแนวเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมโรงแรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาจากบทเรียนชุมพรคานา รีสอร์ท สู่ ดุสิต Country home resort อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (มกราคม – ธันวาคม 2551)

ผู้วิจัยหลัก, 2550. โครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยภาคีในท้องถิ่นจังหวัดสงขลา ภายใต้โครงการภาคีส่งเสริมความเข้มแข็งของท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล (PLEDGE II) ของ UNDP (พฤศจิกายน 2549-กันยายน 2550)

- หัวหน้าโครงการ , 2549 โครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาเฉพาะกลุ่มพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (สตูล สงขลา ปัตตานี) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สิงหาคม 2549 – มีนาคม 2550)
- ผู้วิจัยหลัก, 2548. โครงการประเมินยุทธศาสตร์การดำเนินงานความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety) กระทรวงสาธารณสุข ระยะที่ 1 พ.ศ. 2547 ภาคใต้ (มีนาคม 2547-มิถุนายน 2548)
- ผู้วิจัยหลัก, 2547. โครงการผลกระทบด้านสุขภาพจากสารเคมีภาคเกษตรกรรม กรณีศึกษา ต.บางเหี่ยง อ. ควนเนียง จ. สงขลา. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (ธันวาคม 2546 – กันยายน 2547)
- ผู้วิจัยหลักที่มการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว, 2547. โครงการจัดทำแผนแม่บท การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พฤศจิกายน 2546 – สิงหาคม 2547)
- หัวหน้าโครงการวิจัย, 2545. “Risk Assessment of Abandoned Shrimp Ponds in Southern Thailand” Project under the ecological impact and risk assessment research group. Thai university consortium for environmental management with ADB Project.
- ผู้ร่วมวิจัยในคณะทำงาน, 2545. การเพิ่มศักยภาพผลผลิตในอุตสาหกรรมอาหาร (Green Productivity) สถาบันอาหาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ผู้ร่วมวิจัยในคณะทำงาน, 1997. “Losheimer See : Beitrage zuokosystemforschung und Umwelterziehung.” Umweltforschung Zentrum,Universitat des Saarlandes. (เผยแพร่ในวารสารวิจัย Umweltforschung ของมหาวิทยาลัย)
- ผู้ร่วมวิจัยในคณะทำงาน, 2541. “โครงการวิจัยมาตรฐานน้ำทิ้งอุตสาหกรรม/ประเภท อุตสาหกรรมฟอกย้อม” โครงการวิจัยในนามของเครือข่ายความร่วมมือมหาวิทยาลัย ไทยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม (Thai University Consortium for Environmental Management) ร่วมกับสมาคมนักวิชาชีพไทยในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา (ATPAC)
- ผู้ประสานงาน (Project coordinator) ในคณะทำงาน 2541. “Environmental Impacts from Shrimp Farming and Recommendation for Mitigating Action.” โครงการวิจัยในนามของเครือข่ายความร่วมมือมหาวิทยาลัยไทยด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อม (Thai University Consortium for Environmental Management) ร่วมกับ สมาคมนักวิชาชีพไทยในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา (ATPAC)
- ผู้ร่วมวิจัยในคณะทำงาน, 2543. โครงการจัดทำเอกสารประมวลผลงานเกี่ยวกับลุ่มน้ำ ทะเลสาบสงขลา รายงานสรุปและ ข้อเสนอแนะคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ผู้ร่วมวิจัยในคณะทำงาน, 2543. แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2544-2549 โดยจังหวัดสงขลาสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.2 ผลงานทางวิชาการ

Kietpawpan, M., Visuthismajarn, P., Tanavud, C. and M. G. Robson. 2008. Method of calculating tsunami travel times in the Andaman Sea region. *Natural Hazards*, Vol 46/No 1 July 2008 : 86-106.

Somsiri Jaipieam, Parichart Visuthismajarn, Pongthep Sutheravut, Mart G. Robson. 2007. Organophosphate Pesticides Residues in Working Air Condition and Health Risk Assessment of vegetable Growers, Thailand. The seventh International Symposium on Biological Monitoring in Occupational & Environmental Health Sept.10-12, Beijing China.

Somsiri Jaipieam, Parichart Visuthismajarn, Pongthep Sutheravut, Somkiat Thounsang, Mart G. Robson. 2007. Organophosphate Pesticides Residues in Drinking Water From Artesian Well and Health Risk Assessment of Agricultural Community, Thailand. Asian-Pacific Regional conference on Practical Environmental Technology (APRC 2007) 1-2 August 2007 Sofitel, Khon Kaen Thailand

พิมพ์จันทร์ สุวรรณดี (นศ.), นพรัตน์ บำรุงรักษ์, ปาริชาติ วิสุทธีสมาจาร. 2550. การพัฒนาการของป้าชายเลนหลังธรณีพิบัติภัยสึนามิบริเวณบ้านพุดเตียว จังหวัดพังงา. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 17 ประจำปี 2550 เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

ชูวารี มอชู (นศ.), ปาริชาติ วิสุทธีสมาจาร, นพรัตน์ บำรุงรักษ์. 2550. การพัฒนาตัวชี้วัดในการติดตามป้าชายเลนอย่างมีส่วนร่วมหลังธรณีพิบัติภัยสึนามิของชุมชนเกาะคอเขาจังหวัดพังงา. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 17 ประจำปี 2550 เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน.

ปรัชญาภรณ์ ไชยคช, บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, ปาริชาติ วิสุทธีสมาจาร. 2550. การกำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนของตำบลสทิงพระ จังหวัดสงขลา. การประชุมวิชาการนานาชาติครั้งที่ 2 เรื่อง "ภูมิภาคแม่น้ำโขงศึกษา : วัฒนธรรมไร้พรมแดนกับความร่วมมือและการพัฒนาแบบยั่งยืนในภูมิภาค" วันที่ 27-31 สิงหาคม 2550 ณ หอประชุมชุมทองวิไล มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Parichart Visuthismajarn, Orasa Kongthong, Kumpol Meesawas, Bussabong Chaijaroenwatana. 2007. Potential and Risk Management of Tourism in Songkhla lake Basin. Gms Discovery : Borderless Issues for Regional Strengthening and Sustainable Development, 27-30 August 2007, Loei Rajabhat University, Thailand

Parichart Visuthismajarn, Apinant Kamnalrut, Wichien Chatupote, Winid Chumnoorak. 2007. Status and Health Impacts of Chemical Use in an Agricultural Area. pesticides in Southeast Asia, Environmental, Biomedical, and Economic Uses and Effects. Silkworm book : Thailand 2007.

กฤติกา จำนงจิตร, ปาริชาติ วิสุทธีสมาจาร, อรัญ งามผ่องใส, 2550. ผลของพืชกันชน

ความหนาแน่นของพืช และความลาดเอียงต่อการไหลบ่าของสารฆ่าแมลงไดเมทโธเอท. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 วันที่ 4 - 5 เมษายน 2550 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาสุราษฎร์ธานี

พธิพงศ์ พิศาลวัชรินทร์, ปาริชาติ วิสุทธิธมาจารย์ , บุษบง ชัยเจริญวัฒน์. 2550. กระบวนการจัดการเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษา เครือข่ายลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 วันที่ 4 - 5 เมษายน 2550 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาสุราษฎร์ธานี.

Chidhathai P., Visuthismajarn, P., Vitayavirasak, B., Hore, P. and M.G. Robson. 2006. Biological Monitoring of Organophosphate Pesticides in Preschool Children in an Agricultural Community in Thailand. International Journal of Occupational and Environmental Health. Vol 12/No 2, April-June 2006.

Visuthismajarn P., Vitayavirasak,B., Leeraphante,N., Kietpawpan., M. 2005 Ecological risk assessment of abandoned shrimp ponds in southern Thailand. Environmental Monitoring and Assessment ., 104: 409-418.

Jirachaiyabhas, V., Visuthismajarn, P, Hore,P. and M. G. Robson. 2004. Exposure Assessment of Traditional and IPM Farmers on Using Pesticides: A case Study at Tambon Bang Rieng, Amphoe Khuan Nieng, Changwat Songkhla. International Journal of Occupational and Environmental Health. Vol 10/No 3, July-September 2004.

Jirachiyabhas, V, Visuthismajarn, P, and M.G. Robson. 2004 Exposure assessment of traditional and IPM farmers on using pesticides : A case study at Bang Rieng Sub District, Khuan Nieng District, Songkhla Province, Songklanadarinn J.sci. Tech., 2004,26(1) : 161-170.

Visuthismajarn, P., Chumnoorak, W., Kamnalrut, A. and W. Chatupote. 2003. Status and health impact of chemical use in agricultural area: case study of Tambon Ban Rieng, Amphoe Khuan Nieng, Changwat Songkhla. Oral Presentation in the International Symposium on Uses and Effects of Pesticides in Southeast Asia; December 11-13, 2003; Queen Sirikit Botanic

- Garden, Chiang Mai, Thailand.
- Visuthismajarn, P., Leeraphente, N., Bitayavirasuk, B. and M. Kietpawpan. 2003 Assessing and Managing Ecological Risk Associated with Abandoned Shrimp Ponds in Southern Thailand. Poster Presentation in the 23rd Annual Meeting of the Society for Risk Analysis; December 7-10, 2003; Baltimore, Maryland, USA.
- Visuthismajarn P, Kietpawpan M.,and Rattanachai C. 2003 Statistical assessment of trophic conditions : squared Euclidean distance approach. Songklanakarinn J. sci. Tech., 2003,25(3) : 359-365.
- Visuthismajarn P, Siriwong C, and Ratanajinda P. 2002 Analysis of Exposure Differences for Traditional and Organic Farmers. Poster Presentation in the 22nd Annual Meeting of the Society for Risk Analysis December 8-11, 2002, New Orleans Marriott, LA, USA.
- Thaweeburus, P. 1999. "Environmental Risk Assessment of Songkhla Lake" Book of Abstract LAKE99 The 8th International Conference on the Conservation and Management of Lakes. 17-21 May 1999, Copenhagen, Denmark.
- Thaweeburus, P. 1999. "Environmental Risk Assessment in Tropical Ecosystems" International Conference on Risk Assessment and Management Concerning Urban Environmental Degradation. 14-20 March 1999. THAITREM Project CP/5220-98-05.
- Thaweeburus, P. 1998. "Environmental Impact and Risk Assessment for Upper Songkhla Lagoon" Dissertation, Universitat des Saarlandes. (published in Federal Republic of Germany)
- Thaweeburus, P. 1995. "Biomonitoring Techniques to Assess Water Loss at the Old Mae Ping Dam and Water Quality of the Mae Ping River" Unpublished M.S. Thesis. International Programme for Tropical Ecosystems, Chiang Mai University and University of the Saarland, Federal Republic of Germany
- ปาริชาติ ทวีบุรุษ, 2535. "การศึกษาโครโมโซมของทาร์กในครรภ์โดยการเพาะเลี้ยงน้ำคร่ำจากมารดา" งานวิจัยระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ร่วมกับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

CURRICULUM VITAE

กิตตินา สุบรรพวงศ์

1. ประวัติส่วนตัว

1.1 ชื่อ (ชื่อ-สกุล ภาษาไทย) นายกิตตินา สุบรรพวงศ์
(ชื่อ-สกุล ภาษาอังกฤษ) Mr. Kittana Subunpavong

1.2 วันเดือนปีเกิด

1.3 เลขหมายประจำตัวประชาชน

1.4 ตำแหน่งปัจจุบัน กรรมการผู้จัดการ

1.5 หน่วยงานที่สังกัด บริษัท Green Advance Tour
ที่อยู่ 14-16 ถ.ภาสวราง ต. คอหงส์ อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา
โทรศัพท์ 089-7338571 โทรสาร -

1.6 ประวัติการศึกษา

วุฒิ ปริญญา	สาขา	สถาบันการศึกษา	ปีที่จบ
วท.บ.	สัตวศาสตร์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2536

2. ประสบการณ์การศึกษาอบรมและทำงาน

2.1 ประสบการณ์การศึกษาและอบรมเพิ่มเติม

- ประกาศนียบัตร โครงการพัฒนาบุคลากร ประจำปี 2534
- ประกาศนียบัตร โครงการพัฒนาบุคลากร ประจำปี 2535
- ประกาศนียบัตร โครงการบริหารธุรกิจเกษตรรุ่นที่ 1 ประจำปี 2536
- ประกาศนียบัตร การศึกษาหลักสูตร “โรงเรียนเกษตรทางอากาศ” สังกัดกรมส่งเสริมการ
เสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- มัคคุเทศก์ หลักสูตรการท่องเที่ยว (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- ประกาศนียบัตร หลักสูตร International Workshop on Management Sustainable
Ecotourism Prince of Songkhla University
- ประกาศนียบัตร หลักสูตรด้านวัฒนธรรม รุ่นที่ 1 สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัย
ทักษิณ

2.2 ประสบการณ์การทำงาน

- ฝ่ายขายและการตลาด บริษัท กรุงไทยอาหารสัตว์ จำกัด(มหาชน)
- ผู้จัดการเขต บริษัท ท็อปฟีดมิลล์ จำกัด
- ฝ่ายขายและการตลาด บริษัท เบ็ทเทอร์ฟาร์ม จำกัด (เครือเบทาโกร)
- ผู้จัดการสินเชื่อ บริษัท ท็อปฟีดมิลล์ จำกัด
- ผู้จัดการ แสทเซอร์รี่ฟาร์ม (ลูกทุ่งกุลาดำ) ภูเก็ต
- กรรมการบริหาร สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว จังหวัดสงขลา ประจำปี 2545-2547
- กรรมการบริหาร สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว จังหวัดสงขลา ประจำปี 2547-2549
- ประธานเครือข่ายท่องเที่ยวแหลมทอง จังหวัดสงขลา
- คณะกรรมการ IMT-GT (สภาธุรกิจชายแดนใต้ อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย)
- วิทยากรบรรยายพิเศษในสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โรงเรียนหาดใหญ่บริหารธุรกิจสากล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สงขลา ฯลฯ และบริษัทเอกชน

ภาคผนวก จ.

รูปแบบการดำเนินกิจกรรมของชุมพรคานา รีสอร์ท เป็นฐานเรียนรู้ ดังนี้

1) เส้นทางข้าว

จากภูมิประเทศของชุมพร ซึ่งเป็นดินทราย จึงยากที่จะปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหารได้ ดินทรายจึงเหมาะกับการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งสามารถเจริญเติบโตในดินทรายได้ แต่มีข้อเสีย คือ ปาล์มดูดซึมหรือว่ากินน้ำเยอะ ซึ่งถ้าปลูกมาก ๆ ขึ้น จะมีผลกระทบต่อปริมาณน้ำที่มีการขาดแคลนมากในปัจจุบัน ขณะเดียวกัน พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่ดีมีชื่อเสียงที่สุดของชุมพร คือ “เหลืองปะทิว” กำลังจะสูญพันธุ์ และในหลวงท่านไม่มีพระราชประสงค์ที่จะให้ชุมพรปราศจากการทำนาข้าวเพราะจะทำให้ชุมพรยังมีความแข็งแรงยิ่งขึ้น และเพื่อที่จะพิสูจน์แนวคิดในการปรับปรุงดิน การปลูกข้าวจึงเป็นโครงการแรกในการนำระบบเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในชุมพรคานา รีสอร์ท โดยร่วมมือกับชาวนากลุ่มสุดท้าย ซึ่งมีอยู่ประมาณ 6-7 ครอบครัว เริ่มตั้งแต่การปรับให้ดินทรายนั่นกลายเป็นดินที่สามารถปลูกข้าวได้ โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นปัจจัยในการผลิต ซึ่งเริ่มโครงการในวันพีชมงคล 2543 โดยได้ทำการนำใบไม้ที่เก็บกวาดได้ในแต่ละวัน นำมาหมัก คลุมดินและฝังกลบ และเริ่มมีการนำหญ้าแฝกพันธุ์สุราษฎร์มาปลูกตามริมตลิ่งเพื่อป้องกันดินพัง ร่องน้ำเดิมถูกปรับเปลี่ยนเป็นแปลงข้าว ด้านบนบางส่วนจัดเป็นแปลงข้าวใช้น้ำน้อย (ข้าวไร่) พื้นที่ที่เหลือจัดเป็นแปลงผัก ไม้ผล ไม้ดอก โดยทั้งหมดไม่มีการใช้สารเคมี เน้นการใช้ของเหลือใช้ เช่น ใบไม้ ขยะสดจากครัว ปลายหญ้าแฝก มาเป็นวัตถุดิบในการหมักแบบชีวภาพ เพื่อนำน้ำและกากมาเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงอินทรีย์วัตถุ ให้เกิดการย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยบำรุงดินโดยใช้เวลาอันสั้นกว่าการปล่อยให้ย่อยสลายตามธรรมชาติและสุดท้ายก็สามารถทำให้พื้นดินที่เคยเป็นดินทรายนี้อกลับกลายเป็นดินสามารถที่ปลูกข้าวได้จริง

ต่อมาได้นำแนวคิดในการปลูกข้าวนี้ไปเผยแพร่ยังชุมชนรอบ ๆ โดยการรณรงค์เรื่องการลด ละ เลิก การใช้ปุ๋ยเคมี ได้เริ่มที่บ้านหนองใหญ่ ซึ่งอยู่ในโครงการพระราชดำริ บ้านหนองใหญ่ ตำบลนาชะอัง อำเภอเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งอยู่บริเวณ “แก้มลิง” เพื่อป้องกันน้ำท่วมจังหวัดชุมพร โดยผู้ใหญ่พร้ง เกิดมาลัย ได้รวบรวมชาวบ้านร่วมกันทำนาไร้สารเคมี ซึ่งได้ผลดีบ้าง ไม่ดีบ้าง

ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงคุ้นเคยกับการใช้สารเคมีอยู่บ้าง สมาชิกเริ่มกลับไปใช้น้ำยาเคมีตามเดิม จึงได้ปรับแผนการรณรงค์ใหม่ เปลี่ยนจากการรณรงค์จากภายนอกเข้ามาหาข้างใน เป็นจากภายใน วัสดุที่ออกสู่ข้างนอกซึ่งเป็นวิธีการที่เรียกว่า “การระเบิดจากข้างใน” ซึ่งปรากฏว่าเริ่มได้ผลมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ เนื่องจากพนักงานกว่า 90% เป็นคนท้องถิ่น และพนักงานแผนกสวนเกือบทั้งหมดอาศัยอยู่ภายในพื้นที่ “แก้มลิง” เมื่อได้ลงมือทำและเห็นผลดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเกิดการขยายผลแบบปากต่อปาก โครงการจึงเริ่มประสบความสำเร็จขึ้นเรื่อย ๆ โดยที่ไม่ต้องออกไปรณรงค์ในพื้นที่เลย

แต่อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงคุ้นเคยกับการใช้สารเคมีอยู่นั่นเอง ในขณะที่ ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท มีนโยบายในการดูแลและจัดสวัสดิการพนักงาน ทำให้ชุมพรคาบาน่า มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการเลี้ยงอาหารพนักงานประมาณ 150 คน/3 มื้อ โครงการรับซื้อข้าวที่ปลูกโดยไม่ใช้สารเคมีจึงเกิดขึ้นในราคาเกวียนละ 5,000 – 7,000 บาท ซึ่งข้าวที่ขึ้นหรือหัก ขายในท้องตลาดไม่ได้ ทางรีสอร์ทจะรับซื้อไว้ เพื่อสีให้พนักงานและครัวหลัก ปรากฏว่า ชาวบ้านมีความพอใจเป็นอย่างมาก เพราะได้เงินไปจุนเจือครอบครัวในช่วงนอกฤดูทำนา จากการที่ไม่เคยคิดว่าจะมีใครมารับซื้อข้าวที่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน (ดูไม่สวยเนื่องจากหัก แต่ยังคงมีประโยชน์และทรงคุณค่าทางอาหารครบ) ในราคาเท่ากับข้าวปกติโดยทั่วไป ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นแรงกระตุ้นและสร้างความมั่นใจให้ชาวบ้านเริ่มหันมาปลูกข้าวไร้สารพิษมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันรีสอร์ทมีชาวบ้านที่ร่วมโครงการอยู่ประมาณ 20 แปลง มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 200-300ไร่ โดยอยู่ในทุก ๆ หมู่เขารอบ ๆ บ้านทุ่งวัวแล่น

ขณะเดียวกัน แม้จะปลูกข้าวเองได้แต่ก็ไม่เพียงพอกับความต้องการของรีสอร์ท ประกอบกับการรับซื้อข้าวจากชาวนานั้น ผู้ซื้อมักมีข้อจำกัดในเรื่องของความชื้นหรือหัก ซึ่งทำให้ชาวนาไม่สามารถขายข้าวในท้องตลาดได้ ในขณะที่รีสอร์ทต้องการข้าวในปริมาณมาก การซื้อข้าวจากจังหวัดอื่นก็มีค่าใช้จ่ายในการขนส่งเพิ่มขึ้น และทำให้ต้นทุนของรีสอร์ทเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน คุณวรวิทย์จึงมีแนวคิดที่จะรับซื้อข้าวจากชาวนาในพื้นที่ เพราะถึงแม้ระดับความชื้นจะสูงจนไม่เป็นที่ต้องการของพ่อค้านายทุน แต่การใช้ข้าวภายในรีสอร์ท ไม่จำเป็นจะต้องคำนึงในเรื่องระดับความชื้น เนื่องจากต้องใช้ข้าวทุกวันคุณวรวิทย์จึงรับซื้อข้าวจากชาวนาเพื่อสีให้ครัวหลักและ

พนักงาน นอกจากนี้ ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท ยังได้ซื้อเครื่องสีข้าวมาทำการสีข้าวใช้ภายในโรงแรมเอง ซึ่งผลที่ได้รับนอกจากจะเป็นข้าวสาร ยังได้รับทั้งแกลบ และรำ ซึ่งสามารถนำมาทำปุ๋ยหมักและทำประโยชน์อื่น ๆ ได้อีกเช่นกัน นอกจากนี้ยังเกิดผลพลอยได้อื่นที่ทำให้ชาวนาหันมาปลูกข้าวโดยใช้วิธีเกษตรอินทรีย์ ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงและมีตลาดรองรับแน่นอน เกษตรกรรอบ ๆ ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท จึงมีการทำมากขึ้น ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มกันได้ในระดับหนึ่ง และผลประโยชน์สูงสุดในเส้นทางข้าวนี้คือ การรักษาพันธุ์ข้าวเหลืองปะทิวไว้ให้คงอยู่ และตอบสนองแนวพระราชดำริของพระองค์ท่านในการที่จะรักษาไม่ให้น้ำข้าวหมดไปจากชุมพรได้

2) ภาคการผลิต (อาหาร)

ในส่วนของภาคการผลิต (อาหาร) หรือโรงครัวของชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท นั้นมีแนวคิดจัดตั้งโครงการ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “เศรษฐกิจพอเรา” เพื่อไม่ให้เงินทองรั่วไหล แต่อยู่ในกระเป๋าของพวกเราเอง จากเดิมที่รีสอร์ทต้องซื้อผักสด ผลไม้ ฯลฯ จากตลาด ซึ่งทำให้มีปัญหาในด้านคุณภาพและปริมาณไม่เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริง การไปส่งเสริมให้ชาวบ้านทำก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ จึงคิดโครงการ “เศรษฐกิจพอเรา” ขึ้น ซึ่งเศรษฐกิจพอเรา นี้หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณวริศกับพนักงาน ญาติของพนักงาน หรือคนที่รู้จักไปเรื่อย ๆ โดยเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่ใช่พึ่งตนเอง แต่เป็นการพึ่งพาอาศัยกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณวริศกับพนักงาน จึงเป็นไปในลักษณะเพื่อนไม่ใช่เกี่ยวพันเฉพาะแต่เงินเดือนเท่านั้น

สำหรับวิธีการดำเนินการเศรษฐกิจพอเรา นั้น เมื่อทางรีสอร์ทมีความต้องการพืชผัก ผลไม้ หรืออื่นใด หรือผู้ใดมีพืช ผัก ผลไม้ใดที่ต้องการที่จะขายก็จะจดแจ้งไว้บนกระดานหน้าโรงครัว ซึ่งแม้ว่าคุณวริศเองก็มีสินค้ามาเสนอขายให้กับคุณวริศด้วยเช่นกัน อันเป็นผลให้รีสอร์ท มีพืช ผัก ผลไม้ ใช้ในการปรุงอาหารได้ตลอดเวลา ทำให้อาหารของโรงแรมมีคุณภาพที่ดี และสามารถคาดเดาถึงปริมาณตามต้องการของรีสอร์ทได้ จึงเป็นการอุ้มชูเกษตรกรในหมู่บ้านพวกเราได้ด้วย เพราะถ้ารีสอร์ทอยู่ไม่ได้ชุมชนก็อยู่ไม่ได้ด้วย เศรษฐกิจพอเราจึงผูกพันและไปด้วยกันได้ดี ซึ่งคุณวริศยึดหลักที่คุณพ่อคุณแม่เคยสอนไว้ว่า “รั้วของเราคือชาวบ้าน” ซึ่งตอนเด็ก ๆ ไม่เข้าใจ จนกระทั่งปัจจุบันเมื่อนาทฤษฎีของในหลวงมาใช้ในวิถีของชุมชน

3) การทำขนมปัง

ริสอร์ทมีการทำขนมปัง โดยนำข้าวที่เหลือเป็นข้าวกล้องมาทำเป็นขนมปังข้าวกล้องใช้ภายในริสอร์ทเอง และเคยทำส่งท็อปปิ้งซูเปอร์มาร์เก็ตด้วย ใช้ชื่อว่า Good Day และ R & C โดยขนมปังดังกล่าวมีลักษณะพิเศษด้วยการระบุที่มาของขนมปัง ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับข้าวกล้องและคุณประโยชน์ของข้าวกล้อง นอกจากนี้ “ป่าเห่” ยังได้นำข้าวกล้องมาทำเป็น “ขนมครกข้าวกล้อง” สำหรับเป็นอาหารเช้าของแขกในริสอร์ท อีกด้วย

4) การกำจัดกากอาหาร

ในด้านของกากอาหารหรือเศษอาหารที่เหลือภายในริสอร์ทเดิม “ป่าเห่” จะมาซื้อไปใช้เป็นอาหารหมู ในราคาเดือนละ 200 บาท แต่ภายหลังเมื่อมีการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติภายในริสอร์ท ก็ได้มีการเปลี่ยนมาเป็นการแลกกับมูลควาย 10 กระสอบ เพราะป่าเห่เลี้ยงควายด้วย และภายหลังก็ยังไม่พอ ปัจจุบันจึงต้องทำการผลิตกันเก็บกากอาหารคนละ 1 วัน คือ ริสอร์ท 1 วัน และป่าเห่ 1 วัน ซึ่งทำให้ภายในริสอร์ทไม่มีกากอาหารสกปรกเลอะเทอะ และ ริสอร์ทได้นำกากอาหารดังกล่าวมาใช้ในการหมักทำปุ๋ยชีวภาพใช้ภายในริสอร์ท เช่น ใช้ในการบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น ซึ่งสำนักวิชาความสะอาดของกรุงเทพมหานครก็เคยมาศึกษาดูงานเพื่อหาข้อสรุปในแนวทางในเรื่องกำจัดขยะของกทม.ที่นี้ด้วยเช่นกัน

5) การดำนาเกี่ยวข้าว

ในกิจกรรมการทำนาภายในริสอร์ท ก็เพื่อที่จะแสดงให้เห็นวิถีชนบทของทุ่งว้าวแล่น โดยภายในริสอร์ทได้มีการทำฝายกั้นน้ำแบบง่ายๆ ซึ่งเป็น 1 ในทฤษฎีต้นน้ำของพระเจ้าอยู่หัว น้ำที่ใช้ในการทำนาจึงมาจากฝายกั้นน้ำ ซึ่งอยู่ในด้านหลังของริสอร์ท และข้าวที่ได้จากการทำนาก็จะนำมาใช้ภายในริสอร์ทด้วย แต่ก็ในปริมาณที่ไม่มากพอ

6) กิจกรรมการเลี้ยงปลา

จากการที่ริสอร์ทได้ทำการบำบัดน้ำเสียภายในริสอร์ทเอง จึงได้จัดทำบ่อที่เรียกว่า “บ่ออนุบาล” เพื่อใช้เป็นที่พักน้ำ ซึ่งได้ทำการบำบัดแล้ว ภายหลังจึงได้นำปลาสวยงามมาเลี้ยงและทำ

การแพร่ขยายพันธุ์ต่อไป ปัจจุบันการเลี้ยงปลาสวยงามได้กลายมาเป็นหมายเลข 3 ของอู่ชุมชนไม่จำกัด

7) ฝายกั้นน้ำ

จากแนวพระราชดำริทฤษฎีปาดันน้ำ รัชสอร์จึงได้ทำฝายกั้นน้ำขึ้นมาภายใน รัชสอร์ ทขึ้น โดยตั้นน้ำนั้นมาจากผืนนาเก่าและป่าพรุ แล้วนำทฤษฎีตามแนวพระราชดำริในเรื่องของ มักกะสัน ซึ่งมีผักตบชวาไม่เกิน 30 % ของพื้นน้ำทั้งหมดมาใช้ร่วมกับฝายกั้นน้ำ

8) โรงแรมนา

สำหรับอาคารที่ชื่อว่า “โรงแรมนา” นี้ได้สร้างขึ้นโดยมีแนวคิดที่ว่า “ในน้ำมีปลาในนามีข้าว” เมื่อผู้มาพักออกจากห้องก็จะเห็นนาซึ่งมีข้าว ส่วนในน้ำก็มีปลานิล ซึ่งแต่เดิมบริเวณนาข้าวนี้เป็น ดินทราย แต่ได้มีการปรับปรุงด้วยวิธีธรรมชาติ โดยการทำปุ๋ยจากใบไม้เก่า ๆ แล้วให้ปุ๋ยกับน้ำลง ไปในนาข้าว (ใช้ปุ๋ยชีวภาพ) และเมื่อข้าวสุกแล้ว ก็สามารถเก็บเกี่ยวใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย

9) สวนเพลิน

จากแนวคิดของ ดร.ชัยอนันต์ สมุทรวนิช ในการศึกษาธรรมชาติว่า “ให้การศึกษาที่ เกื้อกูลกัน” โดยเชื่อว่า การศึกษาจะเกิดประโยชน์ได้ต่อเมื่อ $\text{play} + \text{learn} = \text{เพลิน}$ ดังนั้น จึงเป็น ที่มาของสวนเพลิน ซึ่งยึดหลัก 4 ด. คือ ดูได้ ดมได้ ตี๋มได้ และ แ่ก ได้ คือ

ดู คือ สวนงามเพลินตา

ดม คือ ดอกไม้ล่อแมลง

ตี๋ม คือ ขึ้นใจ

แ่ก คือ อร่อยจัง

ซึ่งภายในสวนเพลิน จะมีกิจกรรมต่าง ๆ อีกมากมายภายใต้หลักคิดว่า

“Our loss is our gain” = ขาดทุนคือกำไร ยิ่งทำยิ่งได้ ยิ่งให้ยิ่งมี

ใช้เทคนิคสูง สามารถสร้างเองได้ ไม่ต้องใช้ไม้แบบ แต่ใช้ดินผสมซีเมนต์ และน้ำที่ทำปุ๋ยหมักอัดก้อน มีรูเพื่อให้สามารถระบายความร้อน โดยให้ความร้อนวิ่งสู่หลังคาทำเป็นน้ำอุ่น และมีระบบน้ำเย็นอยู่ภายในตัวอาคาร โดยตัวบ้านมีความสูงระดับต้นไม้ เพื่อป้องกันพายุ การก่อสร้างดังกล่าวเป็นการใช้ทรัพยากรและแรงงานที่มีในท้องถิ่น จึงทำให้ประหยัดทั้งเงินและเวลา มีความคงทน สามารถรับแรงกระแทกที่มีความเร็วลม ถึง 267กม./ชม. และทนแรงแผ่นดินไหวขนาดสั้นสะเทือน 7.63 ริกเตอร์ได้ โดยส่วนที่ปลอดภัยที่สุดคือห้องน้ำ เพราะสิ่งของไม่สามารถลอยออกมากระทบได้ แม้มีรถยนต์ลอยมาก็สามารถทนแรงกระทบได้ และสามารถรองรับจำนวนคนได้ถึง 750 คน ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับพายุคนที่อยู่ในบริเวณนี้ก็สามารถเข้ามาหลบพายุแทนถ้าได้นอกจากนี้ภายในตัวอาคารยังออกแบบเพื่อสร้างเป็นส่วนตัวให้กับผู้พัก โดยการสร้างแบบเป็นหยัก (เดินสวนกันจะได้ไม่ชน)

13) เกษตร 4 ชั้น

การปลูกต้นไม้ภายในรีสอร์ทได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการทำเกษตร 4 ชั้น มาใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผสมผสานประโยชน์ของพันธุ์ไม้ทั้งยืนต้นและ ทรงพุ่ม คลุมดิน และได้ดินเข้าด้วยกัน ทำให้มีพืช ผัก ผลไม้ ไร้โรคปรชทานตลอดปี และป้องกันแมลงอีกด้วย จึงเป็นการต่างคนต่างพึ่งพาซึ่งกันและกัน เช่น ต้นน้ำที่พะโต๊ะ โดยแบ่งเป็น

- ก. ชั้นบน เช่น หมาก มะพร้าว สะตอ เป็นต้น
- ข. ชั้นที่ 2 เช่น มะม่วง ไม้ผล กล้วย เป็นต้น
- ค. ชั้นที่ 3 คือ พืชประเภทที่เรียดินต่าง ๆ
- ง. ชั้นที่ 4 คือ พืชประเภทไต่ดิน เช่น ขมิ้น แห้ว เป็นต้น

14) ป่า 5 ชั้น

ในแนวคิดการปลูกป่า 3 อย่าง ใช้ประโยชน์ได้ 4 อย่าง คือ ไม้สร้างบ้าน ไม้ผล ไม้พิน และช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ ส่วนป่า5ชั้นเรียกง่าย ๆ ว่า สูง กลาง เตี้ย เรียดิน และได้ดิน

15) การสีข้าว

แต่เดิมข้าวที่เก็บเกี่ยวได้ รีสุรท์ จะทำการตำเอง แต่ภายหลังไม่ทันต่อความต้องการ จึงซื้อเครื่องสีข้าวมาในราคา 25,000 บาท ซึ่งผลจากการสีข้าวด้วยตนเอง ทำให้มีทั้งปลายข้าว รำ และแกลบ ซึ่งสามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักได้ ส่วนวิธีการตำข้าว สีข้าวและผัดข้าวแบบโบราณยังคงไว้มีให้ชมในเส้นทางการศึกษาธรรมชาติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของรีสุรท์อยู่

16) การปลูกพืชด้วยการห่มดิน

ในด้านหลังของรีสุรท์ มีพื้นที่ว่าง ส่วนหนึ่งที่เป็นดินแน่นที่สุด แม้กระทั่งหญ้ายังไม่สามารถเจริญเติบโตได้ จึงมีการนำเอาวิธีการ “ห่มดิน” มาใช้ ด้วยการนำเศษใบไม้ หญ้า ฟางข้าว ฯลฯ มาคลุมดิน แล้วนำปุ๋ยหมักมารดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จนกระทั่งใบไม้ หญ้า ฯลฯ เหล่านั้นย่อยสลาย กลายเป็นปุ๋ยให้กับพืช ผัก ผลไม้ที่ปลูก เช่น มะนาว มะละกอ เป็นต้น

17) บ้านเอนไซม์

กิจกรรมหนึ่งที่อาจถือได้ว่า เป็นกิจกรรมหลักของ ชุมพรคาบาน่า รีสุรท์ ก็คือการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพสูตรต่าง ๆ ขึ้นใช้ภายในรีสุรท์ ไม่ว่าจะเป็นการใช้กากาผลไม้ หรือเศษอาหารจากครัว หรือมูลสัตว์ต่าง ๆ มาทำการหมักตามกรรมวิธี เพื่อใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของรีสุรท์ ซึ่งรวมทั้งสบู่ และแชมพูที่ใช้ภายในรีสุรท์ หรือแม้กระทั่งน้ำยาล้างห้องน้ำและระบบบำบัดน้ำเสียภายในโรงแรม ก็ใช้น้ำหมักชีวภาพที่ทำการหมักในบ้านเอนไซม์นี้ทั้งหมด ในขณะที่ “มูลคน” ก็สามารถนำมาใช้ในการทำปุ๋ยหมักภายใต้กระบวนการทางชีวภาพได้

18) บริษัท อุ่มชูไม่จำกัด

จากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในรีสุรท์ นั้น ปัจจุบัน ชุมพรคาบาน่า รีสุรท์ ได้จัดตั้งบริษัท จำลองขึ้นมาภายในรีสุรท์ โดยเป็นความร่วมมือกันระหว่างคุณวิสร กรรมการผู้จัดการรีสุรท์ กับพนักงาน ซึ่งทำงานร่วมกันในอาชีพที่ถนัด นอกเหนือจากการทำงานปกติ เพื่อเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ ความเข้าใจ สามารถมีรายได้เพิ่มพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือนซึ่งเป็นรายได้ประจำตลอดปี โดยมีแนวคิด มุมมองตลอดจนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งดำเนินการภายใต้แนวทาง

เศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถพิสูจน์ได้ถึงความมั่นคงและยั่งยืนอย่างแท้จริง ปัจจุบันมีด้วยกันอยู่ 4 โครงการ คือ

อุมฺชฺหมายเลข 1 “ ไข่สุโข ”

จากการดำเนินกิจการของ รีสอร์ท ที่ต้องใช้ไข่ไก่ ประมาณเดือนละ 8,000 ฟอง ในขณะที่คุณสุโข พนักงานของ รีสอร์ท มีความสามารถในการเลี้ยงไก่และที่บ้านมีอาชีพเลี้ยงไก่อยู่แล้ว จึงทำการตกลงกับคุณวิสร ในการทำโครงการร่วมกัน 2 คน โดยใช้วิธีการเลี้ยงแบบเกษตรอินทรีย์ ปัจจุบันไก่ที่คุณสุโข เลี้ยงไว้ประมาณ 120 ตัว สามารถให้ผลผลิตไข่ไก่ได้เดือนละประมาณ 2,000 ฟอง ทำให้คุณสุโขมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายไข่ไก่ให้กับทางรีสอร์ท นอกเหนือจากเงินเดือนอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้และสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนในชีวิตให้กับพนักงานอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้มูลของไก่ ยังสามารถนำมาใช้ในการทำปุ๋ยหมักได้อีก ขณะเดียวกัน การดำเนินโครงการดังกล่าวยังสามารถเพิ่มความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างพนักงานกับนายจ้าง ซึ่งมีความไว้วางใจ สนับสนุน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน และรู้ที่จะปกครองกันอยู่อย่างไรร่วม

อุมฺชฺหมายเลข 2 “ การปลูกต้นไม้ ”

โครงการ อุมฺชฺหมายเลข 3 เป็นโครงการที่ส่งเสริมการเลี้ยงปลาทอง เพื่อเป็นการขยายพันธุ์ปลาทองที่เลี้ยงไว้ภายในรีสอร์ท โดยมีเป้าหมายเลี้ยงไว้เพื่อขายด้วยในอนาคต

อุมฺชฺหมายเลข 4 “ กาแฟคุณเอก ”

กาแฟ “โรบัสต้า” จากสวนคุณเอก หรืออุมฺชฺหมายเลข 4 นี้ นับเป็นผลผลิตจากความตั้งใจ โดยการปลูกด้วยวิธีธรรมชาติ 100% ไม่มีการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงใด ๆ ทั้งสิ้น จากพื้นที่ในการทำสวนกาแฟเดิมของคุณเอกประมาณ 20 ไร่ ได้รับผลกระทบจากราคากาแฟที่ตกต่ำและไม่มีตลาดรับซื้อ การขายกาแฟต้องเข้าคิว แต่เมื่อถึงคิวแล้วอาจขายไม่ได้เพราะผู้ซื้อมักจะอ้างว่ากาแฟไม่ได้มาตรฐาน การขายกาแฟให้พ่อค้าคนกลางจึงไม่มีความหวังที่แน่นอน ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท ได้เข้ามารับซื้อผลผลิต ส่งคั่วโดยโรงงานมาตรฐานและได้มาตรฐานของสหกรณ์กาแฟท่าแซะ ทำให้คุณเอกไม่ต้องไปเข้าคิวขายอย่างไร้ความหวังอีกต่อไป ขณะเดียวกัน เมื่อชาวสวนกาแฟ

เห็นตัวอย่างผลผลิตและรายได้ที่เพิ่มขึ้นและแน่นอนดังกล่าว จึงมีเครือข่ายเข้ามาร่วมกันเพิ่มขึ้นอีกหลายราย จนกระทั่งสามารถรวมกลุ่มกันและมีอำนาจต่อรองกับผู้ค้ากาแฟได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งโครงการอุ้มชู หมายเลข 4 นี้ นับเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่เป็นตัวอย่างของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแก่เกษตรกรรายอื่น ๆ ที่ใช้สารพิษทำลายผืนแผ่นดินให้เห็นความแตกต่างระหว่างการใช้สารเคมีกับปุ๋ยหมักธรรมชาติ แล้วกลับมาคืนชีวิตให้กับแผ่นดินด้วยวิถีเกษตรอินทรีย์ เพื่อความยั่งยืนและมั่นคงทั้งเกษตรกรและผืนแผ่นดินไทย ซึ่ง “อุ้มชูหมายเลข 4” นับเป็นโครงการหนึ่งที่สำคัญของชุมพรคานา รีสอร์ท ในการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้และเป็นตัวอย่างที่สำคัญในการเรียนรู้เพื่อขบวนขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

ภาคผนวก จ.

ผลการสำรวจภาคสนามและปฏิบัติการเชิงบูรณาการ

กิจกรรมที่ 1 สำรวจพื้นที่อำเภอควนโดน ครั้งที่ 1

เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษา สำรวจและดูสถานที่ ของเรือนศศิธร พร้อมทำความเข้าใจกับ
ผู้ประกอบการเรือนศศิธร
2. เพื่อศึกษาสาเหตุและกระบวนการดำเนินกิจการ ของเรือนศศิธร
3. เพื่อสอบถามและตามหาผู้ที่อยู่ในชุมชน ที่มีความรู้และชำนาญในเรื่องของสถานที่
ต่างๆในอำเภอควนโดน

ผู้เข้าร่วม :

นายธเนศ ทวีบุรุษ	ผู้ช่วยวิจัย
นายสุเมธ สิงห์ศักดิ์ตระกูล	ผู้ช่วยวิจัย
นางสาวสุวรรณา เพ็ชรแก้ว	ผู้ช่วยวิจัย
นางสาวศศิธร เชี่ยวเลียน	ผู้ประกอบการเรือนศศิธร

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ การพบปะ สอบถามพูดคุย กับผู้ประกอบการเรือนศศิธร

เครื่องมือและวิธีการทำกิจกรรม ได้แก่ สมุดบันทึก กล้องถ่ายภาพ

สิ่งที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

1. ทีมวิจัยได้รับรู้เรื่องราว ประวัติความเป็นมาของเรือนศศิธร ลักษณะอาคาร สถานที่ของสถานประกอบการ
2. ผู้ช่วยวิจัยได้เดินทางสำรวจ ในสถานที่แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงกับสถานประกอบการเรือนศศิธร ในเขตอำเภอควนโดน และนำข้อมูลเพื่อมาประกอบการวิจัย
3. ผู้ประกอบการได้รับฟังและมีความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการ เพื่อความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค

1. ผู้ประกอบการ มีงานต้องสั่งการกับลูกน้องตลอดเวลา ทำให้การพูดคุยขาดการต่อเนื่อง
2. ทีมวิจัย ลงพื้นที่และสำรวจแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน การไปในแต่ละสถานที่จึงใช้เวลาพอสมควร

กิจกรรมที่ 2 สำรวจพื้นที่อำเภอควนโดน ครั้งที่ 2

เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวของ อ.ควนโดน จ.สตูล
2. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของ อ.ควนโดน จ.สตูล โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้เข้าร่วม : จำนวน 5 คน

นายธเนศ ทวีบุรุษ

ทีมวิจัย

นายสุเมธ สิงห์ศักดิ์ตระกูล ทีมวิจัย

นางสาวสุวรรณา เพ็ชรแก้ว ทีมวิจัย

นางสาวศศิธร เชี่ยวเลียน ผู้ประกอบการเรือนศศิธร

นายสุทธิพล หลีเส้น ผอ.โรงเรียนบ้านกุ่มง่าม

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ การพบปะ สอบถามพูดคุย กับผู้ประกอบการเรือนศศิธรและผู้นำชุมชน

เครื่องมือและวิธีการทำกิจกรรม ได้แก่ สมุดบันทึก กล้องถ่ายภาพ

เนื้อหาการประชุม มีดังนี้

รับทราบถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ของอ.ควนโดน จ.สตูล ซึ่งมีหลายที่ แต่คนในพื้นที่เห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่สำหรับคนภายนอกเป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้น เป็นสิ่งแปลก เป็นที่สวยงาม และมีคุณค่า ควรอนุรักษ์ไว้ได้แก่

เขาพระยามังสา

พื้นที่กว้างขวาง เนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นหุบเขา มีจำนวนมาก ลาดไปทางตะวันตก มีที่ราบกว้างขวาง มีสัตว์ป่า เช่น หมู พะปาย ฯลฯ โดยเฉพาะพะปายมีจำนวนมาก เคยมีคนขึ้นไปสำรวจได้ทำการส่องดู พบว่ามีจำนวนมากอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ตามหุบเขา

โคกประดู่ (ถ้ามีสายน้ำไหลผ่านได้ภูเขา)

สามารถเข้าได้เฉพาะช่วงน้ำแห้ง ต้องอาศัยแสงสว่างของไฟฉายเพื่อส่องหาทาง ปลายมีจำนวนเยอะมาก น้องพีค เป็นผู้ที่เข้าไปสำรวจโดยใช้เรือแคนูเข้าไปสำรวจด้านในของถ้ำ ได้เล่าให้ฟังว่าด้านในมีความสวยงาม มีความสมบูรณ์อย่างมาก

เขาพลับพลึง

อยู่ก่อนถึงทะเลบัน มีจุดเด่น คือความสูง ความเย็นมากในหน้าแล้ง มีทะเลหมอก เป็นจุดชมวิว สามารถมองเห็นทะเลได้ทั้งฝั่งอ่าวไทย และฝั่งอันดามัน การเดินทางต้องเดินทางอย่างเดียว เพราะรถไม่สามารถไปถึง

สถานที่ท่องเที่ยว

น้ำตกปาหนันมาบ้านกาหนิง มี 2 เส้นทาง คือ 1. จากคลองช้างมาบ้านกาหนิง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ระยะทาง 5 กิโลเมตร 2. จากน้ำตกปาหนันมาบ้านหัวกาหนิง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ระยะทาง 5 กิโลเมตร มีความน่าสนใจคือ ไม่ผ่านหมู่บ้าน มีความสะอาด มีสองลำธารมาบรรจบกัน โดยมี 2 ลำธารคือ น้ำตกคลองช้างกับน้ำตกปาหนัน

จุดชมวิวของเขาพระยามังสา

มีความสูง 325 เมตร จากพื้นดิน มีฟอสซิลสัตว์โบราณ อายุประมาณ 2,000 กว่าปี

อุทยานแห่งชาติทะเลบัน

อุทยานแห่งชาติทะเลบันเกิดจากการยุบตัวของพื้นดินระหว่างเขาจีนและเขามดแดงเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ พื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนอุดมไปด้วยพืชพรรณป่าไม้ที่ขึ้นอย่างหนาแน่น

เหมืองแร่ดีบุกเก่า

เข้าทางวังประ เป็นที่ชาวบ้านใช้ร่อนแร่ มีอายุประมาณ 20 ปี มีแร่ดีบุก ต้องขึ้นไปบนภูเขา และไต่ลงไปในเมืองแร่ โดยมีขั้นบันไดประมาณ 300 ขั้น

ที่ราบบนภูเขา

มีลักษณะเป็นที่ราบ คล้ายแปลงเกษตรต่าง ๆ สันนิษฐานว่าเมื่อก่อนเคยมีคนอยู่อาศัย มีร่องรอยของ ต้นไม้เล็ก ๆ แปลงนา แต่เจ้าของที่เคยทำมาก่อนเสียชีวิตลงทำให้รกร้างไป

ป่าไผ่ริมตลิ่งคลองดusun

คลองดusun จะไหลไปออกสู่ทะเลที่บริเวณท่าเรือตำมะลัง ชาวบ้านใช้แม่น้ำลำคลองเป็นแหล่งอาหาร แหล่งเพาะปลูกต่าง ๆ คนสมัยก่อนใช้ต้นไผ่ปลูกริมตลิ่งเพื่อยึดหน้าดิน ป้องกันริมตลิ่งพัง ทำให้ในปัจจุบันมีจำนวนของต้นไผ่จำนวนมาก แต่ไม่มีการใช้ประโยชน์จากลำไผ่ที่มีอยู่ ทั้ง ๆ ที่ในพื้นที่มีกลุ่มหัตถกรรมงานฝีมือที่มีชื่อเสียง แต่ในปัจจุบันถูกลดความสำคัญลงไปไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังจากราชการ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สมัยก่อนไม่มีตู้เย็น จึงมีการทำปอม (ลักษณะคล้ายตุ๋มใส่น้ำ) มีการตีขึ้นรูปด้วยดินเผา คล้ายไห ใส่น้ำไว้กินเนื่องจากทำจากดินจึงเป็นการช่วยเก็บความเย็น งานหัตถกรรมเหล่านี้สามารถทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ทำจากดินได้

สิ่งที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

ฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของ อ.ควนโดน จ.สตูล

ปัญหาและอุปสรรค ไม่มี

กิจกรรมที่ 3 สืบค้นพื้นที่อำเภอควนโดน

เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพบปะพูดคุยกับผู้นำชุมชนในแต่ละตำบล แต่ละหมู่บ้าน ใน เขต อำเภอควนโดน
2. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการให้ผู้นำชุมชนได้เข้าใจและรับทราบ
3. เพื่อรับทราบ สภาพสิ่งแวดล้อมในแต่ละชุมชน

ผู้เข้าร่วม : จำนวน 13 คน

นายธเนศ ทวีบุรุษ

ทีมวิจัย

นางสาวศศิธร เชี่ยวเลียน	ผู้ประกอบการเรือนศศิธร
นายดุสิต อึ้งรัตนกร	ผู้ประกอบการเรือนศศิธร
นายสุทธิพล หลีเส้น	ผอ.โรงเรียนบ้านกุ่มง่าม
นายณัฐพงศ์ หวันหะสัน	ประธานชุมชน หมู่ 6
นายदनรอมาน แซะอามา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7
นายณัฐดิน หลั่งเกิด	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7
นายอานัน ตาเคอ	ผู้จัดการธนาคารขยะรีไซเคิล
นายรอมาน สาละ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7
นายยุทธ หมดทั้ง	ประธานชุมชนหมู่ 6
นายอัปดุลละ เจะหมื่น	กำนันตำบลวังประจัน
นายหัสดิน มั่นละ	หัวหน้ากองสาธารณสุขเทศบาลควนโดน
นายกำพลศักดิ์ สัสดี	กลุ่มท่องเที่ยวอิสระ

ขั้นตอนการทํากิจกรรม

เนื้อหาการประชุม มีดังนี้

ได้มีการแนะนำตัวโครงการกับผู้ที่มีมาร่วมประชุมพูดคุยในครั้งนี้ เพื่อให้ผู้แทนของแต่ละชุมชนได้รับทราบและเข้าใจ จะเป็นการพูดคุยในเรื่องราวของกิจกรรมหรือแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน นำเสนอของแต่ละชุมชน เป็นการบอกกล่าวในภาพรวม

สิ่งที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

- 1.ได้รับรู้ถึงสภาพพื้นที่ กิจกรรมของแต่ละชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน

2. ได้พบปะพูดคุยโดยตรงกับตัวแทนของแต่ละชุมชน ทำให้ผู้แทนชุมชนพอใจและยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการ

ปัญหาและอุปสรรค

1. ตัวแทนแต่ละพื้นที่ แต่ละชุมชนไม่สามารถมาพร้อมกันได้ในเวลานัด เนื่องจากแต่ละคนติดภารกิจในช่วงเช้าเป็นส่วนใหญ่
2. มีการทยอยกลับหรือมาร่วมสลับกันเป็นระยะ เพราะเป็นวันธรรมดาที่แต่ละคนจะต้องทำภารกิจของตนเอง

กิจกรรมที่ 4 สืบหาพื้นที่อำเภอกวนโดน

เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบด้านเส้นทาง กิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับเรือนสศิธร
2. เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การกระจายรายได้ของชุมชนใน อ.กวนโดน
3. เพื่อหาแนวทางการร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ผู้เข้าร่วม : จำนวนผู้เข้าร่วม 11 คน

ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิธรรมาจารย์ หัวหน้าโครงการวิจัย

นางสาวสุวรรณา เพ็ชรแก้ว ทีมวิจัย

นายสุเมธ สิงห์ศักดิ์ตระกูล ทีมวิจัย

นางสาวศศิธร เชี่ยวเลียน ผู้ประกอบการเรือนสศิธร

นายสุทธิพล หลี่เส้น ผอ.โรงเรียนบ้านกุ่มง่าม

นายณัฐพงศ์ หวันหะสัน ประธานชุมชน หมู่ 6

นายदनรอมมาน แซะอามา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7

นายรอมมาน สาละ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7

นายยุทธ หมดทั้ง ประธานชุมชนหมู่ 6

นายอัปดุลละ เจะหมื่น กำนันตำบลวังประจัน

นายกำพลศักดิ์ สัสดี กลุ่มท่องเที่ยววิสาหกิจ

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ การพบปะผู้นำ-นัดหมายประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมซักถามและทำความเข้าใจ

เครื่องมือและวิธีการทำกิจกรรม ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก

เนื้อหาการประชุม มีดังนี้

-เส้นทางท่องเที่ยว ได้แก่ เส้นทางยางพารา เส้นทางจักรยาน เส้นทางปู้ย (สวนเกษตรธรรมชาติ)

-กิจกรรมในแหล่ง ได้แก่ การเดินชมธรรมชาติ ปั่นจักรยาน การทำเกษตร การกรีดยาง การทำปู้ยธรรมชาติ

-ปฏิทินการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ งานวันจำปาตะ งานวันอาหารปลอดภัย

-การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น การอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

สิ่งที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

ทีมวิจัยได้รับรู้เรื่องการท่องเที่ยวในท้องถิ่น รับฟังการชี้แจงการจัดการโดยชุมชน รับทราบรายละเอียดของเส้นทาง กิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว

ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการเสนอเส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยว ร่วมแสดงความคิดเห็น
ผ่านกลุ่มย่อย

ปัญหาและอุปสรรค

ใช้เวลาในการชี้แจงผู้ร่วมประชุมเป็นเวลานาน เนื่องจากมาไม่พร้อมกัน

กิจกรรมที่ 5 เวทีประชุมชุมชนครั้งที่ 1 ณ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

จัดในวันที่ 8 พฤษภาคม 2551 ณ เรือนศศิธร อ.ควนโดน จ. สตูล เวลาประมาณ 09.30 น. เพื่อ นำเสนอต้นแบบการจัดการโรงแรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากชุมพร คาบานารี สอร์ท ให้ทุกคนได้เห็น ปรัชษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งทีมวิจัยไปประชุมจำนวน 5 คน ได้แก่

1. ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร	หัวหน้าโครงการ
2. นายกิตธนา สุบรรพวงส์	นักวิจัย
3. นายธเนศ ทวีบุรุษ	ทีมวิจัย
4. นายสุเมธ สิงห์ศักดิ์ตระกูล	ทีมวิจัย
5. อ.ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล	ทีมวิจัย
6. นางสาวนราวดี บัวขวัญ	ทีมวิจัย

ข้าราชการ ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนและชาวบ้านที่ให้ความร่วมมือ และให้ความสนใจได้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้มีจำนวน 51 คน ได้แก่

นายขวัญชัย วงศ์นิติกร

ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล

นายวิสร รักษ์พันธ์

กรรมการผู้จัดการชุมพรคาบานารีรีสอร์ท

นางสาวศศิธร เชี่ยวเลี่ยน	ผู้ประกอบการเรือนศศิธร
นายอภิศักดิ์ อาลีกุล	สมาชิก อบจ.สตูล
นางสาวละออง ตรีพันธ์	ตัวแทนสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จ.สตูล
นายหัสติน มั่นละ ควนโดน	หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบล
นางสาวญาณิกา แก้วบริสุทธิ	ททท.สง.ตรัง
นายปรัชญากรณ์ ไชยคช	ททท.สง.หาดใหญ่
นายสุทธิพล หลีเส้น	ผอ.โรงเรียนบ้านกุ่มง่าม
นายบุญคล่อง มีบุญ	ผอ.โรงเรียนบ้านควนสตอ
นายอัปดุลละ เจะหมื่น	กำนันตำบลวังประจัน
นายกรุดอปี จอหวัง	อบต.ย่านซื่อ
นายโกพิท รงค์สมศรี	อบต.ย่านซื่อ
นายไมตรี โต๊ะประดู่	อบต.ควนโดน
จ.ส.ต.ชาติรี โต๊ะมีนา	อบต.วังประจัน
นายอธิป สุขสง่า	อบต.วังประจัน
นายวิศวกร เกป็น	อบต.วังประจัน
นางสาวสะเฝียะ หมุดบินสัน	อบต.ควนสตอ
นายรอมมาน สาละ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7
นายदनรอมมาน แซะอามา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7

นายณัฐรัตน์ หลังเกต	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7
นางฮาลีม๊ะ รุบามา	ประธานแม่บ้าน ต.วังประจัน
นางสาวจันทร์สิริ สัสดี	ประธานกลุ่มผ้าบาติก ต.ควนโดน
นายภัทรพงศ์ ต้นพานิช	มัคคุเทศก์อิสระ
นางสาวนราวดี บัวขวัญ หาดใหญ่	นศ.ปริญญาเอก คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มอ.
นางสาววัชรรา บุรักษ์ มหาวิทยาลัย	นศ.ปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
นายณัฐพงศ์ หวันหะสัน	ประธานชุมชน หมู่ 6
นายยุทธ หมดทั้ง	ประธานชุมชน หมู่ 7
นายกำพลศักดิ์ สัสดี	ผู้แทนชุมชน ต.ควนโดน
นายอานัน ตาเดอิน	ผู้จัดการธนาคารขยะรีไซเคิล
นายอนันต์ ยูหันนัน	ภาคประชาชน
นายสมศักดิ์ เส้นดาเื้อะ	ภาคประชาชน
นายมุฮัมหมาดคูรี เก็มเส้น	ภาคประชาชน
นายฮาแมน ตาเดอิน	ภาคประชาชน
นายนันทวัฒน์ เต๊ะสมัน	ภาคประชาชน
นายกอเดช เหมสลาหามา	ภาคประชาชน
นายคมสันต์ สุสนุน	ภาคประชาชน

นายบาสอด หลังยาน่าย	ภาคประชาชน
นายศักดิ์ดา บังหลี่เส้น	ภาคประชาชน
นายเอกรัฐ เหมสลาหมาด	ภาคประชาชน
นายนิพนธ์ นางา	ภาคประชาชน
นายอาหลี หาโล๊ะ	ภาคประชาชน
นายวิธวัฒน์ เจ๊ะสัน	ภาคประชาชน
นายหมาด หากอายานหมิน	ภาคประชาชน
นายอุสนี ละไบแด	ภาคประชาชน
นางสาวสุภาวดี ไชยแก่ง	ภาคประชาชน
นายรอมมาน หมาดหยัน	ภาคประชาชน
นายยุทธ หมาดหยัน	ภาคประชาชน
นายณัฐพงศ์ หวันหะสัน	ภาคประชาชน

เนื้อหาเวทีประชุมชุมชน มีดังนี้

ขวัญชัย วงศ์นิติกร ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล

เรียนท่านผู้อำนวยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาตรัง ผู้แทนสำนักงานการท่องเที่ยว จ.สตูล ท่านผู้แทนนายกเทศมนตรี ท่านปลัดอบต. นายอำเภอ ท่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ท่านผู้เกียรติที่เคารพ เจ้าของเรือนศศิธรที่ให้สถานที่เป็นกรณีการศึกษาต้นแบบในครั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการวิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยร่วมกับคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นการประยุกต์เอาของจริงที่ประสบความสำเร็จนำมาสู่การเรียนการสอนมาสู่การปฏิบัติในภาคประชาชน ให้มันเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงว่า ถ้าเรา

ทำแล้วเนี่ย ถ้าทำแบบไม่มีองค์ความรู้ มาลองผิดลองถูก มันก็สำเร็จเหมือนกัน ถ้าช่องทางเราดี โครงการเราดี แต่ถ้าเราทำแบบมีองค์ความรู้ มีประสบการณ์ มีสิ่งที่มีการพิสูจน์แล้วในทางวิทยาศาสตร์หลายๆครั้งหลายๆหนแล้ว อย่างเราก็ไม่ต้องมานั่งพิสูจน์ว่าบนโลก ทำไมพระอาทิตย์ขึ้นทางตะวันออก ตกทางทิศตะวันตก แต่ถ้าเราจะพิสูจน์เองก็ได้ ก็ไปนั่งพิสูจน์เอา ก็ต้องเสียเวลาอีก แต่ถ้าจากสิ่งที่เค้าศึกษามาแล้ว เรียนรู้มาแล้ว เอามาประยุกต์ ปรับปรุงใช้งาน เอามาให้เข้ากันได้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเรากับทรัพยากรของเรา โดยเฉพาะที่ควนโดน ผู้ว่าก็ถูกถามประจำว่าทำไมไม่ไปเอาที่เค้าประสบความสำเร็จ เช่น บ่อเจ็ดลูก ดันหยงโป ปูยู ก็อยากเห็นควนโดนบ้าง ว่า เมืองที่คล้ายๆเมืองอาถรรพ์ คนก็ผ่านไปผ่านมา เมืองที่ได้ชื่อว่าเต็มไปด้วยน้ำมัน ถิ่นของถิ่นนี้ เรามาปรับเปลี่ยนให้เป็นเมืองที่ชื่อว่า มีทะเลบัน มีอุทยาน นับว่าเป็นเรื่องที่ดีนะครับ มีวนอุทยาน มีป่า แต่ทะเลาะกันเป็นประจำระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยานกับชาวบ้าน มันเป็นดีแต่ทำไมถึงทะเลาะ มันก็แสดงว่าต้องมีความรู้ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นเมืองที่ประชาชนมีความเคร่งครัดทางศาสนา ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ดี เป็นคนเคร่งครัดทางศาสนาเนี่ย เค้าจะเป็นคนที่ดีต่อสังคม ช่วยเหลือสังคม แต่กลับโดนมองว่า คนควนโดนเนี่ยหัวแข็งนะ ไม่ยอมใครง่ายๆนะ ควนโดนเนี่ยไปง่ายนะ ไปเร็ว เป๊ปปเดียว กลับเป็นเรื่องอย่างนั้นไป ซึ่งมันกลายเป็นการมองในมุมที่กลับกัน แต่เท่าที่ผู้ว่ามาอยู่เนี่ยไม่มี กลับมองเห็นอีกมุมหนึ่งว่าเป็นมุมของความแข็งแกร่งในสังคมที่แข็งแกร่งในสังคมที่แข็ง ถ้าใครมองไม่เชิงวิเคราะห์ ไม่เชิงลึกก็จะไม่รู้เลยว่า ความแข็งแกร่งของสังคมชุมชนควนโดน เป็นสังคมที่แข็งแกร่งมากนะครับ มองเหมือนจะแข็งไปทีเดียว สุดโต่งไปด้วยซ้ำ แต่พอพฤติกรรมที่ออกมา มันกลางกับขวา ไม่ใช่ร้อยเปอร์เซ็นต์ ถ้าไปถามเจาะเป็นรายผู้นำเนี่ย ไม่ยอม อะไรก็ไม่ยอม ไม่ยอม ไม่ดี ไม่เห็นด้วย แต่พอเวลามีงานอะไรมา คนละเรื่องเลย แสดงว่าคนในสังคมเนี่ยเค้ายอมรับความแตกต่าง เค้ายอมรับเทคโนโลยี เค้ายอมรับกระแสของสังคมที่มันเปลี่ยนแปลงไป แต่จะปรับตัวอย่างไรให้เข้ากับตัวเค้าให้ได้ ในการทำงานอยู่กันระหว่างโลกอนาคตกับโลกของความเคร่งครัดทางศาสนากับโลกของคุณงามความดีอย่างสวยงาม โดยไม่ทำลายวัฒนธรรม ไม่ทำลายความรู้สึก ไม่ทำลายต่อผู้นำองค์กรทางศาสนา ไม่ทำลายผู้นำทางธรรมชาติของเค้า อันนี้เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าสุกโตคุณก็หาสังกัดไม่เจอ เหมือนกรณีของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เค้าสุดโต่งเกินไป มันก็จะรวมกันไม่จบ เนื่องจากอาจจะจะเป็นเพราะว่าพวกเราแยกออกระหว่างศาสนจักรกับอาณาจักร หมายถึงเรายอมรับว่าใครไปฆ่าคนตาย

เนี่ยผิดกฎหมาย ใครไปลักทรัพย์มันก็ผิดกฎหมาย เค้าก็จะไปแจ้งความกับตำรวจให้ไปจับดำเนินคดี แต่ถ้าเราแยกไม่ออกระหว่างศาสนจักรกับอาณาจักรเนี่ย ถ้าเราคิดว่าใครไปฆ่าคนตายแล้วไม่ผิดเนี่ย ตายแล้ว บ้านเมืองก็จะหาจุดจบไม่เจอ ไม่เคารพกฎหมาย เมื่อกฎหมายไม่สามารถบังคับได้ ไม่สามารถที่จะเป็นแกนกลาง ทำให้ทุกคนซึ่งต่างกันต่างเพศต่างศาสนาียดเหนียว อยู่ลำบาก เพราะทุกคนก็จะเอาแต่ใจตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก การที่จะทำให้คนเข้าใจ เหมือนมาเลเซียเนี่ยถึงจะส่วนใหญ่ 80 เปอร์เซนต์เป็นพี่น้องชาวมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่ ทั้งคนพุทธคนอินเดียเค้าก็ผิดกฎหมายเป็นหลัก คุณลองไปทำผิดกฎหมายในมาเลเซีย เค้าเอาทันที เค้าไม่สนใจ อย่างขับรถไม่สวมหมวกนิรภัย ขับรถไม่เปิดไฟ ขับรถเร็วกว่าที่กฎหมายกำหนด ไปทิ้งขยะในเมืองเค้าคนเดียว เค้าเอาเลย เค้าจับเค้าตีด้วยซ้ำไปเข้าเมืองเค้าผิด เค้ายังไม่ยอมเลย เห็นมัยในมาเลเซีย ทั้งๆที่คนส่วนใหญ่เค้าก็นับถือศาสนาอิสลามเหมือนกัน แต่เค้าแยกออกระหว่างศาสนจักรกับอาณาจักร ผลก็คือทำให้มาเลเซียเนี่ยเป็นประเทศที่เจริญ ผมไปกัวลาลัมเปอร์ตกใจ เมื่อเร็วๆนี้เอง มีแต่ฝรั่งเต็มเมืองไปหมด ฝรั่งแบบมีคลาสนะ เดินกันเต็มเมือง แล้วในเมืองเนี่ยเปิดขายเหล้าขายบาร์แต่มีมันย่านเดียว เหมือนกรุงเทพ สีลมนะ ภาพอย่างนี้ผมเคยเห็นที่สีลม ปีนั่นนักท่องเที่ยวมาลงที่ภูเก็ต จากบันทึกของ ททท. 6 ล้านกว่าคน แต่ภูเก็ตรับได้ไม่เกิน 4 ล้าน เต็มหมดทั้งห้องพัก ทั้งโรงแรม 3 อำเภอ มีตำรวจ มีทหารมีอะไรอยู่แค่นั้น แต่ที่มันอยู่ได้ก็คือ ถ้าเอาคน 6 ล้านคนมาเรียงกัน สร้างบ้านคนละหนึ่งหลัง มันไม่มีพอกะเกาะนั้นหายหมด แต่เค้าสร้างโรงแรมขึ้นสูงๆ เอาคนไปนอนทับซ้อนๆเกยขึ้นไปสูงๆ แล้วก็แบ่งกันทำ แบ่งกันกิน แบ่งกันใช้ อย่างนี้มันก็ต้องอิมพอร์ตเข้าไปหมดทุกอย่าง เพราะฉะนั้นที่เกินมาไปไหนล่ะ เกินมาก็ตกลงมาที่กระบี่ กระบี่จึงมียอดอยู่ที่ประมาณล้านกว่า มากกระบี่ แต่ที่นี้กระบี่แพงมาก อาหารการกินทุกอย่างแพงก็ตกลงมาที่ตรัง แตกมาที่สตูล นี่เป็นประเด็นที่มันเกิดขึ้น ถ้าเราไม่วางระบบการบริหารจัดการ ต่อไปเราก็จะเป็น ฟิฟิ หลีเป๊ะ ตะรุเตาก็เหมือนฟิฟิ สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เกิดตึกสูงๆเกิดขึ้นมา เกิดอะไรทุกอย่าง แล้วถึงเวลานั้นเราก็จะเรียกร้องร้องปะการังคืนได้มัย ไม่ได้ เอาปลาสงขลามาคืนมาได้มัย ไม่ได้ เอาน้ำทะเลที่สะอาดคืนได้มัยไม่ได้ เอาวัฒนธรรมของชาวเลที่ดีคืนได้มัย ไม่ได้ มันหมดไปแล้ว ชาวพื้นบ้านที่ฟิฟิ ไม่มีสภาพความเป็นคนพื้นบ้านแล้ว ถามว่าความเจริญเติบโตแบบนี้ยังยืนมัย ไม่ยั่งยืน ฟิฟิโต 20 ปี แต่รายได้ถูกสูบเข้าธนาคารกลาง เข้าองค์กรระหว่างประเทศ เข้าบริษัทจอร์จแองเงอร์ดึงเงินกลับไป

หมดเหมือนที่สิงคโปร์ เขามาลงทุนแล้วเค้าก็เอาประโยชน์ไป ฉะนั้นตำแหน่งของ จ.สตูล เราก็คิด แล้วคิดอีกคุยกับประชาชนคุยกับกรรมการบริหารจังหวัดเราตลอดเวลา เราจะเดินไปทางไหนนะ ครับ ตั้งแต่ผู้ว่าลงมาเราต้องตั้งโดมขึ้นแล้วว่า เราต้องแบ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม นะครับ ต้องวางโดมขึ้นตรงนี้ เพราะฉะนั้นการพัฒนาอะไรที่บอกเป็นแหล่งบันเทิงเริงรมย์ อย่าง เพิ่งเลย ใจเย็น ผมทนไม่ได้หรือท่านคงทนไม่ได้ที่ให้ฝรั่งแก่ผ้าเดินแถวมัธยมกลาง กินชาชักใส่ กางเกงใน ใส่บิกินี เสื้อตัวนิดเดียว เดินโชว์สะดือโผล่หน้าโผล่หลัง ผมว่าบางคนทนได้หรือเปล่า อย่างน้อยอิหม่ามทนไม่ได้ ปัจจุบันทางท้องถิ่นเขาเริ่มเดินตามรอยตามคอดีขึ้นและจุดของจังหวัด ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ลุคของการท่องเที่ยวที่ติดระดับไฮคลาสหรือของโลกแล้วก็คือลูคของลังกาวิ หลีเป๊ะ เกาะลันตา อันจะเป็นออนไลน์ไปทั่วโลก

ปัญหาที่เราจะจัดการอย่างไรถึงจะไม่เสี่ยง และรายได้ตกอยู่กับจังหวัดให้ได้มากที่สุดนั่น คือเรื่องสำคัญ และความยั่งยืนของทรัพยากรเหมือนกับที่คนสตูลเค้าห่วงแหน จะทำอย่างไรนั้น เป็นเรื่องสำคัญ อันนี้ต้องฝากพี่น้องควนโดนไปคิดด้วยนะครับ ว่าท่านมีทรัพยากรที่ดีนะ มี อุทยานแห่งชาติทะเลบันซึ่งเป็นอุทยานที่สวยงาม มีด่านชายแดน มีคนที่เคร่งครัดศาสนา มีกลุ่ม สตรีเยาวชนที่เข้มแข็งแล้วก็ทำเลของท่านก็คือทางผ่านที่มีศักยภาพมาก อยู่ที่วางระบบการเก็บ เกี่ยวางโพชิชั่นให้ดี ท่านก็เหมือนกับทางจังหวัดเขาวางโพชิชั่นระดับจังหวัด อำเภอเขาวางโพ ชิชั่นระดับอำเภอ จะทำอย่างไรถึงจะทำของท่านเปิดในลักษณะที่ไม่ทำลายศาสนาของท่านด้วย ไม่ทำลายวัฒนธรรมประเพณีของท่านด้วย แล้วทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข มีรายได้ ซึ่งกันและกัน มีการพึ่งพาเศรษฐกิจซึ่งกันและกัน คุณจะเปิดเรือนศศิธรใหญ่ คุณซื้อผักชาวบ้าน มั้ย คุณจ้างมัคคุเทศก์ชาวบ้านมั้ย คุณแบ่งปันส่วนของรายได้มาจ้างชาวบ้านมาช่วยทำงานมั้ย ถ้าคุณทำร่วมกันได้จะไม่มีใครทำลายคุณ ทุกคนก็อยากจะมาปกป้องช่วยเหลือ เพราะเขาก็อยาก มีรายได้ มันอยู่ที่ว่าเราจะเดินบริบทอย่างไร เราจะมีคามมุ่งมั่นและเต็มใจอย่างไร เราจะทำ ความเข้าใจให้เหมือนกันได้อย่างไร ถึงไม่เหมือนกันแต่เป้าหมายอันเดียวกันก็ได้แล้ว เอา วัฒนธรรมมาเป็นตัวต่อ สุดท้ายนี้ก็ขออำนวยการประชุมเวทีชุมชนในครั้งนี้นี้ประสบ ความสำเร็จและลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบคุณครับ

วริศร รักษ์พันธ์ กรรมการผู้จัดการชุมพร คาบานารีรีสอร์ท

ตัวผมเองอยู่ชุมพร ก็คล้ายๆกับสตูลที่ท่านผู้ว่าพูด ถ้าจะแตกต่างก็มีอยู่อย่างเดียวคือ พุทธเยอะ ที่นี่มุสลิมเยอะ ชุมพรก็เป็นเมืองผ่านเหมือนกัน อดีตผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเคยบอกผมว่า สโลแกนง่ายๆหรือคำขวัญง่ายๆ เรื่องของการท่องเที่ยวในเมืองเล็กๆแล้วสบาย คือ เห็นช้างซื้ออย่างซื้อตามช้างก็รอดแล้ว อยากจะถามอาจารย์ที่ว่าอาจารย์ทำก็คือการถอดบทเรียนจากที่ชุมพร บทเรียนที่ชุมพรคือบทเรียนจากความเจ็บปวด จากเรื่องของธุรกิจเราเป็นหนี้เยอะมากในปี 40 พอเป็นหนี้ก็ไม่มีใครจะคิดถึงใคร เผอิญว่าชุมพรได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระเจ้าอยู่หัว ในชีวิตก็ไม่มีใครที่จะมาเห็นใจในเวลาที่เราลำบาก มีอยู่คนเดียวที่เห็นอกเห็นใจในยามที่เราลำบาก พระเจ้าอยู่หัวได้มาช่วยเหลือชาวชุมพร ปีนั้นเรามีน้ำท่วมมีเหตุการณ์ที่คล้ายๆพม่า แต่อาจจะบอกว่า เวลาที่เรามีภัยเรามีพระเจ้าอยู่หัวก็แสดงความเห็นอกเห็นใจแล้วก็มาทำให้ชาวชุมพรพ้นภัยได้ จากโครงการของพระเจ้าอยู่หัวด้วย โรงแรมเองก็เหมือนกัน ผมก็เลยนึกถึงพระเจ้าอยู่หัวเป็นหลัก แล้วก็เอาแนวทางของพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้ ในสภาพที่สิ้นหวังไม่รู้ว่าจะทำอะไรแล้ว ก็เป็นตัวเร่ที่จะเลือกทางซีกทางหนึ่ง บางคนเลือกที่จะฆ่าตัวตาย แต่ผมไม่เคยคิดเลย ผมศรัทธาในพระเจ้าอยู่หัว เพราะฉะนั้นศรัทธาผมจึงนำ นำว่าอยากทำตามพระองค์ท่านก็เลยตั้งใจเล่นๆว่า พระองค์ท่านมีโครงการอะไรดีดีเยอะแยะมากเลย ก็นำเอามาปรับใช้ ในช่วงที่แบงค์เผลอนั่นเอง ในช่วงที่เจ้าหนี้เผลอไป 2-3 ปี ก็เลยถือโอกาสทำอะไรในตัวของตนเอง ก็เลยทำตามพระเจ้าอยู่หัวก็คือการให้แบบไม่เบียดเบียน เราก็เริ่มไม่เบียดเบียนในที่ของเราก่อน น้ำก็ไม่อยากให้เสีย อาหารที่จะทิ้งเป็นขยะก็นำกลับมาเป็นของดี เงินทองที่พอมีบ้างก็ไปซื้อของชาวบ้าน ใครที่เขาจะทำโครงการดีก็ซื้อของเขาเพราะว่าเราไม่รู้ว่าที่เราจะถูกยึดเมื่อไหร่ ที่ชุมพรมีคำขวัญง่ายๆ ทำอะไรต้องผลิตเพลิน ต้องสนุก จะได้ไม่น่าเบื่อ กระบวนการเพลินก็ทำให้ทั้งเราและเครือข่าย ปัจจุบันเรามีเครือข่ายก็สนุกด้วยกัน ผมก็เลยมีเจ้าหนี้เป็นแรงบันดาลใจ ว่าเจ้าหนี้มันต้องห้ามนั่นเหลือเกิน อะไรมันจะโหดร้ายปานนั้นก็ไม่รู้ ยังจำสายตาอันโหดร้ายของเขาได้ เราพลาดเขาไม่เตือนเขาทำเลย เราเหมือนกวางน้อยเขาเหมือนเสือที่อยู่ในแอฟริกา เราต้องวิ่งหนี บังเอิญวิ่งหนีไปเจอรูปพระเจ้าอยู่หัว พระเจ้าอยู่หัวก็เลยให้สติว่าทำดีนี่ละ ความตั้งใจดีและความรู้ 2 อย่างนี้เป็นเงื่อนไขที่คู่กันทำให้เรารอดได้

ผมได้อาจารย์ดี คืออาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกรรมธร เป็นคนที่เดินตามพระเจ้าอยู่หัวแล้วทำโครงการพระราชดำริ จึงเข้าใจ มีอะไรถ่ายทอดมาสู่พวกเราได้ อาจารย์ลาออกจากราชการเดินรณรงค์ทั่วประเทศ ด้วยเหตุผลที่ว่าสิ่งที่พระเจ้าอยู่หัวได้ทำให้ท่านได้คาดการณ์เอาไว้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับเมืองไทยบ้าง ประเทศไทยมีหลายชาติรวมทั้งคนทั้งโลกที่ต้องการประเทศไทยมาก พระเจ้าอยู่หัวเคยให้สัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษว่า คนทั้งโลกต้องการประเทศไทย เพราะว่าประเทศไทยอยู่ในจุดยุทธศาสตร์และร่ำรวย แต่เราจะยืนหยัดอยู่ที่นี่เพื่อทำดีให้กับคนทั้งโลก

โดยหลักผมใช้วิธีที่อาจารย์วิวัฒน์อธิบายคือ 1.อย่าตาโต 2.อย่าล้าหลังรู้ไม่เท่าทันเพื่อน 3.ต้องคิดดีและฉลาดด้วย ผมก็เลยคิดดีกับนกหนูแมลงที่ที่ผมอยู่ก่อน ผมจะไม่ฆ่าเลย แล้วก็ผลิตอาหารให้คุณพ่อคุณแม่กินให้พนักงานกินด้วยอาหารที่ปลอดภัย อ.วิวัฒน์บอกทำงานง่ายคือ ทำเรื่องอยู่ เรื่องกิน เรื่องใช้ ให้พอใช้ก่อน แล้วเรื่องอื่นก็จะตามมา ก็เริ่มพัฒนาที่ในโรงแรมตั้งใจว่าจะไม่เบียดเบียนพวกปลาที่อยู่ใกล้ๆในบริเวณลำคลอง น้ำเสียทุกหยดจะต้องถูกบำบัด ก็เป็นโจทย์ที่ทำทั้งชีวิต ผมใช้หลัก 4 ค. คือ 1.คู่ได้ ต้องใช้เกษตรธรรมชาติเท่านั้น 2.คมได้ 3.แตกได้ 4.เต็มได้ หาดินไม้ที่ทำเป็นเครื่องเต็มได้ การพัฒนาดินใช้วิถีธรรมชาติทั้งหมด คือใช้วิธีการของป่า เรามีวิธีง่าย ๆ คือการห่มดินให้หนาๆฝ่ามือ แล้วเอาจุลินทรีย์ที่เราเพาะจากป่ามาใส่ไว้โดยใช้หลักการเกลี่ยดินให้ดินตรงนั้นเป็นป่า พนักงานเข้าใหม่ก็ต้องไปเรียนวิธีการเก็บจุลินทรีย์พวกนี้ แล้วก็เรื่องข้าวเป็นสิ่งที่เราไม่ทิ้ง ทำให้เรามีพอกินพออยู่ทุกวันนี้ ต้นไม้เรามีโครงการธนาคารต้นไม้ ผมว่าที่นั่นน่าทำมากเลย ข้าวเราผลิตตั้งแต่วิธีพื้นฐานจนมีเครื่อง เรามีข้าวเหลืองปะทิว วึ่งอาจจะคล้ายกับสังข์หยดเป็นข้าวท้องถิ่น กิจกรรมเชื่อมโยงก็เป็นกิจกรรมนาข้าวเหมือนกัน ข้าวเป็นสิ่งที่เชื่อความสามัคคีที่ง่ายมากและทุกคนมีความสุขเมื่ออยู่ในทุ่งนา ไปกินข้าวด้วยกันไปเกี่ยวข้าวด้วยกัน ตอนนี้อะไรๆขายไปได้ไกลมาก และผมว่ากิจกรรมเรื่องของสุขภาพชุมชนเป็นกิจกรรมที่สนุก ทำทั้งเดือนก็ไม่เบื่อ เพราะเราใช้ทรัพยากรง่ายๆในท้องถิ่น ของเรามีหาทรายแต่บางท่านอาจจะฝังโคลนในนาอะไรก็ว่าไปก็แล้วแต่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผมว่าเป็นสิ่งที่หาง่ายและทาง มอ.ก็มีความรู้เรื่องนี้ครับ

โดยรวมผมขอสรุปว่า การทำตามพระเจ้าอยู่หัวจริงๆแล้ว ก็ประโยชน์ที่ได้ก็ประโยชน์ตน นี่ละที่ได้เยอะที่สุด ในขณะที่เดียวกันก่อนที่จะได้ประโยชน์ตนคิดอย่างเดียวว่าท่านได้ประโยชน์อะไร ชาวบ้านได้ประโยชน์อะไร ไหนเราก็กินหวังแล้ว ปรากฏว่าสิ่งที่เราคิดก็ตรงตามสโลแกนของ มอ.

1.ต้องคำนึงถึงภารกิจหลักของผู้อื่นเป็นที่หนึ่งและประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง

วาไช้ะ บาไต้ะ ผู้นำชุมชน ต.ควนโดน

ผมเคยร่วมงานกับ มอ.มาก่อน ตอนนั้นเขามาวิจัยเรื่องข้าวที่ ม.4 ตงควนโดน ผมอยากเชิญทางอาจารย์ไปโรงปุ๋ยเพื่อตรวจดูและไปตรวจวิเคราะห์ปุ๋ยของเรา เขาเคยบอกว่าวิเคราะห์ได้ เขาบอกว่าต้องไปตรวจคุณภาพว่า NPK เราเท่าไร

ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร หัวหน้าโครงการ

ทางทีมวิจัยก็จะรับไว้ แต่ถ้าสมมุติว่าบังมาบอกว่ากลุ่มนี้ทำปุ๋ยอยู่แล้ว กลุ่มทำปุ๋ยจะมา ผูกกับเรือนศศิธร เป็นจุดเดียวของนักท่องเที่ยวได้เรารับประกันที่ค่ะ ภายใต้โครงการนี้ แต่ถ้าจะให้ เราไปตรวจมาตรฐานปุ๋ยอันนี้ก็คงต้องรับเอาไว้ก่อน เพราะมันอยู่นอกเหนือจากงานที่เรา รับผิดชอบอยู่ แต่ว่าเรื่องข้าวก็น่าสนใจ ไม่ทราบว่ามีข้าวที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นข้าวท้องถิ่นของ ควนโดนมีอยู่บ้างมั๊ย เหมือนกับที่ของชุมชนพรเขาเองมีข้าวเหลืองปะทิวเป็นจุดที่ขายและเอาเข้าสู่ โรงแรม

ผู้เข้าร่วมประชุม

เราจะทำอย่างไรเป็นการเริ่มต้น เพื่อให้ชุมชนได้สร้างความพร้อมและการเป็นเจ้าภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ผ่านควนโดนเพียงแค่ว่าผ่านไม่ได้มาชิมข้าว ไม่ได้มาสัมผัส ในสิ่งที่ดีที่อยู่ในควนโดนในเชิงลึก ไม่ว่าจะเป็นในเขตป่า ความหลากหลาย ความหลากหลาย ตรงนี้ทำอยู่ในเขตป่าเขา เขตคลอง เขตควน เขตนา ทำอย่างไรในที่ตรงนี้ให้เป็นทรัพยากรในการท่องเที่ยว

กิตติมา สุบรรพวงค์ นักวิจัย

ช่วงแรกที่คุณวิธรรมาเล่าว่าชุมพรเค้าทำอะไรบ้าง พอทำแล้วจะขยายผลไปสู่ชุมชนอย่างไร ที่นี้ไม่ว่าจะเป็นลั้วม ธนาครตันไม้ บ้านคนมีน้ำยา และอีกมากมาย เราจะถอดแบบตรงนั้นมาสู่ควนโดนว่าเราทำอะไรได้บ้าง คือไม่จำเป็นต้องทำตามเค้าทุกอย่าง เพราะสภาพพื้นที่มันแตกต่างกันโดยภูมิศาสตร์อยู่แล้ว เขามีทะเล มีป่า มีเขา มีนา ตรงนี้เราขาดทะเล เราก็ยุบตรงนั้นทิ้งไป แต่เราก็มามาทำความเข้าใจว่า สิ่งที่เราทำ ที่ชุมพรคาบาน่าเสนอมานะ 4-5 อย่างมีอะไรบ้างที่เราต้องทำ มีอะไรบ้างที่เราทำได้ แล้วเรามาหารือมาพูดคุยกันในหน่วยงานท้องถิ่นไหนที่ทำอยู่แล้ว และจะเข้ามาเป็นกลุ่มเดียวกัน มาเชื่อมโยงแต่ละจุดแต่ละจุด ไม่จำเป็นต้องจุดเดียวที่เรือนศศิธร ไม่จำเป็นต้องพื้นที่เดียวกัน เพราะความหลากหลายของ อบต. ความหลากหลายของท้องถิ่นเรา มันมีความหลากหลาย ถ้าเรามีอยู่แล้วเราเอาตรงนั้นมาเชื่อมโยงแต่ละจุดๆ ให้เป็นจุดเดียวกันได้อย่างไร คือจุดประสงค์ในการหารือในครั้งนี้

มีนาปลูกข้าวอยู่แล้วดีแล้วตรงนั้น เรามายกระดับตรงนั้นให้ปราศจากสารเคมีทั้งหมดได้มั้ย บ้านไหนมีชี้อาชี้อามาทำประโยชน์ตรงนี้มาใส่ในแปลงนาแปลงผัก ที่เราทำปุ๋ยอยู่แล้วก็ยกระดับ แล้วก็เอามาเชื่อมโยง พอเราได้อะไรความรู้นี้ ถามว่าเราทำได้มั้ย ถ้าทำได้ทำอะไรได้บ้าง 1.ทำอะไรได้บ้าง 2.แล้วใครเป็นคนทำ มาเชื่อมโยงเส้นทางทั้งหมดเราจะได้ความรู้ อีกประการที่ตามมาเราจะเชื่อมโยงเรื่องแหล่งท่องเที่ยวได้ เราจะนำเที่ยวพานักท่องเที่ยวมาเรียนรู้ตรงนี้ได้ส่วนหนึ่ง เรื่องของความเพลิดเพลินความเอนเตอร์เทน เราก็ไปสู่เส้นทางท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนทุ่งนุ้ยที่ปล่อยให้แห้งอยู่ตรงนั้นใครเป็นคนดูแล แล้วยกระดับตรงนั้นขึ้นมา ไปเที่ยวบ่อน้ำร้อน ไปถ้ำ ไปตรงไหนก็แล้วแต่ เที่ยวด่านวังประจัน ทะเลบัน เที่ยวเสร็จอาจมานอนที่เรือนศศิธร ถ้าเรือนศศิธรเข้าร่วมโครงการแทนที่เขาย้ายราคาห้องพักที่แพง ถ้าร่วมโครงการมาเกินมานอนที่นี้ในราคาที่ต่ำลง พอรุ่งเช้าไปดูผักปลอดสารพิษบ้านลุงนั้น ไปดูการทำปุ๋ย ไปดูการปลูกข้าวปลอดสารพิษ เชื่อมโยงกันแล้วไปเที่ยวถ้ำลอดปุ๋ยกัน ไปด่านวังประจัน ไปทะเลบัน เชื่อมโยงเป็นเส้นทาง พอเรามาหารือกันวันนี้พอมันเกิดตรงนี้ขึ้นมาได้ ทุกชุมชน ทุกองค์กรเคลื่อนไหวพร้อมกัน ทุกอย่างต้องเคลื่อนไหวพร้อมกัน ทุก อบต.ทุกท้องถิ่นต้องเคลื่อนไหวพร้อมกัน พอเคลื่อนไหวพร้อมกันจะได้ 1 เส้นทางของการท่องเที่ยว ในเส้นทางท่องเที่ยวนี้ ทางทีมวิจัยก็จะนำ

นักท่องเที่ยวมาทดสอบดูว่า นักท่องเที่ยวพอใจมั๊ย ถ้าไม่พอใจเราจะปรับเปลี่ยนอย่างไร ถ้าผลสุดท้ายไม่พอใจเลยก็ให้มันรู้ว่าไม่พอใจเลย มันจะได้กลายมาเป็นอีกระดับหนึ่งว่าเรือนศศิธรเป็นเฉพาะได้แหล่งความรู้เท่านั้น ซึ่งไม่มีการเชื่อมโยงในแหล่งท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้องเลย ก็ให้มันรู้ว่าตรงนี้เป็นศูนย์การศึกษาในเรื่องธรรมชาติในเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพียงอย่างเดียวซึ่งไม่สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจได้ เป็นจุดประสงค์ที่พวกเราทำในครั้งนี้นะครับ

วริศร รักษ์พันธุ์ กรรมการผู้จัดการชุมพร คาบานารีรีสอร์ท

ผมขอสรุป ที่เราเกิด เราเกิดจากเรามีกลุ่มให้พูดคุยกัน เราไม่ได้คิดว่าเราจะสอนใคร เราประชุมกันบ่อยๆแต่ศูนย์ที่เราพูดคุยกันมีอะไรมาติดไม้ติดมือกลับบ้านให้ได้ เช่น ความรู้ที่จะไปทำเรื่องนั้นเรื่องนี้ อันนี้ก็ขึ้นอยู่กับท่านว่าอยากเรื่องอะไรกันแล้วก็ยุทธศาสตร์ที่เราไม่เคยผิดเป้าเลยก็คือมุ่งยุทธศาสตร์เรื่องเกษตรอินทรีย์เท่านั้น อะไรที่เป็นธรรมชาติ100เปอร์เซ็นต์ได้ทุกอย่าง น้ำมันที่มาจากปาล์ม แก๊สที่มาจากเศษอาหาร สารเคมีที่ไม่ลงดินเลย เราไม่เคยฆ่าจุลินทรีย์เลย เราเอาจุลินทรีย์มาใส่เพิ่ม ทุกอย่างที่เป็นธรรมชาติ100เปอร์เซ็นต์ คือยุทธศาสตร์ของเรา ฉะนั้นยุทธศาสตร์นี้เป็นสิ่งที่โลกโหยหา ขณะเดียวกันจะมียุทธศาสตร์รองอยู่ อย่างเช่น เราต้องเข้าใจในระบบเกษตร นักเกษตรทั้งหมดถูกเรียนสอนมาด้วยเกษตรเคมีทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นถ้าเราตามนักเกษตรเคมีเราก็พลาดเป้า เราจะใช้ ดร.ที่เกษตรอินทรีย์เท่านั้นและคนเหล่านี้เคยใช้ยาฆ่าแมลงระดับที่ขึ้นเครื่องบินไปรพช.จนได้รางวัลยอดเยี่ยมระดับประเทศมาแล้ว คือ ดร.ชนนท์ รัตนวงศ์ แล้วก็มีอ.วาของมูลนิธิเรา พี่ธีระ วงศ์เจริญ นี่เป็นนักวิชาการที่คู่กันมา เอาสารเคมีไปโปรยในไร่ฮ้อยที่ปางเลน นครปฐม คนนี้เหมือนใจรักกลับใจแล้วก็มาเป็นทีมของเราแล้วก็มูลนิธิของ อ.วิวัฒน์ แต่ยังมีข้าราชการที่ดีคืออยู่ เราก็เลยคิดว่ายุทธศาสตร์ที่เราไม่พลาดเป้าของเรา เรามุ่งไปที่เกษตรอินทรีย์เท่านั้น แล้วเรื่องนี้ต่างชาติต้องการมาก จากเกษตรอินทรีย์เราก็นำสู่การท่องเที่ยว สิ่งที่เราว่าเราไม่ได้มุ่งสู่การท่องเที่ยว ไม่เช่นนั้นเราจะเกร็งกัน เราจึงใช้เกษตรอินทรีย์เป็นยุทธศาสตร์ แต่ว่ายุทธวิธีของเราใช้ท่องเที่ยวเข้าไปเสริม เราก็เลยทำงานแปลงเกษตรอินทรีย์ที่กระจายอยู่ในหมู่บ้านแล้วใช้การท่องเที่ยวเข้าไปเสริม เพียงแต่ว่าก่อนที่จะเข้าไปเสริมทุกอย่าง เราถามกันก่อน

ว่าเราอยากได้อะไร อยากทำอะไร ผมก็เลยบอกว่าอาวิธของพวกเราคือเกษตรอินทรีย์ ปัญหาเรื่องการตลาด ผมก็เลยตอบโจทย์ตรงนี้ให้ทำแล้วขายได้ ข้าวเราตั้งราคากันเอง ทุกคนตั้งที่ราคา 9000 บาท ผมบอกพี่ 10000 ไปเลย เดี่ยวขายได้ 10000 นี่ เราก็เลยตั้งราคาที่ 10000 มาตั้งนานแล้ว ตอนนี้นี้ก็ขึ้นไปมันก็แพงกว่าคนอื่น ขณะเดียวกันมันก็ตอบโจทย์จากชุมชนได้ 1.เสริมอาชีพหลักเขาได้ 2.เสริมอาชีพเสริมของเขาแต่ว่าต้องเป็นอินทรีย์เท่านั้น ถ้าดีแล้ว 3. ทำเป็นที่ดูงานได้มีชัย นโยบายทั้งประเทศอยากทำเกษตรอินทรีย์มากแต่หาตัวอย่างไม่ได้ ที่นี้พวกท่านมีคนรับใช้ที่ดีอย่างพวกผมและมีเครือข่าย เรามีประสบการณ์ที่จะเป็นโค้ชให้กับพวกท่านได้แล้วก็กลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ทรงคุณค่า

คุณแม่คุณวิธร

ในฐานะที่เคยเป็นนักท่องเที่ยวมาก่อน แล้วในการที่เราไปทำรีสอร์ทนี้เราก็ต้องไปดูของคนอื่นเหมือนกัน ไปดูในสิ่งที่ดีแล้วก็ไปเอามาปรับใช้ ก็อยากจะไปดูแพะที่ท่านเลี้ยง มันอยู่อย่างไหนน่ารักมีชัย ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะเอามาขายได้ ในด้านการท่องเที่ยว อันนี้การท่องเที่ยวก็คงจะแนะนำได้ ขอความปลอดภัยให้เป็นสิ่งที่เขาไม่เคยเห็น ก็จะทำให้เราทำได้

ศศิธร เชี่ยวเลี่ยน ผู้ประกอบการเรือนศศิธร

รักสตูล รักควนโดน จึงกล้าทำตรงนี้ อยากให้ชาวบ้านรอบข้างคนใกล้อำเภอ คนใกล้เคียง มีรายได้ร่วมกัน ทำตรงนี้ให้ชุมชนมีรายได้เป็นหลักไม่ใช่ตนเองได้อยู่คนเดียว อยากให้ทุกคนที่อยู่รอบๆเรือนศศิธรมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย ขอขอบคุณทาง มอ.ที่นำโดย ดร.ปาริชาติ ที่ได้มาทำงานวิจัยจุดนี้

สุทธิพล หลีเส็น ผอ.โรงเรียนบ้านกุ่มง่าม

ผมคิดว่าคนที่มาในวันนี้มีจิตใจที่เป็นสาธารณะ อยากเห็นสังคมที่มีความสุข อยากให้ อ.ควนโดนมีชื่อเสียงในเรื่องการท่องเที่ยว อยากเห็นภาพในตรงนี้เกิดขึ้น ผมगरันตีเลยว่าคุณศศิธรเป็นคนใจกว้าง และไม่คิดว่าอยากสบายคนเดียว อยากจะขยายให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม ให้ทุกคนได้มีความสุขร่วมกัน แล้วก็อยากให้จุดตรงนี้เป็นศูนย์กลางการขยายงานอยู่ ที่พวกเราว่าจะบริหารจัดการกลุ่มพวกเราอย่างไร ผมมองว่าควนโดนของเรามีศักยภาพ มีวัตถุดิบมากมาย

ธรรมชาติที่เราไม่แพ้คนอื่นเขา แต่เราการบริหารจัดการ ขาดผู้นำซึ่งไม่กล้านำเสนอผู้หลักผู้ใหญ่ ผมอยากนำเสนอว่าที่สำคัญคือบุคลากร เป็นส่วนสำคัญมาก ผมเป็นห่วงหัวใจหลักในเรื่องของการท่องเที่ยวเพราะว่าถ้าคนไม่มีคุณภาพแล้ว ถึงแม้ว่าสถานที่สวยงามอย่างไร แต่ถ้าชุมชนของเราไม่มีน้ำใจ ไม่มีขนบธรรมเนียมประเพณีหรือไม่มีความเกรงใจ หรือพฤติกรรมที่ไม่น่าดู แยกที่มาเที่ยวก็จะไม่เข้าใจ เขาจะไม่กลับมาเป็นครั้งที่ 2 ผมหวังว่าทุกคนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและอยู่ในหัวใจ และเขาอยากจะหวนกลับมาอีกอย่าง ผมอยากให้กลุ่มต่างๆทำกันอย่างจริงจัง และมีความเข้มแข็ง ส่วนใหญ่ที่ผ่านมาทำแบบไม่ค่อยเอาใจใส่กับมัน แต่ถ้าหากว่าเราเข้มแข็งผู้นำเราเข้มแข็ง เราก็อาจจะเกิดได้

กมลศักดิ์ สัสดี ตัวแทนชุมชนควนโดน

ผมเป็นนักสำรวจ ทุกอย่าง เช่น ถ้ำ ภูเขา คลอง หรือป่าทุกที่ ที่ไหนไม่มีคนกล้าไป ผมก็จะไปแล้วได้เห็นได้เจออะไรที่สวยงามมาก ในควนโดน มีหลายที่มากที่ยังไม่มีใครรู้ หรือแม้แต่คนควนโดนเองนะครับ อยากให้ทุกคนได้รับรู้ว่า ควนโดนมีอะไรที่น่าสนใจอีกเยอะนะครับ

ศศิธร เชี่ยวเลียน ผู้ประกอบการเรือนศศิธร

ท่านผู้ว่าให้งบมาดูแลถ้ำพญามังสา 27 ล้าน และให้ที่นากน้ำอีก 7-8 ล้านและอยากให้น้องไฟร์คทำกิจกรรมที่ถ้ำพญามังสา ซึ่งมันมีถ้ำที่เราไม่ต้องไปตกแต่จะอะไรเลย มันเป็นเรื่องที่ธรรมชาติให้เรา เรา กำลังต้องการคนมาทำตรงนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมภาร หัวหน้าโครงการ

นับวันนี้ จ.สตูลก็มีศักยภาพ โดยเฉพาะท่านผู้ว่าก็ได้พยายามสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แต่จุดที่พวกเราอาจจะขาดไปก็คือ ในส่วนของผู้ประกอบการบุคลากรในส่วนของที่จะนำเที่ยว และพวกที่จะต้อนรับในฐานะเจ้าบ้าน เพราะฉะนั้นงานวิจัยเล็กๆอันนี้ อาจจะเข้ามาจุดประกายที่จะช่วยต่อว่าให้มีแหล่งแล้ว แล้วนักท่องเที่ยวจะได้รู้จักแหล่ง

ได้อย่างไร ใครจะเป็นคนนำเข้ามา รวมทั้งเรื่องกิจกรรมที่เป็นวิถีชีวิตชุมชนที่ท่านผู้ว่าใช้คำว่า เป็นเมืองแห่งอารยธรรมที่ว่า สตุลตรงนี้ยังออกมาไม่มากเท่าไร

ปรัชญากรณ์ ไชยคช ททท.สำนักงานหาดใหญ่

ตามที่ผมเข้าใจงานวิจัย คือ ต้องการให้เรือนศศิธรเป็นศูนย์กลาง โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวจับ แล้วก็เอารูปแบบของชุมพรคานาที่ทำมา แต่ก็อย่าคาดหวังว่าเป็นการท่องเที่ยวหมด เพราะว่าถ้าท่านผิดหวังท่านจะเกลียดการท่องเที่ยวไปเลย ถ้าท่านทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำไป ผลพลอยได้จากสิ่งเหล่านั้นคือการท่องเที่ยว ท่านต้องจำตรงนี้ไว้ อย่าทำเพื่อการท่องเที่ยว เยอะมากที่ชุมชนคาดหวังเรื่องการท่องเที่ยว ในเรื่องของกรท่องเที่ยวจริงๆเรามีอยู่ แล้ว เราก็จัดการได้ แต่ว่าเราไม่เข้าใจระบบ อันนั้นเราเลยอยากให้เสนอเข้ามาเราจะทำโปรแกรมอย่างไร เรื่องการท่องเที่ยวต้องแบ่งเราต้องจัดให้ลูกค้าให้ได้ เราจะขายใคร เราต้องตอบโจทย์ตรงนั้นให้ได้ แล้วก็รีสอร์ทที่สร้างมากลุ่มไหนจะมานอน ถ้าทำได้อย่างชัดเจนก็ไม่มีปัญหา

ญานิกา แก้วบริสุทธิ ผู้แทน ผอ.ททท. สำนักงานตรัง

จ.สตุล ศักยภาพการท่องเที่ยวดีมาก การท่องเที่ยวทางทะเลนี้มันติดตลาดมานานแล้ว ส่วนการท่องเที่ยวทางบกนั้นมันยังไม่ชัดเจน ตอนนี้ที่การท่องเที่ยวขายอยู่ก็มีน้ำตกวังสายทอง ถ้ำภูผาเพชร ถ้ำเจ็ดคต ที่นักท่องเที่ยวรู้จักแล้ว ถ้าหากว่าเราต้องการให้นักท่องเที่ยวหรือว่าให้คนรู้จักหรือว่ามีกิจกรรมเพิ่มขึ้นมาใน อ.ควนโดน นี่ สิ่งแรกที่เราคิดว่าเราควรจะทำก็คือ เราต้องสร้างความรู้ให้กับชุมชน

ภัทรพงศ์ ดันพานิช มัคคุเทศก์อิสระ

รูปแบบของการบริหารจัดการคือส่วนสำคัญ เรามีสินค้า เราต้องดูด้วยว่ากลุ่มเป้าหมายของสินค้าจะเป็นใคร ศักยภาพของควนโดนผมว่าตรงๆนี้พอๆกับวังสายทองหรืออาจจะดีกว่าด้วยเข้าไปในเรื่องของประชาคม แต่ตรงนี้ศักยภาพที่เราจะเอา เอาจุดเด่นของชุมชนออกมาขาย เรามีความพร้อมอะไรบ้าง เช่น ความพร้อมของผู้นำ ความพร้อมของการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วย

ต้องทำความเข้าใจคือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การนำคนภายนอกหรือนักท่องเที่ยวเข้ามา มาเพื่อศึกษาความเป็นอยู่ของเรา มาเพื่อดูวิถีชีวิตของเราไม่ใช่เอานักท่องเที่ยวมาเปลี่ยนวัฒนธรรมของเรา เพราะฉะนั้นตรงนี้นั้นก็มีจุดอ่อนและจุดแข็งอยู่ในตัว ตรงนี้เราต้องทำอย่างไร ผมเคยสัมผัสชุมชนพรคานาน่าเมื่อ 5 ปีก่อน การบริหารจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมชุมชนพรคานาน่าทำได้ดี ตรงนี้ก็มีส่วนสำคัญเหมือนกัน

มุฮัมหมัดมูตี เปงเส็น กลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผมขอขอบคุณที่มาให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ผมเห็นด้วยและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและสนับสนุนทุกๆท่านในวันนี้

วิศวกร เกป็น ชมรมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ต.วังประจัน

ผมได้แนวคิดจากอาจารย์และได้รับรู้ข้อมูล ได้เข้าไปคุยกับท่านผู้ว่า ผมได้เขียนผังเอาไว้คร่าวๆและในกลุ่มได้ร่วมกันคิดว่าเราน่าจะเปิดตลาดขายแดนให้เป็นเรื่องเป็นราว มีการจัดผังพื้นที่ขายแน่นอน น่าจะดีกว่านะครับ

บุญคล่อง มีบุญ ผอ.โรงเรียนบ้านควนสตอ

สิ่งที่กลุ่มต้องการคือการบริหารจัดการ เรามีอย่างไร จะติดต่อกับใคร อีกสิ่งหนึ่งที่ยากประชาสัมพันธ์เรื่องของสมุนไพร คนที่มีความรู้ภูมิปัญญาเรื่องนี้มีอยู่หลายคน ชาวบ้านเค้าไม่เข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างไร เป็นแบบไหน ผมมีความคิดของผมว่า น่าจะเข้าไปในพื้นที่ไปทำความเข้าใจกับชาวบ้าน ว่าการท่องเที่ยวแบบนี้มันได้ประโยชน์อะไร ผลกระทบมีอะไรบ้าง ส่วนมากการท่องเที่ยวปัจจุบันคือการค้าขาย เขามาซื้อของแล้วก็กลับไม่ได้ค้างคืน

ปรัชญากรณ์ ไชยคช ททท.สำนักงานหาดใหญ่

เราต้องหาผู้นำสักคนหนึ่ง ใครก็ได้เป็นประธานชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควนโดน ใครก็ได้ในชุมชนของท่าน แล้วท่านเขียนโปรแกรมการท่องเที่ยวในเส้นทางที่มีอยู่แล้ว ลองแกงมีเส้นทางจักรยานวิถีชีวิต แต่ยังไม่ต้องติดกับตัวแหล่งที่เป็นด้านการเกษตร ค่อยๆมาเชื่อมต่อกันได้ ผมไปมาหลายที่เราคุยแต่เรื่องความพร้อมแต่เราไม่ได้มาทดสอบ ถ้าเราทดสอบสักครั้งเราจะรู้ว่า

มันไปได้ เราจะมีข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาด ลองดูซิก 1 เส้นทางดูก่อน ซิก 1 วัน ของที่มันเป็นจุดเด่นจริงๆ ถ้าเราไม่กล้าทำเส้นทางขึ้นมา มันก็ไม่เกิด ถ้าเราเอาแต่เตรียม เราก็ไม่รู้ว่ามันได้ทดสอบเมื่อไหร่ หาผู้นำแล้วก็ตั้งตัวขึ้นมา แล้วให้ไพร่คนนำเที่ยว ลองดูครับ

กอบเดช เหมสระ ข้าราชการครู

ครั้งหนึ่ง กิจกรรมของควนโดนเราจะใช้จำปาตะปดเป็นตัวนำ งานวันจำปาตะปดที่จะจัดขึ้นที่ควนโดนตั้งแต่ปี 34 จำปาตะปดเป็นผลไม้ประจำอำเภอควนโดน ควนโดนมีผลไม้หลากหลาย ลองกอง จำปาตะปด ทุเรียน เงาะ และอื่นๆ เป็นผลไม้ที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ ดังคำขวัญของอำเภอ ควนโดน ว่า “สำเนียงโดดเด่น ร่มเย็นชลประทาน จำปาตะปดหอมหวาน อุทยานทะเลบัน ตลาดสัมพันธ์ชายแดน” คือคำขวัญ ผมว่าน่าจะสมบูรณ์แล้ว เราเอาคำขวัญนี้มาจัดกิจกรรมเรื่องของการท่องเที่ยว ผมเห็นด้วยที่จะเอาเรือนศศิธรเป็นจุดศูนย์กลางนำไปสู่ปลักย่อยต่างๆ ที่เรามีละแวกนี้

มาสิมะ สุนันนา กลุ่มสตรีโอบีตอป ต.วังประจัน

วังประจันมีความพร้อมอยู่แล้ว เรามีแหล่งเรียนรู้ เรามีแหล่งท่องเที่ยว มีภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย มีภูมิปัญญาชาวบ้าน มีปราชญ์ชาวบ้าน ที่มานี้อยากได้ความรู้ จะได้นำสิ่งที่ได้จากตรงนี้ไปพัฒนา เป้าหมายของเราอยากจะทำให้เหมือนชุมพรคานาน่าแต่ไม่รู้จะทำอย่างไร ได้มาฟังคุณวรวิศรพุด ตอนนี้นะผมมองเห็นแล้วว่าจะทำอย่างไร เพราะในชุมชน มีมูลค่าทางข้าว วัว ไก่ แพะ เอามาทำแก๊สได้หมดเลย

ตาลาแม กาหลี

กลุ่มที่ผมทำอยู่เหมือนกันเลยกับที่ชุมพรคานาน่าทำ แต่ผมหาผู้ร่วมงานไม่ได้

ภัทรพงศ์ ดันพานิช มัคคุเทศก์อิสระ

ผมอยากทราบว่า แต่ละกลุ่มที่เขาบอกว่าเขาพร้อมเขามี แล้วใครจะมาเป็นผู้นำ ถ้าเจ้าภาพคือเรือนศศิธร คุณต้องทำอะไรกับตรงนี้เป็นโจทย์ที่คุณต้องคิด ทำไมคุณไม่เริ่มตั้งแต่วันนี้

เวลาคิดโปรแกรมการท่องเที่ยว ต้องคิดว่าหลักคืออะไร ถ้าโปรแกรม 2 คืน 3 วัน อะไรเป็นหลัก ถ้าคุณมานั่งตรงนี้แล้วกลับไปไม่ได้สานต่อ มันก็ไม่เกิด ผมอยากฝากตรงนี้ว่าคุณต้องดำเนินการ

ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร หัวหน้าโครงการ

เราต้องมีการทดลองนำเที่ยวครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 แล้วเราจะมาสรุปอีกครั้ง โดยที่เราจะดึง ททท.เข้ามาร่วมกับเราให้เส้นทางนี้ไปอยู่ในมือของผู้ประกอบการซึ่งนำไปสู่การขายในอนาคตด้วย อย่างที่เราทำที่โหนด นา เล เราทำถึง 2 ปี เพราะฉะนั้นอยากจะเน้นพวกท่านว่าอย่าตาโตอย่างที่คุณวิสุทธิพูด ค่อยๆทำทีละจุด สิ่งที่เราอยากเห็นจริงๆ กลุ่มท่านที่มีอยู่แล้ว ท่านทำอะไรอยู่พร้อมที่จะให้นักท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ได้มั้ย จะเป็นไปได้ไหมที่เกิดกลุ่มขึ้นมาอีกกลุ่มที่จะมาร้อยรัดกลุ่มต่างๆเข้ามารวมกัน หรือถ้าทางคุณศศิธรจะเข้ามาเป็นเจ้าของ

ขั้นตอนการทํากิจกรรม

ทำจดหมายเชิญนัดหมายประชุมชี้แจง-จัดเวทีให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมและทำความเข้าใจ

สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ

ชุมชนมีความเข้าใจแนวทาง วิธีการทำงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมหาคำตอบร่วมกัน รู้จักค้นแหล่งข้อมูล ศึกษากรณีศึกษาที่สำเร็จ และเทียบเคียงกับพื้นที่ของตนเอง เช่นแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม การเชื่อมโยงเส้นทางสู่โรงแรม การจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มต่างๆของชุมชน การดำเนินงานของแต่ละชุมชน

สิ่งที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

- 1.ได้ประเมินความพร้อมของสถานที่และส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดก่อนการจัดนำเที่ยวครั้งที่ 1
- 2.ได้จัดประชุมให้ชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยว ครั้งที่ 1 ทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ อาหาร ที่พัก กิจกรรม และเส้นทาง

ปัญหาและอุปสรรค

เริ่มประชุมล่าช้ากว่ากำหนด เนื่องจากชาวบ้านต้องประกอบอาชีพ กรีดยางให้แล้วเสร็จก่อนมาประชุมได้

กิจกรรมที่ 6 การพัฒนาเส้นทางและชุมชนท่องเที่ยว

เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสำรวจพื้นที่ การดำเนินกิจกรรมของแต่ละชมรม ของแต่ละกลุ่มพื้นที่ ต.วังประจัน อ.ควนโดน จ.สตูล
2. เพื่อศึกษาและค้นหาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวกับจุดศูนย์กลางของงานวิจัย คือ เรือนศศิธร
3. เพื่อทำความเข้าใจกับกลุ่ม และชมรม ที่เข้าร่วมประชุมเวทีชุมชนครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2551 ให้มีความเข้าใจในเนื้อหาของงานวิจัยให้มากขึ้น

ผู้เข้าร่วม : จำนวน 7 คน

ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิธรรมาจารย์ หัวหน้าโครงการวิจัย

นายวิสร รัชพันธ์ กรรมการผู้จัดการ ชุมพรคาบานารีรีสอร์ท

นายปัญญา ปุณณิธร ผอ.ศูนย์ภูมิรักษ์ จ.นครนายก

นายกำพลศักดิ์ สัสดี ตัวแทนชุมชนควนโดน

นายณัฏฐวัฒน์ เต๊ะสมัน อบต.วังประจัน ม.4

นายวิศกร เกป็น กลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น วังประจัน

จ.ส.ต.ชาติรี โต๊ะมีนา อบต.วังประจัน ม.2

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ ติดต่อผู้นำของแต่ละชุมชน –โทรศัพท์นัดหมาย -นัดหมาย
เวลาการเดินทาง-ศึกษาดูพื้นที่ ชักถามและศึกษาพื้นที่และกิจกรรมของแต่ละพื้นที่

เครื่องมือและวิธีการทำกิจกรรม ได้แก่ กล้องถ่ายภาพ

กิจกรรมที่ 7 การเตรียมความพร้อมชุมชนท่องเที่ยว ใน อ.ควนโดน

เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

4. เพื่อสำรวจความพร้อมในการเตรียมพื้นที่ การดำเนินกิจกรรมของแต่ละชมรม
ของแต่ละกลุ่มในพื้นที่ ต.วังประจัน อ.ควนโดน จ.สตูล
5. เพื่อศึกษาและสำรวจเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในการสร้าง
เส้นทางท่องเที่ยวกับจุดศูนย์กลางของงานวิจัย คือ เรือนศศิธร
6. เพื่อทำความเข้าใจกับกลุ่ม และชมรม ที่เข้าร่วมจัดทดลองนำเที่ยวเรือน
ศศิธร-ชุมชนควนโดน ในวันที่ 17-18 พฤศจิกายน 2551 ให้มีความพร้อมเพื่อ
รองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาร่วมกิจกรรมทดลองนำเที่ยว

ผู้เข้าร่วม : จำนวน 7 คน

ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิธมาจารย์ หัวหน้าโครงการวิจัย

นายกิตธนา สุบรรพวงศ์ นักวิจัย

นายกำพลศักดิ์ สัสดี ตัวแทนชุมชนควนโดน

นายณัฏฐวัฒน์ เต๊ะสมัน อบต.วังประจัน ม.4

นายวิศวรร เกป็น กลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น วังประจัน

จ.ส.ต.ชาติรี ไต้ะมีนา อบต.วังประจัน ม.2

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ ติดต่อผู้นำของแต่ละชุมชน –โทรศัพท์นัดหมาย -นัดหมาย
เวลาการเดินทาง-ศึกษาดูพื้นที่ ชักถามและศึกษาพื้นที่และกิจกรรมของแต่ละพื้นที่

เครื่องมือและวิธีการทำกิจกรรม ได้แก่ กล้องถ่ายภาพ

สิ่งที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

1. ทีมวิจัยได้รับรู้เรื่องกิจกรรม ของกลุ่มในท้องถิ่น รับฟังการชี้แจงการ
ดำเนินการ รับทราบรายละเอียดของแต่ละกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มหรือ
ชมรม
2. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการนำเสนอ ร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านการสนทนา

ปัญหาและอุปสรรค

1. ใช้เวลาในการเดินทางไปยังจุดนัดพบนาน ทำให้ฝ่ายที่รอ คอยนาน
2. มีจุดที่จะเยี่ยมชมหลายจุด ในระยะเวลาที่จำกัด ทำให้ทางทีมงานได้ศึกษา
แต่ละจุดใช้น้อย

กิจกรรมที่ 8 การจัดทดลองนำเที่ยวเรือนศศิธร-ชุมชนควนโดน ณ เรือนศศิธร อำเภอควน โดน จังหวัดสตูล

จัดในวันที่ 15 - 16 พฤศจิกายน 2551 ณ เรือนศศิธร อ.ควนโดน จ. สตูล เพื่อนำเสนอ
รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้วางแผนร่วมกันระหว่างชุมชนและเรือนศศิธรกับทีม
นักวิจัย โดยเชิญผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้ง
ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็น ร่วมทำกิจกรรม
และปรึกษาพร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งทีมวิจัยไปร่วมกิจกรรมในครั้งนี้นี้จำนวน 3 คน ได้แก่

1. ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร หัวหน้าโครงการ

2. นายกิตธนา สุบรรพวงส์ นักวิจัย

ผู้ประกอบการท่องเที่ยว สื่อมวลชน ภาครัฐและนักท่องเที่ยวอิสระที่ให้ความร่วมมือและให้ความสนใจได้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดทดลองนำเที่ยวในครั้งนี้มีจำนวน 50 คน ได้แก่

คุณปรัชญากรณ์ ไชยคช	ททท.สำนักงานหาดใหญ่
คุณปาไลดา คำปันนา	ททท.สำนักงานตรัง
คุณนันทนา วิบูลย์กิจ	เทศบาลเมืองคลองแห
คุณละออง ตริพันธ์	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จ.สตูล
คุณสุรพล กำพลานันท์	สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา
คุณพีระยศ เวชชาภินันท์	สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา
คุณธเนศ ทวีบุรุษ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คุณปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
คุณดุสิต อึ้งรัตนกร	ผู้ประกอบการเรือนศรีธรรม
คุณวรรณกร เพ็งเพชร	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
คุณกำพลศักดิ์ สัสดี	ชุมชนควนโดน
คุณสุทธิพล หลีเส้น	ชุมชนควนโดน
คุณวัชรสิทธิ์ ภิญญธนน	บริษัท ท่องไทยทั่วทิศ
คุณสุจิต เพียรเจริญ	โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชูสงขลา
คุณประไพ จุทอง	ข้าราชการเกษียณ

คุณดวงภา ยงรติกุล	บริษัท 707 ทัวร์
คุณภัทรพงศ์ ตันพานิช	บริษัท จังเกิ้ลค้ายัค
คุณธัญญา กาดบาจา	บริษัท ซี พี เอส สตูลแทรลเวล
คุณเจตกร หวันสุ	บริษัท จอห์นลี่แทรลเวล
คุณณิชาภา มุขวัลย์	บริษัท แชน แอนด์ ซี ทัวร์
คุณแก้วกาญจน์ หมาดสง่า	หนังสือพิมพ์สมิหลาไทม์

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ทำจดหมายเชิญนัดหมายพร้อมตารางวันเวลาและกิจกรรม พร้อมให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม และทำความเข้าใจ

สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ

ชุมชนมีความเข้าใจแนวทาง วิธีการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วม
หาคำตอบร่วมกัน รู้จักการแก้ไขปัญหา

สิ่งที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

- 1.ได้ประเมินความพร้อมของสถานที่และส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการจัดทำกิจกรรมในครั้งนี้
- 2.ได้จัดประชุมกลุ่มย่อย รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีประสบการณ์จากการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงและเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหาย

ปัญหาและอุปสรรค

การนัดพบที่จุดเริ่มต้นล่าช้า เนื่องด้วยแยกทีมเป็น 2 ชุด ชุดหนึ่งเดินทางมาจากตัวจังหวัดสตูลและอีกชุดเดินทางออกจากหาดใหญ่ ทำให้เริ่มต้นการเดินทางในทริปวันแรก จุดแรกเลยเวลาที่กำหนดไว้

โปรแกรมการท่องเที่ยวเรือนศศิธร-ชุมชนควนโดน

วันที่ 15 – 16 พฤศจิกายน 2551

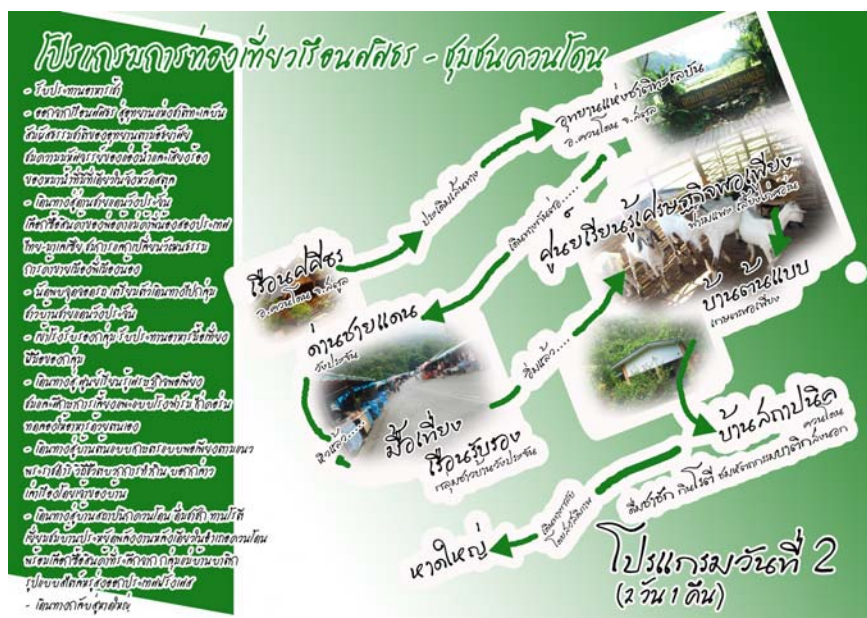
วันเสาร์ที่ 15 พฤศจิกายน 2551

07.30 น.	พร้อมกัน ณ หน้าตึกคณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (จากหาดใหญ่)
08.00 น.	เดินทางออกจากหาดใหญ่ สู่เรือนศศิธร อ.ควนโดน จ.สตูล
09.30 น.	ถึงเรือนศศิธร เข้าสู่ที่พัก ห้องละ 2 ท่าน (สำหรับผู้ที่มาจากสตูล นัดเจอตามเวลาและสถานที่นี้)
09.30 - 10.00 น.	จัดเก็บสัมภาระ เตรียมตัวสำหรับการเดินทาง ณ จุดต่อไป
10.00 - 10.30 น.	เดินทางจากเรือนศศิธร สู่แปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน
10.30 - 11.45 น.	เยี่ยมชมแปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน ชิมผลไม้ตามฤดูกาลสดๆ จากสวน พร้อมฟังบรรยายจากไกด์ “มัคคุเทศก์เฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รุ่นที่ 1 จังหวัดสตูล”
11.45 - 12.00 น.	เดินทางสู่บ่อน้ำพุร้อนทุ่งนุ้ย

12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารมื้อเที่ยง ณ บ่อน้ำพุร้อนทุ่งนุ้ย ชมบรรยากาศและสูดไอโซนธรรมชาติลิ้มลองอาหารพื้นบ้านฝีมือชาวบ้านอาทิ ข้าวบ้อง ปาหนัน ไก่บ้านต้มขมิ้น ยำผักกูด แกงเลียง น้ำพริก ฯลฯ
13.00 - 13.15 น.	เดินทางสู่น้ำตกโดนปาหนัน
13.15 - 15.30 น.	ร่วมทำกิจกรรมล่องแก่ง-พายเรือคายัค เล่นน้ำพักผ่อน ต้มดื่มน้ำธรรมชาติของน้ำตก
15.30 – 15.45 น.	เดินทางกลับสู่น้ำพุร้อนทุ่งนุ้ย
15.45 – 16.30 น.	อาบน้ำแร่เพื่อสุขภาพผ่อนคลายด้วยวิธีการนวดด้วยหินแช่น้ำร้อน บำบัดอาการปวดเมื่อยร่างกาย
16.30 - 17.00 น.	เดินทางกลับ สู่วิถีธรรมชาติ
17.00 - 18.00 น.	เข้าที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย
18.00 - 19.00 น.	มือเย็น ณ ห้องอาหารเรือนศศิธร (บุปผา) ชิมกุ้งเผา แกงส้ม ฯลฯ
19.00 - 21.00 น.	กล่าวต้อนรับ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลหรือผู้แทน ประชุมกลุ่มเสนอความคิดเห็นต่อเส้นทางท่องเที่ยว ร่วมไว้อาลัยพระพี่นางฯ ปิดท้าย ท่องราตรีเมืองสตูล ทานโรตีสาคี และพักผ่อนตามอัธยาศัย

วันอาทิตย์ที่ 16 พฤศจิกายน 2551

07.00-08.00 น.	รับประทานอาหารเช้าพื้นถิ่นข้าวเหนียวปลาเค็ม หรือข้าวต้มปลากระพง
08.00-08.30 น.	เดินทางออกจากเรือนศศิธร สู่อุทยานแห่งชาติทะเลบัน
08.30-09.30 น.	สัมผัสธรรมชาติของอุทยานตามอัธยาศัย ชมความมหัศจรรย์ของแอ่งน้ำและเสียงร้องของหมาป่าที่มีที่เดียวใน จ.สตูล
09.30 น.	เดินทางออกจากอุทยานแห่งชาติทะเลบัน สู่ด่านชายแดนวังประจัน
09.40-11.40 น.	เข้าด่านชายแดน เลือกรื้อสินค้าของพ่อค้าแม่ค้าพี่น้องสองประเทศ ไทย-มาเลเซีย ชมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมการค้าชายเมืองพี่เมืองน้อง
12.00 น.	นัดเจอที่จอดรถ เตรียมตัวเดินทางไปกลุ่มชาวบ้านชายแดนวังประจัน
12.15-13.30 น.	เข้าโรงรับรองกลุ่มชาวบ้านวังประจัน รับประทานอาหารมื้อเที่ยงจากฝีมือของกลุ่มฯอาทิ แกงไก่คอรัน น้ำพริกกับผักกูดลวก ฯลฯ
13.30-14.00 น.	เดินทางสู่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

แผนพับ โปรแกรมทดลองนำเที่ยว เรือนศศิธร-ชุมชนควนโดน วันที่สอง

กิจกรรมที่ 9 การจัดเวทีประชุมชุมชนครั้งที่ 2 ณ ห้องประชุมเรือนศศิธร เรือนศศิธร อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

จัดในวันที่ 22 ธันวาคม 2551 ณ เรือนศศิธร อ.ควนโดน จ. สตูล เวลาประมาณ 09.30 น. เพื่อ นำเสนอต้นแบบการจัดการโรงแรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากชุมพร คาบานารีรีสอร์ท ให้ทุกคนได้เห็น ปฏิภาณและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งทีมวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้จำนวน 3 คน ได้แก่

1. ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร	หัวหน้าโครงการ
2. นายกิตติธนา สุบรรพวงส์	นักวิจัย

ผู้ประกอบการท่องเที่ยว สื่อมวลชน ภาครัฐและนักท่องเที่ยวอิสระที่ให้ความร่วมมือและให้ความสนใจได้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดตลาดออนไลน์ในครั้งนี้มีจำนวน 48 คน ได้แก่

นายสุพจน์ วงศ์พรหมท้าว	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล
นายธานินทร์ ใจสมุทร	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
นายอมาตย์ สุปราณี	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
นายประยูร โชชาติ	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
นางวรรณกร เพ็งเพชร	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
นายปรัชญากรณ์ ไชยคช	ททท.สำนักงานหาดใหญ่ (ผู้ทรงคุณวุฒิ สกว.)
นางสาวนราวดี บัวขวัญ	เทศบาลเมืองคลองแห
นางสาวนันทนา วิบูลย์กิจ	เทศบาลเมืองคลองแห
นายสมัย ละใบแด	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังประจัน
นายวรhem ทองลีสิน	องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ
นายวิจิตร ศรีละม้าย	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลวังประจัน
นายอาดินัน น้อยเด็น	ผอ.โรงเรียนบ้านทุ่งมะปริง
นายธเนศ ทวีบุรุษ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
นางปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
นายดุสิต อึ้งรัตนกร	เรือนศศิธร
นางสาวศศิธร เชี่ยวเลียน	เรือนศศิธร
นายกำพลศักดิ์ สัสดี	ชุมชนควนโดน

นางสาวจันทร์สิริ สัสดี	ชุมชนควนโดน
นายสุไหงหมาน ตาเดอิน	ชุมชนควนโดน
นายชาญเลิศ เล็มโดน	ชุมชนควนโดน
นางมารีย่า หมดปันจอร์	ชุมชนวังประจัน
นางออลีย๊ะ ตำบลัน	ชุมชนวังประจัน
นายสน เจะหมื่น	ชุมชนวังประจัน
นายมานิตย์ มากอนันต์	ชุมชนวังประจัน
นายสาและ หมดปันจอร์	ชุมชนวังประจัน
นายมุฮัมหมัดสุกรี เก็มเส็น	ชุมชนวังประจัน
นายรอมหลี ทองแด	ชุมชนวังประจัน
นางสาวอาอีย๊ะ ละไบจิ	ชุมชนวังประจัน
นายศักดิ์เกรีย หมินโฉะ	ชุมชนควนสตอ
นายราหวิ หมดทัง	ชุมชนควนสตอ
นายกอเดช เหมสลาหมาด	ชุมชนควนสตอ
นายสอลีหีน สาเปาะ	ชุมชนควนสตอ
นายวันเฉลิม เหมสลาหมาด	ชุมชนควนสตอ
นายเหม ตามาต	ชุมชนทุ่งนุ้ย
นายยุทธา มรรคาเขต	ชุมชนทุ่งนุ้ย
นายมาหมาด มาลิกัน	ชุมชนทุ่งนุ้ย

นายปีสอน ลัสบาน	ชุมชนทุ่งนุ้ย
นายอนุชา มรรคาเขต	ชุมชนทุ่งนุ้ย
นายรอหมาน บุญเชิญ	ชุมชนทุ่งนุ้ย
นางอุไร สิ้นพรัตน์ะ	ชุมชนเมือง
นางน้อย บุญโสม	ชุมชนเมือง
นายวีระ ทวีบุรุษ	ชุมชนเมือง
นางฟอง คงประเทศ	ชุมชนเมือง
นายกาญจน์ หนูมนต์	ชุมชนสงขลา
นายจเร สุวรรณชาติ	ชุมชนสงขลา
นายบาราเหม มรรคาเขต	ชุมชนทุ่งนุ้ย
คุณภัทรพงศ์ ตันพานิช	จังกี้ลค้ายัค

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ทำจดหมายเชิญนัดหมายประชุมชี้แจง-จัดเวทีให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมและทำความเข้าใจ

สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ

ชุมชนมีความเข้าใจแนวทาง วิธีการทำงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมหา คำตอบร่วมกัน รู้จักค้นแหล่งข้อมูล ศึกษากรณีศึกษาที่สำเร็จ และเทียบเคียงกับพื้นที่ของตนเอง เช่นแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม การเชื่อมโยงเส้นทางสู่โรงแรม การจัดตั้งชมรมหรือกลุ่มต่างๆของ ชุมชน การดำเนินงานของแต่ละชุมชน

สิ่งที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

- 1.ได้รับฟังความคิดเห็นของชุมชนและกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องต่องานวิจัยชิ้นนี้ ภายหลังจากจัดทำกิจกรรมการจัดทดลองนำเที่ยว
- 2.ได้จัดประชุมให้ชุมชนเพื่อรับฟังและเปิดโอกาสให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามารับฟังและประเมินผลการจัดทำกิจกรรม เพื่อให้เป็นข้อมูลให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค

เริ่มประชุมล่าช้ากว่ากำหนด เนื่องจากชาวบ้านต้องประกอบกิจธุระส่วนตัวให้แล้วเสร็จก่อนมาประชุมได้

ภาคผนวก ช.

ภาคผนวก ช. ภาพกิจกรรมการดำเนินงานการวิจัย

ภาพกิจกรรม การศึกษาดูงานของทีมวิจัย ณ ชุมพรคานา รีสอร์ท

ภาพกิจกรรม การศึกษาดูงานของทีมวิจัย ณ ชุมพรคานา รีสอร์ท

ภาพกิจกรรม การประชุมกลุ่มย่อยพนักงานของชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท

ภาพกิจกรรม สํารวจพื้นที่อำเภอควนโดน ครั้งที่ 1

ภาพกิจกรรม สํารวจพื้นที่อำเภอดอนโดน ครั้งที่ 2

ภาพกิจกรรม สํารวจพื้นที่อำเภอควนโดน ครั้งที่ 3

ภาพกิจกรรม สํารวจพื้นที่อำเภอดอนโดน ครั้งที่ 4

ภาพกิจกรรม การจัดเวทีประชุมชุมชนครั้งที่ 1 ณ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน
จังหวัดสตูล

ภาพกิจกรรม การจัดเวทีประชุมชุมชนครั้งที่ 1 ณ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน
จังหวัดสตูล

ภาพกิจกรรม พัฒนาเส้นทางและชุมชนท่องเที่ยว ใน อ.ควนโดน

ภาพกิจกรรม ทดลองนำเที่ยวเรือนสศิธร-ชุมชนควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ภาพกิจกรรม ทดลองนำเที่ยวเรือนสศิธร-ชุมชนควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ภาพกิจกรรม ทดลองนำเที่ยวเรือนศศิธร-ชุมชนควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ภาพกิจกรรม ทดลองนำเที่ยวเรือนสัตรี-ชุมชนควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ภาพกิจกรรม การจัดเวทีประชุมชุมชนครั้งที่ 2 ณ เรือนศศิธร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ภาพกิจกรรม การจัดเวทีประชุมชุมชนครั้งที่ 2 ณ เรือนสศิธร อำเภอควนโดน
จังหวัดสตูล

